

LEONHARDI EULERI
OPERA OMNIA

LEONHARDI EULE
OPERA OMNIA

SUB AUSPICIS
SOCIETATIS SCIENTiarum NATURA
HELVETICAE

EDENDA CURAVERUNT
ANDREAS SPEISER
LOUIS GUSTAVE DU PASQUIER
HEINRICH BRANDT

SERIES PRIMA
OPERA MATHEMATICA
VOLUMEN VICESIMUM SECUNDUM

AUCTORITATE ET IMPENSIS
SOCIETATIS SCIENTiarum NATURALIUM HEL

BASILEAE MCMXXXVI

VENDITIONI EXPONUNT
ORELL FÜSSLI TURICI ET LIPSIÆ
B. G. TEUBNER LIPSIÆ ET BEROLINI

MENTATIONES ANALYTICAE

AD THEORIAM AEQUATIONUM
DIFFERENTIALIUM PERTINENTES

EDIDIT

HENRI DULAC

VOLUMEN PRIMUS

AUCTORITATE ET IMPENSIS
HETATIS SCIENTIARUM NATURALIUM HELVETICAE

BASILEAE MCMXXXVI

VENDITIONI EXPONUNT
ORELL FÜSSLI TURICI ET LIPSIAE
B. G. TEUBNER LIPSIAE ET BEROLINI

TYPIS EXCUSSIT ORELLI. FÜSSLI TURICI

PRÉFACE DE L'ÉDITEUR

Les volumes 22 et 23 de la première série de la collection LEONHARDI EULERI *Oeuvres* rassemblent les divers mémoires d'EULER traitant plus particulièrement des problèmes relatifs aux équations différentielles et aux équations aux dérivées partielles. La partie des questions traitées dans ces mémoires sont exposées, sous une forme générale différente, dans les trois volumes des *Institutiones calculi integralis*. D'autres questions importantes relatives aux mêmes sujets ne sont exposées que dans le *Calculus integralis*.

En 1726, lorsque paraissent les premiers travaux d'EULER, les cas d'intégration de l'équation de Riccati venaient d'être publiés, la méthode de la séparation des variables pour l'intégration de l'équation homogène du premier ordre, de l'équation linéaire, de l'équation de BERNOULLI, l'emploi, dans certains cas particuliers, d'un facteur intégrant ou multiplicateur, étaient connus, ainsi que, pour les équations différentielles d'ordre supérieur, les cas de réduction au premier ordre et l'intégration de certaines équations linéaires. Mais l'impossibilité d'exprimer par des fonctions usuelles toutes les quadratures, et rencontré qu'on ne pouvait, que dans des cas très particuliers, obtenir l'intégration explicite des équations différentielles au moyen de fonctions connues. Les résultats acquis n'avaient encore d'espérer que l'on pourrait obtenir cette intégration par des quadratures.

Les travaux d'EULER ont apporté une contribution importante à l'intégration des équations différentielles, mais ils paraissent avoir surtout une importance historique. Partant, en effet de solutions ou de procédés employés dans des cas particuliers, EULER en a dégagé des méthodes générales d'intégration. Il est évident que c'est qu'en raison de la stérilité relative de ces méthodes, que, bien avant de pouvoir démontrer, on a admis l'impossibilité d'intégrer les équations différentielles par des quadratures. Le nombre restreint de cas d'intégrabilité nouveaux, obtenus par l'application

1) Voir, par exemple, pour ces questions: *Encyclopédie des Sciences mathématiques*, T. II. vol. 3 p. 64. Paris et Leipzig 1910.

le problème d'intégration à des problèmes plus simples de même nature fournissant d'intégration effective que dans des cas encore plus particuliers.

Dans le mémoire 10 (d'après les numéros d'Eneström) EULER indique des cas de réduction d'équations du deuxième ordre au premier ordre. Ces méthodes sont classiques.

Une série de mémoires sont consacrés à la méthode appelée par EULER *per quadratura curvarum*¹⁾. Conduit fortuitement, ainsi qu'il l'indique dans ces mémoires, à la représentation d'une solution $y(x)$ d'une équation différentielle par une intégrale définie dans laquelle x figure comme paramètre, EULER a cherché l'emploi systématique de ce mode de représentation, dont il paraît avoir été le premier à faire usage. L'exemple, et dont les applications bien connues ont été faites, en particulier par GAUSS, KUMMER, EULER emploie cette méthode de deux manières dans le mémoire 31²⁾, et dans le chapitre XI de la 1re partie du 2e volume du *Calculus integralis*. Il obtient d'abord la solution considérée sous forme de série et évalue ensuite l'intégrale définie de cette série au moyen d'une intégrale de l'espèce indiquée. EULER a aussi développé une méthode plus directe, en formant l'équation différentielle vérifiée par la solution demandée, dans laquelle x figure comme paramètre. Cette méthode est décrite dans les mémoires 44 et 45, appliquée ensuite dans 70, 274 ainsi que dans la 1re partie du 2e volume du *Calculus integralis*.

On peut rattacher au même ordre d'idées (détermination d'une fonction à partir d'opérations données effectuées sur une courbe) certains des résultats de EULER qui traitent des méthodes graphiques pour l'intégration de certaines équations différentielles, en particulier de l'équation de RICCATI.

EULER a donné un développement important au procédé du multiplicateur, une véritable méthode d'intégration. Les mémoires 260, 430 sont consacrés à cette méthode pour l'intégration des équations du premier ordre. Les mémoires 429, 431, 700 traitent de son emploi pour les équations du deuxième ordre, qui est, en grande partie reproduit dans les chapitres II et III de la 2me partie du *Calculus integralis*, nous trouvons un exposé complet de l'intégration usuelle des équations du premier ordre, la plupart des résultats énoncés et des exemples restés dans l'enseignement.

EULER emploie également de deux façons différentes la méthode du multiplicateur. Ou bien, partant d'une équation différentielle donnée, il cherche à la transformer

1) Voir la note de la page 16.

2) Le mémoire 11, relatif à la même question, ne fait qu'énoncer les résultats.

si découverts sont relatifs à des équations de formes assez particulières, mais l'unicité de cette notion de multiplicateur a été nettement montrée par EULER. Il a montré, en effet, comment par son emploi, on retrouve tous les cas d'intégrabilité connus et comment la connaissance d'un multiplicateur permet d'abaisser d'une unité l'ordre d'intégration et comment la connaissance de deux multiplicateurs pour une équation d'ordre quelconque permet de ramener son intégration à des quadratures.

Les mémoires 595 et 751, montrent par deux méthodes différentes, comment l'emploi des fractions continues permet d'obtenir, pour n quelconque, l'intégration de l'équation de RICCATI

$$\frac{dy}{dx} + ay^2 = bx^n \quad a \text{ et } b \text{ constants}$$

d'en déduire tous les cas où l'intégrale s'exprime en termes finis.

Dans les mémoires de ces volumes 22 et 23, EULER emploie fréquemment des séries que je n'ai pu relever de cas où une série soit donnée comme l'expression définitive d'une solution d'une équation différentielle. Ou bien, comme nous l'avons déjà indiqué, la solution est un intermédiaire conduisant à une autre expression de la solution considérée, ou bien, comme dans 284, EULER indique explicitement qu'il n'utilise les développements que dans les cas d'intégrabilité où le nombre de leurs termes est fini.

Ce n'est pas là, du reste un principe constant chez EULER, car il s'en écarte dans les chapitres VII et VIII de la première partie du deuxième volume du *Calculus integralis*, publié postérieurement à 284.

L'application des méthodes précédentes a conduit EULER à divers cas d'intégrabilité nouveaux, aussi bien qu'à d'élegantes démonstrations de cas d'intégrabilité déjà connus, sous diverses espèces d'équations qu'il a le plus fréquemment considérées.

L'équation (1) dans les mémoires 11, 31, 51, 70, 95, 269, 284, 505, 751.

Des équations de RICCATI de la forme générale

$$\frac{dy}{dx} + P(x)y^2 + Q(x)y + R(x) = 0$$

apparait dans les mémoires 51, 70, 95, 265, 269, 678, 734. L'équation

$$y \frac{dy}{dx} + P(x)y + Q(x) = 0$$

apparait dans les mémoires 269 et 430.

$$(ax^2 + bx + c)d^2y + (fx + g)dxdy + hydx^2 = 0$$

dans les numéros 95, 274, 284, 431, 677, 678, en vue le plus souvent d'en arriver à l'intégration des équations de RICCATI.

Nous avons laissé de côté dans ce qui précède les mémoires relatifs aux équations linéaires d'ordre quelconque. Dans le mémoire 720 EULER a intégré l'adjointe de LAGRANGE d'une équation différentielle quelconque $P(y) = 0$, la solution de l'équation linéaire non homogène étant par des quadratures.

Les mémoires 62 et 188 exposent les méthodes d'intégration des équations à coefficients constants: le premier pour les équations homogènes, le second pour les équations avec second membre. Ce dernier cas est encore traité dans le mémoire 680, où EULER étudie les équations de LAGRANGE et certaines propriétés de ces équations. Antérieurement, dans 236, l'étude des équations à coefficients constants et des solutions singulières avait été abordée sur des exemples d'un caractère assez simple.

Les formules rencontrées dans l'intégration des équations linéaires à coefficients constants ont conduit EULER à étudier dans 679 les transformations des expressions

$$\int_0^x p dx \int_0^x q dx \int_0^x r dx \dots \int_0^x s dx \int_0^x t dx$$

renfermant un nombre quelconque de signes d'intégrations superposées, les termes étant des fonctions données de x .

En particulier pour $p = q = r = \dots = s = t$ l'expression est égale à la somme des termes contenant chacun un seul signe d'intégration. La formule a été employée dans le mémoire 681 dont le titre indique l'intégration d'une équation différentielle d'ordre fractionnaire. EULER n'a pu, faute de notations convenables, donner dans toute sa généralité la formule qu'il obtient, qui n'est autre que celle connue:

$$y = \int_0^x (x - z)^{q-1} X(z) dz$$

représente, si q est un entier, une solution de l'équation

$$\frac{d^q y}{dx^q} = q! X(x)$$

croissantes, en empêchant dans le cas où y est fractionnaire des formules de mouvement entier.

Des problèmes relatifs à la rectification des courbes et en particulier le problème traité par J. BERNOULLI et HERMANN de la recherche de courbes algébriques rectifiables, conduit EULER à étudier dans les mémoires 48, 245, 622, 650, 779 des questions d'analyse indéterminée. Les questions traitées dans ces mémoires rentrent dans le problème général suivant: Etant données un certain nombre de fonctions $P(x, y), Q(x, y), \dots, S(x, y)$, établir entre x et y une relation telle que les intégrales $\int P(x, y)dx, \int Q(x, y)dx, \dots, \int S(x, y)dx$ s'expriment simultanément au moyen de quadratures données ou, comme en particulier, soient intégrables.

EULER applique notamment ses méthodes à la recherche de courbes rectifiables dont les arcs satisfont à certaines conditions.

On peut rattacher en partie à l'analyse indéterminée et en partie aux applications la théorie du multiplicateur le numéro 856, où il s'agit de trouver une courbe tangente pour un mouvement dans un milieu résistant. Le problème traité dans 784, c'est le problème d'analyse indéterminée, peut être ramené à l'intégration d'une équation linéaire aux dérivées partielles du premier ordre.

Le mémoire 322 est en majeure partie consacré à des considérations sur les principes de l'Analyse et l'emploi des fonctions discontinues, mais une intégration d'équation aux dérivées partielles traitée dans ses dernières pages, le rattache aux mémoires consacrés à EULER à ces équations et dont il nous reste à parler. Dans 285, de nombreux problèmes d'intégration d'équations aux dérivées partielles du premier ordre sont traités.

EULER n'établit pas de méthode générale d'intégration, il se sert de l'intégration par parties, et de la remarque suivante: $V(x, y)dU$ n'est intégrable que si V est fonction de U . On ne peut qu'admirer avec quelle habileté, par des artifices assez divins, il réussit à intégrer la plupart des équations que nous savons intégrer. Les calculs auxquels il réussit, sont en général ceux qui résultent de la recherche d'une intégrale complète par procédés classiques. Les mémoires que nous n'avons pas encore cités traitent de l'intégration de certaines classes d'équations aux dérivées partielles du second ordre ou d'ordre supérieur. Étudiant dans 319 l'équation

$$\frac{\partial^2 z}{\partial t^2} = a^2 \frac{\partial^2 z}{\partial x^2} + \frac{b}{x} \frac{\partial z}{\partial x} + \frac{c}{x^2} z$$

on montre les analogies avec l'équation de RICCATI, dans la recherche de l'intégrabilité. Le mémoire 737 contient une théorie générale de l'emploi des changements de variables.

problème des cordes vibrantes traité également dans 311.

Les mémoires 724 et 785 donnent l'intégration complète de certaines équations linéaires aux dérivées partielles d'ordre quelconque, mais de formes très simples.

Enfin, dans 741, EULER a cherché à étendre aux équations linéaires aux dérivées partielles sa méthode d'intégration des équations linéaires à coefficients constants. Il obtient ainsi, dans certains cas, l'intégration complète de ces équations. Les raisonnements employés manquent parfois de rigueur.

Il serait injuste de reprocher à EULER d'être resté fidèle aux habitudes de raisonnement qu'il avait acquises dans certains raisonnements et de ne pas avoir toujours donné à ceux-ci la rigueur qu'il possède aujourd'hui. Ces habitudes étaient tout à fait dans la nature des choses pour le développement de l'Analyse.

On comprendrait mal que, placés devant l'immense domaine que les méthodes nouvelles, les mathématiciens du 18e siècle au lieu d'explorer comme ils l'ont fait, ces régions inconnues se lassent tout d'abord occupant théories préliminaires pour leurs études. L'exploration du champ nouveau que l'analyse permettait seule de déterminer quelles seraient les théories utiles et les théories inutiles, il conviendrait de les développer. Au reste, ce n'est guère que dans les rapports entre les théories et les applications pratiques que l'on trouve chez EULER des raisonnements dont le prolongement analytique implicitement admise par EULER fournit une justification des inductions hardies que l'on rencontre dans certaines théories.

Si quelques raisonnements d'EULER paraissent incomplets, cela se doit à certaines façons de raisonner, peu usitées aujourd'hui, étaient courantes au 18e siècle, que les auteurs avaient lieu de croire que les raisonnements suffisaient à être facilement vérifiables par les lecteurs. Je n'ai pu relever aucun cas où une affirmation soit ou défait, lorsqu'il indique dans le cours d'un raisonnement qu'il est nécessaire sans le démontrer. Souvent, bien que, si ses raisonnements, n'indiquent la solution trouvée d'un problème comme la solution finale, on peut constater qu'il a bien obtenu cette solution générale. EULER a fait certaines assertions fondées sur des raisonnements qu'il avait donnés, mais au même temps leur manque de rigueur.

Le rapide exposé qui précède permet à peine de voir quelle est la nature des problèmes abordés par EULER dans ce son domaine des équations différentielles aux dérivées partielles. Dans la plupart des cas, on voit EULER réussir à aborder les problèmes qu'il traite, ou bien il en a donné des solutions dans les deux volumes de ses mémoires de ces deux volumes suffisent à eux seuls pour donner un aperçu des progrès qui sont dus à EULER, soit dans les notations, soit dans les méthodes.

qui en furent à l'origine et qui ont contribué au succès de leur école. On
peut se rendre compte de la grande importance de ses travaux dans l'élaboration
des théories relatives aux équations différentielles et aux équations aux dérivées

, le 16 juin 1924.

H. DULAC.

INDEX

Insunt in hoc volumine indicis ENESTROEMIANI oommontationes
10, 11, 31, 44, 45, 48, 51, 62, 70, 95, 188, 236, 245, 265, 280, 274,

10. Nova methodus innumerabiles aequationes differentiales gradus reducendi ad aequationes differentiales primi gradus
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 3 (1728), 1732, p. 124
11. Constructio aequationum quarundam differentialium, quae minatarum separationem non admittunt
Nova acta eruditorum 1733, p. 369—373
31. Constructio aequationis differentialis $ax^n dx = dy + y^2 dx$
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 6 (1732/8), 1738, p. 124
44. De infinitis curvis eiusdem generis seu methodus invenienditienes pre infinitis curvis eiusdem generis
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 7 (1784/5), 1740, p. 180—183
45. Additamentum ad dissertationem de infinitis curvis eiusdem
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 7 (1784/5), 1740, p. 184
48. Investigatio binarum curvarum, quarum arcus eidem a respondentibus summam algebraicam constituant
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1786), 1741, p. 23—24
51. De constructione aequationum ope metus tracterii aliis methodum tangentium inversam pertinentibus
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1786), 1741, p. 66—67

- Annales de l'Académie des Sciences de Berlin 1718, p. 168—212
70. De constructione aequationum
Commentarii académiae scientiarum Petropolitanae 9 (1737), 1744, p. 85—97
95. De aequationibus differentialibus, quae certis tantum casibus integrationem admittunt
Commentarii académiae scientiarum Petropolitanae 10 (1738), 1747, p. 40—55
188. Methodus aequationes differentiales altiorum graduum integrandi ulterius promota
Novi Commentarii académiae scientiarum Petropolitanae 3 (1750/1), 1753, p. 3—33
236. Exposition de quelques paradoxes dans le calcul intégral
Mémoires de l'Académie des sciences de Berlin 12 (1758), 1758, p. 300—321
245. De methodo DIOPHANTEAE analogo in analysi infinitorum
Novi Commentarii académiae scientiarum Petropolitanae 5 (1754/5), 1760, p. 84—144
265. De aequationibus differentialibus secundi gradus
Novi Commentarii académiae scientiarum Petropolitanae 7 (1758/9), 1761, p. 163—200
269. De integratione aequationum difforontialium
Novi Commentarii académiae scientiarum Petropolitanae 8 (1760/1), 1763, p. 3—60
274. Constructio aequationis differentio-differentialis
 $Aydu^2 + (B + Cu)udy + (D + Eu + Fuu) ddy = 0$, sumto clemento du constante
Novi Commentarii académiae scientiarum Petropolitanae 8 (1760/1), 1763, p. 150—156
284. De resolutione aequationis $dy + ayydx = bx^m dx$
Novi Commentarii académiae scientiarum Petropolitanae 9 (1762/3), 1764, p. 154—160

NOVA METHODUS INNUMERABILES
AEQUATIONES DIFFERENTIALES SECUND
GRADUS REDUCENDI AD AEQUATIONES
DIFFERENTIALES PRIMI GRADUS

Commentatio 10 in dieis KNESTROEMIANI

Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1728), 1732, p. 124--137

1. Quando ad aequationes differentiales secundi vel altioris cuiuslibet perveniunt analytac, in iis resolvendis dupli modo versantur. Vixi, an in primis sit eas integrare; id si fuerit, obtinerunt, derabant. Cum autem integratio vel prorsus impossibilis, vel saltem videtur, conantur eas ad differentiales primi gradus reducere; quibus facilis iudicari potest, an construi queant, nullaeqno aequationes differentiales, nisi primi gradus, adhuc cogitis methodis construi posse ad illud attinet, de eo hae dissertatione explicare non est proposito. Nedo autem aequationes differentiales altiorum graduum praesertim ad differentiales primi gradus sint reducenda, methodum quam insitam, et quae latissime patet, in sequentibus sum expositum.

2. Iam quidem saepius numero Mathematici, quando aequationes differentiales secundi vel altiorum graduum occurrerunt, eas ad differentiales primi gradus reduxerunt, utque deinde construxerunt; quemadmodum et in constructionibus catenariae, elasticae, projectoriae in media quo resistenti plurimumque aliarum curvarum, quarum aequationes differentiales secundi vel tertii gradus sunt inventae. Ploraoque quidem

differentiales primi gradus fuerint reductae. Tamen autem ratio ita est comparata, ut vel utrumque vel solum alterum ipsa desit, eorum eiusve differentialibus et differentio-differentiis tautum ingredientibus.

3. Si autem in aequatione differentio-differentiali alterut caret, facile est eam ad simpliciter differentialem reducere si differentialis quantitatis deficientis factum ex nova quadam alterum differentiali. Hac enim ratione, si constans quod fuerit positum, differentio-differentiali aequali invonitur situale; quo substituto acquatio habebit differentialis primi gradus aequatione

$$P dy^n = Q dv^n + v^{n-2} ddv,$$

ubi P et Q significant functiones quasunque ipsius y , at ponitur. Quia ipsa v non ingreditur aequationem, sive $dv = ddv = dzdy$. His substitutionis ista oritur aequatio

$$P dy^n = Q z^n dy^n + z^{n-2} dy^{n-1} dz,$$

divisa quo hac per dy^{n-1} ista

$$P dy = Q z^n dy + z^{n-2} dz,$$

quae est simpliciter differentialis.

4. Alias aequationes differentio-differentiales, nisi huius quantum scio, ad differentiales primi gradus unquam reducuntur, promtu fuerit eas prorsus integrare. Sic autem methodus non quidem omnes, sed tamen immensim numerus aequationes differentiales ut utraque indeterminata affectae ad simpliciter reduci peterunt. Ita vero in iis reducendis versor, ut eas continuatione in alias transformem, in quibus alterutra indeterminata ope substitutionis paragrapho praecedente exposita penitus ad differentiales primi gradus reducentur.

5. Cum observassem eam esse quantitatuum exponentium earum dignitatum, quarum exponentis est variabilis numerata constante, proprietatem, ut si differentientur, dominoq;

ale $c^x dx$, differentio-differentiale $c^x (ddx + dx^2)$, ubi x non nisi in exponente creditur. Hac considerans perspexi, si in aequationo differentio-differentiale indeterminatarum huiusmodi exponentialia substituantur, tum ipsae variabiles tantummodo in exponentibus superfuturas esse. Quo cognito operatur, ut ea exponentialia loco indeterminatarum substituenda ita accommodantur, ut facta substitutione ea divisione telli queant; hoc modo alterum item indeterminata ex aequatione eliminabitur, eiusque duntaxat differentialia supererunt.

6. Hac quidem operatio non in omnibus aequationibus succedit; verum non eam tria aequationum differentialium 2^{di} gradus genera admittere devavi. Primum genus est omnium earum aequationum, quae non nisi duobus instant terminis. Alterutrum cas comprehendit aequationes, in quarum singulis terminis indeterminatae aqualem dimensionem numerum constitutae que vero indeterminata ipsa solum, sed etiam eius differentialia cuiusdam dimensionem unam constituere existimanda sunt. Ad tertium genus refero aequationes, in quarum singulis terminis alterutra indeterminata obtinet dimensionem numerum; quorsum eadem pertinent, quod modo de aestimatione dimensionum allata sunt^{2).} Omnes igitur aequationes hanc tria genera pertinentes hic reducere docebo.

7. Omnes aequationes ad primum genus portinentes sub hac genere tria comprehenduntur:

$$ax^m dx^p = y^n dy^{n-p} ddy,$$

ubi dx constans ponitur. Et si enim in aequatione quapiam nequum dx neque constans accipiat, sed aliud quoddam differentialiando pendens, id in difficultatis habet, cum cognita sit methodus, quod constans erat differentiabile faciendo ot vico eius aliud quoddam constans. Ad hanc vero aequationem reducendam pono

$$x = c^w \text{ et } y = c^v t.$$

1) In primis suis operibus, usque ad annum 1734, utitur EULERUS littera o loco o. H.

2) Vido *Institutionum calculi integralis* vol. II, § 810, 700—811, 822—830; LEONHARDI *Euleri omnia, series I*, vol. 12. H.

$$ddx = ac^{av} (ddv + adv^2)$$

et

$$ddy = c^v (ddt + 2 dtdv + tddv + tdv^2).$$

Sed cum deponatur constans, erit $ddx = 0$ ideoque ddv substituto loco ddv habebitur

$$ddy = c^v (ddt + 2 dtdv + (1 - a)tdv^2).$$

Surrogentur hi valores loco x et y in aequatione proposita, ea in hanc

$$ac^{av(m+p)} a^v dv^n = c^{(n+p-1)+l^n} (dt + t dv)^{p-2} (ddt + 2 dtdv +$$

8. Iam a determinari debet ita, ut exponenti illius divisionis
Hoc ut fiat, oportet sit

$$av(m+p) = (n+p-1)v,$$

inde colligitur $a = \frac{n+p-1}{m+p}$. Superior igitur aequatio determinat sequentem

$$a\left(\frac{n+p-1}{m+p}\right)^p dv^p = l^n (dt + t dv)^{p-2} (ddt + 2 dtdv + \frac{m}{m+p} t^2 dv^2)$$

Quao protinus ex proposita crux fuisse, si posuissomus

$$x := c^{(n+p-1)v/(m+p)} \text{ et } y := c^v l.$$

Est autem $n+p-1$ numerus dimensionum, quas y constituit, et Facile ergo in quovis casu particulari a determinatur statimque ratio habebitur. In aequatione inventa, cum absit v , ponatur

$$ddv = zd dt + dz dt,$$

sed

$$ddv = -adv^2 = -\frac{1-n-p}{m+p} z^2 dt^2.$$

Hinc invenitur

$$ddt = \frac{-dz dt}{z} + \frac{1-n-p}{m+p} z dt^2,$$

$$: t^n (dt + tz dt)^{p-2} \left(\frac{1-n-p}{m+p} z dt^2 - \frac{dz dt}{z} + 2 z dt^2 + \frac{m-n+1}{m+p} t z z dt^2 \right).$$

3 divisa por dt^{p-1} dabit

$$\left(\frac{p-1}{m+p} \right)^n z^p dt = t^n (1 + tz)^{p-2} \left(\frac{1-2m-n-p}{m+p} z dt - \frac{dz}{z} + \frac{m-n+1}{m+p} t z^2 dt \right)$$

D. Reducta ergo est aquatio generalis proposita

$$ax^m dx^p = y^n dy^{p-2} ddy$$

anc differentialem primi gradus

$$\left(\frac{p-1}{m+p} \right)^n z^{p+1} dt = t^n (1 + tz)^{p-2} \left(\frac{1-2m-n-p}{m+p} z^2 dt - \frac{m-n+1}{m+p} t z^3 dt - dz \right)$$

implicata aquatione inventa por z . Haec aquatio unico actu ex ea inventa sit, posito in prima substitutione loco v hoc $\int z dt$. Fieri ergo debet

$$x := e^{(n+p-1) \int z dt / (m+p)}$$

o y poni debet $e^{\int z dt} t$ sive, quod eodem redit, ponatur

$$x = e^{(n+p-1) \int z dt} \text{ et } y = e^{(m+p) \int z dt} t^{1/p}$$

: aquatione differentiali invonta iterum proposita differentialis secunda invoniri debeat, videamus, quales loco z et t substitutiones adhibentur. Cum sit $x = e^{(n+p-1) \int z dt}$, crit $e^{\int z dt} = x^{1/(n+p-1)}$, quare $y = x^{(m+p)/(n+p-1)}$ habetur $t = yx^{-(m+p)/(n+p-1)}$. Deinde quia $e^{\int z dt} = x^{1/(n+p-1)}$

$$\int z dt = \frac{1}{n+p-1} \ln x;$$

$$z dt = \frac{dx}{(n+p-1)x}.$$

1) In his formulis z denotat numerum praecedentem z multiplicatum per $m+p$. H. D.

Sed esv)

$$dt = x^{(m+n)-p+1} dy = \frac{x^m}{n-p+1} y^{p-1} dy$$

Consequenter invenietur

$$z^{m-p} dx : [(n+p-1)x^{(m-n+1)-(p-1)} dy] = (m-p)z$$

Perspicuum autem est, si z in t vel t in z detinatur, etiam recte inter se habent, inveniri posse.

10. Illustratus haec, quae generaliter invenitur in particulari. Sit

$$xdx dy - ydy$$

quae reducitur dividendo per dy ad hanc

$$xdx - ydy + ddy$$

Hanc generali accommodata, habebitur $a = 1, m = 1, n = 1$, rursum bis in aequatione differentiali primi gradus (§ 9), hoc proposito reducitur,

$$\frac{1}{2} z^2 dt - t(1+z)^{-1}(1-z) dt - \frac{1}{2} t^2 dt$$

quod abit in

$$z^2 dt + t^2 dt - 3t^2 dt - t^2 dt = 2t^2 dt$$

Ad hanc aequationem proposito $xdx dy - ydy$ reducatur

$$x = e^{t^2 dt/2}, \quad dy = e^{-t^2 dt}$$

Constructio ergo aequationis propositae pendet a constat differentialis inventu; hunc si construi poterit, et ea ex ipsa integrabilis, ea quoque integrari poterit.

11. Secundum genus aequationum differentia differentialis ad differentiales primi gradus reducere possumus, quae in singulis terminis videntur dimensionum, quas inde differentialia constituant, numerum tenent. Aequatio nostra est sequens

$$ax^m y^{n-p} dx^n dy^{q-p} + bx^n y^{n-q} dx^p dy^{q-p}$$

1) Editio principia loco $m+n+2p-1$ habet $m+n=2p$.

2) Editio principia $m+n+2p-1$ habet $y = e^{2p dt/2}$. Si hanc mutatio varia in aequatione differentiali z per $2z$ mutata.

en quodcumque libenter suscipere adhuc possunt, operatio enim eadem invenient adhuc addi $c v^r y^{-r-1} dx^q dy^{2-q}$ et huiusmodi quotquot libuerit; pro impla particularia, ad quae reducenda generalis accommodari debet, pluribus ceterisbusve constant terminis. Tres vero terminos, ut dixi, assumuntur, cum plures alium reducendi modum non requirant.

12. Acquationem propositam reduco substituendis loco x , c^v et loco y , c^v igitur sit

$$x = c^v \text{ et } y = c^v t,$$

$$dx = c^v dv \text{ et } dy = c^v (dt + t dv)$$

proquo

$$ddx = c^v (ddv + dv^2)$$

$$ddy = c^v (ddt + 2 dt dv + t dv^2 + t ddv).$$

ea vero dx ponitur constans, erit $ddx = 0$, hinc igitur $ddv = -dv^3$, hanc enim habebitur

$$ddy = c^v (ddt + 2 dt dv).$$

nantur hi valores in acquatione loco x , y , dx , dy et ddy , transformabitur in sequentem:

$$at^{-m-1} dv^p (dt + t dv)^{2-p} + b c^v t^{-n-1} dv^n (dt + t dv)^{2-q} = c^v (ddt + 2 dt dv)$$

ac divisa per c^v abibit in hanc

$$at^{-m-1} dv^p (dt + t dv)^{2-p} - bt^{-n-1} dv^n (dt + t dv)^{2-q} = ddt + 2 dt dv.$$

hac cum desit v , pono $dv = z dt$, erit

$$ddv = zd dt + dz dt,$$

$$ddv = -dv^2 = -z^2 dt^2, \text{ ergo}$$

$$ddt = -z dt^2 - \frac{dz dt}{z}.$$

Hinc ista obtinebitur aequatio;

$$at^{-m-1}z^p dt^p (dt + zt dt)^{2-p} + bt^{-n-1}z^q dt^q (dt + zt dt)^{2-q} = zd$$

sen haec ordinatio;

$$at^{-m-1}z^p dt(1 + zt)^{2-p} + bt^{-n-1}z^q dt(1 + zt)^{2-q} = zd$$

13. Aequatio haec differentialis primi gradus unico ne
elici potuisse, si statim positum esset

$$x = e^{\int z dt} \text{ et } y = e^{\int z dt} t;$$

unde foret

$$dx = e^{\int z dt} z dt \text{ et } dy = e^{\int z dt} (dt + tz dt)$$

$$\text{atque } ddx = e^{\int z dt} (zddt + dzdt + zzdt^2) = 0,$$

quare $ddt = -zdt^2 - dzdt : z$. Hoc in usum vocato habebit

$$ddy = e^{\int z dt} (zdt^2 - dzdt : z).$$

Propositum sit hoc exemplum

$$y^{a+1}ddy = x^a dx^2,$$

$$mutetur id in$$

$$ddy = x^a y^{-a-1} dx^2.$$

Collato hoc cum generali aequatione fieri $a = 1$, $b = 0$, $m = a$,
hoc exemplum, ut generalis formula, redneatur, hanc inveneri

$$t^{-a-1}z^2 dt = zdt - dz : z.$$

Sive haec

$$t^{-a-1}z^3 dt = z^2 dt - dz.$$

Quae si constructionem admitteret, et differentialis secundi
construi posset. Notandum est semper fere ad eiusmodi aequa-
tiales perveniri, quae admodum difficulter vel prorsus non const-

14. Assumo aliud exemplum,

$$xdxdy - ydx^2 = y^2 ddy,$$

quod ad modum generalis aequationis hanc induit formam

$$xy^{-2}dxdy - y^{-1}dx^2 = ddy.$$

undet ergo exemplo proposito sequens aquatio differentialis

$$t^{-2}zdt(1+zt) = t^{-1}z^2dt + zdt + dz:z.$$

plicetur haec per t^2z , habebitur

$$z^2dt + z^3tdt - z^3tdt = z^2t^2dt - t^2dz$$

$$z^2dt = z^2t^2dt - t^2dz,$$

separata dat

$$dz:z^2 = dt(t^2 - 1):tt$$

integrata hanc

$$\cdots 1:z = t + 1:t \cdots a \text{ sive } atz + t = t^2z + z.$$

vero $z = dv:dt$. Itaque

$$atdv - tdt = t^2dv + dv$$

$v = tdt; (at + tt - 1)$. Quia vero $c^v = x$, erit $v = l x$ et $t = y:x$, ergo

$$dv = dx:x \text{ et } dt = (xdy - ydx):xx,$$

quenter

$$ydy + xdx = aydx.$$

aequatio iterum integrari potest, cum vero tantum noto easum, quod
= 0 ea transeat in nequationem circudi.

15. Accipio nunc easum, quo plares, quam in generali aequatione, sin
ini

$$dx^3 + xxdy^3 - yxdxdy^2 - yxdx^2dy + yx^2dxdy^2 - y^2xdxdy = 0.$$

exemplum modo supra exposito reducere licet. Cum dx ponatur con
, maneat eadem substitutiones scilicet

$$x = c^v; y = c^v t; dx = c^v dv; dy = c^v(dt + t dv)$$

$$ddy = c^v(ddt + 2dtdv).$$

que

$$(t - 1)^2 z + t - lt = a.$$

modo omnes aequationes differentiales, in quibus alterutra variabilis unae dimensiones nusquam habet, integrari [possunt] seu saltem construibiles suntur. Hae de industria methodo sumi usus, quo magis intelligatur, quanti usus exponentialia in tractandis aequationibus.

17. Aequatio ad quam est perventum haec est

$$(t - 1)^2 z + t - lt = a.$$

et ulterius reduetur, ut tandem aequatio inter x et y rursus obtineatur; nam erat $dv + zdt$, erit $z = dv/dt$; quamobrem aequatio abibit in

$$(t - 1)^2 dv + tdt - dtlt = adt,$$

vero in

$$dv = \frac{adt - tdt + dtlt}{(t - 1)^2}.$$

et denuo integrationem admittit; integrata vero hanc habet formam

$$v = \frac{-a + t - lt}{t - 1}$$

tante vero addita hanc

$$v = \frac{b - a + t - bt - lt}{t - 1}.$$

vero est $x = c^v$, erit $v = lx$. Et cum sit $y = c^v t$, erit $y = tx$ et ideo $t = y/x$ substitutis habebitur sequens aequatio

$$lx = \frac{bx - ax + y - by - yly + ylx}{y - x}.$$

et oritur haec

$$(b - a)x + (1 - b)y = yly - xlx.$$

tur brevitatis causa $b - a = f$ et $1 - b = g$; erit

$$fx + gy = yly - xlx.$$

$$dt^3 + 2t dt^2 dv - ttdt dv^2 + ttdv^2 - ttdvdt - ttdvdt \dots$$

Hic cum desit v , ponatur $dv = zdt$, erit ut ante

$$ddt = -zdt^2 - dzdt; z.$$

Exinde reperitur haec aequatio in ordinem reducta:

$$dt + 2tzdt - tdz + ttdz = 0,$$

Quae, cum z uniceam tantum habeat dimensionem, separari potest. Cel. Ioh. Bernoulli¹⁾ in Actis Lips. tradita. Sed sine ulla substitutio eique similes quascunq; statim integrare seu ad integraleu formam reducere possum, sequenti modo.

16. Reducatur aequatio nostra ad hanc

$$dz + \frac{2zdt}{t-1} + \frac{dt}{tt-t} = 0,$$

nt dz nullo affectum sit coefficiente, tum sumatur id, quo z est affectu $\frac{2dt}{t-1}$, cuius integrale exprimatur per $2 \int \frac{dt}{t-1}$. Iam aequatio proposita cetur per $c^{2 \int \frac{dt}{t-1}}$ et habebitur

$$c^{2 \int \frac{dt}{t-1}} dz + \frac{2c^{2 \int \frac{dt}{t-1}} zdt}{t-1} + \frac{c^{2 \int \frac{dt}{t-1}} dt}{tt-t} = 0,$$

Nunc autem aequatio integrabilis est facta, duorum enim priorum ter integrale est $c^{2 \int \frac{dt}{t-1}} z$. Est igitur

$$c^{2 \int \frac{dt}{t-1}} z + \int \frac{c^{2 \int \frac{dt}{t-1}} dt}{tt-t} = a.$$

Sed cum sit $\int \frac{dt}{t-1} = l(t-1)$, erit

$$c^{2 \int \frac{dt}{t-1}} = (t-1)^2,$$

1) IOH. BERNOULLI (1667—1748), *Solutio analytica aequationis anno 1695*, p. 55
Acta erud. 1697, p. 113. *Opera omnia*, t. I, p. 175.

$$(t-1)^2 z + t - lt = a.$$

modo omnes aequationes differentiales, in quibus alterutra variabilis unica dimensione insquam habet, integrari [possunt] seu saltem construibuntur. Hac de industria methodo sum usus, quo magis intelligatur, quam usus exponentialia in tractandis aequationibus.

17. Aequatio ad quam est percurrentum haec est

$$(t-1)^2 z + t - lt = a.$$

ee ulterius redneatur, ut tandem aequatio inter x et y rursus obtineatur, niam erat $dv = z dt$, erit $z = dv/dt$; quamobrem aequatio abilit in

$$(t-1)^2 dv + t dt - dt lt = adt,$$

e vero in

$$dv = \frac{adt - t dt + dt lt}{(t-1)^2},$$

ae deinceps integrationem admittit; integrata vero hanc habet formam

$$v = \frac{-a + t - lt}{t-1}$$

stantio vero addita hanc

$$v = \frac{b - a + t - bt - tl t}{t-1}.$$

avero est $x = e^v$, erit $v = \ln x$. Et cum sit $y = e^v t$, erit $y = tx$ et ideo $t = y/x$ substitutis habebitur sequens aequatio

$$tx = \frac{bx - ax + y - by - yly + ytx}{y - x}.$$

do oritur haec

$$(b-a)x + (1-b)y = yly - xtx.$$

atur brevitatis causa $b-a := f$ et $1-b = g$; erit

$$fx + gy = yly - xtx.$$

18. Tertium genus aequationum, quarum hie reducitur, eas complectitur, in quarum singulis terminis alterius eundem tenet dimensionum numerum. Hic duo distinctiones prout vel ipsius illius variabilis ubique eundem dimensionem tali constans ponitur vel secus. Ad primum casum specie universalis

$$Px^m dy^{m+2} + Qx^{m-k} dx^k dy^{m+2-k} = dx^n$$

In qua x in singulis terminis m habet dimensiones, et significant autom P et Q functiones quaecunque ipsius y . unica substitutione opus est; nempe siat $x = c^v$, erit

$$dx = c^v dv \text{ et } dd x = c^v (dd v + dv^2) =$$

ergo $dd v = -dv^2$. His subrogatis habetur

$$Pdy^{m+2} + Qdv^k dy^{m+2-k} = dv^m dd$$

postquam nimirum divisa est per c^m .

19. Cum in aequatione inventa v non deprehendatur loco dv , zdy . Erit

$$dd v = zddy + dydz = -dv^2 = -z^2$$

Hinc invonietur

$$ddy = -zdy^2 - dydz; z.$$

Substituantur ergo in aequatione inventa loco dv et da habebitur haec aequatio

$$Pdy^{m+2} + Qz^k dy^{m+2} = -z^{m+1} dy^{m+2} - z^m$$

Quae divisa per dy^{m+1} abit in hanc

$$Pdy + Qz^k dy = -z^{m+1} dy - z^{m-1}$$

Quae est primi gradus, ut erat propositum. Ad hanc statu si positum esset

$$x = e^{\int z dy}.$$

hine

$$ddy = -zdy^2 \dots dzdy : z.$$

i valores loco x, dx, dy substituti statim inventam aequationem praebet

20. Alter casus aequationum ad genus tertium pertinentium respondentem generalem aequationem:

$$Px^m dy^{m+1} + Qx^{m-h} dx^h dy^{m-h+1} = dx^{m-1} ddx,$$

qua aequatione dy ponitur constans, P et Q designant functiones ipsius
nascunque. Et ut perspicuum est x in singulis terminis m tenet dimensionem
naturalis, ut ante, $x = c^r$; erit

$$dx = c^r dv \text{ et } ddx = c^r (ddv + dv^2),$$

isec in aequatione substitutis resultat hanc aequatio divisione facta per c

$$Pdy^{m+1} + Qdv^h dy^{m-h+1} = dv^{m+1} + dv^{m-1} ddv.$$

Hanc aequatio ut ulterius reducatur, cum v desit, ponatur $dv = zdy$, erit
constans $ddv = zdz$. Hanc ob rem aequatio ultima transmutabitur

$$Pdy^{m+1} + Qz^h dy^{m+1} = z^{m+1} dy^{m+1} + z^{m-1} dy^m dz,$$

ee autom, si dividatur per dy^m , dabit istam

$$Pdy + Qz^h dy = z^{m+1} dy + z^{m-1} dz.$$

Indet ergo constructio propositae aequationis a constructione huius inventa

21. Ex hiseo, arbitror, intelligitur, quomodo aequationes differentiales
undi gradus ad unum aliquod trium expositorum genus pertinentes tractentur.
Facile quidem concedo raro admodum ad tales aequationes pervenire,
quibus non alterutra indeterminata desit; tamen a nemine hoc nominatitudinem
huius inventi impugnatumiri puto. Fieri potest, ut novus aliquipus
aperiatur problemata suggestens, quorum resolutio ad aequationes talibus
hanc pervenisso aequationem

$$y^2 dy = x dx dy.$$

22. Hoc vero praeterea de assumenda constante monete
aequationibus ad secundum genus relatis nihil interest, quod
tiale constans sit assumptum. Potest id esse vel differentiale a-
bilis, vel aliud differentiale ex utriusque variabilis differen-
compositum, modo id sit, ut natura rei exigit, homogeneum.
generali exemplo locum obtinuit; sed ex illa operatione si
quomodo, si differentiale constans sit qualemunque, aequa-
oporteat. Aliter res se habet in duobus reliquis generibus pri-
enim necesse est, ut alterutrius variabilis differentiale constans
Id si non fuerit, methodo exposita reductio non succedit. Hi
constans debet immutari et aquatio in aliam transforma-
utrius variabilis differentiale sit constans.

23. Methodus in hac dissertatione exposita aequationes
secundi gradus ad simpliciter differentiales reducendi consistit
stitutione quantitatum exponentialium pro indeterminatis.
latius patet, quam hic est expositum. Possunt eius beneficio
tiones differentiales tertii ordinis ad alias, quae sint tantum
reduci. Et generaliter aequationes differentiales ordinis n ad
quae sint ordinis tantum $n-1$. Aequationum vero cuiusque
tialium, quae hac methodo reducuntur, quoque sunt tria gen-
erata, quae hic sunt exposita. Ex his igitur etiam intel-
luiusmodi substitutiones in aequationibus differentialibus per-
tandis usum habere possint. Sed de his non opus est plura.

CONSTRUCTIO ASEQUATIONUM QUARUNDAM DIFFERENTIALIUM QUAE INDETERMINATARU SEPARATIONEM NON ADMITTUNT

Commentatio II indicis EXISTENTIALE

Novi actu eruditorum 1733 p. 369—373

Constructiones, quibus Geometrae ad determinandas quasvis magnitudes utuntur, duplices sunt generis; ad quorum alterum referri possunt omnes constructiones Geometricae, tam planae, quam solidae et lineares, ad altero pertinent case constructiones, quae vel quadraturis curvarum, vel rectionibus perficiuntur. Illas adhibent in Geometria communi ad radices aequationum algebraicarum quarumcunque exprimendas; id quod efficit constat, intersectione linearum vel rectarum, vel curvarum, prout aequaliter postulat. Posterioris vero generis constructiones, quas transcendentes appellare licet, inserviunt ad aequationes differentiales resolvendas, quae algebraicas transmutari nequeant. Aequationes autem, sive algebraicas, sive transcendentes, in quibus duas insunt quantitates indeterminatae, huiusmodi requirunt constructiones, ut, altera indeterminatarum pro libitu assumpta determinetur; in quo efficiendo pro aequationibus algebraicis, tantum postulatum, praemittitur, ut data magnitudine z , eius quacunque functione algebraica Z possit exhiberi. Pro differentialibus autem vel transcendentiis aequationibus insuper requiritur, ut, posita quantitate z functio eius quaevis transcendens $\int Z dz$, in qua Z significat functionem quamecumque ipsius, vel algebraicam, sive transcendenteri, denuo definiri, atque adeo tantum considerari possit. Hanc ob rem igitur, quoties aequatio proposita potest transformari, ut altera indeterminata, vel eius quaedam functio, aeq-

aequationis constructio erit in promptu. Vocari autem so-
transmissatio indeterminatarum separatio; ex quo sim-
semper ad aequationes transcendentes construendas huius
sollicite requiratur. In algebraicis quidem aequationib;
est necessaria ad constructionem adornandam. Quoniam
indeterminatae sint permixtae, totum negotium aequa-
quod ad differentiales aequationes attinet, ne unica qm;
quae construi, neque tamen separari, queat. Usitatae
omnes ita sunt comparatae, ut ex iis ipsis separatio indet-
alias fuerit inventu difficultissima, sponte sequatur. Hanc o-
praestitisse arbitror, cum mper in constructiones aeq-
differentialium, quao indeterminatas a se invicem separa-
dissem, simulque cognovissem, has constructiones plus
ante concedi solere observaveram. Prima aequatio, quae
formae^t):

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{x dx}{x^2 - 1},$$

in qua non solum indeterminatas a se invicem separare
ipsa etiam constructio demonstrabit, huiusmodi separa-
non posse. Si enim succederet, perspicuum erit, compara-
ellipsim dissimilium ex ea esso secuturam, quae tam
concessa quadratura, exhiberi potest. Ista in vero aequa-
construo.

Fiant super codem axe coningato infinitae ellip-
transverso a se invicem discrepant. Ex his conficiatur
abscissae aequales capiantur axibus ellipsium trans-
aequales peripheriis carundem ellipsium. Hoc facto, voce
constans 1, abscissa huius novae curvae, seu axis trans-
ponatur = r , et applicata, seu perimetror ciudem ell-
ipse $x = \sqrt{r^2 - 1}$, critque $y = \frac{(r^2 - 1) dq}{qrdr}$, quae e-
data r per rectificationem curvae cognitae habetur,
Simili modo deductus sum mox ad constructionem cele-

1) Vide L. EULERI Commentationem 28 indicis Euestroemanni
aequationum differentialion sine indeterminatarum separatione, Comment.
1738, p. 168; LEONHARDI EULERI Opera omnia, series 1, vol. 20 p. 1.

om tradidit. Deinceps quidem variae comparuerunt meditationes, quae auct
nmes nihil aliud continent, nisi ut easus particulares, seu valores loco n s
ituendos, exhibuerint, quibus ista aquatio separationem et integrationem
o que admittit. Nemo vero, quantum scio, ne uniuersum quidem assigna
sum, quo constructione persici possit, praeter illos exhibitos. Ut taceam ig
niversalis, quicquid n significet, constructionem, quao, nisi meae meth
odae beneficio, vix a quoquam poterit inveniri: sequenti ratione ego istam aeq
uacionem resolvo²⁾. Quantitas ista differentialis³⁾

$$n(n+1)dz(1-z^2)^{\frac{n-1}{2}} + 2dz(1-z^2)^{\frac{n-1}{2}} \left(e^{\frac{2zVf}{n+2}} - e^{-\frac{2zVf}{n+2}} \right)$$

qua z est variabilis, / constans, et e numerus, cuius logarithmus hyperbol
t 1, ita integretur, nt, facto $z = 0$, tota evanescat. Quod quidem integr
iam si re ipsa exhiberi nequeat, tamen per quadraturas construi, ideo
anquam cognitum considerari poterit. In hoc deinceps integrali ponatur z
habobitur quantitas, quae erit functio quaedam ipsius f . Scribatur po
hae functione ax^{n+2} loco f , et quantitas resultans, quae tota ex x et const
bus erit composita, vocetur P . Invento unde hoc modo P , dico,
 $\frac{dP}{dx}$, qui est verus ipsius y valor in aequatione proposita

$$ax^n dx = dy + y^2 dx.$$

1) TACITO RICCATI (1676 - 1754) primus quidem proposuit problema easus separabilis
endi, *Acta crud.*, Suppl. C. VIII (1723/4), p. 68 et *Acta crud.* 1723, p. 509, sed DAS, BRUNO
DO (1700 - 1782) primus hos easus publici iuria fecit, *Acta crud.* 1725 p. 473. Vide *Commentationes*
70, 95, 269, 284 huius voluminis. Vide quoque *Institutiones calculi integralis* vol. I, § 436 -
438, 11, § 831 - 841, 904, 929 - 936. Vide porro L. EULERI *Commentationes* 431, 595, 678,
Constructio aequationis differentio-differentialis

$$(a+bx) ddz + (c+cx) \frac{dxdz}{x} + (f+yx) \frac{xdx}{xx} = 0$$

into elemento dx constante. *Novi comment. acad. sc. Petrop.* 17, 1773, p. 125. *Summatio fract
ium continuorum, cuius indices progressionem arithmeticam constituant, dum numeratores omnes sunt uni
versi simul resolutione aequationis Riccatianae per huiusmodi fractiones docetur. Opusculi anal.* 2, 1785, p.
methodus nova investigandi omnes easus, quibus hanc aequationem differentialem $ddy(1 -$
 $- bxdxdy - cydx^2) = 0$ resolvere licet. *Institutiones calculi integralis* 4, 1794, p. 633. *Ana
lysis aequationi Riccatianam per fractionem continuam resolvendi. Mém. Petersb.* 6, 1818, p.
1000 huius *Buletin Opera omnia*, series I, vol. 11, 12, 23.

2) Vido L. Euleri *Commentationem* 31, p. 21 huius voluminis.

3) Ponendo n loco z et $\frac{n+1}{n+2} = k + \frac{1}{2}$, haec formula eadem est formula ac in *Commentatione*
ripius § 17. Vido p. 34, vido quoque notam 1.

Notandum est autem, hanc solutionem locum non nisi numerus intra hos terminos 0 et -2 contentus. At hunc remedium adhibetur, ita, ut ista constructio nihilominus habenda. Cum enim, uti constat ex iis, quae Cl. DANIELI, I aequatione in publicam edidit, ista aequatio, si sit separab separari quoque possit in casu $n = \frac{-m}{m+1}$ vel $n = -m -$ casus omnes intra limites 0 et -2 contentos reduci posse limites -2 et -4 comprehenduntur, et hanc ob rem non am tibserveo autem, formulam illam differentialem¹⁾

$$n(n+4)dz(1-z^2)^{\frac{-n-4}{2n+4}} + 2dz(1-z^2)^{\frac{-n-1}{2n+4}} \left(e^{\frac{2z\sqrt{t}}{n+2}} \right)$$

quoties $\frac{-n-4}{2n+4}$ sit vel 0 vel numerus integer affirmativus, integrari. Hoc vero accedit, quoties fuerit $n = \frac{-4k}{2k+1}$, de quenamque affirmativum integrum. Quia deinde aequatio x est $\frac{-n}{n+1}$, ad hanc $ax^n dx = dy + y^2 dx$ potest reduci quoque integrabilis, si fuerit $n = \frac{-4k}{2k+1}$.

Atque sic prodeunt illi ipsi casus, iam ab aliis erint, qui in aequatione proposita a se invicem possunt separari.

¹⁾ Vide notam 3 p. 17.

CONSTRUCTIO AEQUATIONIS DIFFERENTIALI

$$ax^adx = dy + y^2dx$$

Commentatio 31 indicis EXVERGENTIAE

Commentarii academici scientiarum Petropolitanae 8 (1732/3), 1738, p. 124--137

SUMMARIUM

Ex manuscriptis academico scientiarum Petropolitano nunc primum editum.

Maximo agitata est inter Geometras ista aequatio ab illustri Comite Riccati proposta. Nomo vero eius constructionem, nisi pro certis litterae n valoribus, d'antio ergo magis facienda est methodus ab Vñlero hic propositu eius beneficio omnium roi difficultates superavit, atque universalom linius aequationis constructionem odiit.

1. Communicavi nuper cum Societate¹⁾ specimen constructionis aequationis eiusdem differentialis, in qua non solum indeterminatas a se invi-
ciprare non potueram, sed etiam monstraveram ex ipsa constructione huius
modi separationem omnino non posse exhiberi. Dissert quidem mens ibi de
construendi modus ab usitatis: attamen iis nequaquam illum esse postmodum
quilibet intelligot, qui hanc schedam inspicerit. Neque vero tum tempore
hanc methodum ulterius extendere, atque ad alias aequationes accommo-
dare, quia ex posita constructione ad aequationem denum pervenoram,
autem vicissim data aequatione constructionem emere potueram. At deinde
cum hanc rem diligentius contemplatus essom, voti mei compos quodam
modo factus, ita ut hanc methodum invertebo, atque propositae aequationis
constructionem inveniro potuerim.

1) Vido notam p. 16.

quam Clar. COMES RICCATI¹) primum Geometris examinando
vero eius constructionem, nisi pro certis litterae n valoribus
methodi beneficio omnes difficultates feliciter superavi,
huius aequationis constructionem inveni, in qua nihil omnino
Non solum autem unicam haec methodus suppeditat
plures, immo etiam innumerabiles. Merito igitur mihi
tantam praestantiam adscribere, ut ad omnes aequationes
struendas, in quibus alio methodo frustra sunt adhibita
stratura.

3. Quemadmodum in superiori Dissertatione²) areu ad constructionem huius aequationis

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{x dx}{x^2 - 1},$$

ita pro aequatione proposita alia opus erit curva, loco I.
Quam ut inveniam pono universalissime eius elementum
 P et R sunt functiones ipsius z tales, quae iisdem factis opere
in elemento elliptico, deducant ad aequationem propositam
series quaedam in considerationem veniat,

$$R := 1 + AgQ + ABg^2Q^2 + ABCg^3Q^3 + ABCDg^4Q^4 + \dots$$

in qua serie est Q functio quaedam ipsius z , g linea data
curvæ, A , B , C , D , etc. coefficientes constantes. Pona

$$PRdz := dZ;$$

erit ergo

$$Z := \int P dz + \int AgPQdz + \int ABg^2PQ^2dz + \int ABCg^3PQ^3dz + \int ABCDg^4PQ^4dz + \dots$$

4. Ita autem P et Q a se invicem pendeant, ut oportet
possint ad $\int P dz$ reduci. Sit ergo

1) Vide p. 17 et notam 1 p. 17.

2) Vide notam p. 16.

$$\int PQ^3 dz = a\beta\gamma \int P dz + O_a \text{ etc.}$$

enotant hie O_1, O_2, O_3 etc. quantitates algebraicas. Post peractam hoc integrationem ponatur $z = h$; est autem h talis quantitas, quae loco z statuta faciat omnes eas quantitates algebraicas O_1, O_2, O_3 etc. evanescere, atque in sicut $\int P dz = H$, quantitati prorsus constanti. Ex his igitur, facto per integrationem $z = h$, erit

$$Z = H(1 + Aag + ABa\beta g^2 + ABCa\beta\gamma g^3 + \text{etc.})$$

acta iam parametru g variabili obtinebuntur iulimi valores ipsius Z initis ipsius g , atque ex dato elemento $PRdz$ poterit construi curva, in qua abscissae designentur littera g , applicatae sunt $= Z$.

5. Hoc itaque modo poterit construi summa seriei

$$1 + Aag + ABa\beta g^2 + ABCa\beta\gamma g^3 + \text{etc.}$$

namvis forte ex sni ipsius consideratione summa prorsus non possit determinari. Utor autem ad summam huius seriei investigandam methodo summatorum inventionem ad resolutionem aequationum reduceendi, quoduo praeterito exposui¹⁾, ut nancisear aequationem, cuius resolutio a seipsius summa pendeat. Perspicuum enim est, utemque haec aequatio resultans sit perplexa, eius tamen constructionem in promptu futuram. Nunc igitur aliud est faciendum, nisi ut quantitates A, B, C etc. et a, β, γ sufficiantur eiusmodi, ut summam seriei istius inventio ad resolutionem huius aequationis

$$a.x^n dx = dy + y^2 dx$$

dueatur. Hoc vero loco id est efficiendum, ut series

$$1 + AgQ + ABg^2Q^2 + ABCg^3Q^3 + \text{etc.}$$

possit in summam redigi, quia nullus valor ipsius R non esset cognitus, et proposita constructio inutilis. Quamobrem non licabit loco A, B, C etc. valorem osvis pro arbitrio accipere, sed tales, quae hanc seriem summabilem reddantur.

1) L. Euleri Commentatio 26: *Methodus generalis summandi progressiones*. Comment. Acad. Petrop. 6, 1738, p. 68. Vido quoque *Institutionum calculi differentialis* p. 238. LEONHARDI EULERI omnia, series I, vol. 14 et 20. H.

nt eius summatio perducatur ad resolutionem aequationis

$$ax^n dx = dy + y^2 dx;$$

hanc ipsam aequationem in seriem resolvo. Quod ut commodius
pono¹⁾

$$y = \frac{dt}{tdx},$$

sumtoque dx constante erit

$$ax^n dx = \frac{ddt}{tdx} \text{ sen } ax^n t dx^2 = ddt.$$

Nunc more consueto substituo loco t hanc seriem

$$1 + \mathfrak{A}x^{n+2} + \mathfrak{B}x^{2n+4} + \mathfrak{C}x^{3n+6} + \text{etc.},$$

erit

$$ddt = (n+1)(n+2) \mathfrak{A}x^n dx^2 + (2n+3)(2n+4) \mathfrak{B}x^{2n+4} dx^2 + (3n+5)(3n+6) \mathfrak{C}x^{3n+6} dx^2 + \text{etc.}$$

Hinc igitur seriei aequalis esse debet $ax^n t dx^2$, seu ista series

$$ax^n dx^2 + \mathfrak{A}ax^{2n+2} dx^2 + \mathfrak{B}ax^{3n+4} dx^2 + \text{etc.};$$

propterea aequales facio terminos homogeneos determinandis litteris
pro arbitrio assumptis, sicutque

$$\mathfrak{A} = \frac{a}{(n+1)(n+2)}, \mathfrak{B} = \frac{\mathfrak{A}a}{(2n+3)(2n+4)}, \mathfrak{C} = \frac{\mathfrak{B}a}{(3n+5)(3n+6)}$$

Ponatur $ax^{n+2} = f$ brevitatis gratia, erit

$$t = 1 + \frac{f}{(n+1)(n+2)} + \frac{f^2}{(n+1)(n+2)(2n+3)(2n+4)} + \frac{f^3}{(n+1)(n+2)(2n+3)(2n+4)(3n+5)(3n+6)} + \text{etc.}$$

Huius ergo seriei summatio pendet a constructione aequationis

$$ax^n dx = dy + y^2 dx.$$

1) Vide *Institutionum calculi integralis* vol. II § 955, 1068--1080; *Opera* p. 253 ff. Vide quoque p. 12 et notam 2 p. 3.

possit transmittari, habebitur simul constructio aequationis propositae.

Sed quo hæc series, quippe quæ nimis est generalis, aliquanto magis gatur, et determinatio litterarum arbitrariarum facilius efficiatur, ponendo nullam $PRdz$ initio assumta

$$P = \frac{1}{(1+bz^\mu)^r} \text{ et } Q = \frac{z^\mu}{1+bz^\mu}.$$

ergo

$$= \int \frac{dz}{(1+bz^\mu)^r}, \quad \int PQ dz = \int \frac{z^\mu dz}{(1+bz^\mu)^{r+1}} \text{ et } \int PQ^2 dz = \int \frac{z^{2\mu} dz}{(1+bz^\mu)^{r+2}} \text{ etc.}$$

ut autem hæc omnia integralia ad primum $\int \frac{dz}{(1+bz^\mu)^r}$ reduci; est generaliter

$$\frac{z^{\theta\mu} dz}{(1+bz^\mu)^{r+\theta}} = \frac{(\theta-1)\mu+1}{b\mu(r+\theta-1)} \int \frac{z^{(\theta-1)\mu} dz}{(1+bz^\mu)^{r+\theta-1}} = \frac{1}{b\mu(r+\theta-1)} \cdot \frac{z^{(\theta-1)\mu+1}}{(1+bz^\mu)^{r+\theta-1}},$$

ob rem erit

$$\int \frac{z^\mu dz}{(1+bz^\mu)^{r+1}} = \frac{1}{b\mu r} \int \frac{dz}{(1+bz^\mu)^r} = \frac{1}{b\mu r} \frac{1}{(1+bz^\mu)^r},$$

$$\int \frac{z^{2\mu} dz}{(1+bz^\mu)^{r+2}} =$$

$$\frac{(\mu+1)}{(r+\mu+1)} \int \frac{dz}{(1+bz^\mu)^r} = \frac{(\mu+1)z}{b^2\mu^2 r(r+1)(1+bz^\mu)^r} = \frac{1+z^{\mu+1}}{b\mu(r+1)(1+bz^\mu)^{r+1}} \text{ etc.}$$

sit ergo h eiusmodi esse quantitas, ut loco z substituta [§ 4] faciat

$$\frac{z^{\mu\theta+1}}{(1+bz^\mu)^{r+\theta}} = 0.$$

ero poterit esse $h := 0$, quia tum pleniusqno simul quantitas $\int \frac{dz}{(1+bz^\mu)^r}$ seceret. Comparatis iam his reductionibus cum supra assuntis, determinetur litterao $\alpha, \beta, \gamma, \delta$ etc. Erit scilicet

$$\alpha = \frac{1}{b\mu r}, \quad \beta = \frac{\mu+1}{b\mu(r+1)}, \quad \gamma = \frac{2\mu+1}{b\mu(r+2)} \text{ etc.}$$

factum ex duobus factoribus, habere oportere. Quo autem

$$1 + AgQ + ABg^2Q^2 + ABCg^3Q^3 + \dots$$

possit summari, facio

$$A = \frac{1}{\pi(\pi + \varrho)}, B = \frac{1}{(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)}, C = \frac{1}{(\pi + 4\varrho)}$$

utque cum series ope methodi meae universalis serie
summari. Pono primo brevitatis gratia $gQ = q^2$, erit

$$R = 1 + \frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \frac{q^4}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)}$$

facioque $R - 1 = S$, erit

$$S = \frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \frac{q^4}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)}$$

Multiplico nume ubique per $\varrho q^{\frac{n-2}{2}}$ summoque differentialia, e

$$\varrho \frac{d(q^{\frac{n-\varrho}{2}} S)}{dq} = \frac{q^{\frac{n-\varrho}{2}}}{\pi} + \frac{q^{\frac{n+\varrho}{2}}}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)} + \dots$$

Iam per ϱ multiplico summoque donno differentialia po
prodibit

$$\begin{aligned} \frac{\varrho^2 dd(q^{\frac{n-\varrho}{2}} S)}{dq^2} &= q^{\frac{n-\varrho}{2}} + \frac{q^{\frac{n+\varrho}{2}}}{\pi(\pi + \varrho)} + \text{etc.} \\ &= q^{\frac{n-\varrho}{2}} + q^{\frac{n-\varrho}{2}} \left(\frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \frac{q^4}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)} \right) + \dots \end{aligned}$$

Habebimus ergo restituto S loco seriei

$$\frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \text{etc.}$$

hanc aequationem

$$\varrho^2 dd(q^{\frac{n-\varrho}{2}} S) = q^{\frac{n-\varrho}{2}} dq^2 + q^{\frac{n-\varrho}{2}} S dq^2$$

$$\varrho \varrho^2 dd'P = q^{\frac{n-p}{2}} dq^2 + T dq^2.$$

9. Ad hanc aequationem integrandam pono $T := rs$, et ibi

$$ddT := rdds + 2 drds + sddr,$$

us substitutis habetur

$$\varrho^2 rdds + 2 \varrho^2 drds + \varrho^2 sddr = q^{\frac{n-p}{2}} dq^2 + rsdq^2,$$

e in duas aequationes discerpuntur,

$$\varrho^2 rdds = rsdq^2,$$

$$2 \varrho^2 drds + \varrho^2 sddr = q^{\frac{n-p}{2}} dq^2.$$

num prior per r divisa abit in hanc $\varrho^2 dds = sdq^2$, quae per ds multiplicata hanc

$$\varrho^2 dsddr = sdsdq^2,$$

s integralis est

$$\varrho^2 ds^2 = s^2 dq^2,$$

haec $\varrho ds = sdq$, quae denso integrata dat

$$\varrho ls := q \text{ atque } s := c^q$$

ntanto c minorum, cuius logarithmus est 1. Invento itaque s assumam aequationem

$$2 \varrho^2 drds + \varrho^2 sddr = q^{\frac{n-p}{2}} dq^2,$$

e substituto loco s valore invento c^q abit in istam

$$2 \varrho c^q dqdr + \varrho^2 c^q ddr = q^{\frac{n-p}{2}} dq^2.$$

natur

$$dr = v dq, \text{ et } ddr = dv dq$$

$$2 \varrho c^\varrho v dq + \varrho^2 c^\varrho dv = q^\varrho dq,$$

quam multiplicio per c^ϱ , ut prodeat

$$2 \varrho c^{\frac{2\varrho}{\varrho}} v dq + \varrho^2 c^\varrho dv = c^\varrho q^{\frac{n-\varrho}{\varrho}} dq,$$

enius integralis est

$$\varrho^2 c^{\frac{2\varrho}{\varrho}} v = \int c^\varrho q^{\frac{n-\varrho}{\varrho}} dq.$$

Fit igitur

$$v = \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{-2\varrho}{\varrho}} \int c^\varrho q^{\frac{n-\varrho}{\varrho}} dq,$$

et

$$\int v dq \text{ sen } r = \frac{1}{\varrho^2} \int c^{\frac{-2\varrho}{\varrho}} dq \int c^\varrho q^{\frac{n-\varrho}{\varrho}} dq.$$

Erit ergo

$$rs - T = \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{2}{\varrho}} \int c^{\frac{-2\varrho}{\varrho}} dq \int c^\varrho q^{\frac{n-\varrho}{\varrho}} dq$$

et

$$S = \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{2}{\varrho}} q^{\frac{\varrho-n}{\varrho}} \int c^{\frac{-2\varrho}{\varrho}} dq \int c^\varrho q^{\frac{n-\varrho}{\varrho}} dq.$$

10. Quoniam in hac forma inventa duplex involvitur integrandum est eas ita institui debere, nt tam S quam $\frac{dS}{dq}$ fiant = 0, posit admodum ex serie, cui S est aequalis, apparent. His observatis ha-

$$R = 1 + \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{2}{\varrho}} q^{\frac{\varrho-n}{\varrho}} \int c^{\frac{-2\varrho}{\varrho}} dq \int c^\varrho q^{\frac{n-\varrho}{\varrho}} dq.$$

Est vero $q = \sqrt{gQ}$, atque ob

$$Q = \frac{z^\mu}{1+bz^\mu}, \text{ erit } q = \sqrt{\frac{gz^\mu}{1+bz^\mu}}.$$

Dabitur igitur ex his $\int PR dz$ sen

$$\int \frac{R dz}{(1+bz^\mu)^\nu}.$$

Quare si litteris π , ϱ , μ et ν tribuantur debiti valores in n , in promotionis propositione

$$ax^n dx = dy + y^2 dx$$

construetio.

quae positis loco A , a , B , β , C , γ , etc. electis valoribus transmutatur in

$$1 + \frac{g}{b\mu r\pi(\pi+\varrho)} + \frac{(\mu+1)g^2}{b^2\mu^2r(r+1)\pi(\pi+\varrho)(\pi+2\varrho)(\pi+3\varrho)} + \text{etc.},$$

enins haec est lex, ut terminus indicis $\theta+1$ divisus per terminum indicis

$$= b\frac{g(1+(\theta-3)\mu)}{\mu(r+\theta-3)(\pi+(2\theta-2)\varrho)(\pi+(2\theta-1)\varrho)}.$$

In serie vero, quam § 6 ex aequatione proposita elicimus, est similis quod termini indicis $\theta+1$ per terminum indicis θ divisi

$$= \frac{f}{(\theta n+2\theta-1)(\theta n+2\theta)}.$$

Quo igitur haec duae series congruant, oportet ut hi duo quoti sint in aequales. Fint ergo primo

$$\frac{g}{b} = f \text{ seu } g = bf,$$

hoc posito debet esse

$$(\theta n+2\theta-1)(\theta n+2\theta) = \frac{0\mu-\mu+1}{(\mu r+\mu\theta-\mu)(\pi+2\theta\varrho-2\varrho)(\pi+2\theta\varrho-\varrho)}.$$

Unde si aequatio secundum dimensiones ipsius θ ordinetur, et coefficientes eiusque ipsius θ potentiae ponantur = 0, prodibunt quinque aequationes ex quibus μ , r , π , et ϱ determinabuntur in n . Neque vero minima datur sed sunt quinque diversae quae ad nostrum institutum pertinent.

$$\text{Prima dat } \mu = \frac{2n+4}{3n+4}, \quad r = 1, \quad \pi = n+1 \text{ et } \varrho = \frac{n+2}{2}.$$

$$\text{Secunda dat } \mu = \frac{2n+4}{n}, \quad r = 1, \quad \pi = \frac{n}{2} \text{ et } \varrho = \frac{n+2}{2}.$$

$$\text{Tertia dat } \mu = 2, \quad r = \frac{n+3}{n+2}, \quad \pi = \frac{n+2}{2} \text{ et } \varrho = \frac{n+2}{2}.$$

$$\text{Quarta dat}^1) \quad \mu = \frac{2}{3}, \quad r = \frac{n+1}{n+2}, \quad \pi = n+2 \text{ et } \varrho = \frac{n+2}{2}.$$

1) Editio princeps: $\mu = \frac{1}{3}$, $\pi = (n+2)\sqrt{2}$, $\varrho = \frac{n+2}{\sqrt{2}}$.

$$\frac{z^{\mu\theta+1}}{(1+bz^\mu)^{\nu+\theta}}$$

evanescere debeat facto $z = h$. Fit hoc quidem si $z = 0$, secundum alius requiratur, facile apparet, id non evenire posse, nisi per quolibet igitur casu ipsius n talis eligenda est solutio, ut

$$\frac{z^{\mu\theta+1}}{(1+bz^\mu)^{\nu+\theta}}$$

fiat = 0 posito $z = \infty$. Denotat hic autem θ numerum quod affirmativum non excepta cyphra, quamobrem et ν numerus numerus negativus, quia alioquin binomium $1 + bz^\mu$ in numeris. At μ tam affirmativum quam negativum numerum significat duplex existit huius rei consideratio, prout fuerit μ vel affirmativus vel negativus. Sit primo μ numerus affirmativus $\dots + \lambda$, tunc

$$\frac{z^{\lambda\theta+1}}{(1+bz^\lambda)^{\nu+\theta}}$$

fiat = 0, posito $z = \infty$, oportere maximum ipsius z exponentem, qui est $\lambda\nu + \lambda\theta$, maiorem esse eiusdem z exponentem est $\lambda\theta + 1$. Erit igitur $\lambda\nu > 1$. Siu autem fuerit μ numerus negativus, scilicet $= -\lambda$, fiet

$$\frac{z^{-\lambda\theta+1}}{(1+bz^{-\lambda})^{\nu+\theta}} = \frac{z^{\lambda\nu+1}}{(z^{\lambda}+b)^{\nu+\theta}},$$

quac quantitas ut fiat = 0 posito $z = \infty$, debebit esse

$$\lambda\nu + \lambda\theta > \lambda\nu + 1, \text{ seu } \lambda\theta > 1,$$

idquod in casu $\theta = 0$ fieri nequit. Quocirca μ nunquam est numerus negativus. In prima igitur solutione, quia est $\nu = 1$, est $\frac{2n+4}{3n+4}$ numerus positivus, toties similiter esse debebit numerus

excipiuntur igitur ii easus, quibus $\frac{2n+4}{3n+4}$ est 1 vel unitate.

contineatur intra hos limites 0 et $-\frac{4}{3}$, prima solutio adhibetur

solutione, quia iterum est $\nu = 1$, similiter excipiuntur easus

st unitas seu unitate minor. Semper igitur haec solutio locum habebit autem exceptis casibus, quando n continetur intra hos limites — 4 et 0. certa solutione, quia μ iam est numerus positivus nempe $= 2$, debet tan
 $\frac{n+2}{n-2}$ esse numerus unitate maior. Hac igitur semper uti poterimus, n
ontineatur intra hos limites — 2 et 0; quoties ergo secunda locum habet, te
t tertia poterit usurpari. In quarta denique solutione, quia μ quoque est num
ffirmativus, scilicet $\frac{2}{3}$ (1), requiritur, ut $\frac{2n+2}{3n+6}$ sit numerus unitate mai
mod accedit, quoties n continetur intra hos limites — 2 et — 4. In his i
casibus quarta solutione uti conveniet. Ex quibus invicem comparatis
ocitar, semper hoc modo aequationis propositae constructionem exhib
osse, nisi n continetur intra hos angustos limites $-\frac{4}{3}$ et -2 .

13. Quo autem totum hoc negotium evidentius percipiatur, accom
ibo, quao haecen tradita sunt, ad easimi particularem, quo est $n = 2$
aque construenda sit haec aequatio

$$ax^2dx = dy + y^2dx.$$

o hoc ensu oligo solutionem tertiam, eritque propterea

$$\mu = 2, \nu = \frac{3}{4}, \pi = \varrho = 2.$$

is valoribus substitutis habebitur

$$S = \frac{1}{4}c^2 \int c^{-q} dq \int c^{\frac{q}{2}} dq.$$

$$\text{Est vero } \int c^{\frac{q}{2}} dq = 2c^{\frac{q}{2}} + i, \text{ ergo}^2)$$

$$\int c^{-q} dq \int c^{\frac{q}{2}} dq = \int 2c^{\frac{-q}{2}} dq + i \int c^{-q} dq = -c^{\frac{-q}{2}} - ic^{-q} + k.$$

1) Editio princeps: $\frac{1}{3}$ loco $\frac{2}{3}$, $\frac{n+1}{3n+6}$ loco $\frac{2n+2}{3n+6}$ et infra $-\frac{5}{2}$ loco 4. Corroxit H. E.

2) Cuius formula posteriorum membrum circumduro oportet. Habebitur

$$-4c^{-\frac{q}{2}} - ic^{-q} + k \quad \text{et in formulis sequentibus}$$

$$S := \frac{k}{4}c^2 - \frac{i}{4}c^{-\frac{q}{2}} - 1, \quad k = 4 + i, \quad i = -2, \quad k = 2$$

$$S = \frac{\frac{q}{2} + c^{-\frac{q}{2}}}{2} - 1 \quad R = \frac{c^{\frac{q}{2}} + c^{-\frac{q}{2}}}{2}.$$

$$\int PR dz = \frac{1}{2} \int \frac{dz \left(e^{\frac{1}{2}\sqrt{\frac{b^2 z^2}{1+b^2 z^2}}} + e^{-\frac{1}{2}\sqrt{\frac{b^2 z^2}{1+b^2 z^2}}} \right)}{\{1+b^2 z^2\}^{\frac{3}{4}}}$$

Corroxit H. E.

Consequenter prodit

$$S = \frac{k}{4}c^{\frac{q}{2}} - \frac{i}{4}c^{\frac{-q}{2}} - \frac{1}{4}.$$

Quia iam posito $q = 0$ debet evanescere S , habebitur ista aeq-

$$\frac{k}{4} - \frac{i}{4} - \frac{1}{4} = 0, \text{ seu } k = 1 + i.$$

Porro cum $\frac{dS}{dq}$ debet esse = 0, si $q = 0$, proveniet $i + k = 0$.

$$dS = \frac{k}{8}c^{\frac{q}{2}}dq + \frac{i}{8}c^{\frac{-q}{2}}dq,$$

et idcirco facto $q = 0$, sit

$$\frac{dS}{dq} = \frac{k}{8} + \frac{i}{8} = 0.$$

Ex his igitur conditionibus invenitur $i = -\frac{1}{2}$, et $k = \frac{1}{2}$; quam-

$$S = \frac{\frac{q}{2} + c^{\frac{-q}{2}}}{8} - \frac{1}{4}, \text{ atque } R = \frac{3}{4} + \frac{\frac{q}{2} + c^{\frac{-q}{2}}}{8}.$$

Quoniam vero est $\mu = 2$ et $g = bt$, erit

$$q = \sqrt{\frac{b/z^2}{1+bz^2}}, \text{ adeoque } R = \frac{3}{4} + \frac{1}{8}c^{\frac{1}{2}}\sqrt{\frac{btz^2}{1+bz^2}} + \frac{1}{8}c^{-\frac{1}{2}}\sqrt{\frac{btz^2}{1+bz^2}}.$$

Consequenter reperitur

$$\int PRdz = \frac{3}{4}\int \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{3}{2}}} + \frac{1}{8}\int \frac{dz}{c^{\frac{1}{2}}}\frac{\sqrt{\frac{btz^2}{1+bz^2}} + c^{\frac{-1}{2}}\sqrt{\frac{btz^2}{1+bz^2}}}{(1+bz^2)^{\frac{3}{2}}}.$$

Quod integrale ita capiatur, ut posito $z = 0$ ipsum fiat = 0, quo $z = \infty$, et prodibit quantitas, quae ut functio ipsius t potest a deinde t variabilis, eiusque loco ponatur ax^4 , erit ista functio per (vide § 6). Atque invento hoc t erit $y = \frac{dt}{idx}$, qui est verus validus aequatione proposita

$$ax^2dx = dy + y^3dx.$$

modo n non continetur intra hos limites 0 et - 2. Ut enim poterimus
sionem tertiam, in qua sit

$$\mu = 2, \quad r = \frac{n+1}{n+2}, \quad \pi = \varrho = \frac{n+2}{2}.$$

igitur

$$S := \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{q}{\varrho}} \int c^{\frac{-2q}{\varrho}} dq \int c^{\frac{q}{\varrho}} dq.$$

gratione simili quo supra modo instituta, reperitur¹⁾

$$S := \frac{k}{\varrho^2} c^{\frac{q}{\varrho}} = \frac{i}{\varrho^2} c^{\frac{-q}{\varrho}} = \frac{1}{\varrho^3},$$

et k ex his aequationibus debent definiri $k = 1 + i$, et $k - i = 0$, est ergo
ante $i = -\frac{1}{2}$ et $k = \frac{1}{2}$. Quapropter est

$$S = \frac{1}{2\varrho^2} c^{\frac{q}{\varrho}} + \frac{1}{2\varrho^2} c^{\frac{-q}{\varrho}} = \frac{1}{\varrho^2} \text{ atque } R = 1 - \frac{1}{\varrho^2} + \frac{1}{2\varrho^2} c^{\frac{q}{\varrho}} + \frac{1}{2\varrho^2} c^{\frac{-q}{\varrho}}$$

posito loco ϱ valore $\frac{n+2}{2}$ habebitur

$$R = \frac{n(n+4) + 2 c^{\frac{2q}{n+2}} + 2 c^{\frac{-2q}{n+2}}}{(n+2)^2}.$$

vero ut ante

$$q = \sqrt{\frac{b/z^2}{1+bz^2}}, \text{ at } P dz = \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{2}}}$$

1) In hac formula et in formulis sequentibus ϱ^2 supprimendum est. Vido notam p. 29.
bitur

$$S = \frac{c^{\frac{q}{\varrho}} + c^{-\frac{q}{\varrho}}}{2} - 1, \quad R = \frac{c^{\frac{q}{\varrho}} + c^{-\frac{q}{\varrho}}}{2}, \quad R = \frac{c^{\frac{2q}{n+2}} + c^{\frac{-2q}{n+2}}}{2}$$

$$\int PR dz = \int \frac{dz}{2(1+bz^2)^{\frac{n+1}{2}}} \left(c^{\frac{2q}{n+2}} + c^{\frac{-2q}{n+2}} \right)$$

Correxit H. D.

$$\int R dz = \frac{1}{(n+2)^2} \int \frac{z^{\frac{n+1}{n+2}} V^{\frac{b}{1+bz^2}}}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}} dz$$

ubi loco $\int \frac{dz}{1+bz^2}$ relinquo q . Integrale huius $PRdz$ ita capiat $z=0$ ipsum evanescat, quo facto ponatur $z=\infty$, denotetque provenit, si tantum

$$\int \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}}$$

hoc modo integretur; ut fiat $=0$ posito $z=0$, et postmodum per. Tum ergo erit integrale ipsius $PRdz$ praescripto modo acceptum μZ § 4 functio ipsius f . Aequale id autem erat positum quantum seriem

$$1 + A\alpha g + A\beta\alpha g^2 + \text{etc.}$$

multiplicatae, quae series in sequentem est transmutata

$$1 + \frac{1}{(n+1)(n+2)} + \frac{1^2}{(n+1)(n+2)(2n+3)(2n+4)} + \dots$$

cuins summa est t , vide § 6, ubi f designat $a x^{n+2}$. Erit ergo $Z=t$ est quantitas constans, quia in ea non inest f adeoque nec x . Pr.

$$t = \frac{Z}{H}, \text{ at est } y = \frac{dt}{dx};$$

ergo pro aequatione proposita

$$ax^n dx = dy + y^2 dx$$

prodibit $y = \frac{dZ}{Zdx}$. Ad illam igitur aequationem construendam regulam: Integretur hacc formula¹⁾

$$\frac{1}{(n+2)^2} - \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}} \left(n(n+4) + 2c^{\frac{2}{n+2}} V^{\frac{b/z^2}{1+bz^2}} + 2c^{\frac{-2}{n+2}} V^{\frac{-b/z^2}{1+bz^2}} \right)$$

1) Loco huius formulae substituatur:

$$\frac{dz}{2(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}} \left(c^{\frac{2}{n+2}} V^{\frac{b/z^2}{1+bz^2}} + c^{\frac{-2}{n+2}} V^{\frac{-b/z^2}{1+bz^2}} \right)$$

od post integrationem debeat fieri $z = \infty$, is loco z substituat $\frac{u}{1-u}$ et
egrationem ponatur $u = 1$, quo facto pro Z idem prodicit valor, qui a
quamvis autem analytica pro Z expressio obtineri non potest, quando for-
mula non est integrabilis, tamen per quadraturas vel rectificationes valor ip-
sae construi poterit.

15. Quanquam autem in haec constructione ii casus excluduntur, in quibus
continetur intra limites -2 et 0, nihil tamen minus haec solutio pro immo-
bi est habenda. Nam quia, si aequatio potest resolvi in casu $n = m$, resol-
vitur que habetur in casu $n = m - 4$, ut constat¹⁾ ex iis, quae de casu
parabilibus sunt detecta, perspicuum est, si m sit numerus intra limites
-2 contentus, fore $m - 4$ intra terminos -2 et -4 comprehensum, adeo
solutione nostra contineri. Quamobrem si ocurrat casus, quo n contine-
rat 0 et -2, hic statim reducatur ad alium per dictum theorema, qui in
-2 et -4 continetur, huiusque constructio erit in promptu.

16. In formula differentiali § 14 eruta observo, quoties habuerit $\frac{2}{k}$
insimodi formam $k + \frac{1}{2}$, ubi k numerum integrum affirmativum deno-
tare, integrum formulam posse integrari [§ 17], et hanc ob rem valorem ipsius
ipsa exhiberi. His igitur in easibus valor ipsius y quoquo poterit definita
quatio integrari. Fiet tunc autem $n = \frac{-4k}{2k+1}$, quoties ergo n talem habu-
ratur, aequatio

$$ax^n dx = dy + y^2 dx$$

egrationem admettet. Deinde quia casus, si $n = \frac{-m}{m+1}$ vel $n = -m$
alii potest ad easum $n = m$, integrabilis etiam erit aequatio, si

$$n = \frac{-4k}{2k+1} \text{ vel } \frac{-4k-4}{2k+1}$$

1) Vido p. 18 huius voluminis et *Institutionum calculi integralis* vol. I, § 430—441 et v.
56—960; cf. quoquo § 831—841 et § 940—943; *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series I, vol. 11
II

debet esse a tractare integrabiles vel separabiles, ab aliis iam eruti, ubi videre licet in
mentariis A. 1726.

17. Esse autem aequationem integrabilem, quoties sit

$$\frac{n+1}{n+2} = k + \frac{1}{2},$$

hoc modo ostendo. Pono

$$\frac{bz^2}{1+bz^2} = u^2;$$

erit

$$z = \frac{u}{\sqrt{b}(1-u^2)} \quad 1+bz^2 = \frac{1}{1-u^2}$$

ideoque

$$dz = -\frac{du}{(1-u^2)^{\frac{3}{2}}\sqrt{b}}.$$

Fiet igitur

$$\frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}} = \frac{du}{\sqrt{b}}(1-u^2)^{k-1}.$$

Hanc ob rem formula § 14 integranda transformabitur in hanc

$$\begin{aligned} \frac{1}{(n+2)^2\sqrt{b}} & \left(n(n+4)du(1-u^2)^{k-1} + 2c^{\frac{2n+4}{n+2}} du(1-u^2) \right. \\ & \left. 2c^{\frac{-2n-4}{n+2}} du(1-u^2)^{k-1} \right), \end{aligned}$$

quae, ut facile perspicitur, re ipsa integrari potest, quoties k integer affirmativus²⁾. Atque hinc non parum praestantiae a huic meac methodo, quae tam sit facilis et perspicua, ut casus et

1) Eo loco huius formulae substituatur

$$\frac{1}{2\sqrt{b}} \left(c^{\frac{2n+4}{n+2}} du(1-u^2)^{k-1} + c^{\frac{-2n-4}{n+2}} du(1-u^2)^{k-1} \right).$$

Vide notam 1 p. 32.

2) Cf. Commentationem 70 § 14, huius voluminis p. 161.

In fine

$$\frac{1}{2\sqrt{b}}(e^{-u\sqrt{b}}du + e^{u\sqrt{b}}du),$$

integralis est

$$\frac{1}{2\sqrt{b}}(e^{u\sqrt{b}} - e^{-u\sqrt{b}}).$$

autem non adiicio, quia positio $z = 0$, seu quod eodem recidit $u = 0$, integrale iam evanescit. Fiat nunc $z = \infty$ seu in nostro casu $u = 1$ et
ur ax^{-2} loco f , habebitur

$$Z = \frac{x}{2\sqrt{ab}} \left(e^{\frac{\sqrt{a}}{x}} - e^{-\frac{\sqrt{a}}{x}} \right).$$

invento erit, ut iam est ostensum, $y = \frac{dZ}{Zdx}$. Differentiato igitur Z et diffe-
li per Zdx diviso prodibit

$$y = \frac{1}{x} + \frac{\sqrt{a}}{x^2} \left(\frac{\frac{2\sqrt{a}}{x} + 1}{\frac{2\sqrt{a}}{x} - 1} \right) \text{ sive } \frac{2\sqrt{a}}{x} = t^{\frac{2xy - x - \sqrt{a}}{x^2y - x + \sqrt{a}}},$$

aequatio est integralis huius differentialis

$$ax^{-4}dx = dy + y^2dx.$$

simili modo pro reliquis casibus, qui separationem admittunt, aqua-
integrales inveniuntur.

1. Curvas ciusdem generis hic voco tales curvas differunt nisi ratione lincae cuiusdam constantis, quae assumens eas curvas determinat. Linea hacc constans modulus est vocatus, ab aliis parametor: quia autem biguitatem ercere potest, moduli vocabulum retinet linea constans et invariabilis, dum una infinitarum determinatur; varios autem habet valores et ideo varias curvas refertur. Sie si in acquatione $y^2 = ax$ summa variabilitato ipsius a innumerabiles oriuntur parositac et communem verticem habentes.

2. Infinitae igitur curvao ciusdem generis ostenduntur, quam modulus qui nobis semper littoralis. Huic enim modulo, si successivo alii atque alii valde continuo alias dabit curvas, quae omnes in una Acquationem hanc modulum continentem cum HERMANNUS bimus; in qua igitur praeter alias constantes et ciu-

1) Iac. Hermann (1678—1733), *schediasma de trajectoriis datis ocurrentibus*. Acta erud. 1717 p. 348: „per modulum hic intelligi lido quo curvao secundas est constantes, sed in diversis curvis eiusdem G. W. Leibniz, *De linea ex lineis numero infinitis ordinatim ductis*. Acta erud. 1692 p. 168: „parametri seu rectae magnitudine constantia equationis pro ipsa calculum ingredientes, quas per a , b etc. designantur.

odularem invenire. Nam sit²⁾ $z = \int P dx$, ubi P in a , z et x quomodo concurredit, seu $dz = P dx$, in qua aequatione a ut constans consideratur; integratur aequationem modularum haberi, si integralis aequationis $dz = P dx$ denou differentietur, posito etiam a variabili. Sed cum integrationem persicem non licet, eiusmodi methodus desideratur, qua differentialis aequatio, quae procedret, si integralis denou differentietur posita etiam a variabili, inventa possit.

4. Ad construendas quidem et cognoscendas curvas aequatio $dz = P dx$ sufficit. Num dato ipsi modulo a certo valore constructur aequatio $dz = P dx$ in facto habebitur una curvarum infinitarum, eodemque modo aliae rescentur aliis ponendis valoribus loco a . Sed si in his curvis certa puncta debent assignari prout problema aliquod postulat, talis aequatio $z = \int P dx$ non sufficit sed requiritur nequatio a signis summatoris libera, in qua si non algebraica, etiam differentialia ipsius a insint. Ex data igitur aequatione differentiali pro unica curva $dz = P dx$, in qua a ut constans consideratur, maior oportet aequationem differentialem, in qua et a sit variabilis, hanc autem modularis interdum erit differentialis primi gradus, interdum secundi et altioris, interdum etiam penitus non poterit inveniri.

5. Quo igitur methodum tradam, qua ex aequatione differentialem $dz = P dx$, in qua a est constans, modularis possit inveniri, quae a ut variabilem contineat; pono primo P esso functionem ipsarum a et x tantum,

1) Commoditas causa est ad posteriorum huius doctrinae usum, EULERUS in hac Commentatione (cepta fortasse § 37) nihil aliud considerat nisi algebraicas ipsorum x , z et a functiones vel integrationes algebraicarum unius variabilis x . Vido § 10, 11, 18, 19, 20, 27, 31. Vido quoque Commentationem 45 § 3, 4, 5. Attamen in hac altera Commentatione Eulerus omnis generis functiones cipit.

2) Integrale hoc $\int P dx$ erit, in iis quae sequuntur, functio ipsarum x , z et a ita determinata, ut anescat positio $x = 0$, vel $x = x_0$, x_0 non pendente ab a . Vido Institutionum calculi integralis volumen I, p. 1017.

6. Ad inveniendum autem valorem ipsius Q sequitur
Quantitas A ex duabus variabilibus t et u utcumque composito t constante hocque differentiale denuo differentietur variabili, idem resultat ac si inverso ordine A primo differentiente hocque differentiale denuo differentietur posito t constante.

$$A = \sqrt{t^2 + nu^2},$$

differentietur posito t constante, habebitur

$$\frac{nudu}{\sqrt{t^2 + nu^2}}.$$

Hoc denuo differentietur posito u constante et prodibit

$$\frac{-ntudtdn}{(t^2 + nu^2)^{\frac{3}{2}}}.$$

Iam ordine inverso differentietur $\sqrt{t^2 + nu^2}$ positum differentiale

$$\frac{tdt}{\sqrt{t^2 + nu^2}},$$

quod denuo differentiatum posito t constante dabit

$$\frac{-ntudtdn}{(t^2 + nu^2)^{\frac{3}{2}}},$$

id quod congruit oīum prius invento. Atque similis etiam aliis exemplis cernetur.

7. Quamvis autem huius theorematis veritatem cognoscere demonstrationem tamen sequentem adiiciam cum

- at loco t et $u + du$ loco u mitetur A in D . Ex his perspicuum est
 B scribatur $u + du$ loco u , provenire D ; similique modo si in C ponatur
 $+ dt$ loco t proditum quoque D . His praemissis si differentietur A pos-
stante, proibit $C - A$, nam posito $u + du$ loco u abit A in C , differentia-
tem est $C - A$. Si porro in $C - A$ ponatur $t + dt$ loco t proibit $D -$
are differentiale erit

$$D = B + C + A.$$

verso unne ordine posito $t + dt$ loco t in A habebitur B , eritque differentia-
sius A posito tantum t variabili $B - A$. Hoc differentiale posito $u + du$
abit in $D - C$, quare eins differentiale erit

$$D = B - C + A,$$

quod congruit cum differentiali priori operatione invento. Q. E. D.

8. Istud autem theorema hoc modo inservit ad valorem ipsius Q
nendum. Cum P et Q sint functiones ipsarum a et x , sit

$$dP = Adx + Bda \text{ et } dQ = Cdx + Dda,$$

que cum sit $= \int P dx$, erit quoque functio ipsarum a et x , positum autem

$$dz = Pdx + Qdu.$$

in secundum theorema differentietur z posito x constante eritque differen-
tiale Qda , hoc porro differentiatum posito a constante dabit $Cdadx$. Al-
teratione differentiale ipsius z posito primo a constante est Pdx , huius
differentiale posito x constante est $Bdadx$. Quarto vi theorematis aequalia
bent $Cdadx$ et $Bdadx$, ex quo fit $C = B$. Datir autem B ex P ; differentia-
im ipsius P posito x constante divisum per da dat B . Cum igitur sit

$$dQ = Bdx + Dda,$$

et $Q = \int Bdx$, si in hac integratione u ut constans consideretur²⁾.

1) Vide *Institutionum calculi differentialis* vol. I, § 228—240. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 10. H.

2) Vide L. EULERI Commentationem 45, huius voluminis p. 67. Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. I, § 457; vol. II § 1016—1057. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 11. H.

existente

$$dP = Adx + Bda.$$

Si igitur Bdx integrari poterit, desiderata habebitur aequatio integrari non potest, aequa inutilis est haecc aequatio utraque enim involvit integrationem differentialis, in qua considerari, id quod est contra naturam aequationis modis a aequa variabile esse debet ac x et z .

10. Quando autem Bdx integrationem non aequatio inventa ut inutilis omnino est negligenda. Nam Bdx pendeat a $\int Pdx$, aequatio modularis poterit exhiberi

$$\int Bdx = a\int Pdx + K$$

existente K functione ipsarum a et x algebraica, erit o-

$$\int Bdx = az + K$$

et

$$dz = Pdx + azda + Kda,$$

quae aequatio revera erit modularis. Quoties igitur Bdx integrari vel ad integrationem ipsius Pdx deduci, aequatio modularis, quae erit differentialis primi gradus. At si Pdx integrari quidem opus est, sed $z = \int Pdx$ erit simul aequatio modularis.

11. Si autem $\int Bdx$ neque algebraice exhiberi potest, dispieendum est, num $\int Bdx$ ad integrationem Pdx quo a non inest, possit reduci. Tale cum integralis, in qua aequationem modularem, cum si libuerit per differentiatam eodem iure, si $\int Pdx$ reduci poterit ad alind integralis, nequidem hae ipsius Q determinatione opus est, secundum aequationem modularem, ut si sit

$$\int Pdx = h \int Kdx$$

$$dz = \frac{zdh}{h} \therefore Khdx.$$

Si autem haec omnia nullum inveniant locum, indicio est, acquamodularem primi gradus differentialei non dari. Quamebrem in gradus differentialibus quare debet. Ad hoc differentio denuonem

$$dz = Pdx + da \int Bdx.$$

autem

$$dB = Edx + Fda,$$

ato erit ipsius $\int Bdx$ differentiale

$$Bdx + da \int Fdx.$$

ntiatione igitur paraeta et loco $\int Bdx$ eius valoro ex eadem acquatione

$$\frac{dz}{da} = \frac{Pdx}{da}$$
 posito, habebitur

$$dz = Pddx + dPdx + \frac{dzddu}{du} - \frac{Pdxddu}{da} + Bdadx + da^2 \int Fdx.$$

uitur

$$\int Fdx = \frac{ddz}{da^2} - \frac{dzddu}{da^3} - \frac{Pddx}{da^2} - \frac{dPdx}{da^3} + \frac{Pdxddu}{da^3} - \frac{Bdx}{da}.$$

utem sit $\int Bdx = \frac{dz}{da} - \frac{Pdx}{da}$ et $\int Pdx = z$, si $\int Fdx$ reduci poterit ad

lia $\int Bdx$ et $\int Pdx$ vel si reipsa poterit integrari, habebitur aquatio
aris, quae erit differentialis secundi gradus. Ut si fuerit

$$\int Fdx = a \int Bdx + \beta \int Pdx + K,$$

α et β uteunquo per a et constantes, et K per a et x et constantes, erit
io modularis haec

$$\frac{dadz - dzddu - Pdaddx + Pdxddu - dPdadx}{da^3} - \frac{Bdx}{da} +$$

$$\frac{adz - aPdx}{da} + \beta z + K.$$

et F ex dato P facile roperiuntur.

13. Si $\int Fdx$, quod autem rarissime evenit, vel non amplectatur a , vel ad aliud possit reduci, in quo a non insit, aequationis differentialis secundi gradus pro legitima modulari poterit haberet omnia nondum succedant, adhuc differentiatio est instituenda, differentiale ipsius $\int Fdx$ erit

$$Fdx + da \int Hdx$$

posito

$$dF = Gdx + Hda.$$

Quo facto videndum est, vel an $\int Hdx$ re ipsa possit exhiberi, vel in precedentibus $\int Fdx$, $\int Bdx$ et $\int Pdx$, vel an possit ex signo a eliminari. Quorum si quod obtigerit, habebitur aequatio modularis tertii gradus; sin vero nullum locum habuerit, continuacione differentiatio simili modo, donec signa summatoria potuerint eliminari.

14. His generalibus praemissis ad specialia accedo, easque quibus functio P quodammodo determinatur. Sit igitur P substantia, a prorsus non involvens, quam littera X designabo, erit enim quae quidem aequatio quia non continet a , ad unicam videtur curva neque ad modulari praebendam apta esse. Sed cum in instantem addere licet, poterit esse

$$z = \int Xdx + na$$

seu differentiando

$$dz = Xdx + nda,$$

quae est vera aequatio modularis. Eadem aequatio producit regulam X differentiassem posito x constante, unde prodit B et constanti, orta igitur esset aequatio modularis

$$dz = Xdx + nda,$$

euimus loco potius integralis

$$z = \int Xdx + na$$

usurpatur.

15. Sit nunc $P = AX$, existente A functione ipsius a et tantum. Cum igitur sit $z = \int Pdx$, erit $z = \int AXdx$ seu quia in a ut constans debet considerari, $z = A \int Xdx$. Quac aequatio s

1. poni potest ipse modulus a , nani loco moduli eius functio quaecunque iure pro modulo haberri potest.

3. Sit $P = A + X$ litteris A et X eosdem ut ante retinentibus valores.
ergo

$$dz = Adx + Xdx$$

$z = Ax + \int Xdx$, quae aequatio iam est modularis, quia modulus A sit in signo summatorio involutus. Si quem autem $\int Xdx$ offendat, initiale aequationem

$$dz = Adx + xda + Xdx$$

modulari habere potest.

7. Simili ratione modulariem aequationem invenire licet, si fuerit

$$P = AX + BY + CZ + \text{etc.},$$

B, C etc. sunt functiones quaecunque ipsius moduli a et X, Y, Z etc. nones quaecunque ipsius x et constantium excepta a . Namque ob

$$dz = AXdx + BYdx + CZdx + \text{etc.}$$

$$z = A\int Xdx + B\int Ydx + C\int Zdx + \text{etc.},$$

huiusmodi est modularis, cum modulus a nusquam post signum summatorium mutetur.

3. Sit $P = (A + X)^n$ seu $z = \int dx (A + X)^n$. Differentiale ipsius P ex constante est $n(A + X)^{n-1}dA$, id quod per da divisum dat superiorem in B (vide § 8). Erit igitur

$$dz = (A + X)^n dx + ndA \int (A + X)^{n-1} dx$$

$$\int dx (A + X)^{n-1} = \frac{dz - (A + X)^n dx}{ndA}.$$

igitur sit

$$\int dx (A + X)^n = z,$$

etiam exprimi poterit, habebitur quod quaeritur. Si neutru differentatio est instituenda. Est autem differentiale ipsius

$$dx(A + X)^{n-1} + (n-1)dA \int (A + X)^{n-2} dx = \text{Diff. } \frac{d}{dx}$$

Erit itaque

$$\int dx(A + X)^{n-2} = \frac{1}{(n-1)dA} \text{Diff. } \frac{dz - (A + X)^n dx}{ndA}.$$

Quare videndum est, an $\int dx(A + X)^{n-2}$ possit vol integralia reduci.

19. Si n fuerit numerus integer affirmativus, aequatio algebraica. Nam $(A + X)^n$ potest in terminos numero finitis quicunque in dx ductus integrari potest, ita ut modulus a in si non ingrediatur. Erit autem aequatio modularis hace

$$z = A^n x + \frac{n}{1} A^{n-1} \int X dx + \frac{n(n-1)}{1 \cdot 2} A^{n-2} \int X^2 dx + \dots$$

Examinandum igitur restat, quibus casibus, si n non fuit affirmativus, supra memoratae conditiones locum habent.

20. Sit primo $X := bx^m$, ubi b etiam ab a pendet. $z = \int (A + bx^m)^n dx$. Haec formula primo ipsa est integranda designante i numerum quicunque affirmativum integrando $m = \frac{-1}{n+i}$. His igitur casibus aequatio modularis fit algebraica. Nisi b ab a non pendere potest, illa quidem acquatio immittit sed sequens

$$dz = \left(A + bx^{\frac{-1}{n+i}} \right)^n dx + n dA \int dx (A + bx^m)^{n-1}$$

evadit integrabilis sitque aequatio modularis differentialis

11. Si litterae i valores negativi attribuuntur, integrale terminis. Aequatio modularis dicitur iis tantum casibus, quibus integrale algebraicum

$$z = \int x^m dx (A + bx^k)^n.$$

et enim

$$dz = x^m dx (A + bx^k)^n + n dA \int x^m dx (A + bx^k)^{n-1}.$$

d est

$$\int x^m dx (A + bx^k)^n = \frac{x^{m+1}(A + bx^k)^n}{m + nk + 1} + \frac{nkA}{m + nk + 1} \int x^m dx (A + bx^k)^{n-1}$$

$$\int x^m dx (A + bx^k)^{n-1} = \frac{(m + nk + 1)z}{nkA} + \frac{x^{m+1}(A + bx^k)^n}{nkA}.$$

In sequenter habebitur aquatio modularis hacc

$$Akdz = (A + bx^k)^n (Akx^m dx - x^{m+1} dA) + (m + nk + 1) z dA.$$

Mili modo modularis esset inventa, si fuisset

$$z = B \int x^m dx (A + bx^k)^n,$$

a enim non prodiisset differentia, nisi quod loco z scribi debuisset $\frac{z}{B}$ ot
 $\frac{B dz - zdB}{B^2}$, si quidem B ab a etiam pendeat.

22. Missis autem huiusmodi litterae P determinationibus, quippe quibus late patent, ad alios accedo, quae multo saepius usui esso possunt. Centur hao determinationes ea functionis cuiusdam propositae proprietatis a functio eundem ubique tenet dimensionum quantitatum variabilium numerum. Tales enim functiones peculiari modo differentiationem admittunt. Sit u functio nullius dimensionis ipsarum a et x , eiusmodi sunt $\frac{a}{x}$, $\frac{\sqrt{a^2 - x^2}}{a}$ acque similes, in quibus ipsarum a et x dimensionum numerus in denominatore aequalis est numero dimensionum numeratoris. Det autem ratio u differentiata $Rdx + Sda$; dico fore

$$Rx + Sa = 0.$$

Si in functione u ponatur $x = ay$, omnia a sese destruant et in ea praeceps constantes nulla alia littera remanebit. Hanc ob rem in differentiali u ne substitutionem aliud differentiali praeter dy non roperietur. Cum autem $x = ay$, erit $dx = ady + yda$, ideoque

$$du = Rady + Ryda + Sda.$$

Dedebit ergo esse

$$Ry + S := 0 \text{ seu } Rx + Sa = 0.$$

23. Sin vero fuerit u functio m dimensionum ipsarum a et x ,

$$du = Rdx + Sda,$$

erit $\frac{u}{x^m}$ functio ipsarum a et x nullius dimensionis. Differentiet prodibit

$$\frac{xdu - mudx}{x^{m+1}} = \text{seu} \quad \frac{Rxdx - mudx + Sada}{x^{m+1}},$$

Quod enm sit differentiale functionis nullius dimensionis, erit

$$Rx^2 - mudx + Sadx = 0$$

seu

$$Rx + Sa = mu.$$

Quare si fuerit u functio m dimensionum ipsarum a et x , atq

$$du = Rdx + Sda,$$

erit

$$Rx + Sa = mu$$

ideoque

$$du = Rdx + \frac{da}{a} (mu - Rx)$$

seu

$$adu = Radx - Rxda + muda.$$

24. His praemissis in $dz = Pdx$ seu $z = \int Pdx$ sit P fun
sionum ipsarum a et x , erit igitur z talis functio dimensionum
si ponatur $dz = Pdx + Qda$, orit

$$Px + Qa = (n + 1)z.$$

Ex quo valor ipsius Q substitutus dabit aequationem modulari

$$dz = Pdx + \frac{da}{a} ((n + 1)z - Px)$$

seu

$= \int Bdx$, erit hoc casu

$$(n + 1) \int Pdx = a \int Bdx + Px.$$

Ex quo perspicitur hoc casu integrale $\int Bdx$ semper reduci ad $\int Pdx$.

25. Eadem aequatio modularis proveniet ex consideratione soli
posito enim $dP = Adx + Bda$, erit

$$nP = Ax + Ba.$$

cum autem sit

$$dz = Pdx + da \int Bdx,$$

erit

$$dz = Pdx + \frac{da}{a} \int (nPdx - Ax dx),$$

in qua integratione a constans habetur. Erit igitur $\int nPdx = nz$, et

$$\int Axdx = Px - \int Pdx,$$

et $\int Adx = P$. Habebitur itaque

$$dz = Pdx + \frac{da}{a} ((n + 1)z - Px),$$

quod prorsus congruit cum praecedentibus.

26. Retinente P suum valorem n dimensionum sit $z = \int APXdz$
sit functio ipsius a et X ipsius x tantum. Erit igitur $\frac{z}{A} = \int PXdx$.

$$dP = Adx + Bda,$$

in quo littera A cum aliorn, quae est functio ipsius a tantum, non est con-
tenda), erit

$$nP = Ax + Ba,$$

ipsius PX differentiale igitur posito x constante erit $BXda$. Conseq-
uebitur

$$d \cdot \frac{z}{A} = PXdx + da \int BXdx = PXdx + \frac{da}{a} \int (nPXdz - AXxdz).$$

Quare fieri

$$d \cdot \frac{z}{A} := PXdx - \frac{PXdxa}{a} + \frac{(n+1)zda}{Aa} + \frac{d}{a}$$

Nisi igitur $\int Pxdx$ reduci poterit ad $\int PXdx$ vel prorsus modularis differentialis primi gradus dari nequit.

27. At si fuerit $z = R \int Pdx$, existente R functione ex a , x et etiam ex z constante, at P functione ipsarum quia est $\frac{z}{R} = \int Pdx$, erit

$$d \cdot \frac{z}{R} = Pdx + \frac{da}{a} \left(\frac{(n+1)z}{R} - Px \right) = \frac{Ra}{R}$$

seu

$$Radz - zadR - (n+1)Rzda = PR^2adx -$$

In universum autem teneatur, quoties $z = \int Pdx$ ad acce-
reduci possit, toties etiam $z = R \int Pdx$ ad aequationem
posso. Nullum aliud enim disserimen aderit, nisi quod in
casu debeat esse $\frac{z}{R}$. Quare si R fuerit vel quantitas alge-
braicent lens, ut eius differentiale posito etiam a variabili per
exhiberi, aequatio modularis per praecepta data repetita
posteriorum tales casus, etiamsi latius pateant, praeterim

28. Ponamus esse

$$z = \int (P + Q)dx \quad \text{sen } z = \int Pdx + \int Qdx$$

et P esse functionem ipsarum a et x dimensionum n —
earumdem a et x dimensionum $m = 1$. Cum igitur differ-

$$\frac{P(adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \cdot \int nPdx$$

et differentiale ipsius $\int Qdx$ sit

$$\frac{Q(adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \cdot \int mQdx,$$

$$\frac{adz - (P + Q)(adx - xda)}{da} = u,$$

$$u = n \int P dx + m \int Q dx.$$

porro differentietur erit

$$du = \frac{(nP + mQ)(adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} (n^2 \int P dx + m^2 \int Q dx).$$

igitur

$$\frac{adu - (nP + mQ)(adx - xda)}{da} = t$$

$$t = n^2 \int P dx + m^2 \int Q dx.$$

is nunc ex his tribus aequationibus ipsarum z , u et t integralibus
 $\int Q dx$ prohibet haec aequatio

$$mnz - (m + n)u + t = 0.$$

equatio, si loco u et t valores assumti substituantur, erit modularis

Simili modo, si fuerit

$$z = \int (P + Q + R) dx$$

etio $n = 1$, Q functio $m = 1$ et R functio $k = 1$ dimensionum ipsarum
 conatur

$$u = \frac{adz - (P + Q + R)(adx - xda)}{da}$$

$$t = \frac{adu - (nP + mQ + kR)(adx - xda)}{da}$$

$$s = \frac{adt - (n^2 P + m^2 Q + k^2 R)(adx - xda)}{da}.$$

to erit aequatio modularis haec:

$$kmnz - (km + kn + mn)u + (k + m + n)t - s = 0.$$

30. Sit porro

$$z := \int (P + Q)^k dx,$$

ubi P sit functio n dimensionum, Q vero functio m dimensionum ipsa.
Quando igitur est

$$dP = Adx + Bda \text{ et } dQ = Cdx + Dda,$$

erit

$$nP = Ax + Ba \text{ et } mQ = Cx + Da.$$

Differentiale autem ipsius $(P + Q)^k$ posito x constante divisum per $k(B + D)(P + Q)^{k-1}$. Hanc ob rem erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (Ba + Da) dx.$$

Cum autem sit

$$Ba = nP - Ax \text{ et } Da = mQ - Cx$$

$$\text{et } Adx = dP \text{ et } Cdx = dQ,$$

ob a in hac integratione constans, erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (nPdx + mQdx - xdp -$$

sen

$$dz = \frac{(P + Q)^k (adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \int (P + Q)^{k-1} ((nk + 1) Pdx + (mk + 1) Qdx -$$

Ponatur

$$\frac{adz - (P + Q)^k (adx - xda) - zda}{kda} = u$$

erit

$$u = \int (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1}.$$

Quare si integrale $\int (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1}$ pendet ab integrali \int habebitur aequatio modularis differentialis gradus primi; sin integratio est continuanda. Fit autem

$$\begin{aligned} du &= (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1} + \frac{uda}{a} - \frac{da}{a} (nP + mQ) (P + \\ &+ \frac{da}{a} \int (kn^2 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQdx + km^2 Q^2 dx) (P + \end{aligned}$$

$$= \int (kn^2 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQ dx + km^2 Q^2 dx) (P + Q)$$

31. Cum igitur habeantur tria integralia, videndum est, min ea a se
cum pondeant, hoc enim si fuerit, habebitur aequatio algebraica inter t , u
et dabit loco t et u substitutis assumitis valoribus aequationem modula
differentialem secundi gradus. Quo autem facilias in casibus particularibus
ei possit, an pondeant a se invicem, ad alias formas eas reduci conv
en igitur sit $z = \int (P + Q)^k dx$, erit

$$u = mz + (n - m) \int (P + Q)^{k-1} P dx$$

$$(2km + n - m) u + (km^2 - m^2 + mn) z + (n - m)^2 (k - 1) \int (P + Q)^{k-2} P^2 dx$$

acorendum itaque est an

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx$$

ici possit ad hanc $\int (P + Q)^{k-1} P dx$ et $\int (P + Q)^k dx$ vel an sit

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx = a \int (P + Q)^{k-1} P dx + \beta \int (P + Q)^k dx + V$$

ignante V quantitatem algebraicam quamcumque per a et x datam, et a
et coefficientes ex constantissimis et a compositi.

32. Fiat igitur $V = T(P + Q)^{k-1}$, huius differentialo posito a const

$$dT(P + Q)^{k-1} + (k - 1) (TdP + TdQ) (P + Q)^{k-2}.$$

dibit ergo sequens aequatio

$$dx^2 = a P^2 dx + a P Q dx + \beta P^2 dx + 2\beta P Q dx + \beta Q^2 dx + P dT + Q dT + (k - 1) T dP + (k - 1) T dQ,$$

ne per dx dividi poterit. At T ita debet accipi, ut termini respondentes
ruant, summis ad hanc idoneis pro a et β valoribus.

33. At si per $\int P dx$ non absolute determinetur z sed quantitas $\int Q dz$,
tuncque per a et z , atque P per a et x , habebitur ista aequatio $Q dz =$

ubi P sit functio n dimensionum, Q vero functio m dimensionum
Quando igitur est

$dP = Adx + Bda$ et $dQ = Cdx + Dda$,
erit

$$nP = Ax + Ba \text{ et } mQ = Cx + Da.$$

Differentiale autem ipsius $(P + Q)^k$ posito x constante datur
 $k(B + D)(P + Q)^{k-1}$. Hanc ob rem erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (Ba + D) dx.$$

Cum autem sit

$$Bu = nP - Ax \text{ et } Da = mQ - Cx$$

$$\text{et } Adx = dP \text{ et } Cdx = dQ,$$

ob a in hac integratione cestans, erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (nPdx + mQdx).$$

scilicet

$$dz = \frac{(P + Q)^k (adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \int (P + Q)^{k-1} ((nk + 1) Pdx + mQdx).$$

Ponatur

$$\frac{adx - (P + Q)^k (adx - xda) - zda}{kda} = u$$

erit

$$u = \int (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1},$$

Quare si integrale $\int (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1}$ pendet ab in-
habebitur aequatio modularis differentialis gradus primi;
tatiæ est continua. Fit autem

$$du = (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1} + \frac{uda}{a} - \frac{da}{a} (nP + mQ) + \frac{da}{a} \int (kn^2 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQdx + kn^2 Q^2 dx).$$

orit

$$t = \int (kn^3 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQ dx + km^2 Q^2 dx) (P + Q)^{k-1} dx$$

31. Cum igitur habeantur tria integralia, videndum est, num ea vicem pendeant, hoc enim si fuerit, habebitur aequatio algebraica inter quae dabit loco t et u substitutis assumptis valoribus aeqnationem modis differentialiem secundi gradus. Quo autem facilius in easibus particulari spici possit, an pendeant a se invicem, ad alias formas eas reduci eunt. Cum igitur sit $z = \int (P + Q)^k dx$, erit

$$u = mz + (n - m) \int (P + Q)^{k-1} P dx$$

et

$$t = (2km + n - m) u + (km^2 - m^2 + mn) z + (n - m)^2 (k - 1) \int (P + Q)^{k-2} P^2 dx$$

Quaerendum itaque est an

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx$$

reduci possit ad haec $\int (P + Q)^{k-1} P dx$ et $\int (P + Q)^k dx$ vel an sit

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx = \alpha \int (P + Q)^{k-1} P dx + \beta \int (P + Q)^k dx + V$$

designante V quantitatem algebraicam quameunque per a et x datam, et sumt coefficientes ex constantissimis et a compositi.

32. Fiat igitur $V = T(P + Q)^{k-1}$, huius differentiale posite a consistit

$$dT(P + Q)^{k-1} + (k - 1)(TdP + TdQ)(P + Q)^{k-2}.$$

Prodibit ergo sequens aequatio

$$P^2 dx = aP^2 dx + aPQ dx + \beta P^2 dx + 2\beta PQ dx + \beta Q^2 dx + PdT + (k - 1) TdP + (k - 1) TdQ,$$

quae per dx dividi poterit. At T ita debet accipi, ut termini respondentes destruant, sumtis ad hoc idoneis pro α et β valoribus.

33. At si per $\int P dx$ non absolute determinetur z sed quantitas $\int Q dx$ utcunque per a et z , atque P per a et x , habebitur ista aequatio $Q dz$

membrum ponendo etiam a variabili ope

$$dP = Adx + Bda \text{ et } dQ = Cdz + Dda.$$

Erit ergo

$$Qdz + da \int Ddz = Pdx + da \int Bdx$$

sed

$$Qdz = Pdx + da(\int Bdx - \int Ddz).$$

Quae aequatio, si $\int Bdx$ et $\int Ddz$ poterunt eliminari, datur quaesitam.

34. Sit P functionis $m=1$ dimensionum ipsarum a et x , et Q dimensionum ipsarum a et z . His positis erit

$$\text{Diff. } \int Pdx = \frac{mda \int Pdx + P(adx - xda)}{a}$$

$$\text{et Diff. } \int Qdz = \frac{nada \int Qdz + Q(adz - zda)}{a}.$$

Ex quo eruitur ista aequatio

$$(m-n) \int Pdx = \frac{Q(adz - zda)}{da} - \frac{P(adx - xda)}{da}$$

ob

$$\int Pdx = \int Qdz.$$

Quare si fuerit $m=n$, erit

$$Qadz - Qzda = Padx - Pxda,$$

quae est aequatio modularis sive

$$\frac{da}{a} = \frac{Qdz - Pdx}{Qz - Px}.$$

35. Sin vero m et n non sint aequales, aequatio modularis est secundi gradus. Nam cum sit

$$(m-n) \int Pdx = \frac{Q(adz - zda) - P(adx - xda)}{da}$$

1) In editione principis numeri 180-189 falso iterantur.

$$\frac{d(adz - zda) + P(adx - xda)}{da} = \frac{m(m-n)da \int Pdx}{a} + \frac{(m-n)P(adx - xda)}{a}$$

$$= \frac{mQ(adz - zda) - nP(adx - xda)}{a}.$$

nequatio est modularis quaesita.

6. Si in aequatione proposita $dz \dashv Pdx = 0$ indeterminatae non fuerint univicem separatae, ita ut P sit functio involvens x et z et a , debebit per titatem quandam R multiplicari, quo formula $Rdz \dashv PRdx$ ut differentialis eniudam S possit considerari. Erit itaque $dS = Rdz \dashv PRdx = 0$, que $S = \text{Const.}$ Sed ad quantitatem R inveniendam sit

$$dP = Adx \dashv Bdz \text{ et } dR = Ddx + Edz,$$

et tantisper pro constante habemus. His positis erit

$$d \cdot PR = (DP + AR)dx + (EP + BR)dz,$$

area dohet osso

$$D = EP + BR.$$

$$D = \frac{dR - Edz}{dx}$$

$$Edz \dashv EPdx + BRdx = dR.$$

vero sit $dz \dashv Pdx = 0$, habebitur

$$dR = BRdx, \text{ et } lR = \int Bdx.$$

Itum vero est B ex dato P , et quia B et z et x involvit, Bdx integrari debet aequationis $dz \dashv Pdx = 0$, si quidem fieri potest. Sit itaque $\int Bdx = K$, ne $R = e^K$ posito $le = 1$.

7. Cum igitur sit

$$dS = e^K dz \dashv e^K Pdx = 0,$$

aequationem modularē inveniendam sit

$$dK = Fdx + Gdz + Hda,$$

$$de^K = e^K(Fdx + Gdz + Hda).$$

$$e^{\kappa} dz + e^{\kappa} P dx + da \int e^{\kappa} H dz = 0,$$

sen diviso per e^{κ} haec

$$dz + P dx + e^{-\kappa} da \int e^{\kappa} H dz = 0.$$

Alia aequatio modularis invenitur posito

$$dP = Adx + Bdz + Cda,$$

erit enim ipsius $e^{\kappa} P$ differentiale posito x et z constituta hoc $e^{\kappa} (Cda +$
Integretur $e^{\kappa} dz (C + PH)$ posito tantum x variabili, quo facto erit
modularis

$$dz + P dx + e^{-\kappa} da \int e^{\kappa} dz (C + PH) = 0.$$

Sed huiusmodi aequationes modulares, nisi R possit sine aequatione
 $dz + P dx = 0$ determinari, nullus fere sunt usus.

38. Consideremus igitur casus particulares, sitque in aliis
 $dz + P dx = 0$ P functio nullius dimensionis ipsarum x et z , non esse
constantibus et modulo a . Formula vero $dz + P dx$ integrabilis semper
si dividatur per $z + Px$, quamobrem erit

$$S = \int \frac{dz + P dx}{z + Px} = \text{Censt.}$$

Fit autem

$$\int \frac{dz + P dx}{z + Px} = l(z + Px) - \int \frac{x dP}{z + Px}.$$

Deinde posito $z = tx$, fieri P functio ipsius t tantum quae sit T . Quia

$$S = l(z + Px) - \int \frac{dT}{t + T},$$

quod per quadraturas petest exhiberi.

39. Ad aequationem modulari inveniendam nil aliud
dum, nisi ut $\int \frac{dz + P dx}{z + Px}$ differentietur posito queque modulo a variabili
tur igitur

$$dP = Adx + Bdz + Cda,$$

osito tantum a variabili, erit eius differentiale $\frac{Czda}{(z+Px)^2}$. Deinde integrando tantum x pro variabili habita, quo facto erit aequatio modis
 quae sita

$$dz + Pdx + (z+Px)da \int \frac{Czdx}{(z+Px)^2} = 0.$$

simili modo ex coefficiente ipsius dz qui est $\frac{1}{z+Px}$ prodit haec aequatio modularis

$$dz + Pdx - (z+Px)da \int \frac{Cxdz}{(z+Px)^2} = 0,$$

in qua integratione z tantum pro variabili habetur. Sive etiam haec

$$dz + Pdx = (z+Px)da \int \frac{Ddt}{(t+T)^2},$$

in qua D et T per solum t et a dantur.

40. Praetermittere hic non possum, quin generalem aequationem hinc
 linearum, uti a CEL. IOH. BERNOULLI¹⁾ vocantur, quae omnes haec aequationes
 $z + Px = 0$ continentur, resolutionem adiiciam. Namque reperitur ex

$$l(z + Px) = \int \frac{dT}{t+T} = l(t+T) - \int \frac{dt}{t+T},$$

si $t = \frac{z}{x}$ et $T = P$. Prodibit igitur

$$lx + \int \frac{dt}{t+T} = 0$$

cui adiecta constante

$$lx + \int \frac{dt}{t+T} = C$$

si proposita sit aequatio

$$xrdz + dx \sqrt{(x^2 + z^2)} = 0,$$

1) IOH. BERNOULLI, *De integrationibus aequationum differentialium sine prævia indeterminacione separatione*. Comment. acad. sc. Petrop. I, 1726, p. 175. Opera omnia, t. 3, p. 115. H.

$$l \frac{c}{x} = \int \frac{ndv}{nt + V(1+tl)};$$

fiat

$$V(1+tl) = t+s,$$

erit

$$t = \frac{1-ss}{2s} \text{ et } dt = \frac{-ds(1+ss)}{2ss}.$$

Quare erit

$$l \frac{c}{x} = \int \frac{-nds(1+ss)}{(n+1)s-(n-1)s^3} = \frac{-n}{n+1} ls + \frac{n^2}{n^2-1} l[(n-1)s^2 - n]$$

41. Quo tamen usus calculi § 36 in casu speciali appareat, si
proposita

$$dz + pzx + qdx = 0,$$

in qua p et q uteunque in a et x dantur. Quae aequatio cum il
 $dz + Pdx = 0$ collata dat $P = pz - q$, ex quo sicut $B := p$ et b
seu $R = e^{\int pdx}$. Cum igitur $\int pdx$ per quadraturas possit assignari, et
valor ipsius R , ideoquo aequatio proposita per $e^{\int pdx}$ multiplicata
grabilis; erit igitur

$$e^{\int pdx} dz + e^{\int pdx} pzx - e^{\int pdx} qdx = 0$$

huiusque integralis

$$e^{\int pdx} z = \int e^{\int pdx} qdx \text{ seu } z = e^{-\int pdx} \int e^{\int pdx} qdx.$$

Differentiari itaque debet $e^{-\int pdx} \int e^{\int pdx} qdx$ positis et a et x varia
differentiale ipsi dz aequalo ponit, quo facto habebitur aequatio
Positis igitur

$$dp = f dx + g da \text{ et } dq = h dx + i da$$

prodibit ista aequatio modularis

$$dz = -e^{-\int pdx} (pdz + da \int gdx) \int e^{\int pdx} qdx + qdx + e^{-\int pdx} da \int$$

$$(idx + qdx \int gdx),$$

sen posito brevitatis gratia $\int e^{\int pdx} qdx = T$ erit

$$dz = -e^{-\int pdx} T pdx + qdx + e^{-\int pdx} da \int e^{\int pdx} idx - e^{-\int pdx} da$$

Ex qua operatione intelligi potest ad aequationem modulariem in
id maxime esse efficiendum, ut in aequatione proposita indeterminata
invicem separantur.

ADDITAMENTUM AD DISSERTATIONEM DE INFINITIS CURVIS EIUSDEM GENERIS

Commentatio 45 indicis ENESTRÖMIAKI

Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 7 (1734/5), 1740, p. 184—200

1. In superioro dissertatione¹⁾, in qua methodum tradidi aequationem infinitis curvis eiusdem generis inveniendi, ipsius Q valorem in aequatione

$$dz = Pdx + Qda$$

terminare docui ex data aequatione $z = \int Pdx$. Namque si P ex x et a constantibus uteunquaque fuerit compositum, manifestum est, si $\int Pdx$ differentiale x posito non solum x sed etiam a variabili, predictum esse huius aequationem $dz = Pdx + Qda$, in qua valor ipsius Q necessario a quantitate quae est cognita, pendebit. Demonstravi scilicet, si differentiale ipsius x constante fuerit Bda , foro ipsius Q differentiale posito a constante lx , ex quo pendentia ipsius Q a P satis perspicitur.

2. Cum autem inventus fuerit valor ipsius Q , nequatio

$$dz = Pdx + Qda$$

exprimit naturam infinitarum curvarum ordinatim datarum, quarum singulare continentur aequatione $dz = Pdx$, a se invicem vero differunt secundum parametri seu moduli a . Et hanc ob rem aequationem $dz = Pdx + Qda$ quaque modulus a tanquam quantitas variabilis inest, cum CBL. HERMANNUS aequationem modularis vocavi.

1) Vide p. 38. Vide quoque notam p. 39 adiectam.

adsunt differentialia, modulus a aequo variabilis ac x et z p
Sin autem Pdx integrari nequit, aequatio etiam modularis n
exceptis easibus, quibus est

$$P = AX + BY + CZ + \text{etc.,}$$

existentibus A, B, C etc. functionibus ipsius a et constanti
etc. functionibus ipsius x et constantium tantum, moduli
grediente. Etiam si enim ipsa aequatio $dz = Pdx$ sit dif
aequatio modularis

$$z = A \int X dx + B \int Y dx + C \int Z dx + \text{etc.}$$

instar algebraicae est consideranda.

4. Nisi autem P talem habuerit valorem, aequatio
differentialis gradus primi vel altioris gradus. Differentialia
gradus erit, si Q vel erit quantitas algobraica, vel integrale ip
hoc enim casu z loco $\int Pdx$ substitutum tollet quoque signi
ita ut aequatio modularis differentialis pura sit proditura.

5. Deprehendi vero in superiore dissertatione Q t
habere valorem, quoties P talis fuerit ipsarum a et x fu
dimensionum, quas a et x constituant, sit ubique idem atque
 Px vel Pa fuerit functio ipsarum a et x nullius dimensionis
observavi [§ 24], quoties in P litterae a et x cumdem tantum
dimensionum numerum, toties Q ab integratione ipsius Pdx
cum tam eximia consequantur subsidia ad aequationes mod
maxime iuvabit investigare, num forte aliae dentur hui
ipsius P , quae hisdem praerogativis gaudent. Has igitur a
constitui, quo simul methodus tales functiones inveniendi u

6. Si P est functio ipsarum a et x dimensionum -
ipsarum a et x nullius dimensionis, ostendi foro

$$Px + Qa = 0 \text{ seu } Q = -\frac{Px}{a}.$$

$$dz = P dx - \frac{P x da}{a}.$$

unobrem P talis esse debet functio ipsarum a et x , ut $dx - \frac{xda}{a}$ per multiplicatum evadat integrabile. Hic autem per integrabile non significo, quod integratione ad quantitatem algebraicam, sed etiam quadraturam quacumque reducitur. Si igitur generaliter invenerimus P , eius proprietatis, ut sit $Q = -\frac{Px}{a}$.

7. Fit autem $dx - \frac{xda}{a}$ integrabile, si multiplicatur per $\frac{1}{a}$, integrale $\frac{x}{a} + c$, designante c quantitatem constantem quacumque ab aliis elementem. Quocirca, si $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ denotet functionem quacumque¹⁾ in $\frac{x}{a} + c$, fiet quoque $dx - \frac{xda}{a}$ integrabilis, si multiplicetur per $\frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right)$, et cum sit maxime generalis, erit

$$P = \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right) \text{ et } Q = -\frac{Px}{a}.$$

verò $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ functio quacumque ipsarum a et x nullius dimensionis unobrem quoties Pa fuerit functio nullius dimensionis ipsarum a et x , es erit $Q = -\frac{Px}{a}$, ideoque aequatio modularis

$$dz = P dx - \frac{P x da}{a}.$$

1) Hic EULERUS per characteres $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$, $f\left(\frac{x}{a}\right)$ functiones ipsius $\frac{x}{a} + c$ vel $\frac{x}{a}$ denotat, et per characteres $f, y, \Phi : (x + ny)$ functiones ipsorum $y, x + ny$ denotat. Vido Com. 285 huius voluminis, § 24, 28, 38, 41.

seu

$$dz = Pdx + Ada - \frac{Pxdx}{a}.$$

In qua aequatione cum $dz - Ada$ sit integrabile, debebit $Pdx -$ esse integrabile. Hoc autem per praecedentem operationem
 $P = \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right)$. Tum igitur erit

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right).$$

Simili ratione intelligitur, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

denotante X functionem ipsius x tantum, fore

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

ubi ut auto $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ exprimit functionem quamcunque ipsarum dimensionis.

9. Sit $Q = -\frac{nPx}{a}$, ubi n indicet numerum quicunquaque; en-

$$dz = Pdx - \frac{nPxda}{a}.$$

Debebit ergo P talis esse quantitas, quae $dx - \frac{nxdx}{a}$, si in id reddat integrabile. Fit autem $dx - \frac{nxdx}{a}$ integrabile, si ducatur enim erit $\frac{x}{a^n}$. Quare generaliter erit

$$P = \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

$$Q = -\frac{1}{a^{n+1}} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

telligitur otiam, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right),$$

et quoque generalius

$$Q = A - \frac{n}{a^{n+1}} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

bi ut ante et in posterum semper f denotat functionem quamcunque quae tatis sequentis. At A est functio quacunque ipsius a , et X functio quae nquo ipsius x tantum.

10. Quo igitur dignosci queat, an datus quispiam valor ipsius P formula inventa contineatur, ponit debet $a = b^{\frac{1}{n}}$, quo facto videndum est Pb sit functio ipsarum b et x nullius dimensionis, vel an prodeat agendum ex functione quadam ipsius x tantum et tali functione. Quod si determinetur, habebit P proprietatem requisitam eritque Q aequale P . Si functioni in $\frac{nx}{a}$ ductao una cum functione quacunque ipsius A , inversum autem notandum est quantitatem P functione ipsius x ut X , functione ipsius a ut A posse augeri. Nam si fuerit

$$dz = Pdx + Qda$$

quatio modularis, talis quoque erit aequatio

$$dz = Pdx + Xdx + Qda + Ada.$$

posito omnibus du loco $dz = Xdx + Ada$ habebitur $du = Pdx + Qda$, quae in prioro prorsus congruit. Hanc ob rem superfluum foret in posterium addorem ipsius Q assumptum functionem A ipsius a adiicere. Quare hanc apparentem generalitatem negligemus.

11. Sit nunc $Q = PE$ denotante E functionem quamcunque ipsius a erit itaque

$$dz = Pdx + PEda$$

seu

$$dz - Ada = Pdx - \frac{Pxdx}{a}.$$

In qua aequatione cum $dz - Ada$ sit integrabile, debobit Pdx esse integrabile. Hoc autem per praecedentem operationem $P = \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right)$. Tum igitur erit

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right).$$

Simili ratione intelligitur, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

denotante X functionem ipsius x tantum, fore

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

ubi ut ante $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ exprimit functionem quamecumque ipsarum dimensionis.

9. Sit $Q = -\frac{nPx}{a}$, ubi n indicet numerum quomecumque;

$$dz = Pdx - \frac{nPxda}{a}.$$

Debet ergo P talis esse quantitas, quae $dx - \frac{nxdx}{a}$, si integrabilis, sit integrabile. Fit autem $dx - \frac{nxdx}{a}$ integrabile, si duocatur enim erit $\frac{x}{a^n}$. Quare generaliter erit

$$P = \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

elligitur otiam, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right),$$

quoque generalius

$$Q = A - \frac{n}{a^{n+1}} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

ut ante et in posterum semper f denotat functionem quacunque quae sequentis. At A est functio quacunque ipsius a , et X functio quae ipsius x tantum.

10. Quo igitur dignosci queat, an datus quispiam valor ipsius A aula inventa continetur, poni debet $a = b^{\frac{1}{n}}$, quo facto videndum Pb sit functio ipsarum b et x nullius dimensionis, vel an prodeat agnum ex functione quadam ipsius x tantum et tali functione. Quod si videntur, habebit P proprietatem requisitam critique Q aequali functioni in $\frac{n}{a}x$ directa una cum functione quacunquo ipsius A . Versum autem notandum est quantitatem P functione ipsius x ut X , functione ipsius a ut A posso augeri. Nam si fuerit

$$dz = Pdx + Qda$$

ratio modularis, talis quoque erit aequatio

$$dz = Pdx + Xdx + Qda + Ada.$$

Ito eniu du loco $dz - Xdx - Ada$ habebitur $du = Pdx + Qda$, et prioro prorsus congruit. Hanc ob rem superfluum forot in posterum rem ipsius Q assunitum functionem A ipsius a adiicere. Quare parentem generalitatem negligemus.

11. Sit nunc $Q = PE$ denotante E functionem quacunque ipsius et itaque

$$dz = Pdx + PEda$$

Sive si ponatur $\int E da = A$ fueritque $P := f(x + A)$, erit

$$Q := \frac{dA}{da} f(x + A).$$

Num autem datus ipsius P valor in hac formula continue investigandum: ponatur $x = y - A$ et quaeratur, an pro Z functio ipsius a et constantium, ut P sit functio solius y et modulus a non amplius ingrediatur.

12. Ponamus esse $Q := PY$, ubi Y sit functio quae modulum a non involvens. Quo posito erit

$$dz = Pdx + PYda$$

et P talis functio, quae efficiat $dx + Yda$ integrabile. Posit

$$z = \int \frac{dx}{Y} + a = X + a,$$

si ponatur $\int \frac{dx}{Y} = X$. Quamobrem erit

$$P = \frac{1}{Y} f(X + a).$$

Quoties ergo P huiusmodi habuerit valorem, erit semper

13. Sit nunc generalius positum $Q = PEY$, erit

$$dz = Pdx + PEYda,$$

ubi ut ante E denotat functionem ipsius a , Y vero ipsius si fuerit $P = \frac{1}{Y}$, formulam istam differentialem offici enim

$$z = \int \frac{dx}{Y} + \int E da, \text{ seu } z = X + A$$

posito $\int \frac{dx}{Y} = X$. Quamobrem erit

casibus fieri

$$Q = \frac{dA}{da} f(X + A),$$

adintur in his formulis etiam logarithmici ipsarum A et X valores,

$$X = lT \text{ et } A = -lF,$$

$$P = \frac{d^p}{dT^p} f \frac{T}{F} \text{ et } Q = \frac{-dF}{FdA} f \frac{T}{F}.$$

perspicitur igitur omnes has formulas locum habere, si aequatio fuerit vel

$$dz = dX f(X + A) \text{ vel } dz = \frac{dX}{X} f \frac{X}{A}.$$

go aequatio proposita ad has formas poterit reduci, substituendis
etione quaeunque ipsius x et A pro functione quaeunque ipsius a ,
ratio modularis poterit exhiberi: erit enim priore easi

$$dz = dX f(X + A) + dA f(X + A),$$

re vero easi

$$dz = \frac{dX}{X} f \frac{X}{A} + \frac{dA}{A} f \frac{X}{A}.$$

idem in his universalibus exemplis facile perspicitur, in specialioribus
difficilius. Quocirca maximum positum erit subsidium in redu-
cens particularibus ad has generales formas, id quod, si quidem talis
ri potest, non difficulter praestatur.

ponatur $Q = PR$, designante R functionem quacunque ipsarum

$$dx = Pdx + PRda.$$

ndum nunc valorem ipsius P , sumatur formula $dx + Rda$, seu
 $x + Rda = 0$ consideretur et quaeratur, quomodo indeterminatae
invicem possint separari, seu quod idem est, per quamnam quan-

Q = RST. Hare operatio latissime patet et omnes easns complectit
Q cognitum et a z non pendentem habet valorem.

16. Progrediamur autem ulterius et in eos ipsius *P* valores
in quibus *Q* non solum a *P* sed etiam a $\int Pdx$ seu a *z* pendet. Per
primo

$$Q = \frac{uz}{a} - \frac{Px}{a},$$

denotante *n* numerum quemcumque. Erit ergo

$$dz = Pdx + \frac{nza}{a} - \frac{Pxda}{a},$$

seu

$$dz - \frac{nza}{a} = Pdx - \frac{Pxda}{a}.$$

Multiplicetur utrinque per $\frac{1}{a^n}$, quo prodeat hacc aequatio

$$\frac{dz}{a^n} - \frac{nza}{a^{n+1}} = \frac{Pdx}{a^n} - \frac{Pxda}{a^{n+1}},$$

in qua primum membrum est integrabile. Debet ergo etiam integrari
alterum membrum

$$\frac{Pdx}{a^n} - \frac{Pxda}{a^{n+1}},$$

ex quo idoneus ipsius *P* valor est quaerendus. Evenit hoc, si *P*
enim integrale $\frac{x}{a} + c$. Quare erit universaliter

$$P = a^{n-1} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

id quod contingit, si $\frac{P}{a^{n-1}}$ est functio ipsarum *a* et *x* nullius dimensionum
functio ipsarum *a* et *x* dimensionum *n* — 1. Hoc igitur ensu est

$$nz = Px + Qa,$$

ut in superiori dissertatione ostendimus [p. 46].

que

$$dz - \frac{nzda}{a} = Pdx + PEYda$$

$$\frac{dz}{a^n} - \frac{nzda}{a^{n+1}} = \frac{Pdx}{a^n} + \frac{PEYda}{a^n}.$$

rem P ita debet accommodari, ut

$$\frac{dx + EYda}{a^n}$$

multiplicatum evadat integrabile. Fit hoc autem, si $P = \frac{a^n}{Y}$, quo easi
est $\int \frac{dx}{Y} + \int Eda$ seu $X + A$ posito $\int \frac{dx}{Y} = X$ et $\int Eda = A$.
habebit esse

$$P = \frac{a^n dX}{dx} f(X + A),$$

casibus erit

$$Q = \frac{a^n dA}{da} f(X + A) + \frac{nz}{a}.$$

A logarithmis pondeant, prodibit P huius valoris

$$\frac{a^n dX}{X dx} f \frac{X}{A},$$

ondebit

$$Q = \frac{nz}{a} - \frac{a^n dA}{Ada} f \frac{X}{A}.$$

Si ponatur $Q = Fz + PEY$, et F et E functiones sint ipsius a ,
ipsius x , tum erit

$$dz - Fzda = Pdx + PEYda.$$

$\int Fda = lB$, ita ut B sit functio ipsius a , et dividatur per B , habebitum

$$\frac{dz}{B} - \frac{zdB}{B^2} = \frac{Pdx}{B} + \frac{PEYda}{B}.$$

Cum igitur prius membrum sit integrabile, et alterum tale
hoc, si $P = \frac{B}{Y}$, tumque erit integralis

$$\int \frac{dx}{Y} + \int Eda \text{ seu } X + A.$$

Quocirca erit ipsius P valor quaesitus

$$\frac{BdX}{dx} f(X + A),$$

Q vero erit

$$\frac{zdB}{Bda} + \frac{BdA}{da} f(X + A).$$

Perspicitur quoque, si fuerit

$$P = \frac{BdX}{Xdx} f\left(\frac{X}{A}\right), \text{ fore } Q = \frac{zdB}{Bda} - \frac{BdA}{Ada} f\left(\frac{X}{A}\right).$$

19. Latissime patabit solutio, si ponatur

$$Q = Fz + PR$$

et R fuerit functio ipsarum a et x . Erit enim

$$dz - Fzda = Pdx + PRda.$$

Posito $\int Fda = lB$ dividatur per B , habebitur

$$\frac{dz}{B} - \frac{zdB}{B^2} = \frac{P}{B}(dx + Rda).$$

Sit iam S functio efficiens $dx + Rda$ integrabile sitque

$$\int(Sdx + SRda) = T.$$

Quo invento erit $P = BSfT$, huic respondet $Q = \frac{zdB}{Bda} + R$.

20. Possunt practerea plures huiusmodi valores ipsius P modo multo latius extendi, ut, si ponatur

$$P = \frac{BdX}{dx} f(X + A) + \frac{BdY}{dx} f(Y + E),$$

erit

$$Q = \frac{zdB}{Bda} + \frac{BdA}{da} f(X + A) + \frac{BdE}{da} f(Y + E).$$

venitur. Quamobrem his expeditis pergo ad eos easus investigandos, in qua
equatio modularis primi gradus differentialis non datur, sed qui tamen
equationem modularis differentio-differentiali perducuntur.

21. Si igitur Q neque algebraice per a et x neque per z potest exprimi
vestigandi sunt easus, quibus differentiale ipsius Q poterit exhiberi. Est a-

$$Q = \frac{dz - Pdx}{da},$$

$$dQ = d \cdot \frac{dz - Pdx}{da}.$$

ut si differentiale ipsius Q vel per sola a et x vel per haec et Q vel
nullum per z poterit exprimi, habebitur aequatio modularis, quae erit diff-
erentiale secundi gradus. Ostensum autem est superioro dissertatione {p. 39}
natur

$$dP = Ldx + Mda,$$

$$dQ = Mdx + Nda,$$

ut hanc differentialia communem litteram M involvant. Quia autem ex
exceptione M datur, nil aliud requiritur, nisi ut N determinetur. Quamobrem
inquirimus easus, quibus N vel algebraice, vel per Q , vel per Q et z ex-
peditur. Tum enim habebitur aequatio modularis

$$Mdx + Nda = d \cdot \frac{dz - Pdx}{da},$$

sit in N loco Q eius valore $\frac{dz - Pdx}{da}$.

22. Ex praecedentibus satis intelligitur, si N per sola a et x determin-
atur

$$M = \frac{dX}{dx} / (X + A) \text{ et } N = \frac{dA}{da} / (X + A),$$

$$M = V + \frac{dX}{dx} / (X + A) \text{ et } N = I + \frac{dA}{da} / (X + A)$$

$$V + \frac{dX}{dx} f(X + A)$$

contineatur. Quod si fuerit compertum et X et A et V definitae,

$$V dx + dX/(X + A) + Ida + dA/(X + A) = d \cdot \underline{\underline{dz}}$$

aequatio medularis desiderata. Notandum est in posterum $\frac{dX}{dx} f(X + A)$ poni posse aggregatum ex quotvis huiusmodi for-

$$\frac{dX}{dx} f(X + A) + \frac{dY}{dx} f(Y + B) + \text{etc.}$$

At loco $\frac{dA}{da} f(X + A)$ tunc poni debet

$$\frac{dA}{da} f(X + A) + \frac{dB}{da} f(Y + B) + \text{etc.}$$

Hoc igitur monito in posterum tantum unica formula $\frac{dX}{dx} f(X + A)$ respondentem $\frac{dA}{da} f(X + A)$ utemur.

23. Pendeat N simul etiam a Q sitque

$$N = R + DQ,$$

ubi D sit functio ipsius a , et R functio ipsarum a et x ex conditionibus determinanda. Erit igitur

$$dQ - DQda = Mdx + Rda,$$

sit

$$Dda = \frac{dH}{H}.$$

et dividatur utrinque per H , prodibit

$$\frac{dQ}{H} - \frac{QdH}{H^2} = \frac{Mdx + Rda}{H}.$$

est efficiendum. Fiet igitur per precedentem methodum

$$M = \frac{HdX}{dx} f(X + A) \text{ et } R = \frac{HdA}{da} f(X + A).$$

in exemplo quopiam preposito ex P reperiatur M talis valoris, erit

$$N = \frac{HdA}{da} f(X + A) + \frac{dH}{Hda^2} (dz - Pdx)$$

$\frac{I}{da}$ loco D et $\frac{dz - Pdx}{da}$ loco Q . Atque hinc in promptu erit aequatio

N non a Q sed a z pendeat, ita ut sit

$$N = R + Cz,$$

G functionem ipsius a quamcunque, erit

$$dQ - Czda = Mdx + Rda.$$

st

$$dz - Qda = Pdx,$$

minus multiplo

$$Fdz - QFda = PFdx,$$

F functione ipsius a , quo facte orientur aequatio

$$dQ - QFda + Fdz - Czda = (M + PF)dx + Rda.$$

$$Fda = \frac{dB}{B} \text{ et } \frac{Cda}{F} = \frac{dG}{G},$$

$$F = \frac{dB}{Bda} \text{ et } C = \frac{dBDG}{BGda^2}.$$

Itaque est $dQ - QFda$ integrabile reddi, si dividatur per B seu

per $\frac{1}{B}$, $Fdz - Czda$ autem fit integrabile, si multiplicetur per $\frac{1}{FG}$.

o idem factor sumnam horum differentialium reddat integrabilem,

o $FG = B$ seu $\frac{GdB}{Bda} = B$, unde fit $G = \frac{B^2 da}{dB}$. Hanc ob rem alterum

embrum per B divisum est integrabile efficiendum scilicet

$$\frac{(M + PF)dx + Rda}{B}.$$

et

$$M + PF = \frac{BdX}{dx} / (X + A) = M + \frac{PdB}{Bda}.$$

Investigari igitur debet proposito exemplo, an loco A , B et X tamen inveniri queant, quae exhibeant formulam

$$\frac{BdX}{dx} / (X + A)$$

aequalem ipsi

$$M + \frac{PdB}{Bda}.$$

Hisque inventis erit

$$N = \frac{BdA}{da} / (X + A) + \frac{zdBdG}{BGda^2}$$

existente $G = \frac{B^2da}{dB}$, qui valor in aequatione

$$Mdx + Nda = d \cdot \frac{dz - Pdx}{da}$$

substitutus dabit aequationem modularē.

25. Sit nunc generalissime

$$N = R + DQ + Cz,$$

tenentibus R , D et C iisdem quibus ante valoribus. Erit ergo

$$dQ - DQda - Czda = Mdx + Rda;$$

addatur ad hanc aequatio

$$Fdz - FQda = PFdx,$$

quo habeatur

$$dQ - DQda - FQda + Fdz - Czda = (M + PF)dx +$$

Positis autem ut ante

$$Dda = \frac{dH}{H}, Fda = \frac{dB}{B}, \text{ et } \frac{Cda}{F} = \frac{dG}{G},$$

m est integrabile, fiet ergo facto $HB = E$

$$R := \frac{EdA}{da} / (X + A) \text{ et } M \dashv PF = \frac{EdX}{dx} / (X + A).$$

in casu proposito A , X , E et F , si fieri potest, ita debent definiri, ut
 $\dashv A)$ aequale sint ipsi $M + PF$. Hocque invento erit

$$N := \frac{EdA}{da} / (X + A) + \frac{dH}{Hda^3}(dz - Pdx) + \frac{Fzdg}{Gda},$$

ratio modularis reperitur.

At si nequidem differentialis secundi gradus aequatio modularis ob-
erit, ad differentialia tertii gradus erit procedendum. Fiet ergo

$$N = \frac{d\left(\frac{dz - Pdx}{da}\right) - Mdx}{da}$$

e posito $dN = sdx + tda$ erit

$$sdx + tda = d\left(\frac{d\left(\frac{dz - Pdx}{da}\right) - Mdx}{da}\right).$$

om s ex M , cum sit sda differentiale ipsius M , quod prodit, si x ponam-
us. Quumobrem t tantum debet investigari. Sit ergo

$$t = R + EN + DQ + Cz$$

$$dN - ENda - DQda - Czda = sdx + Rda.$$

addantur herum multipla ad illam aequationem, ut prodeat h

$$dN - ENda - FNda + FdQ - DQda - GQda + Gdz - \\ (s + MF + PG)dx + Rda.$$

Sit

$$Eda + Fda = \frac{df}{f}, \quad \frac{Dda + Gda}{F} = \frac{dg}{g} \text{ et } \frac{Gda}{G} = \frac{dh}{h}$$

fiatque

$$f = Fg = Gh.$$

Quo facto aequationis inventae prius membrum sit integrabile
hanc ob rem et

$$\frac{(s + MF + PG)dx + Rda}{f}$$

efficiendum est integrabile. Ponendum igitur est

$$R := \frac{fdA}{da} f(X + A)$$

et

$$s + MF + PG = \frac{fdX}{dx} f(X + A).$$

In aequatione ergo proposita, quia s et M ex P dantur, debent
ex hac aequatione determinari. Quo facto sumatur $g = \frac{f}{F}$ et h

$$C = \frac{Gdh}{hda} \text{ et } D = \frac{Fdg}{gd^2a} - G \text{ et } E = \frac{df}{fda} - F.$$

Atque ex his cognita erit aequatio

$$t = R + EN + DQ + Cz,$$

ex qua aequatio modularis facile conflatur. Simili modo ex
quomodo pro altioribus differentialium gradibus operatio debet
ad aequationes modulares perveniat.

27. In compendium nunc, quae hactenus tradidimus,
quo facilius quovis aequatio proposita reduci queat, tum qu

$dP = Mda$, $dM \dots pda$, $dp = rda$ etc.

$$Q = \frac{dz - Pdx}{da}, N = \frac{dQ - Mdx}{da},$$

$$q = \frac{dN - pdx}{da} \text{ et } s = \frac{dq - rdx}{da} \text{ etc.,}$$

N et dq etc. sunt differentialia ipsorum Q , N et q , quae ex valoribus

$$\frac{dz - Pdx}{da}, \frac{dQ - Mdx}{da} \text{ et } \frac{dq - rdx}{da}$$

et positis a , x et z variabilibus. Hanc igitur ob rem cognitae erunt
e. ex solo P , ex his vero habebuntur Q , N , q etc. Sint praeterea
 E , F etc. functiones ipsius a et constantium, et X , Y etc. functiones
in involventes a .

Iis praemissis si fuerit P talis functio ipsius x et a , ut $B P$ com-
par [§ 18] in haec forma

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

in huiusmodi formularum aggregato, semper dari poterit aquatio
differentialis primi gradus. Namque erit

$$PdAdx = z \frac{dBdX}{B} + QdadX$$

$$BPdAdx = zdBdX + BQdadX.$$

ratio ob datum Q est modularis respondens aquationi propositione.

Et inde si P talis sit functio ipsarum a et x , ut

$$BP + CM$$

erit possit [§ 24]

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

$$BPdAdx + CMdAdx = zdBdX + BQdadX + QdCdX +$$

Quae est aequatio modularis quaesita, et involvit differentialia se
quia eam littera N ingreditur, quae per dQ ideoque per ddz
determinatur.

30. At si fuerit

$$BP + CM + Dp$$

aequalis hinc formulae

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

vel aggregato quoteunque huiusmodi formularum, aequatio
differentialis tertii gradus, prodibit enim ista aequatio

$$BPdAdx + CMdAdx + DpdAdx = zdBdX + BQdadX + \\ + CNdadX + NdDdX + DqdadX.$$

Quemadmodum ex ante traditis colligere licet, si modo quantitatibus
pendentes ad has formulas accommodantur.

31. Simili modo ad altiora differentialia progressus facies
Nam si

$$BP + CM + Dp + Er$$

acquinetur formulae

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

vel talium plurium formularum aggregato, orictur aequatio modu-

$$BPdAdx + CMdAdx + DpdAdx + ErdAdx = zdBdX + \\ + QdCdX + CNdadX + NdDdX + DqdadX + gdEdX +$$

quae erit differentialis quarti gradus. Atque hoc modo quonsquid
operationes facile continuantur ex sola allatarum inspectione.

et in cognoscenda functione t , an in his expositis generi continetur et in quoniam genere. Etiam si enim generales ipsius P valores, ex assumitis formulis obtainentur, nihil difficitatis in se habere videantur exemplis particularibus propositis accommodatio saepissime erit difficultata. Cuius rei ratio nequaquam methodo traditae est tribuenda, sed impunctae functionum cognitioni, quae adhuc habetur. Quamobrem non solo hoc negotio, sed in plurimis etiam aliis casibus maxime utile foret, si functionum doctrina magis perficeretur et excooleretur.

33. Quantum quidem mihi haec de re meditari licuit, eximium subsidiari, si P statim ad huiusmodi formam $\frac{dX}{dx} f(X + A)$ vel huiusmodi formam aggregatum reducatur, id quod sequenti modo faciliter praestat. Ima aequatio proposita non constitutatur inter z et x , sed inter z et y , ita equatio ad modulariem perducenda sit $dz = Tdy$, existente T functione ipsius y et moduli a . Tum accipiatur pro x talis functio ipsarum a et y , quae transmetet T in functionem ipsarum a et x contentam in formula $f(X + A)$. Pluribus hinc similibus earumque multiplis, in quibus X est functio ipsarum x et A ipsius a . Hoc igitur facto prodent aequatio $dz = Sdx/f(X + A)$, si S sit quantitas tam simplex quam fieri potest. Quare P erit $Sf(X + A)$. Coquemus eum M , p. cte. coniuncta facilius cum generalibus formulis comparata, inventa autom modo aequatione modulari, valor ipsius x in a et y assumentibus ubique loco x , loco dx autom differentiale huius valoris positis a et y et z , quae quaeretur.

34. Ad pleniorum quidem methodi hactenus traditac cognitionem lucidam afferrent exempla et problemata, quorum solutio istud methodum requirit. Sed quia ipsorum problematum dignitas peculiariter rectificationem postulat, in aliud tempus¹⁾, ne hoc tempore nimirum sim longus, efforo.

1) Vido L. EULERI Commentationem 62: *Solutio problematum rectificationem ellipsis requiringum*, Comment. acad. sc. Petrop. 8 (1730), 1741, p. 86. Vido quoque notam p. 16 huius voluminis Commentationes 11, 31, 70, 274 et *Institutiones calculi integralis*, vol. II, § 1016—1020—1078. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 20, 22, 12. H. 1.

INVESTIGATIO BINARUM CURV
QUARUM ARCUS ETIDEM ABSCISSAE RE
SUMMAM ALGEBRAICAM CONST

Commentatio 48 indicis ENSTROMIANI

Commentariorum academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1736), 1

1. Problema, cuius solutionem haec dissertatione sequentes continet conditiones. Requiruntur in eo I. dunc quarum II. neutra sit rectificabilis, quae tamen ita debet ut duo arcus III. eidem abscissae respondentes IV. sum algebraicam. Harum quatuor conditionum quacunque solutu admodum facile, omnibus autem satisfacere maxime. Prima quidem conditione omissa, si admittantur curvae reliquis conditionibus facile satisficit. Si secunda omittatur curvae algebraicae et rectificabiles problemati satisfaciunt neglecta difficilior est solutio, sed tamen ex iis, quao Celleb et BERNOULLIUS²⁾ de reductione quadraturarum ad rectificationem algebricarum dederunt, solutio facile deducitur. Quarta omittatur, ne quidem problema erit, cum omnes curvae rectificabiles reliquis conditionibus satisfaciant.

1) IAO. HERMANN (1678—1733), *Solutio propria duorum problematum Erudit. 1710 Mens. Aug. a se propositorum*, Acta erud. 1723, p. 171.

2) IOU. BERNOULLI (1667—1748), *Constructio facilis curvarum recessus per rectificationem curvae algebraicue*, Acta erud. 1694, p. 394. *Theoremum linearum curvarum inservicns*. Acta erud. 1698, p. 462. *Methodus inveniendi curvas non quadrabiles, habentes tamen numerum determinatum spatiorum absolute Suppl. t. VIII, 1724, p. 380. Methodus commoda et naturalis reducendi quadratus gradus ad longitudines curvarum algebraicarum*. Acta erud. 1724, p. 358 et 249, t. II, p. 315 et 582.

2. Ad generalem huius problematis solutionem utorum formulis, ceterati Viri Celeb. dederunt pro curvis vel rectificabilibus, vel quarum rectificatio data quadratura pendet. His enim formulis effici potest, ut curvae algebraicae, ut sint non rectificabiles, atque ut areum summa sit rectificabilis. Constrabo vero etiam, quomodo abscissae aquales reddi possint. Quo factum in multis conditionibus erit satisfactum, atque problema generaliter solutum in late euim istae formulae patent, ut, nisi praeter necessitatem restribueretur, omnes omnino curvas problemati satisfacientes exhibere debeantur.

3. Designatis igitur curvis quaesitis per litteras *A* et *B*, erit ex formulis¹⁾

in Curva *A*

abscissa	$\frac{(dP^2 - dQ^2)^{\frac{3}{2}}}{dQddP - dPddQ}$
applicata <i>P</i> +	$\frac{dQ(dP^2 - dQ^2)}{dQddP - dPddQ}$
arcus <i>Q</i> +	$\frac{dP(dP^2 - dQ^2)}{dQddP - dPddQ}$

in Curva *B*

abscissa	$\frac{(dp^2 - dq^2)^{\frac{3}{2}}}{dqddp - dpddq}$
applicata <i>p</i> +	$\frac{dq(dp^2 - dq^2)}{dqddp - dpddq}$
arcus <i>q</i> +	$\frac{dp(dp^2 - dq^2)}{dqddp - dpddq}$

s formulis iam obtinetur, quod alias maximam pareret difficultatem, nam curvae sint algebraicae, si modo *P* ponatur quantitas algebraica, tunc rectificabiles non erunt, si *Q* et *q* quantitates transcendentes involvuntur. Areum summa erit rectificabilis, si *Q* + *q* fuerit quantitas algebraica, ambi *Q* et *q* scorsim tales non sint. Cum autem his conditionibus sufficiantibus, abscissae inter se aquales sunt efficiendae.

4. Efficiamus primo abscissas inter se aquales eritque

$$\frac{(dP^2 - dQ^2)^{\frac{3}{2}}}{dQddP - dPddQ} = \frac{(dp^2 - dq^2)^{\frac{3}{2}}}{dqddp - dpddq}.$$

t ad hoc praestandum $dQ = R dP$ et $dq = r dp$. Quo posito habebimus

$$\frac{(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dP}{-dR} = \frac{(1 - r^2)^{\frac{3}{2}} dp}{-dr},$$

1) Confer Commentationem 245 huius voluminis § 70, Solutio I, p. 280.

2) *p*, *dq*, *dQ* quoquo ponuntur quantitates algebraicas.

quod differentiale, quia P debet esse quantitas algebraica, est redditum. Sunt autem R et r quantitates algebraicas, ob eu algebraicas, quare et

$$\frac{(1-r^2)^{\frac{3}{2}}dR}{(1-R^2)^{\frac{3}{2}}dr}$$

erit quantitas algebraica. Posito igitur brevitatis gratia

$$\frac{(1-r^2)^{\frac{3}{2}}dR}{(1-R^2)^{\frac{3}{2}}dr} = T, \text{ erit } dP = Tdp, \text{ seu } P = Tp - \int pdT$$

Quo ergo P sit quantitas algebraica, facio $\int pdT = N$, eritque

$$p = \frac{dN}{dT} \text{ et } P = \frac{TdN}{dT} - N.$$

5. Hac igitur ratione iam assenti sumus valores algebraicos quibus substitutis utriusque curvao abscissae sunt aequales. Praecipue ipsae erunt algebraicae, si modo R , r et N fuerint tales. Sed quo arsisat quoque algebraica, Q et q ita determinari debent, ut $Q + q$ algebraica. Est vero

$$Q + q = \int R dP + \int r dp = RP + rp - \int P dR - \int p dr$$

Ponatur igitur

$$\int P dR + \int p dr = M,$$

eritque

$$P = \frac{dM - pdr}{dR}$$

atque

$$Q + q = RP + rp - M.$$

6. Cum autem iam supra inventum sit

$$p = \frac{dN}{dT} \text{ et } P = \frac{TdN}{dT} - N,$$

ntur hi valores in aequatione

$$PdR + pd\bar{r} = dM.$$

o prohibit

$$\frac{TdN dR}{dT} - NdR + \frac{dN dr}{d\bar{r}} = dM.$$

o M est quantitas algebraica, oportet ut hic ipsius dM valor possit
Integratione autem instituta prodit

$$M = \frac{TNdR}{dT} + \frac{Ndr}{dT} - \int N \left(dR + d \cdot \frac{TdR}{dT} + d \cdot \frac{dr}{d\bar{r}} \right).$$

e hoc integrale $= u$, ideoquo debet esse

$$N = \frac{du}{dR + d \cdot \frac{TdR}{dT} + d \cdot \frac{dr}{d\bar{r}}};$$

, r et u quantitates quaecunque algebraicac accepi potorunt.

mitis igitur pro R , r et u functionibus quibuscumque indeterminatae z ,
quoque T in z , cum sit

$$T = \frac{(1-r^2)^{\frac{3}{2}} dR}{(1-R^2)^{\frac{3}{2}} dr}.$$

postrema aequatione reperietur quoque N in z . Inventa autem N

$$M = \frac{TNdR}{dT} + \frac{Ndr}{dT} - u.$$

modo dabuntur P et p per z ex aequationibus

$$P = \frac{TdN}{dT} - N \text{ et } p = \frac{dN}{dT}.$$

habebitur

$$Q + q = RP + rp - M.$$

is igitur determinationibus consecuti sumus primo, ut curvarum
abscissae sint aequales, secundo ut utraqne curva sit algebraica, et
remum suum sit rectificabilis. Quaro videamus, an quoquo con-

et q proveniant, cæendum tantum est, ne $\frac{drdN}{dT}$ sit integrabilis.

$dq = rdp$, erit

$$q = rp - \int' p dr = rp - \int \frac{drdN}{dT}$$

atque

$$Q = RP - M + \int \frac{drdN}{dT}.$$

9. Quo autem appareat, quomodo evitari possit $\int \frac{drdN}{dT}$, problema etiam quinta adiecta conditione solvatur. curva utraque non solum sit irrectificabilis, sed etiam ut $\int \frac{drdN}{dT}$ a data pendeat quadratura, puta a $\int Z dz$. Ad hoc igitur $\int \frac{drdN}{dT}$ ad $\int Z dz$ reduci. Est vero

$$\int \frac{drdN}{dT} = \frac{Ndr}{dT} - \int N d \cdot \frac{dr}{dT} = \frac{Ndr}{dT} - \int \frac{du}{dR + d},$$

posito loco N eius valore § 6 invento.

10. Ponatur brevitatis gratia

$$\frac{d \cdot \frac{dr}{dT}}{dR + d \cdot \frac{TdR}{dT} + d \cdot \frac{dr}{dT}} = S,$$

quac ergo quantitas ex solis r et R est composita. Quare

$$\int \frac{drdN}{dT} = \frac{Ndr}{dT} - \int S du = \frac{Ndr}{dT} - Su + \int$$

biat igitur

$$\int u dS = \int Z dz,$$

unde reperitur

$$u = \frac{Z dz}{dS}.$$

$$\int \frac{dr dN}{dT} = \frac{N dr}{dT} - \frac{S Z dz}{dS} + \int Z dz.$$

nde cum eadem quadratura infinitis modis possit exhiberi, non solu
trarios ipsarum R et r valores varietas infinita obtinetur, sed etiam
umeros ipsius u valores; quibus tamen omnibus efficitur, ut curv
entiarum omnium rectificatio a quadratura proposita $\int Z dz$ pendeat¹⁾.

11. Hae igitur ratione innumerabilibus modis solvi problema non se
nitio proposueram, sed adiceta insuper conditione pendentiae rectifica
varum inveniendarum a data quadratura. Problema igitur hao
tum ita est proponendum. Duas invenire curvas algebraicas, quae
usque rectificatio a data pendeat quadratura, duorum autem arcuum c
essae respondentium summa sit rectificabilis.

12. Ipsae autem curvae quaesitae determinabuntur ex assumpta
ris R et r valoribus algebraicis atque ex u propositam quadraturam i
ente. Ex his enim reperiuntur P et p , quibus iuventis erit curvae A

$$\text{abscissa} = \frac{(1-R^2)^{\frac{3}{2}} dP}{-dR} \text{ et applicata} = P + \frac{R dP(1-R^2)}{-dR}.$$

erius vero curvae B

$$\text{abscissa} = \frac{(1-r^2)^{\frac{3}{2}} dp}{-dr},$$

e aequalis erit illius abscissae; at

$$\text{applicata erit} = p + \frac{r dP(1-r^2)}{-dr}.$$

1) Cf. Commentationem 245 huius voluminis. Vido quoq[ue] Commentationes 622, 650
782, 817. Specimen singulare analyseos infinitorum indeterminatae. Nova acta acad. sc. Pet
p. 47. De formulis differentialibus, quae per duas pluresve quantitates datas multiplicata
biles. Nova acta acad. sc. Petrop. 7, 1793, p. 3. Solutio problematis ad analysis infin
terminatorum referendi. Mémoires de l'acad. des sc. de St. Pétersb. 11, 1830, p. 92. De in
algebraicis, quarum longitudo indefinita arcui elliptico aequatur. Mémoires de l'acad. des
étiersb. 11, 1830, p. 95. De binis curvis algebraicis eadem rectificatione gaudentibus. Mémo
ires de l'acad. des sc. de St. Pétersb. 11, 1830, p. 102. De lineis curvis, quarum rectificatio per dulam quadra
turatur. Opera postuma I, 1862, p. 439. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 23 et 24.

et curvæ B arcus eidem abscissæ respondens erit

$$\frac{dp(1-r^2)}{dr} + \int r dp.$$

Pendebit autem tam $\int R dP$ quam $\int r dp$ a $\int zdz$; nihilo ta-

$\int R dP + \int r dp$
algebraice poterit exhiberi.

13. Denique ex ipsa solutione satis intelligitur me opera solvi posse problema, si non arcum summa, sed dobeat esse algebraica, vel etiam summa seu differentia plurorum horum arcum. Quamobrem superfluum foret attingere. Ad institutum quidem plenius persequendum exempla quaedam evolverentur, sed cum ad prolixissimum perveniendum, ea potius omitto aliisque investiganda reli-

DE CONSTRUCTIONE AEQUATIONUM
UTUS TRACTORII ALIASQUE AD METIODUM
GENTIUM INVERSAM PERTINENTIBUS

Commentatio 51 indicis ENESTROEMIANI

Commentarii academico scientiarum Petropolitanae 8 (1736), 1741, p. 66—85

u tractorio curvæ lineæ describuntur, dum filum datae longita-
termiuo pondus annexum habens, altero termino in data linea
ve curva protrahitur; atque ea linea curva, quam pondus motu suo

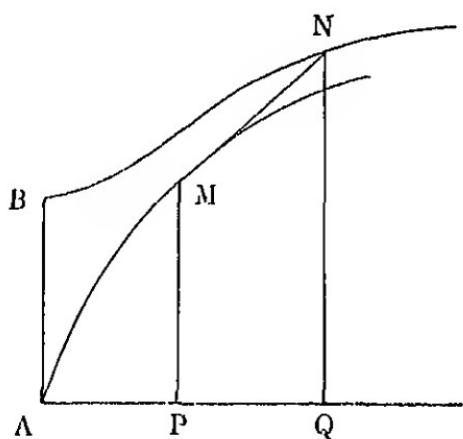

Fig. 1

actoria vocatur. Ut si (Fig. 1) filum BA in A pondere onustum
in linea data BN protrahatur, linea AM , in qua alter terminus A
erit curva tractoria. Huius curvae ista nota est proprietas, quod
quo possum sit in tangente curvae tractoriae; scilicet quando filum
 AM et hoc modo punctum M curvae tractoriac generat, erit recta

2. Ratio autem huius descriptionis ex mechanica motus natura pendet. Movetur enim corpus semper in ea protrahitur, si quidem quiescit; atque hoc casu directio filii, est tangens curvae a corpore descriptae. At si corpus iam directio a directione filii discrepabit. Quare quo motus compositionem filii incidat, oportet ut motus corpori iam imprese pereat. Ad hoc ergo obtainendum requiritur, ut haco de super plano horizontali et satis aspero, illud quidem, ne directionem immutet, hoc vero ut frictione omnis motus iam. Praeterea filum tardissime protrahi debet, quo effectus fric et corpus nihil de pristino motu retineat.

3. Si igitur hoc modo curva tractoria AM describat proprietatem, ut ex quovis puncto M ducta tangens AM curvam BN sit datae magnitudinis. Ex quo per facilis ori curva tractoria AM inveniendi curvam BN , cuius illa est filii longitudine. At ex data curva BN innumerabiles oriri longitudino filii immutata, prout initio positio filii BA ad inclinata. Longe autem difficilius est per calculum ex data tractoriam AM quam ex tractoria AM data curvam BN .

4. Observavi autem geometricam constructionem truc pendere a resolutione aequationis

$$ds + ssdz = Zdz,$$

denotante Z functionem quamcumque ipsius z . Quare e constructu sit valde difficilis, quippe multo generalior quan-

$$ds + ssdz = z^m dz,$$

quae a COM. RICCATI¹⁾ quondam erit proposita, eius consti motus attentionem mereatur. Quae constructio cum sit pr simplex et facilis, operae pretium erit aequationis tam difficile ad metum tractorium reduxisse.

1) Vide notam p. 17.

$AP = x$ et $PM = y$, sitque $dy = pdx$;

nam sibi vero AB vel MN pono $= b$. His positis erit¹⁾

$$\sqrt{1+pp} : 1 = MN(b) : PQ(t-x),$$

$$\sqrt{1+pp} : p = MN(b) : QN = PM(u-y).$$

ur fit

$$\sqrt{1+pp} = t-x \text{ et } \frac{bp}{\sqrt{1+pp}} = u-y,$$

his porro $pt - px = u - y$. Hanc postremam aequationem differen-
do pdx loco dy , quo facto prodit

$$pdt + tdp - xdp = du$$

$$x = t + \frac{pdt}{dp} - \frac{du}{dp}.$$

ex prima aequatione

$$x = t - \frac{b}{\sqrt{1+pp}},$$

inotetur ista aequatio

$$du = pdt + \frac{bdp}{\sqrt{1+pp}},$$

ao tantum insunt variabiles p et t , quia u per t datur.

Est autem p cotangens anguli MNQ posito sinu toto $= 1$, quare
ratio ope motus tractorii resolvitur, per illum enim innotescet unusq[ue] consequenter cotangens, cui aequalis est p . Ad irrationalitatem
illendam pono

$$\sqrt{1+pp} = p+q \text{ seu } q = \sqrt{1+pp} - p;$$

enim $\sqrt{1+pp}$ est cosecans anguli MNQ et p eius cotangens, erit
autem trigonometrica q tangens semissis anguli MNQ . Per hunc vero
onem est

¹⁾ $I(b)$ significant b esse longitudinem lineae MN .

at quo

$$dp = \frac{-dq(1+qq)}{2qq}.$$

Hinc ergo erit $\frac{dp}{\sqrt{1-p^2}} = -\frac{dq}{q}$, atque superior aequatio tr

$$2qdu := dt - qqd t - 2bdq.$$

7. Ad hanc aequationem ultius redueendam pono

$$2bqdr + 2brdq = rdt - rqdq,$$

in qua t et r a se mutuo pendent, quia t est $= A Q$, et $b l r$

$$qr = s \text{ seu } q = \frac{s}{r},$$

erit

$$2bds = rdt - \frac{ssdt}{r}.$$

Sit inven

$$\frac{dt}{r} = 2bdz \text{ et } rdt = 2bZdz,$$

erit

$$rr = Z \text{ et } r = VZ.$$

Præterea est

$$dt^2 = 4b^2 Z dz^2 \text{ et } t = 2b \int dz VZ.$$

Per z igitur curva BN ita determinatur, ut sit

$$AQ = 2b \int dz VZ \text{ et } QN = \frac{b}{2} t Z.$$

Quia ergo curva BN datur, dabitur simul Z per z . Factis
tationibus habebitur

$$ds + ssdz = Zdz.$$

8. Proposita ergo aequatione

$$ds + ssdz = Zdz$$

valor ipsius s per sequenti modo poterit definiri. Construatur curva huiusmodi, ut sumta

$$\text{abscissa } AQ := 2 b \int dz \sqrt{Z} \text{ sit applicata } QN = \frac{b}{2} lZ.$$

Tum filo longitudinis b secundum curvam BN protracto describatur tunc M . Deinde duocater tangens MN , quae etiam ipso filo exhibebit ute et que angulus MNQ , eius dimidii tangens sit $= q$. Hoc facto erit

$$s = qr = q \sqrt{Z}.$$

9. Coordinatae autem AP et PM curvae tractoriae ita se habebunt

$$AP = x = t - \frac{b}{\sqrt{1+pp}} = t - \frac{2bq}{1+qq}$$

et

$$y = u - \frac{bp}{\sqrt{1+pp}} = u - \frac{b(1-qq)}{1+qq}.$$

Quia autem est

$$t = 2 b \int dz \sqrt{Z} \text{ et } u = \frac{b}{2} lZ, \text{ atque } q = \frac{s}{r} = \frac{s}{\sqrt{Z}},$$

erit¹⁾

$$x = 2 b \int dz \sqrt{Z} - \frac{2bs\sqrt{Z}}{s^2 + Z} \text{ et } y = \frac{b}{2} lZ + \frac{bs^2 - bZ}{s^2 + Z}.$$

Ex his iam aliae nascentur constructiones aequationis

$$ds + ssdz = Zdz.$$

Per motum enim tractorium invenientur coordinatae x et y curvae AM , ex his erit²⁾

$$\text{vel } s = \frac{\sqrt{Z}(t-x)}{u+b-y} \text{ vel } s = \frac{\sqrt{Z}(b-u+y)}{t-x}.$$

1) Editio principis:

$$x = 2 b \int dz \sqrt{Z} - \frac{2bs\sqrt{Z}}{s^2 + Z} \text{ et } y = \frac{b}{2} lZ + \frac{bs^2 - bZ}{s^2 + Z}$$

Correxit

2) Editio principis:

$$s = \frac{Z(t-x)}{2b\sqrt{Z}-t+x}, \text{ vel } s = \frac{Z(b-u+y)}{b+u-y}.$$

Correxit

10. Aequatio vero inter x et y ex data
invenitur. Est enim ex aequationibus supra inven-

$$t = x + \frac{b}{\sqrt{1+pp}} = x + \frac{b}{\sqrt{d}}$$

et

$$u = y + \frac{bp}{\sqrt{1+pp}} = y + \frac{p}{\sqrt{d}}$$

Quare si in aequatione data inter t et u loco t et u prodibit aequatio inter x et y pro tractoria AM tialis primi gradus, si aequatio inter t et u fuerit aequatione, quae plerumque sit maxime intricata, nihil de AM attinet, poterit concludi. Omnium autem solutio pendebit a resolutione huius

$$ds + ssdz = Zdz.$$

11. Si ergo proponatur haec aequatio

$$ds + s^2 dz = a^2 z^{2n} dz$$

quae est ea ipsa quam COM. RICCATI resolvenda

$$Z = a^2 z^{2n} \text{ et } \int dz \sqrt{Z} =$$

atque

$$lZ = 2la + 2nz$$

Hinc erit

$$t = \frac{2abz^{n+1}}{n+1} \text{ et } u = bla$$

Quia autem est

$$t = \frac{2abz^{n+1}}{n+1},$$

erit

$$lt = l \frac{2ab}{n+1} + (n+1)lz \text{ seu } lz = \frac{lt}{n+1}$$

Quo valore in aequatione altera $u = bla + \frac{lt}{n+1}$ pro lubitu auetis vel diminutis habebitur istud

et aequatio inter t et u , et indicat curvam BN esse logarithmicam, cuius

$$\text{gens constans est } \frac{nb}{n+1}.$$

. Pro hoc ergo casu construatur (Fig. 2) logarithmica DN ad asymptotam AB , cuius subtangens sit $= \frac{nb}{n+1}$. Producatur quacunque applicatrix pro axe habeatur, et motu tractorio filum longitudinis b altere-

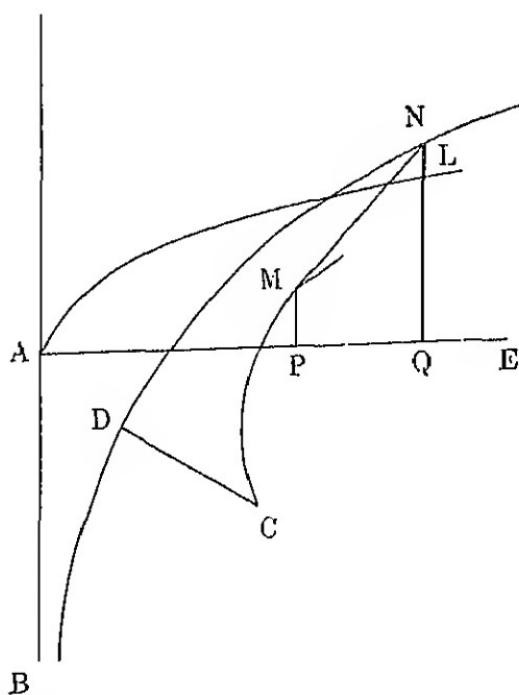

Fig. 2

in logarithmica protrahatur, describatque alter terminus tractoriam, omittantur ex punctis M et N perpendicula MP et NQ , crit¹⁾)

$$s = \frac{\sqrt{Z \cdot PQ}}{b + QN - PM} = \frac{az^n \cdot PQ}{b + QN - PM}$$

$$z = \sqrt[n+1]{\frac{(n+1)AQ}{2ab}}.$$

Edito princeps:

$$s = \frac{Z \cdot PQ}{2b\sqrt{Z \cdot PQ}} = \frac{a^2 z^{2n} \cdot PQ}{2ab z^n \cdot PQ} \text{ sumto } z = \sqrt[n+1]{\frac{2(n+1)AQ}{ab}}.$$

Corroxit H. D.

possunt construi, dummodo sit tangens MN seu filum logarithmicae ut $n + 1$ ad n .

13. Sequentia praeferentia modo aequatio

$$ds + ssdz = a^2 z^{2n} dz$$

potest construi. Super axe construatur curva paraboloides $QL = z$, hac aequatione expressa

$$z^{n+1} = \frac{(n+1)t}{2ab}.$$

Deinde silo longitudinis b super logarithmica DN , ut a describatur tractoria CM . Tum in paraboloidem sumatur eaque producatur, donec logarithmicam secet in N . Ex N longitudinis b ad tractoriam, et ex M demittatur perpendicularis erit¹⁾

$$s = \frac{1}{2} \frac{(n+1)AQ \cdot PQ}{b \cdot QL(b + QN - PM)}.$$

Vcl etiam posita tangente dimidii anguli $MNQ = q$, erit²⁾

$$s = \frac{1}{2} \frac{(n+1)AQq}{b \cdot QL}.$$

14. Cum methodus, qua in reductione aequationis descriptionem tractoriae sum usus, maximam habeat utilitatem problematum generalium, quae ad methodum tangentium in hinc nonnulla huiusmodi problemata adiungant eorum modum ostendam. Cu[m] rei ratio quo facilius percipiatur est, quam variis modis natura eiusque curvae possit determinari illi modi, ex quibus facillime diiudicari possit, an algebraica, an transcendens.

1) Editio princeps: $s = \frac{1}{2} \frac{(n+1)AQ^2 \cdot PQ}{b(b + (n+1)AQ \cdot QL - PQQL^2)}$

2) Editio princeps: $s = \frac{2(n+1)AQq}{b \cdot QL}$

aplicatam, quippe ex qua quaelibet curvae puncta facilime possunt inventari: huiusmodi aequatione sponte sequitur, utrum curva sit algebraica an transcendens; si aequatio est algebraica, curva quoque talis consetur, sin vero aequatio erit transcendens, curva quoque transcendens habetur. Eadem vero aequatio deduci potest ex aequatione inter alias rectas lineas, quae curvam exprimat, si modo positio earum rectarum non ab ipsa curva pendat vel ad datum punctum vel datam lineam referatur.

16. At si positio earum linearum, inter quas aequatio curvae naturam primit, sine curvae ipsius cognitione desiniri non potest, ex ea aequatione nam singula curvae puncta immediate inveniri non possunt. Ex huiusmodi aequatione, etsi est algebraica, tamen non sequitur curvam esse algebraicam, sed saepe maxime erit transcendens. Quamobrem tum ad constructionem tum ad cognitionem curvae huiusmodi aequatio in aliam est transmutanda, quae sit inter lineas, quarum positio a curva non pendeat.

17. Optimum igitur ad cognoscendam et construendam curvam rebus erit aequationem, si fuerit inter lineas, quarum positio ab ipsa curva indecat, transmutare in aequationem consuetam inter abscissam et applicatam: hoc autem negotio summa cura est adhibenda, ne in prolixissimos calculos resolutu difficultimas aequationes incidamus. Facillima enim videtur transmutatio in aequationem inter abscissam et applicatam, sed hoc minuscumque in inextricabiles tricas delabimur; id quod unico exemplo ostendemus.

18. Exprimatnr (Fig. 3) curvac AM natura aequatione inter normalē curvam MN et portionem axis AN ; quarum MN vocetur u et AN quae aequatio curvac naturam exprimens haec simplex admodum $u^2 =$ nunc ponatur abscissa $AP = x$ et applicata $PM = y$, atque cuius momentum, quod est $\sqrt{dx^2 + dy^2} = ds$, erit

$$MN = u = \frac{yds}{dx} \text{ et } AN = t = x + \frac{ydy}{dx}.$$

Nare si hi valores in aequatione substituantur, habebitur quidem huius aequatio

inter x et y , ex qua neque constructio curvae apparet, neque con-

algebraica an secus.

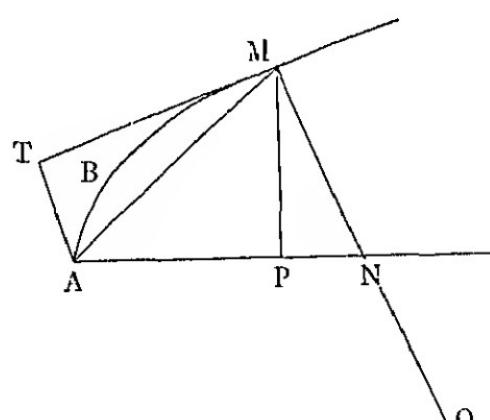

Fig. 3

19. In hoc quidem casu aequatio inventa

$$y^3 ds^2 = ax dx^2 + ay dx dy,$$

quia differentialia duas tantum habent dimensiones, in aequatione dimensionis mutari potest, prohibet enim posito $dx^2 + dy^2$ loco ds^2 radice quadrata hacc aequatio

$$2 y dy = adx \pm dx \sqrt{(a^2 + 4 ax - 4 y^2)},$$

ex qua autem non tam facile natura curvae cognoscitur. Ex quo integratis compositam aequationem inter t et u assumissemus, tunc ad aequationem differentialem unius dimensionis perveniri potuisset, tamen a Cel. BERNOULLIO in Act. Lips. ostensum est¹⁾, quoties determinata algebraica inter t et u , toties quoque aequationem inter x et y foro al-

20. Hanc ob rem alia via est procedendum, si ex aequatione aequationem inter x et y eruere velimus, atque hoc observavi con-

effici posse eadem methodo, qua ante constructionem aequationis

$$ds + ssdz = Z dz$$

ad motum tractorium reduxi. Hac enim methodo statim apparet

1) Vide IOH. BERNOULLII *Lectiones mathematicae de methodo integralium aliisque usum Ill. Marchionis Hospitalii*, Lectio 13. *Opera omnia*, t. III, p. 431.

assimilare, ut quae curvae coniunctio paretur.

. Retineamus igitur eundem casum sitque aequatio inter $AN = t$ et $= u$ quaecunque; maneat etiam

$$AP = x, PM = y \text{ et } V(dx^2 + dy^2) = ds,$$

$$t = x + \frac{ydy}{dx} \text{ et } u = \frac{yds}{dx}.$$

et $dy = pdx$; erit

$$t = x + py \text{ et } u = yV(1 + pp) \text{ seu } y = \frac{u}{V(1 + pp)}.$$

entetur haec aequatio, habebitur

$$dy = pdx = \frac{du}{V(1 + pp)} - \frac{updp}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}},$$

quatio autem differentiata dat

$$dt = dx + ppdx + ydp$$

pdx loco dy , ex qua obtinetur

$$dx = \frac{dt}{1 + pp} - \frac{ydp}{1 + pp};$$

or p multiplicata locoque y eius valore substituto dat

$$pdx = \frac{pdt}{1 + pp} - \frac{pudp}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}};$$

um illa coniuncta prodit

$$\frac{pdt}{V(1 + pp)} = du.$$

2. Ex hac aequatione inventa statim obtinetur¹⁾

$$p = \frac{du}{V(dt^2 - du^2)} \text{ et } V(1 + pp) = \frac{dt}{V(dt^2 - du^2)}.$$

Ponendo $dt = 0$ seu $t = u$ = constanti, prodibunt circuli.

H. D.

Quamobrem si aequatio inter t et u fuerit algebraica, aequatio inter quoque erit algebraica, ex eaque constructio curvo quaesitae facile fit a qua quadratara pendet aequatio inter t et u , ab eadem quadrature aequatio inter x et y , et consequenter quoque constructio ipsius curvæ.

23. In casu speciali, quem ante considerabamus, erat $u^3 = a$

$$t = \frac{u^2}{a} \text{ et } dt = \frac{2u}{a} du$$

atque

$$\sqrt{(dt^2 - du^2)} = \frac{du}{a} \sqrt{(4u^2 - a^2)}.$$

Hic igitur substitutis proveniet

$$y = \frac{1}{2} \sqrt{(4u^2 - a^2)} \text{ atque } x = \frac{u^3}{a} - \frac{a}{2}.$$

Haec autem dat

$$4u^2 = 4ax + 2a^2;$$

qui ipsis $4u^2$ valor in illa aequatione substitutus dat hanc inter x et y relationem algebraicam

$$2y = \sqrt{(4ax + 2a^2)} \text{ hoc est } y^2 = ax + \frac{a^2}{4},$$

quae est aequatio pro parabola abscissis in axe ex foco sumitis.

24. Si (Fig. 4) curvae AM tangens MT ad axem PA usque perducatur, atque ex A ad axem perpendicularis AV erigatur, detur aequatio inter AV , qua curvae natura exprimitur; oporteatque invenire aequationes abscissam AP et applicatam PM , seu construere curvam, quacumque per puncta T et V ductas tangat. Positis

$$AT = t, AV = u \text{ et } AP = x, PM = y$$

erit

e ponitur relatio inter t et u , quac sit quaeunque.

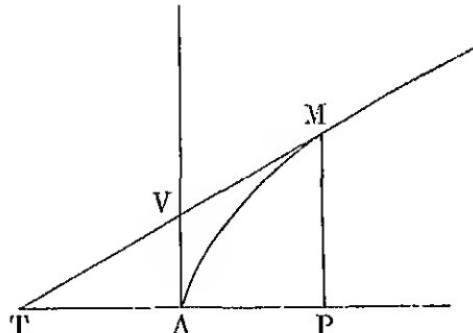

Fig. 4

Sit nunc $dy := p dx$, erit

$$t = \frac{y}{p} - x \text{ et } u = y - px.$$

Pro posterior aquatio differentiata positio $p dx$ loco dy dat

$$du = -x dp \text{ et } x = \frac{-du}{dp}.$$

Res vero in priore aquatione loco x et y substituti dant $t = \frac{u}{p}$ ser-

Erit ergo

$$dp = \frac{t du - u dt}{ut}$$

$$x = \frac{t du}{udt - tdu} \text{ et } y = u + \frac{utdu}{udt - tdu}.$$

erum patet, quoties aquatio inter t et u fuerit algebraica, toties enrum
oque foro algebraicam, propter aquationem inter x et y algebraicam.

Manente aquatione inter AT , t et AV , u quaeunque, si loco ree-
super axe AT verticibus T infinitae parabolae TVM deseribantu-
eta V transeuntes, invenienda proponitur curva AM , quae ab hi-
's omnibus tangatur. Positis

$$AP = x \text{ et } PM = y \text{ et } dy = p dx,$$

Quia perro parabola $T'VM$ tangere debet curvam AM , tangentem in puncto M atque ideoqueque subtangenter subtangens parabolac in $M = 2PT = 2t + 2x$, quae

$$\frac{ydx}{dy} = \frac{y}{p}$$

subtangenti curvae quaesitae AM , unde oritur

$$y = 2pt + 2px.$$

27. Harum dñarum aequationum si prior per prodit $y = \frac{u^2}{2pt}$, quo valore in altera aequatione substitutus

$$x = \frac{u^2}{4p^2t} - t.$$

Differentietur minc utraq[ue] aequatio; erit

$$dy = pdx = \frac{udu}{pt} - \frac{u^2dt}{2pt^2} - \frac{u^2dp}{2p^2t}$$

et

$$dx = \frac{udu}{2p^2t} - \frac{u^2dt}{4p^2tt} - \frac{u^2dp}{2p^3t} - dt.$$

Ex quibus aequationibus dx eliminato prodit

$$\frac{udu}{2pt} + pdt = \frac{u^2dt}{4pt^2} \text{ seu } pp = \frac{u^2}{4tt} -$$

Hinc ergo erit

$$x = \frac{2ttdu}{udt - 2tdu} \text{ et } y = \sqrt{\frac{u^2}{(u^2dt - 2tdt)}}$$

Ex quo perspicitur curvam AM toties esse algebraicam inter t et u talis fuerit.

28. Due hæc posteriora problemata alio quidecim pessunt quaerendo punctum, que duæ curvae proxima contactus curvac quaesitae AM . Semper autem

ad acquisitionem aequalitatem inter x et y per plures differentia-
iones perveniri queat.

. Si (Fig. 5) insinuitae rectae RN intra angulum reectum A quomo-
que fuerint dispositae, ita ut earum positio exprimatur aequatione

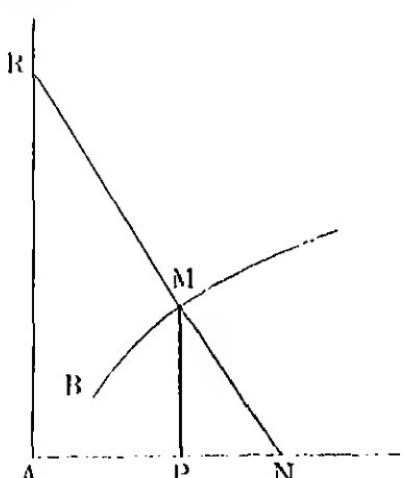

Fig. 5

quaque inter AN , t et AR , u , invenienda proponatur curva BM , qua-
has rectas ad angulos rectos traxierat. Positis

$$AP = x, \quad PM = y \text{ et } dy = p dx$$

$$PN = \frac{y dy}{dx} = py,$$

N in curvam est normalis; ideoque $t = x + py$; deinde est

$$dy : dx = p : 1 = t : u,$$

erit

$$t = pu \text{ seu } p = \frac{t}{u} \text{ ot } dy = \frac{t dx}{u}.$$

un vero aequationem est

$$y = u - \frac{ux}{t};$$

in qua aequatione duae insunt variabiles x et t , quia u per t

30. Aequatio postrema reduta in hanc abit

$$dx + x \left(\frac{tdt + udu}{tt + uu} - \frac{dt}{t} \right) = \frac{tudu}{tt + uu},$$

quae per $\frac{\sqrt{tt + uu}}{t}$ multiplicata fit integrabilis; orit autem

$$x = \frac{t}{\sqrt{tt + uu}}, \int \frac{udu}{\sqrt{tt + uu}};$$

que cognito habebitur simul

$$y = u - \frac{u}{\sqrt{tt + uu}}, \int \frac{udu}{\sqrt{tt + uu}}.$$

Quoties ergo

$$\frac{udu}{\sqrt{tt + uu}}$$

integrationem adiittit, toties curva BM erit algebraica¹⁾ constructio pendet a quadratura

$$\int \frac{udu}{\sqrt{tt + uu}}.$$

31. Consideremus huius problematis casum, quo RN magnitudinis manet; seu quo

$$\sqrt{tt + uu} = a, \text{ vel } u = \sqrt{a^2 - t^2}.$$

Erit ergo

$$\int \frac{udu}{\sqrt{tt + uu}} = \frac{-tt}{2a};$$

ubi constantem non adiicio, ne ad maxime compositas ac Hoc invento erit

$$x = \frac{-t^3}{2a^2} \text{ atque } t = -\sqrt[3]{2a^2 x},$$

1) Durummodo integrale sit algebraicum.

$$y = \frac{u(t-x)}{t},$$

$$y = \frac{-(x + \sqrt[3]{2} a^2 x)}{\sqrt[3]{2} a^2 x} \sqrt{(a^2 - \sqrt[3]{4} a^4 x^2)},$$

mendis quadratis transit in hanc

$$\frac{3ax^2}{\sqrt[3]{4} ax^2} = a^2 - x^2 - y^2,$$

mendis cubis in sequentem :

$$(a^2 - x^2 - y^2)^3 = \frac{27}{4} a^2 x^4,$$

t pro linea sexti ordinis.

Dantur autem praeior hanc curvam infinitae aliae quaestioni aequivalentes, quae invenientur, si ad integrale ipsius $\frac{udu}{\sqrt{tt+uu}}$ quantitas inque constans addatur. Maxime autem aequatio inter x et y erit compropterea quod ex aequationibus indeterminata t eliminari debet, quatuor dimensiones ascendit. Interim tamen constructio erit facilis.

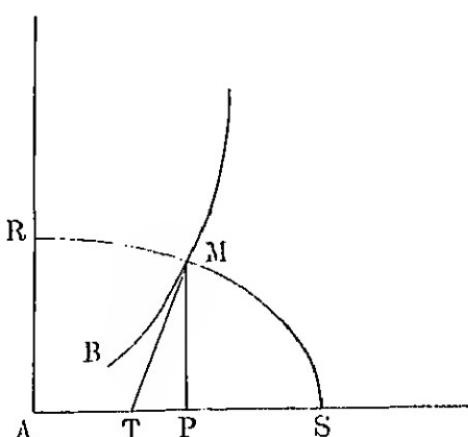

Fig. 6

Simili modo problema solvi potest, si loco rectarum puncta R et A cum curvae quacunque per hanc puncta ducantur, quae a quaesita a-

planeta R evit, eandis agitur concursum curvam M et semiraxis curvam.
In infinitas vero has ellipses ad angulos rectos traiiciat curva BM, q
Ponantur

$$AP = x \text{ et } PM = y \text{ atque } dy = pdx,$$

erit ex natura ellipsis

$$y = \frac{u}{t} V(t t - x x), \text{ seu } y^2 = u^2 - \frac{u^2 x^2}{t^2}.$$

34. Ad ellipsim in puncto M ducatur normalis MT; erit
ditionem problematis simul tangens curvae quaesita BM. Quia
MT est normalis in ellipsis, erit

$$PT = \frac{u^2 x}{t^2}.$$

At quatenus MT est tangens curvae BM, erit

$$PT = \frac{y dx}{dy} = \frac{y}{p}.$$

Quocirca habebitur ista aequatio

$$y = \frac{p u^2 x}{t^2};$$

enins differentialis est

$$dy = pdx = \frac{p u^2 dx}{t^2} + \frac{2 p u x du}{t t} + \frac{u^2 x dp}{t t} - \frac{2 p u^2 x dt}{t^3},$$

ex qua fit

$$pdःx = \frac{2 p t u x d u + t u^2 x d p - 2 p u^2 x d t}{t(t^2 - u^2)}.$$

Prior vero aequatio differentiata dat

$$y dy = \frac{p^2 u^2 x dx}{t t} = u du - \frac{u^2 x dx}{t^2} - \frac{u x^2 du}{t t} + \frac{u^2 x^2 dt}{t^3}$$

seu

$$u x dx = \frac{t^2 du - t x^2 du + u x^2 dt}{t(p p + 1)}.$$

$$w^2 x^2 = \frac{1}{(pp+1)(2ptdu + tudp - 2pudt)}.$$

ales vero aequationes coniunctae y eliminata dant

$$x^2 = \frac{t^4}{tt + ppuu}.$$

sus x^2 valor si in illa aequatione substituantur, proveniet

$$(pp+1)(2ptdu + tudp - 2pudt) = p(tt - uu)(p^2udu + tdt).$$

r

$$p = \frac{qtt}{uu},$$

ista aequatio

$$\frac{tudq}{q} = \frac{(tt - uu)(q^2t^3du + u^3dt)}{q^2t^4 + u^4},$$

s aequationis constructione vel separatione ipsius q ab u et t pendet
ratio curvae quaesitao.

. Habeat exempli causa AR ad AS rationem datam, seu sint omnes
inter se similes, erit $u = nt$; atque generalis aequatio abibit in han-

$$\frac{dq}{q} = \frac{(1-nn)(q^2dt + n^2dt)}{q^2t + n^4t},$$

variabilis t et q separari possunt, prodibit namque

$$\frac{(1-nn)dt}{t} = \frac{(q^2 + n^4)dq}{q(q^2 + n^2)} = \frac{n^2dq}{q} + \frac{(1-n^2)qdq}{q^2 + n^2},$$

integrata dat

$$\left(\frac{t}{\sqrt{q^2 + n^2}}\right)^{1-nn} = Cq^{n^2} \text{ seu } t = aq^{\frac{n^2}{1-n^2}} \sqrt{q^2 + n^2}.$$

ergo

$$u = naq^{\frac{n^2}{1-n^2}} \sqrt{q^2 + n^2} \text{ et } x = naq^{\frac{n^2}{1-n^2}} \text{ ot } y = qx,$$

et y ergo elicitar ista aequatio

$$x = b^{1-n^2} y^{n^2}$$

pro curvis parabolica; quod congruit cum illis, quae ex illis
nihilbus iam pridem sunt detecta.

37. Quando in astronomia physica ex data vi centri
minatur, quam corpus projectum describit, pervenitur statim
inter distantiam corporis a centro virium et perpendiculari
tangentem curvae demissum. Difficulter autem ex tali acci-
potest, utrum curva descripta sit algebraica an transcendens.
Est aequationem inter coordinatas orthogonales simplicior.
Methodo vero nostra hactenus usitata haec quaestio faolio ex-

38. Sit (Fig. 3) centrum virium A et curva a corpore
 BM^1 ; ponatur distantia $AM = t$ et in tangentem MT ex
pendiculum $AT = u$, sitque curvae natura aequatione in-
to. In axe per A pro libitu dueto sit

abscissa $AP = x$, applicata $PM = y$, et $dy =$
erit

$$t = \sqrt{x^2 + y^2} \text{ et } u = \frac{y - px}{\sqrt{1 + pp}}.$$

Hac posterior aequatio vero differentiata dat

$$\frac{du}{dt} \sqrt{1 + pp} + \frac{updp}{\sqrt{1 + pp}} = -xdp,$$

unde erit

$$x = -\frac{du}{dp} \frac{1 + pp}{\sqrt{1 + pp}} - \frac{pu}{\sqrt{1 + pp}} \text{ et } y = -\frac{pd}{dp} \frac{u}{\sqrt{1 + pp}}$$

39. Substituantur hi ipsorum x et y valores in aequatione
quo facto habebitur

$$tt = u^2 + \frac{du^2(1 + pp)^2}{dp^2},$$

unde oritur

$$\frac{dp}{1 + pp} + \frac{du}{\sqrt{tt - uu}} = 0.$$

Denotet

$$\int \frac{du}{\sqrt{tt - uu}}$$

1) A non solet esse curvac punctum.

nte A arcum cuius tangens est quantitas adiuncta. Quocirca erit

$$p = \frac{b - q}{1 + bq}, \text{ et } V(1 + pp) = \frac{V(1 + bb)(1 + qq)}{1 + bq}.$$

utem sit

$$\frac{du}{dp} = \frac{-V(tu - uu)}{1 + pp} = -\frac{(1 + bq)^2 V(tu - uu)}{(1 + bb)(1 + qq)},$$

$$x = \frac{(1 + bq)V(tu - uu) - (b - q)u}{V(1 + bb)(1 + qq)}$$

$$y = \frac{(b - q)V(tu - uu) + (1 + bq)u}{V(1 + bb)(1 + qq)}.$$

. Quoties ergo aquatio inter t et u est algebraica simulque ita com
nt $\int \frac{du}{V(tu - uu)}$ denotet arcum circuli, cuius tangens algebraico potes
ti, toties curva a corpore descripta erit algabraica, eiusque aquatio
coordinatas orthogonales algabraica per inventas formulas invenitur.

. Si detur relatio inter radium osculi MO et partem eius MN sec
tem aequatione quacunque, aquatio inter coordinatas AP , PM ha
pferit inveniri, ex qua statim appareat quibus casibus curva si
atica. Sit uenire $MN = t$ et $MO = u$ dataque sit aquatio quaecunque
et u ; ponatur

$$AP = x, PM = y \text{ atque } dy = pdx.$$

ergo elementum curvae

$$= dx V(1 + p^2) \text{ et } ddy = dpdx$$

dx constante. Ex his igitur erit

$$MN = t = y V(1 + pp) \text{ et } MO = u = \frac{-dx(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}{dp}.$$

prior differentiata dat

$$dy = pdx = \frac{dt + ppdt - pt dp}{(1+pp)^2}.$$

Hic ergo aequationibus coniunctis habebitur

$$pudp := pt dp - dt - pp dt.$$

42. Aequatio haec inventa, quia u per t dari ponit abilium separationem, abit enim in haec

$$\frac{pdp}{1+pp} = \frac{dt}{t-u},$$

cuius integralis est

$$l\sqrt{1+pp} = \int \frac{dt}{t-u}.$$

Sit

$$\int \frac{dt}{t-u} = lq,$$

erit

$$\sqrt{1+pp} = q \text{ et } y = \frac{t}{q}.$$

Hinc ergo porro est

$$dy = \frac{qdt - t dq}{qq} = pdx = dx \sqrt{qq-1};$$

ideoque

$$x = \int \frac{qdt - t dq}{qq \sqrt{qq-1}}.$$

Ex quo perspicitur, ut curva AM fiat algebraica, duo requiri-

$$\int \frac{dt}{t-u}$$

logarithmis possit exhiberi, atque tum, ut

$$\frac{qdt - t dq}{qq \sqrt{qq-1}}$$

integrationem admittat¹⁾.

1) Necesse est insuper integrali algebraico exprimi posse. Quod non sicut
ular, $u = -t$, $t = aq^2$. Cf. notam p. 98.

$$q = a^{m-1} t^{1-m} \text{ atque } y = \frac{t^m}{a^{m-1}}.$$

nutem perro

$$dy = \frac{mt^{m-1}dt}{a^{m-1}} = p dx = dx \sqrt{(a^{2m-2} t^{2-2m} - 1)},$$

e fit

$$dx = \frac{mt^{2m-2}dt}{a^{m-1}\sqrt{(a^{2m-2} - t^{2m-2})}} \text{ atque } x = \int \frac{mt^{2m-2}dt}{a^{m-1}\sqrt{(a^{2m-2} - t^{2m-2})}}.$$

quo perspicitur curvam fore algebraicam, si haec formula fuerit integrabilis. autem evenit, quoties vel $\frac{m}{m-1}$ fuerit numerus impar affirmativus $\frac{2i+1}{2i}$, vel $\frac{m}{1-m}$ numerus par affirmativus sive²⁾ $m = \frac{2i}{2i+1}$ denotatur integrum affirmativum³⁾. Casus autem quo $n=1$ dat $t=u$ aequaliter $t=0$ sive $t=u$ constanti, ex quo cognoscitur curvam esse circulum.

44. Data sit nunc aequatio quacumque inter arcum AM et radii MO , ex qua determinari debeat aequatio inter coordinatas AP et OP sed antequam quomodo inveniendum sit ostendum, obsorvari convenienter curvis exprimendi rationem per aequationem inter arcum et radii maxime ad curvas cognoscendas esso accommodatam. Aequatio inter coordinatas orthogonales, vel inter radii et perpendicularium tangentem tam variis et diversas formas sumendis aliis axibus alii hisssarum initis induere potest, ut, ad quamnam curvam pertinens curva sit notissima, saepo diffieulter perspici possit. Aequatio, quae inter curvam et radii osculi exhibetur pro diversis tan-

1) Editio princeps: $u = m t$.

Corrigit. H.

2) Editio princeps: $m = \frac{2i+1}{2i+2}$. Si $m = \frac{2i+1}{2i+2}$ formula est integrabilis, sed non ostenditur.

H.

3) Formula erit integrabilis quoties vel fuerit $m = \frac{2i+1}{i}$, vel $m = \frac{2i}{2i+1}$, donante sive integrum sive positivum sive negativum; sed integralo est algebraicum onus conditione integrum positivum. Cf. notam p. 44.

H.

at utrum curva esset algebraica an transcendens non tam facile a
vero incommodo sequenti modo occurretur.

45. Sit arcus $AM = s$ et radius osculi $MO = r$ dataque
quacumque inter s et r . Ponantur $AP = x$, $PM = y$ sitque
hisque positis erit

$$ds = dx \sqrt{(pp + 1)} \text{ et } r = \frac{-dx(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}{dp}.$$

Ex illa vero aequatione est

$$dx = \frac{ds}{\sqrt{(pp + 1)}},$$

ex hac autem

$$dx = \frac{-rdp}{(pp + 1)^{\frac{3}{2}}}.$$

Quamobrem proveniet hanc aequatio

$$ds(pp + 1) = -rdp \text{ seu } \frac{-ds}{r} = \frac{dp}{1 + pp}.$$

Denotet $\int \frac{ds}{r}$ aream circuli cuius tangens sit q posito radio $= 1$:

$$At \cdot b - At \cdot q = At \cdot p;$$

undo fit

$$p = \frac{b - q}{1 + bq} \text{ et } \sqrt{(pp + 1)} = \frac{\sqrt{(1 + bb)(1 + qq)}}{1 + bq}.$$

Ex his oritur

$$dx = \frac{(1 + bq) ds}{\sqrt{(1 + bb)(1 + qq)}} \text{ et } dy = \frac{(b - q) ds}{\sqrt{(1 + bb)(1 + qq)}}.$$

Unde intelligitur, si primo $\int \frac{ds}{r}$ denotet aream circuli, cuius tangentia per q possit exhiberi, atque deinde

i) $At \cdot b$ denotante aream cuius tangens est b .

ationem admissit, fore curvam algebraicam.

3. Sin autem $\frac{ds}{r}$ absolute potest integrari, sieri quoque potest, ut curva algebraica: ut sit

$$\int \frac{ds}{r} = v,$$

$$At \cdot p = b - v \text{ et } p = t \cdot A(b - v).$$

s sit¹)

$$x = \int ds \cos. A(b - v) \text{ et } y = \int ds \sin. A(b - v)$$

es ergo hanc integralia ita possunt exhiberi, ut nonnisi sin. A(b - v) et cos. A(b - v) continant, toties ob²)

$$1 = \square \sin. A(b - v) + \square \cos. A(b - v)$$

atio algebraica inter x et y obtinetur. Ut si fuerit $r = a$, erit

$$x = -a \sin. A(b - v) \text{ et } y = a \cos. A(b - v)$$

ac

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{a^2} = 1 \text{ seu } y^2 = a^2 - x^2,$$

atio pro circulo cuius radius est = a.

cos. A(b - v) et sin. A(b - v) idem significant quod cos (b - v) et sin (b - v). H. D.

$\square \sin. A(b - v)$ et $\square \cos. A(b - v)$ idem significant quod $\sin^2 (b - v)$ et $\cos^2 (b - v)$. H. D.

DE INTEGRATIONE AEQUATI DIFFERENTIALIUM ALTIORUM

Commentatio 62 indicis ENESTROEMIANI

Miscellanea Berolinensis 7, 1743, p. 193—242

1. Quanquam ad resolvendas aequationes differentiales plurimae adhuc exegitatae sunt methodi, atque in hoc metrae operam ac studium collocaverunt: tamen parum attulerunt ad aequationes differentiales altiorum graduum vel construendas vel integrandas. Aequationes quidem di gradus ita resolvi solent, ut per idoneam substitutionem a gradus reducantur, quo facto earum resolutio ad viam matem revocatur: atque in hoc negotio nonnulla subsidia a me exegitavi¹⁾, quorum ope innumerabiles aequationes di gradus ad primum gradum deprimi, atque adeo sive computari possunt. At vero in aequationibus differentialibus tertius similia artificia, quibus eae ad gradum inferiorem traduci plerumquo nihil prosunt, cum hoo paoto ad aequationes difficiles etiam altioris gradus tam complicatas perveniatur, omnino nequeant. Quamobrem in hoc negotio non parvus methodus, quam hic sum expositurus, cuius beneficio plures differentiales altiorum graduum sine praevia reductione ad statim integrari, atque aequationes integrales in terminis possunt.

1) Confer Commentationem 10 huins voluminis.

2. Si in y et x variabiles, quibus aequatio differentialis cuiuscumque gradus continetur, in qua differentiale dx assunitum sit constans, aequaliter altera variabilis y cum suis differentialibus dy , d^2y , d^3y etc. in summis unicam dimensionem, ita ut aequatio, cuiuscumque de numeris sit gradus, induat formam:

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Edd^4y}{dx^4} + \frac{Fdd^5y}{dx^5} + \text{etc.},$$

qua litterae A , B , C , D etc. significant quantitates vel constantes vel variabilem x utcunque involventes. Manifestum autem est, hanc aequationem latissime patere, non solum enim ob coefficients indeterminatos B , C , D etc., quos simul functiones quaseunquaque ipsius x assumimus, manifestat, sed etiam aequationes differentiales cuiuscumque gradus complectitur. Hanc igitur aequationem, quibus casibus integrationem stat, in hac dissertatione evolvam.

3. Primum quidem perspicuum est, aequationem integrali complectere quantitates constantes in ipsa aequatione differentiali contentas, et constantes arbitrarias in se complecti oportere, quot fuerit gradus differentialis proposita. Quodsi enim ponamus eam aequationem differentialem gradus n , ita ut ultimus illius terminus sit

$$\frac{N d^n y}{dx^n},$$

nam integrationem ea reducetur ad gradum $n - 1$, per duas integrations successivo institutas ad gradum $n - 2$, per tres ad gradum $n - 3$ et cetero. Ex quo intelligitur, dum post n integrationes ad aequationem differentialis terminis finitis expressam perveniri. Quoniam vero per unamquam integrationem una constans arbitraria in integrale ingreditur, manifestum est integrale completum n constantes arbitrarias complecti oportere.

4. Aequatio igitur integralis completa tot constantes arbitrarias complectitur, quae exponens n continabit unitates; haecque aequatio integrando late patere censenda est, atque ipsa aequatio differentialis gradus n : illius valor finitus pro y assumitus nequationi differentiali satisfacere quenamcumque continetur in aequatione integrali completa. Quodsi autem in ista aequatione integrali completa una pluresve illarum constantium arbitrariorum

quae non omnes possuntur. Atores ipsorum y et x
in se complectitur. Probe igitur discerni oportet aequationem
completam a particulari; atque si aequationi differentiali p
velinaus, aequationem integralem completam inveniri oportet.

5. Ad cognoscendum autem, utrum aequatio integrata
completa, nec ne, criterium ex aliatis facile colligitur. Primum
tioni propositae differentiali satisfacere dobet, quod sit, du
tione aequatic identica resultat; alioquin enim illa aequatio
integralis. Praeterea vero necesse est, ut aequatio integrata
quantitates constantes arbitrarias, quoti fuerit gradus aeq
proposita. Si enim pauciores in ea insint constantes, tum a
data non erit completa, sed tantum particularis. In enumer
stantium arbitrariarum probe cavendum est, ne por
litterarum fallamus, neque pro diversis quantitatibus habo
invicem determinantur.

6. Quo discrimen inter aequationes integrales comple
ctarius intelligatur, iuvabit rem exemplo illustrasse. Sit igit
aequatio differentialis

$$aady + yydx = (aa + xx) dx;$$

cui satisfacere patet hunc valorem $y = x$, quippe qui su
aequationem identicam. Est igitur $y = x$ aequatio integrali
completa, cum ea neque constantem a, quae in aequatione differ
erentia prima postulatur. Vehementer igitur fac
aequationem $y = x$ pro integrali completa huius

$$aady + yydx = (aa + xx) dx$$

venditare vellot; aequatio enim integralis completa est

$$y = x + \frac{aab e^{\frac{-xx}{aa}}}{aa + b \int e^{\frac{-xx}{aa}} dx};$$

7. Simili modo videntur huic aequationi differentio-differentiali

$$y = \frac{xdy}{dx} + \frac{axddy}{dx^2}$$

facere hanc aequationem finitam $y = x$; procul autem abest, quoniam integralis completa omnemque viam aequationis differentio-differentiali curiat, quoniam aequatio integralis completa praeter constantem a tantas arbitarias continere debet. Videntur vero etiam hanc aequationem x satisfacere, quae autem, quia unicam constantem n continet, tamen est particularis. Aequatio autem integralis completa est

$$y = nx + b \int \frac{e^{-x}}{xx} dx,$$

praeter constantem a duas continet constantes arbitarias b et n , utra rei postulat.

8. Cum autem omnes aequationes integrales particulares in comprehendantur, patet ex pluribus integralibus particularibus completum esse; atque adeo ex integralibus particularibus integrale completum patitur. Saepenumero quidem aequatione difficulter est ex cognitis aliquot integralibus particularibus integrale completum voluisse integrare latius per idem ex ipsa aequatione differentiali per integrationem colligere aequatio, quam tractare suscepimus¹⁾,

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \frac{Ed^3y}{dx^4} + \text{etc.}$$

est comparata, ut cognitis valoribus particularibus ipsius y duobus praeceps ex iis facile valor latius putans illos tempore valores in se complectens y formari queat. Hocque pacto ex sufficienti numero valorum partium pro y inventorum valor completus, seu aequatio integralis compinnari poterit.

1) Vido opistulum ab Eulerio ad I. BERNOULLI 15. 9. 1730 scriptum (n. 883 indicis Emden), Bibl. math. 63, 1905, 37/38. Vido quoque Commentationem 188 latus voluminis et de calculi integralis vol. II, § 775—778, 842—846, 1117—1137. LEONHARDI EULERI Opera 1, vol. 20 et 12.

$$Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \text{etc.} = 0,$$

tum valor αp loco y substitutus eandem expressionem o
hocque modo una constans arbitraria α in aequationem
larem $y = p$ introduci potest. Sin autem praeterea 1
satisfaciat propositae, tum pari modo quoque satisfaciet y
duobus valoribus particularibus $y = \alpha p$ et $y = \beta q$
patens

$$y := \alpha p + \beta q.$$

Si enim expressio

$$Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \text{etc.}$$

nihilo aequalis redditur, posito tam αp quam βq loco
eandem expressionem nihilo aequali fieri debere, si loco

10. Simili modo si p, q, r, s etc. fuerint eiusmodi f
singulac seorsim loco y substitutao expressionem

$$Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \text{etc.}$$

evanescunt et efficiant, tum etiam hio valor

$$\alpha p + \beta q + \gamma r + \delta s + \text{etc.}$$

loco y substitutus eandem expressionem nihilo aequali
 p, q, r, s etc. fuerint valores particularios ipsius y , qui ipsi
sita convenient, tum ex iis colligitur iste valor longe lat-

$$y = \alpha p + \beta q + \gamma r + \delta s + \text{etc.}$$

aequationi propositae pariter satisfaciens. Hicque valo
si tot affuerint constantes arbitriae $\alpha, \beta, \gamma, \delta$ etc., quoti
differentialis proposita. Facilem igitur nacti suinus
valoribus particularibus ipsius y eius valorem comple
omnes omnino valores ipsius y aequationi satisfacientes
sicque habebitur aquatio integralis in terminis finitis e

11. Tunc ergo resolutio pro invencionis integrali completa ac
is propositae

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^ny}{dx^n}$$

reducitur, ut valores particulares investigemus, qui pro y substitutionem identicam reddant. Tot autem oiusmodi valoribus particularibus, quoad iis praescripto modo colligendis tot constantes arbitrariet, quot exponens maximus n continet unitates. Quare si singulaciones particulares unam secum gerant constantem arbitrariam, eius singulaciones numero n requiruntur ad aquationem integrali comple-
stiuendam. Si autem quaedam harum aquationum particularium per constantes arbitrarrias implieent, tunc eo paucioribus opus erit aquatione singularibus ad complatem ex iis colligendam.

12. Denotent iam omnes litterae A, B, C, D etc. quantitates constantes ut integrari debeat hacc aquatio differentialis gradus n

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^ny}{dx^n}.$$

ioniam y cum suis differentialibus ubique unicum dimensionem con-
tundum methodum meam in Tomo III. Commentariorum Academico-
tanac¹⁾ traditam hinc aquatio differentialis uno gradu doprimet
amus

$$y = e^{fpdx},$$

o singula differentialia ipsius y erunt

$$\frac{dy}{dx} = e^{fpdx} p$$

$$\frac{ddy}{dx^2} = e^{fpdx} \left(pp + \frac{dp}{dx} \right)$$

$$\frac{d^3y}{dx^3} = e^{fpdx} \left(p^3 + \frac{3}{dx} pdp + \frac{ddp}{dx^2} \right)$$

$$\frac{d^4y}{dx^4} = e^{fpdx} \left(p^4 + \frac{6}{dx} ppdp + \frac{4}{dx^2} pddp + \frac{3}{dx^3} d^3p \right)$$

etc.,

valores si in proposita substituantur, ea dividi poterit per e^{fpdx} , et
manabit aquatio differentialis gradus $n - 1$.

1) Vido p. 13 Iunius voluminis.

orientur sequens aequatio algebraica:

$$0 = A + Bp + Cp^2 + Dp^3 + Ep^4 + \dots$$

ex qua si valor aliquis pro p eruatur, simul habebit particularis $y := e^{px}$, aequationi differentiali propositae; ergo etiam uti vidimus haec aequatio $y = a e^{px}$, quod constans ac radix huius aequationis algebraicæ

$$0 = A + Bp + Cp^2 + Dp^3 + \dots +$$

14. Perduximus ergo inventionem valorum parbili y ad resolutionem aequationis algebraicæ n dimensionum hanc

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots +$$

huiusque aequationis singulac radicos seu divisores dampnificares ipsius y . Si enim fuerit $pz - q$ divisor istius oritur $z = \frac{q}{p}$, erit

$$y = a e^{\frac{qx}{p}};$$

qui valor particularis unam continet constantem arbitria illa aequatio algebraica n dimensionum continet n radices quoque orientur n valores particulares pro y ; qui ad valorem universalem pro y ; hieque simul erit valor continet constantes arbitrarias; quod est criterium completac.

15. Si ergo aequationis istius algebraicæ n dimensiones fuerint reales, tum prodibit valor completus pro y impressus, critque aggregatum n formularum exponens $a e^{qx:p}$, hocque adeo casu integrale completum per se quadraturam hyperbelæ exprimi poterit. Quodsi aequationis algebraicæ illius fuerint imaginariae, tum

resve radices aequationis sint inter se aequales, cum enim de
nulas exponentiales aequales numeris constantium arbitriarum
sunt atque ob hanc causam integrale inventum non amplius erit comple-

16. Utique inconveniencia medelam afforemus, si nexus inter a
tem differentialem propositam

$$0 = A y + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{N d^n y}{dx^n}$$

ue inter aequationem algebraicam formataam

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

entius contemplemur. Quemadmodum enim ex hac illa oritur, si lo
catur y , loco z vero $\frac{dy}{dx}$, et generaliter loco z^k scribatur $\frac{d^k y}{dx^k}$, ita simili
factoribus singulis aequationis algebraicæ formabuntur aequationes
differentiales, quae necessario in aequatione differentiali proposita continet
ur ex quibus proinde valores particulares pro y reperientur. Sic si per
 $q - pz$ fuerit divisor aequationis algebraicæ, ex hoc per legem
hac aequatio differentialis

$$q y - \frac{pd y}{dx} = 0,$$

et integrata dat

$$y = a e^{\frac{q}{p}x},$$

et est ea ipsa, quam ex eodem factoro $pz - q$ eliciimus.

17. Hinc intelligitur, si habentur divisor quiemque aequationis
algebraicæ, puta $p + qz + rz^2$, tum aequationem ex hoc divitore ori-
entur

$$py + \frac{qdy}{dx} + \frac{rddy}{dx^2} = 0$$

et valorom pro y , qui otiam satisfacit aequationi differentiali propo-
nita, hoc ergo illam difficultatem tollero poterimus, quac locum habet, si aequa-
tionis algebraica habeat duos plures factoros aequales. Sit igitur $(p - qz)^2$ di-

aequationis algebraicae, ex hocque evoluto resultabit haec aequationis differentialis

$$ppy - \frac{2}{dx} pqdy + \frac{qqddy}{dx^2} = 0.$$

Ponamus

$$y = e^{\frac{px}{q}} u,$$

factaque substitutione habebimus $ddu = 0$, hincque $u = a +$ factore quadrato $(p - qz)^2$ oritur sequens valor

$$y = e^{\frac{px}{q}} (a + \beta x),$$

qui duas constantes arbitrarias complectitur.

18. Si aequatio algebraica habeat divisorem cubicum in aequatione differentiali proposita continetur haec

$$p^3y - \frac{3}{dx} ppqdy + \frac{3}{dx^2} pqqddy - \frac{q^3d^3y}{dx^3} = 0,$$

quae posite

$$y = e^{\frac{px}{q}} u$$

transmutabitur in hanc: $d^3u = 0$; unde oritur $u = a + \beta x +$ aequationi propositae satisfaciet iste valor particularis

$$y = e^{\frac{px}{q}} (a + \beta x + \gamma xx).$$

Simili modo si aequatio algebraica

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

habeat divisorem biquadratum $(p - qz)^4$, tum ex eo nasceretur particularis satisfaciens

$$y = e^{\frac{px}{q}} (a + \beta x + \gamma xx + \delta xx^2).$$

Atque generaliter si divisor sit $(p - qz)^k$, erit valor inde ortus

$$y = e^{\frac{px}{q}} (a + \beta x + \gamma xx + \delta xx^2 + \dots + \kappa xx^{k-1}),$$

ita ut sis k constantes imaginarias involvat.

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

educantur valores pro y , qui aequationi propositae

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^ny}{dx^n}$$

iunt], hoc dubium ex natura rei facile tolli poterit. Sit divisor u
compositus

$$p + qz + rzz + sz^3 + \text{etc.}$$

et formetur aequatio

$$0 = py + \frac{qdy}{dx} + \frac{rddy}{dx^2} + \frac{sd^3y}{dx^3} + \text{etc.}$$

patabit valorem completem ipsius y pro haec aequatione prodire,
valores ipsius y , quos divisores simplices aequationis

$$0 = p + qz + rzz + sz^3 + \text{etc.}$$

tant, in unam sumnam colligantur; at divisores simplices huius aequa
nul sunt divisores simplices illius

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n;$$

ob rem valor ipsius y ex illo factoro composito ortus, simil est valo
ens aequationis propositae differentialis

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^ny}{dx^n}.$$

Inventis autem valoribus ipsius y , qui ex aliquot divisoribus sim
inter se aequalibus aequationis

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

, altera difficultas solvenda restat, si haec aequatio habeat radice
rias. Constat autem, si quaepiam aequatio habeat radices imaginariae
umerum semper esse parom; atque ego alibi ostendi has radices im
potentia binis coniungendis in eiusmodi paria dispesci posse, quarum

tam summa quam productum fiat quantitas realis. Hinc loco

giniorum prodibunt divisores compositi duarum dimensionum

$$p - qz + rzz$$

reales, qui autem divisores simplices habeant imaginarios.
divisore composito $qq < 4pr$; unde

$$\frac{q}{2\sqrt{pr}} < 1.$$

Posito ergo sinu toto = 1 erit $\frac{q}{2\sqrt{pr}}$ cosinus cuiuspiam anguli re-

fietque¹⁾)

$$q = 2\sqrt{pr} \cdot \cos A \cdot \varphi,$$

ex quo generalis forma divisorum compositorum, qui divisores in-

contineant, erit huiusmodi

$$p - 2z\sqrt{pr} \cdot \cos A \cdot \varphi + rzz.$$

21. Sit igitur aequationis

$$0 = A + Bz + Cz^2 + \text{etc.}$$

$$p - 2z\sqrt{pr} \cdot \cos A \cdot \varphi + rzz;$$

ex quo inveniri debeat conveniens valor ipsius y . At ex hoc divi-

sta aequatio differentio-differentialis

$$0 = py - \frac{2dy\sqrt{pr}}{dx} \cos A \cdot \varphi + \frac{rddy}{dx^2},$$

ad quam integrandam ponatur

$$y = e^{ix \cos A \cdot \varphi} u$$

posito brevitatis gratia $f = \sqrt{\frac{p}{r}}$ fietque

$$\int f u dx^2 (\sin A \cdot \varphi)^2 + dd u = 0.$$

Multiplicetur per $2du$ et integretur, erit

$$\int f u u dx^2 (\sin A \cdot \varphi)^2 + du^2 = a^2 \int f d x^2 (\sin A \cdot \varphi)^2,$$

1) Vide notam 1 p. 107 huius voluminis.

$$fx \sin A \cdot \varphi = \frac{du}{\sqrt{a^2 - u^2}};$$

integrita dat

$$fx \sin A \cdot \varphi + \beta = A \sin \cdot \frac{u}{a}.$$

a aequatione fit

$$u = a \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \beta).$$

quenter habetur

$$y = a e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \beta),$$

valor conveniens ipsius y pro aequatione proposita.

2. Eadem vel aequivalens expressio pro y colligitur ex factoribus etsi imaginariis aequationis

$$0 = p - 2z \sqrt{pr \cdot \cos A \cdot \varphi + rzz},$$

posito $f = \sqrt{\frac{p}{r}}$ habet in hanc

$$0 = ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz,$$

radices sunt

$$z = f \cos A \cdot \varphi \pm f \sqrt{-1 + \sin A \cdot \varphi}.$$

pro y resultant valores

$$e^{fx \cos A \cdot \varphi} \pm f \sqrt{-1 + \sin A \cdot \varphi} \text{ et } e^{fx \cos A \cdot \varphi} - fx \sqrt{-1 + \sin A \cdot \varphi}$$

coniunctis fit

$$y = e^{fx \cos A \cdot \varphi} (\eta e^{fx \sqrt{-1 + \sin A \cdot \varphi}} + \theta e^{-fx \sqrt{-1 + \sin A \cdot \varphi}}).$$

item exponentialibus in series conversis prodibit

$$y = e^{fx \cos A \cdot \varphi} \begin{cases} (\eta + \theta) \left(1 - \frac{fx^2(\sin A \cdot \varphi)^2}{1 \cdot 2} + \frac{f^4 x^4 (\sin A \cdot \varphi)^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \text{etc.} \right) \\ (\eta - \theta) \sqrt{-1} \cdot \left(fx \sin A \cdot \varphi - \frac{f^3 x^3 (\sin A \cdot \varphi)^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \text{etc.} \right) \end{cases}$$

ergo

$$\eta + \theta = a \text{ et } (\eta - \theta) \sqrt{-1} = \beta$$

quae expressio ad priorem facile reducitur.

23. Hinc adipiscimur modum inveniendi v
pluresve huiusmodi divisores compositi fuerint in

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^2$$

divisor aequationis algebraicae; quoniam is reducitur
 $(z - f \cos A \cdot \varphi - f\sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi)^2$ ($z - f \cos A \cdot \varphi$)
erit per praecedentia valor ipsius y hinc oriundus:

$$y = e^{ix \cos A \cdot \varphi + ix\sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi} (\eta + \theta x) + e^{ix \cos A \cdot \varphi}$$

Cum autem sit

$$\begin{aligned} & e^{+ix\sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi} \eta + e^{-ix\sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi} \\ &= a \cdot \cos A \cdot /x \sin A \cdot \varphi + \beta \sin A \cdot /x \end{aligned}$$

hinc colligitur fore

$$y = e^{ix \cos A \cdot \varphi} [(a + \beta x) \cos A \cdot /x \sin A \cdot \varphi + (\gamma +$$

24. Qued si autem eisbus aliave potestas ipsius

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

fuerit divisor aequationis algebraicæ

$$0 = A + Bz + Czz + Dz^3 + \dots$$

tum ex potestatibus iisdem factorum simplicium im
 y eruantur secundum § 18 et in unam summam con
titates exponentiales imaginariae in sinus et cos
converti possunt ope huius lommatis

$$\begin{aligned} & e^{+ix\sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi} \eta z^k + e^{-ix\sqrt{-1} \cdot \sin A \cdot \varphi} \\ &= ax^k \cos A \cdot /x \sin A \cdot \varphi + \beta x^k \sin A \cdot /x \end{aligned}$$

Sic si

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)$$

$$y = e^{ix \cos A + \varphi} [(\alpha + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3) \cos A + f x \sin A \cdot \varphi \\ + (\epsilon + \zeta x + \eta x^2 + \theta x^3) \sin A \cdot f x \sin A \cdot \varphi].$$

25. Expressiones istae pluribus modis immutari possunt, prout
antes aliis atque aliis modis exprimantur. Commodissima autem vi-
ce transmutatio, qua valores ipsius y ad formam § 21 inventam reduci-
tur habeat formam

$$\mu x^k \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi + \nu x^k \sin A \cdot f x \sin A \cdot \varphi,$$

ponatur

$$\mu = \lambda \sin A \cdot p, \text{ et } \nu = \lambda \cos A \cdot p,$$

mutabitur in hanc

$$\lambda x^k \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + p).$$

namobrem ex factori indefiniti exponentis

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^k$$

manabitur sequens valor ipsius y :

$$y = e^{ix \cos A + \varphi} (\alpha \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) + \beta x \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{B}) \\ + \gamma x^2 \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{C}) + \dots + \varkappa x^{k-1} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{D}))$$

que pacto ex omnibus divisoribus, utrumque fuerint comparati, va-
les pro variabili y inveniuntur.

26. Quod iam ad constantes arbitrarias, quao in valores ipsius y
modo inveniendos ingrediuntur, attinet, patet primo ex factoribus simpli-
ficatis $f - z$ oriri valores ipsius y unicam constantem arbitrariam continen-
tendo valor ipsius y , qui oritur ex factoro $(f - z)^k$, continet k const-
arbitrarias. Porro ex factori composito

$$(f - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^k$$

redit valor ipsius y duas constantes arbitrarias complectens; atque ex huius
modi factorum potestato quacunque

$$(f - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^k$$

formatum valor ipsius y , in quo z n constantes arbitrariæ constantium arbitrariarum acqualis sit numero dimensio haec variabilis in divisore obtinet, ex quo valor ipsius y est.

27. Quodsi ergo aequatio algebraica, quam ex a proposita formavimus,

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots$$

in factores suos sive simplices sive compositos reales sive states simplicium compositiorum, resolvatur atque singulis valores convenientes ipsius y formentur, tum hi iunctim considerati tot continebunt constantes arbitrariæ n insunt unitates. Omnes igitur isti valores in unam solum valorem præcubunt pro y , qui aequationi proposita

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots +$$

satisfaciat, verum etiam iste ipsius y erit valor completus valores huic aequationi convenientes in se complectens aequatio ista differentialis perfecto integratur in termino gralre nunquam alias praeter hyperbolac atque circuli qua-

PROBLEMA I

28. Si proposita fuerit aequatio differentialis gradus

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots +$$

in qua elementum dx positum est constans, ac litteras denotant coefficientes constantes quoscunq; inventi integrale in terminis finitis realibus.

Solutio

Scribatur 1 loco y , z loco $\frac{dy}{dx}$, z^2 loco $\frac{ddy}{dx^2}$ et generaliter hincque formetur sequens aequatio algebraica n dimensionis

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots +$$

partes compositi reales, in quibus s. huiusmodi duas dimensiones, quae per bini factores imaginarii unum factorem compositum realē sunt. Ex singulis divisoribus deinceps formentur sequenti modo particulares pro y . Ex factore scilicet quolibet simplici, qui alias non habentes, huius formae $f - z$ oritur iste valor

$$y = ae^{fx}.$$

duobus autem pluribusve factoribus aequalibus coniunctim sumtis viciis y determinari debent. Nempe ex factore $(f - z)^2$ oritur

$$y = (a + \beta x) e^{fx};$$

factore $(f - z)^3$ oritur

$$y = (a + \beta x + \gamma x^2) e^{fx};$$

que generaliter ex factore $(f - z)^k$ deducitur

$$y = e^{fx} (a + \beta x + \gamma x^2 + \dots + zx^{k-1}).$$

mod ad factores compositos attinet, si illa aequatio algebraica habeat formam

$$(f - 2fx \cos A \cdot \varphi + zz),$$

i sui similem inter reliquos non habeat, erit valor ex eo oriundus

$$y = e^{fx \cos A \cdot \varphi} a \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}).$$

nequatio algebraica duos huiusmodi factores habeat aequales, ita visibilis per

$$(f - 2fx \cos A \cdot \varphi + zz)^2,$$

in ex divisore quadrato oritur sequens valor

$$= ae^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) + \beta x e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{B}),$$

in autom huius factoris potestas quacumque puta

$$(f - 2fx \cos A \cdot \varphi + zz)^k$$

erit divisor aequationis algebraicae, tum ex eo resultat sequens valor

$$\begin{aligned} &= ae^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) + \beta x e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{B}) \\ &\quad + \gamma x^2 e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{C}) + \delta x^3 e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{D}) \\ &\quad + \dots + zx^{k-1} e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{R}). \end{aligned}$$

atque is ipse, qui proditurus esset, si aquatio differentialis
n vicibus integraretur. Q. E. I.

Exemplum 1

29. Huius aequationis differentialis secund

$$0 = ay + \frac{bdy}{dx} + \frac{cddy}{dx^2}$$

integralc invenire.

Positis uti praceepimus 1 pro y , z pro $\frac{dy}{dx}$ et zz pro
aequatio

$$0 = a + bz + czz;$$

quae vel ambas radices habebit reales, vel imaginarias; priu
posteriorius si $bb < 4ac$. Sit igitur primo $bb > 4ac$, ac duac

$$z = \frac{-b \pm \sqrt{bb - 4ac}}{2c}$$

hocque casu erit integralc quae situm

$$y = ue^{-\frac{-bx+x\sqrt{bb-4ac}}{2c}} + \beta e^{-\frac{-bx-x\sqrt{bb-4ac}}{2c}}.$$

Casus hic seorsim est perpendendus, quo $bb = 4ac$, tum ex

$a + 2z\sqrt{ac} + czz$
quadratum nempe

$$(\sqrt{a} + z\sqrt{c})^2,$$

quod comparatum cum forma $(f - z)^2$ dat

$$f = -\sqrt{\frac{a}{c}},$$

ex quo integralc erit

$$y = (a + \beta x) e^{-x\sqrt{\frac{a}{c}}},$$

$bb < 4ac$, atque aquatio

$$0 = a + bz + cz^2$$

obit radices reales, comparata ergo cum forma

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

$$\frac{b}{c} = -2f \cos A \cdot \varphi \text{ et } \frac{a}{c} = ff;$$

it

$$f = V \frac{a}{c} \text{ et } \cos A \cdot \varphi = \frac{-b}{2\sqrt{ac}}$$

$$\sin A \cdot \varphi = \frac{V(4ac - bb)}{2\sqrt{ac}},$$

oritur integralo

$$y = ae^{\frac{-bx}{2c}} \sin A \cdot \left(\frac{xV(4ac - bb)}{2c} + \mathfrak{U} \right).$$

Exemplum 2

Huius aquationis differentialis tertii gradus

$$0 = y - \frac{3a^2ddy}{dx^2} + \frac{2a^3d^3y}{dx^3}$$

ale invenire.

hac aquatione ergo oritur ista algebraica

$$0 = 1 - 3a^2zz + 2a^3z^3,$$

solvitur in hos factores

$$(1 + 2az), \quad (1 - az)^2.$$

ctor $1 + 2az$ cum forma $f - z$ comparatus dat

$$f = \frac{-1}{2a}.$$

posterior factor $(1 - az)^2$ comparari debet cum $(f - z)^2$, ex e

$$f = \frac{1}{a},$$

bimque nascitur

$$y = (\beta + \gamma x) e^{\frac{x}{a}}.$$

Acquationis ergo propositac integrale completum erit

$$y = ae^{\frac{-x}{a}} + (\beta + \gamma x) e^{\frac{x}{a}}.$$

Exemplum 3

31. Huius aquationis differentialis tertii gr

$$0 = y - \frac{a^3 d^3 y}{dx^3}$$

integralē invenire.

Aequatio algebraica ex hac aquatione orta erit

$$0 = 1 - a^3 z^3,$$

quae resolvitur in hos factores:

$$(1 - az), (1 + az + a^2 zz)$$

ita ut eius divisores sint hi

$$\frac{1}{a} - z \text{ et } \frac{1}{aa} + \frac{z}{a} + zz,$$

quorum iste in simplices reales resolvi nequit. Ille igitur divisor integrali

$$y = ae^{\frac{x}{a}},$$

alter vero divisor

$$\frac{1}{aa} + \frac{z}{a} + zz$$

cum forma

$$ff - 2/z \cos A \cdot \varphi + zz$$

ut fiat

$$\cos A \cdot \varphi = -\frac{1}{2} \text{ et } \sin A \cdot \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2};$$

ex isto divisore resultat

$$y = \beta e^{\frac{x}{a}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + \mathfrak{A} \right).$$

uationis ergo propositae integrale completum erit

$$y = ae^{\frac{x}{a}} + \beta e^{\frac{-x}{a}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + \mathfrak{A} \right).$$

Exemplum 4

32. Huius aequationis differentialis quarti gradus

$$0 = y - \frac{a^4 d^4 y}{dx^4}$$

egrale invenire.

Ex hac aequatione formabitur ista aequatio algebraica

$$0 = 1 - a^4 z^4,$$

et duos habet divisores simplices reales

$$\frac{1}{a} - z \text{ et } \frac{1}{a} + z,$$

qui duo imaginarii continentur in hoc composito

$$\frac{1}{a^2} + zz.$$

divisores simplices pro integrali dant

$$y = ae^{\frac{x}{a}} + \beta e^{\frac{-x}{a}}.$$

visor autem

$$\frac{1}{a^2} + zz$$

cum forma

comparatus dat

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

hincque

$$f = \frac{1}{a} \text{ et } \cos A \cdot \varphi = 0,$$

Terminus ergo exponentialis

$$\sin A \cdot \varphi = 1.$$

$$e^{ix \cos A \cdot \varphi}$$

ob exponentem = 0 abit in unitatem, eritque

$$y = \gamma \sin A \cdot \left(\frac{x}{a} + \mathfrak{A} \right).$$

Integralē ergo completum erit:

$$y = \alpha e^{\frac{x}{a}} + \beta e^{-\frac{x}{a}} + \gamma \sin A \cdot \left(\frac{x}{a} + \mathfrak{A} \right).$$

Exemplum 5

33. Huius aequationis differentialis quarti g

$$0 = y + \frac{a^4 d^4 y}{dx^4}$$

integrale invenire.

Resolvi ergo oportebit istam aequationem algebraicam

$$0 = 1 + a^4 z^4,$$

quae cum nullum habeat divisorem simplicem realem, resolva factores compositos reales

$$1 + az\sqrt[4]{2} + aazz \text{ et } 1 - az\sqrt[4]{2} + aazz$$

qui divisi per aa, nt cum forma

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

comparari queant, dabunt

$$\frac{1}{aa} + \frac{z\sqrt[4]{2}}{a} + zz \text{ et } \frac{1}{aa} - \frac{z\sqrt[4]{2}}{a} + zz;$$

$$f \cos A \cdot \varphi = \frac{1}{a\sqrt{2}},$$

hac

$$f \cos A \cdot \varphi = \frac{1}{a\sqrt{2}};$$

iterum pro utraque

$$f \sin A \cdot \varphi = \frac{1}{a\sqrt{2}}.$$

ens oritur integrale compleatum aequationis propositae

$$y = a e^{\frac{-x}{a\sqrt{2}}} \sin A \cdot \left(\frac{x}{a\sqrt{2}} + \mathfrak{A} \right) + \beta e^{\frac{-x}{a\sqrt{2}}} \sin A \cdot \left(\frac{x}{a\sqrt{2}} + \mathfrak{B} \right).$$

Exemplum 6

Huius aequationis differentialis septimi gradus

$$0 = y + \frac{dy}{dx^2} + \frac{d^3y}{dx^3} + \frac{d^4y}{dx^4} + \frac{d^5y}{dx^5} + \frac{d^6y}{dx^6}$$

ale compleatum invenire.

seitur linea ista aequatio algebraica septimi ordinis

$$0 = 1 + zz + z^3 + z^4 + z^6 + z^7,$$

solvitur in sequentes factores reales tam simplices quam compositas

$$(1 + z), (1 + z + zz), (1 - z + zz)^2.$$

primus cum forma $f = z$ comparatus dat $f = -1$, hincque oritur

$$y = a e^{-x}.$$

autem alter $1 + z + zz$ comparatus cum

$$ff = 2/z \cos A \cdot \varphi + zz$$

$$f = 1 \text{ et } \cos A \cdot \varphi = -\frac{1}{2},$$

$$\sin A \cdot \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2},$$

et integrale hinc natum

$$y = \beta e^{\frac{-x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{A} \right).$$

Tertius factor $(1 - z + zz)^2$ comparari debet cum forma

$$(f - 2/z \cos A \cdot \varphi + zz)^2,$$

nude fit

$$f = 1, \cos A \cdot \varphi = \frac{1}{2} \text{ et } \sin A \cdot \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

Ex eo igitur prodit integrale

$$y = \gamma e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{B} \right) + \delta x e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{A} \right)$$

Quamobrem aequationis differentialis propositae integra

$$y = \alpha e^{-x} + \beta e^{\frac{-x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{A} \right) \\ + \gamma e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{B} \right) + \delta x e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{A} \right)$$

in quo utique septem constantes arbitriae continentur.

Exemplum 7

35. Huius aequationis differentialis octavi gradus

$$0 = \frac{d^3y}{dx^3} - \frac{3d^4y}{dx^4} + \frac{4d^5y}{dx^5} - \frac{4d^6y}{dx^6} + \frac{3d^7y}{dx^7} - \frac{d^8y}{dx^8}$$

integrale completum invenire.

Aequatio algebraica octavi gradus, quam resolvi oportet

$$0 = z^3 - 3z^4 + 4z^5 - 4z^6 + 3z^7 - z^8;$$

quam primum divisibilem esse constat per z^3 , qui divisor cum comparatus dat $f = 0$, hincque pro integrali invenitur

$$y = a + \beta x + \gamma xx.$$

Divisore hoc in computum ducto superest resolvenda haec aequatio

$$0 = 1 - 3z + 4zz - 4z^3 + 3z^4 - z^5,$$

rato fit

$$f = 1 \text{ et } \cos A \cdot \varphi = 0,$$

sin $A \cdot \varphi = 1$; ideoque resultat

$$y = \delta \sin A \cdot (x + \mathfrak{A}).$$

one porro per $1 + zz$ instituta remanet aequatio

$$1 - 3z + 3zz - z^3 = 0 = (1 - z)^3;$$

na ergo $(f - z)^3$ sit $f = 1$, atque integrale hiae oriundum est

$$y = (e + \zeta x + \eta xx) e^x.$$

quenter compleatum integrale aequationis propositae est

$$y = a + \beta x + \gamma xx + \delta \sin A \cdot (x + \mathfrak{A}) + (e + \zeta x + \eta xx) e^x.$$

Exemplum 8

3. Huic aequationis differentialis indefiniti gradus

$$0 = \frac{d^n y}{dx^n}$$

rale invenire.

resultat ista aequatio algebraica

$$z^n = 0,$$

num omnes radices sint aequales, ea comparuri debet enim factori $(f - z)$ $k = n$ et $f = 0$, ex quo statim prodit integrale quaesitum

$$y = a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \dots + rx^{n-1}.$$

ero idem integrare facile invenitur integrationem n vicibus successiva. Prima enim integratione oritur

$$\alpha = \frac{d^{n-1} y}{dx^{n-1}};$$

licetur per dx et integretur secundo, erit

$$\alpha x + \beta = \frac{d^{n-2} y}{dx^{n-2}}.$$

$$\frac{1}{2} + p.v + \gamma = \frac{d}{dx^{n-3}}.$$

Atque ita porro, si integratio n vicibus repetatur, prodibit numerum expressionibus id ipsum integrale, quod per nostram regula-

37. Huius methodi beneficio possunt etiam plurimae aliae differentiales gradus indefiniti integrari, quae quidem ad algebraicas deducunt, quarum factores reales sive simplices sive exhiberi possunt. Cum autem huius loci non sit modum tractiusmodi aequationum indefiniti dimensionum numeri in eiusmodi aequationes differentiales insuper tractabimus, quae algebraicas perducunt, quarum factores iam aliunde sunt cogniti aequationes autem sunt

$$f^n \pm z^n = 0 \text{ et } f^{2n} \pm 2pf^n z^n \pm z^{2n} = 0;$$

harum enim expressionum factores reales tam simplices quam triomiales omnes exhibiti sunt a Viris de Analysis meritissimi Moivraeo¹⁾, quos proinde tanquam cognitos in solutione sequentia assumemus.

PROBLEMA II

38. Si proposita fuerit ista aequatio differentialis gradus n

$$0 = y - \frac{d^n y}{dx^n},$$

in qua elementum dx ponitur constans, eius integrale compleatum

Solutio

Posito uti praeseripsumus 1 loco y et z^n loco $\frac{d^n y}{dx^n}$ habebitur

$$0 = 1 - z^n,$$

1) ROGER COTES (1682—1716). ABRAHAM DE MOIVRE (1667—1754).

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k\pi}{n} + zz$$

π denotat semicircumferentiam circuli, cuius radius = 1); qui cum dividomini generali

$$1 - 2/z \cos A \cdot \varphi + zz$$

paratus dat

$$f = 1 \text{ et } \varphi = \frac{2k\pi}{n},$$

ut hie divisor det valorem integralem

$$y := ae^{x \cos A \cdot \frac{2k\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} + \mathfrak{A} \right).$$

Adsi iam loco $2k$ successive omnes numeri pares exponentem n noventes substituantur, prodibunt omnes possibles valores, qui pro y uti satisfaciunt. Continetur vero etiam in hac generali forma valor i , qui oritur ex factoro simplici $1 - z$, qui est $y = ae^x$; posito enim $k =$

$$\cos A \cdot \frac{2k\pi}{n} = 1 \text{ et } \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} = 0$$

equo $y = ae^x$, ob $\sin A \cdot \mathfrak{A}$ constantem in a complexum. Simili modo numerus par, valor ipsius y ex factoro $1 + z$ oriundus, qui est $y = ae^x$; ore generali resultat facto $2k = n$, fit enim tunc

$$\cos A \cdot \frac{2k\pi}{n} = -1 \text{ et } \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} = 0,$$

ut valor ex factore generali oriundus $y = ae^{-x}$. Integrale ergo complebitur, si in forma generali

$$y = ae^{x \cos A \cdot \frac{2k\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} + \mathfrak{A} \right)$$

successive loco $2k$ omnes numeri pares a 0 usque ad n substituantur res in unam summam coniiciantur. Prodibit ergo integrale quae sit compleatum

$$+ \gamma e^{x \cos A} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{6\pi}{n} + \right.$$

$$+ \delta e^{x \cos A \cdot \frac{9\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{6\pi}{n} + \right.$$

$$+ \epsilon e^{x \cos A \cdot \frac{8\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{8\pi}{n} + \right.$$

quae membra consue debent continuari, quoad n et
habeantur, vel quod eodem redit, quoad coefficiens ipsius
evadat. Fiet autem, si n sit numerus impar, ultimum me-

$$= \nu e^{x \cos A \cdot \frac{(n-1)\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{(n-1)\pi}{n} + \right.$$

at si n sit numerus par, erit ultimum membrum $= \nu e^{-x}$

$$= \mu e^{x \cos A \cdot \frac{(n-2)\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{(n-2)\pi}{n} + \right.$$

Pro quovis ergo valore ipsius n integrale completum est.
Q. E. I.

39. Quo ista integralia clarius ob oculos ponantur,
ipsius n ab unitate incipiendo integralia aequationis

$$0 = y - \frac{d^n y}{dx^n}$$

exhibeamus:

I. Huius aequationis $0 = y - \frac{dy}{dx}$ integrale est:

$$y = a e^x$$

II. Huius aequationis $0 = y - \frac{d^2 y}{dx^2}$ integrale est:

$$y = \alpha e^x + \beta e^{-x}$$

$$y = ae^x + \beta e^{x \cos A + \frac{2}{3}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{3}\pi + \mathfrak{B} \right)$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^4y}{dx^4}$ integralo est:

$$y = ae^x + \beta \sin A \cdot (x + \mathfrak{B}) + \gamma e^{-x}$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^5y}{dx^5}$ integralo est:

$$\begin{aligned} y = & ae^x + \beta e^{x \cos A + \frac{2}{5}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{5}\pi + \mathfrak{B} \right) \\ & + \gamma e^{x \cos A + \frac{4}{5}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{5}\pi + \mathfrak{C} \right) \end{aligned}$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^6y}{dx^6}$ integralo est:

$$\begin{aligned} y = & ae^x + \beta e^{x \cos A + \frac{1}{3}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{3}\pi + \mathfrak{B} \right) \\ & + \gamma e^{x \cos A + \frac{2}{3}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{3}\pi + \mathfrak{C} \right) + \delta e^{-x} \end{aligned}$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^7y}{dx^7}$ integralo est:

$$\begin{aligned} y = & ae^x + \beta e^{x \cos A + \frac{2}{7}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{7}\pi + \mathfrak{B} \right) \\ & + \gamma e^{x \cos A + \frac{4}{7}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{7}\pi + \mathfrak{C} \right) \\ & + \delta e^{x \cos A + \frac{6}{7}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{6}{7}\pi + \mathfrak{D} \right) \end{aligned}$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^8y}{dx^8}$ integralo est:

$$\begin{aligned} = & ae^x + \beta e^{x \cos A + \frac{1}{4}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{4}\pi + \mathfrak{B} \right) + \gamma \sin A \cdot (x + \mathfrak{C}) \\ & + \delta e^{x \cos A + \frac{3}{4}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{4}\pi + \mathfrak{D} \right) + \varepsilon e^{-x} \text{ etc.} \end{aligned}$$

40. Si proposita fuerit ista aquatio differentialis gradus in-

$$0 = y + \frac{d^n y}{dx^n},$$

posito elemento dx constante, eius integrale invenire.

Solutio

Posito secundum regulam 1 pro y et z^n pro $\frac{d^n y}{dx^n}$, prodibit is algebraica $0 = 1 + z^n$, quae si n fuerit numerus impar, divisorum realem habet $1 + z$, ex quo oritur $y = a e^{-x}$. Reliqui divisores sunt imaginarii; horum vero huius continentur in hoc factori trinomi

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz,$$

haecque expressio omnes prorsus divisores formae $1 + z^n$ suggestus est, $2k-1$ omnes numeri impares ipso n non maiores successive sunt. Collata autem hac formula

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz$$

cum factori generali

$$ff = 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

fit

$$f = 1 \text{ et } \varphi = \frac{2k-1}{n} \pi;$$

hinc ergo evascitur sequens pro y valor generalis

$$y := ae^{x \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + \mathfrak{A} \right).$$

Atque in hoc valore generali etiam continetur valor ipsius y explicitus $1 + z$, si quidem n fuerit numerus impar, oriundus; prodit enim $y = a e^{-x}$, si fiat $2k-1 = n$, tum enim fit

$$\cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi = \cos A \cdot \pi = -1$$

$$y = ae^{x \cos A + \frac{2k-1}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k-1}{n}\pi + \mathfrak{A} \right)$$

$k = 1$ successives omnes numeri impares 1, 3, 5, 7 etc., qui quidem ex-
e n non sunt maiores, substituantur istique valores cuncti in una-
m colligantur. Prodicit ergo hoc modo integrale quaesitum et completum

$$\begin{aligned} y &= ae^{x \cos A + \frac{1}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{n}\pi + \mathfrak{A} \right) \\ &+ \beta e^{x \cos A + \frac{3}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{n}\pi + \mathfrak{B} \right) \\ &+ \gamma e^{x \cos A + \frac{5}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{n}\pi + \mathfrak{C} \right) \\ &+ \delta e^{x \cos A + \frac{7}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{7}{n}\pi + \mathfrak{D} \right) + \text{etc.} \end{aligned}$$

menbra consue continuari dobowt, quoad n constantes arbitrariam
ingressae; quod eveniet, si ex serio fractionum

$$\frac{1}{n}, \frac{3}{n}, \frac{5}{n}, \frac{7}{n} \text{ etc.}$$

unitatem non superantes capiantur. Fiet autem, si n sit numerus par-
um ultimum

$$\mu e^{x \cos A + \frac{n-1}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{n-1}{n}\pi + \mathfrak{N} \right).$$

numeris impar, membrum ultimum erit:

$$\nu e^{-x},$$

num vero

$$\mu e^{x \cos A + \frac{n-2}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{n-2}{n}\pi + \mathfrak{M} \right),$$

ullo negotio integrale completum quovis casu assignatur. Q. E. I.

I. Huius aequationis $0 = y + \frac{dy}{dx}$ integrale est:

$$y = a e^{-x}$$

II. Huius aequationis $0 = y + \frac{dy}{dx^2}$ integrale est:

$$y = a \sin A \cdot (x + \mathfrak{A})$$

III. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^3y}{dx^3}$ integrale est:

$$y = a e^{x \cos A + \frac{1}{3} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{3} \pi + \mathfrak{A} \right) + \beta e^{-x}$$

IV. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^4y}{dx^4}$ integrale est:

$$y = a e^{x \cos A + \frac{1}{4} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{4} \pi + \mathfrak{A} \right)$$

$$+ \beta e^{x \cos A + \frac{3}{4} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{4} \pi + \mathfrak{B} \right)$$

V. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^5y}{dx^5}$ integrale est:

$$y = a e^{x \cos A + \frac{1}{5} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{5} \pi + \mathfrak{A} \right)$$

$$+ \beta e^{x \cos A + \frac{3}{5} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{5} \pi + \mathfrak{B} \right) + \gamma e^{-x}$$

VI. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^6y}{dx^6}$ integrale est:

$$y = a e^{x \cos A + \frac{1}{6} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{6} \pi + \mathfrak{A} \right) + \beta \sin A \cdot (x +$$

$$+ \gamma e^{x \cos A + \frac{5}{6} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{6} \pi + \mathfrak{C} \right)$$

$$y = \alpha e^{x \cos A + \frac{1}{8}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{7}\pi + \mathfrak{A} \right) \\ + \beta e^{x \cos A + \frac{3}{8}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{7}\pi + \mathfrak{B} \right) \\ + \gamma e^{x \cos A + \frac{5}{8}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{7}\pi + \mathfrak{C} \right) + \delta e^{-x}$$

Huius aequationis $0 = y + \frac{d^8y}{dx^8}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{x \cos A + \frac{1}{8}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{8}\pi + \mathfrak{A} \right) \\ + \beta e^{x \cos A + \frac{3}{8}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{8}\pi + \mathfrak{B} \right) \\ + \gamma e^{x \cos A + \frac{5}{8}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{8}\pi + \mathfrak{C} \right) \\ + \delta e^{x \cos A + \frac{7}{8}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{7}{8}\pi + \mathfrak{D} \right)$$

PROBLEMA IV

2. Si proposita fuerit aequatio differentialis gradus $2n$ haec:

$$0 = y + \frac{2h d^n y}{dx^n} + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

elemento dx constante, eius integrale invenire, existente $hh > 1$.

Solutio

secundum regulam ponimus 1 pro y , z^n pro $\frac{dy}{dx^n}$ et z^{2n} pro $\frac{d^{2n}y}{dx^{2n}}$
ista aequatio algebraica

$$0 = 1 + 2hz^n + z^{2n},$$

b $hh > 1$ in hos duos factores resolvitur:

$$[z^n + h + \sqrt{hh - 1}] [z^n + h - \sqrt{hh - 1}].$$

erunt quantitates affirmativaes. Sit ergo

$$h + \sqrt{hh - 1} = a^n \text{ et } h - \sqrt{hh - 1} = b^n,$$

ita ut sit $ab = 1$. Habebimus igitur istam aequationem in duos resolutam:

$$0 = (z^n + a^n) (z^n + b^n)$$

atque prioris factoris singuli factores trinomiales reales contin-
forma:

$$aa - 2az \cos A \cdot \frac{2k-1}{n}\pi + zz$$

posterioris vero in hac:

$$bb - 2bz \cos A \cdot \frac{2k-1}{n}\pi + zz.$$

Omnibus factores habebuntur, si in utraque forma successiv-
ponantur omnes numeri impares 1, 3, 5, 7 etc., qui exponen-
tia maiores. Integrale ergo quaesitum ex his factoribus ita formabit-

$$\begin{aligned} y &= A e^{ax \cos A \cdot \frac{1}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{1}{n}\pi + \mathfrak{A} \right) \\ &+ B e^{ax \cos A \cdot \frac{3}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{3}{n}\pi + \mathfrak{B} \right) \\ &+ C e^{ax \cos A \cdot \frac{5}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{5}{n}\pi + \mathfrak{C} \right) \\ &+ D e^{ax \cos A \cdot \frac{7}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{7}{n}\pi + \mathfrak{D} \right) + \\ &+ \alpha e^{bx \cos A \cdot \frac{1}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{1}{n}\pi + \mathfrak{a} \right) \\ &+ \beta e^{bx \cos A \cdot \frac{3}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{3}{n}\pi + \mathfrak{b} \right) \\ &+ \gamma e^{bx \cos A \cdot \frac{5}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{5}{n}\pi + \mathfrak{c} \right) + \end{aligned}$$

$$0 = y - \frac{2h d^n y}{dx^n} + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

et constante et existente $hh > 1$, eius integralis invenire.

Solutio

andum regulam supra dataam orientur hic sequens aequatio algebraica

$$0 = 1 - 2hz^n + z^{2n};$$

nos duos factores reales primum resolvitur:

$$0 = [z^n - h + \sqrt{(hh - 1)}] \cdot [z^n - h - \sqrt{(hh - 1)}].$$

en h donotet quantitatem positivam, ponatur

$$h + \sqrt{(hh - 1)} = a^n \text{ et } h - \sqrt{(hh - 1)} = b^n,$$

$ab = 1$; hincque orientur ista uequatio:

$$0 = (z^n - a^n)(z^n - b^n).$$

actoris $z^n - a^n$ omnes factores trinomialios reales continentur in
a

$$aa - 2az \cos A \cdot \frac{2k}{n}\pi + zz;$$

is vero $z^n - b^n$ in huc forma

$$bb - 2bz \cos A \cdot \frac{2k}{n}\pi + zz;$$

e factores habebuntur, si in utriusque forma loco $2k$ successisse ponantur
amori pares 0, 2, 4, 6 etc. numero n non maioros. Ex his itaque fac-
gnitis integralis quaesitum colligitur fore:

$$y = \left\{ \begin{array}{l} + Ce^{-ax \cos A - \frac{b}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{6}{n}\pi \right) \\ + De^{ax \cos A + \frac{b}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{6}{n}\pi \right) \\ + ae^{bx} + \beta e^{bx \cos A + \frac{2}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{2}{n}\pi \right) \\ + \gamma e^{bx \cos A + \frac{4}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{4}{n}\pi \right) \\ + \delta e^{bx \cos A + \frac{6}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{6}{n}\pi \right) \end{array} \right.$$

Q. E. I.

PROBLEMA VI

44. Si proposita fuerit aequatio differentialis gradus

$$0 = y + \frac{2h d^n y}{dx^n} - \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

suntum elemento dx constante, eius integrale invenire.

Solutio

Aequatio algebraica, quac secundum praeceptu hinc

$$0 = 1 + 2hz^n - z^{2n}$$

in hos duos factores reales primum resolvitur:

$$0 = [h + \sqrt{(hh+1)} - z^n] \quad [-h + \sqrt{(hh+1)} - z^n]$$

Fiat, id quod ob h quantitatem positivam semper fieri potest

$$\sqrt{(hh+1)} + h = a^n \text{ et } \sqrt{(hh+1)} - h = b^n$$

ita ut sit $ab = 1$; hinequo nascetur ista aequatio:

$$0 = (a^n - z^n)(b^n + z^n).$$

oris vero in hac:

$$bb = 2bz \cos A + \frac{2k-1}{n}\pi + zz,$$

ue factores habebuntur, si in priori loco $2k$ omnes numeri pari 1, 3, 5, 7 etc., in posteriori vero loco $2k-1$ omnes impares 1, 3, 5, 7 etc. in n non excedentes successively substituantur. Ex his ergo factoribus integrale quae situm colligitur:

$$y = \left\{ \begin{array}{l} Ae^{ax} + Be^{ax \cos A + \frac{2}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{2}{n}\pi + \mathfrak{B} \right) \\ + Ce^{ax \cos A + \frac{4}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{4}{n}\pi + \mathfrak{C} \right) \\ + De^{ax \cos A + \frac{6}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{6}{n}\pi + \mathfrak{D} \right) + \text{etc.} \\ + \alpha e^{bx \cos A + \frac{1}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{1}{n}\pi + \mathfrak{a} \right) \\ + \beta e^{bx \cos A + \frac{3}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{3}{n}\pi + \mathfrak{b} \right) \\ + \gamma e^{bx \cos A + \frac{5}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{5}{n}\pi + \mathfrak{c} \right) + \text{etc.} \end{array} \right.$$

Q. E. D.

PROBLEMA VII

Si proposita fuerit aquatio differentialis gradus indefiniti $2n$ hacc:

$$0 = y - \frac{2h d^n y}{dx^n} - \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}},$$

positum est elementum dx constans, eius integrale invenire.

Solutio

er substitutionem per regulam supra datam faciendam nascitur hinc isio algebraica ordinis $2n$:

$$0 + (-h + \sqrt{hh+1}) - z^n + (h + \sqrt{hh+1})$$

Ob h quantitatem positivam ponatur

$$\sqrt{hh+1} + h = a^n \text{ et } \sqrt{hh+1} - h$$

ita ut sit $ab = 1$. Atque sequens habebitur aquatio resolutoria:

$$0 = (a^n + z^n)(b^n - z^n),$$

enius prioris factoris $a^n + z^n$ omnes factores trinomiales in forma:

$$aa - 2az \cos A \cdot \frac{2k-1}{n}\pi + zz;$$

posterioris vero in hac:

$$bb - 2bz \cos A \cdot \frac{2k}{n}\pi + zz;$$

omnesque factores habebuntur, si in illa forma ponuntur numeri impares 1, 3, 5, 7 etc. loco $2k-1$, in hac vero loco pares 0, 2, 4, 6 etc. numero n non maiores. Ex his itaque integrale quae situm et completum:

$$y = \left\{ \begin{array}{l} Ae^{ax \cos A + \frac{1}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{1}{n}\pi \right) \\ + Be^{ax \cos A + \frac{3}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{3}{n}\pi \right) \\ + Ce^{ax \cos A + \frac{5}{n}\pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{5}{n}\pi \right) \\ + \alpha e^{bx} + \beta e^{bx \cos A + \frac{2}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{2}{n}\pi \right) \\ + \gamma e^{bx \cos A + \frac{4}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{4}{n}\pi \right) \\ + \delta e^{bx \cos A + \frac{6}{n}\pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{6}{n}\pi \right) \end{array} \right.$$

Q. E. I.

$$0 := y + \frac{2h d^n y}{dx^{2n}} + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

sito elemento dx constante, et existente $hh < 1$, eius integrale compendiare.

Solutio

Aequatio algebraica ordinis $2n$, quae hinc oritur, est

$$0 = 1 + 2hz^n + z^{2n},$$

cuius factores trinomiales reales omnes inveniendos capiatur in eius radius $= 1$, arcus ω , cuius cosinus sit $= h$, ita ut sit $h := \cos A \cdot \omega$. In invento unusquisque factor trinomialis continebitur in hae forma:

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{k\pi - \omega}{n} + zz$$

constituendo loco k omnes numeros impares $1, 3, 5, 7, \dots, (2n-1)$, cum factorum numerus futurus sit n , uti numerus dimensionum rodum his igitur factoribus cognitis reperiatur secundum praecepta data integrorum acquisitionis propositae:

$$\begin{aligned} y &= a e^{x \cos A + \frac{\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{\pi - \omega}{n} + a \right) \\ &\quad + \beta e^{x \cos A + \frac{3\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3\pi - \omega}{n} + b \right) \\ &\quad + \gamma e^{x \cos A + \frac{5\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5\pi - \omega}{n} + c \right) \\ &\quad + \dots \text{etc.} \\ &\quad + n e^{x \cos A + \frac{(2n-1)\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{(2n-1)\pi - \omega}{n} + n \right). \end{aligned}$$

Amorus scilicet membrorum hoc integrale constituentium est n , amorus constantium arbitrariarum ingredientium est $2n$, uti gradus tantum acquisitionis propositae requirit. Q. E. I.

PROBLEMA IX

47. Existente iterum $hh < 1$, si proposita fuerit haec aequationis gradus indefiniti $2n$:

$$0 = y - \frac{2h d^n y}{dx^n} + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

sumto elemento dx constante, eius integrale completum invenire.

Solutio

Aequatio algebraica, quae secundum praecelta tradita hinc dec

$$0 = 1 - 2hz^n + z^{2n},$$

cuins singuli factores trinomiales reales, quorum numerus est n , c in hac forma generali:

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{k\pi - \omega}{n} + zz,$$

si loco k successive omnes numeri pares $2, 4, 6, 8$ etc. usque ad $2n$ substituantur. Denotat hic autem uti ante ω arcum circuli, cuius est h , qui ob $h < 1$ semper assignari potest, ita ut sit $h = \cos A \cdot \alpha$ autem factoribus omnibus aequationis

$$0 = 1 - 2hz^n + z^{2n},$$

aequationis differentialis propositae integrale completum erit:

$$\begin{aligned} y = & a e^{x \cos A \cdot \frac{2\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2\pi - \omega}{n} + \mathfrak{a} \right) \\ & + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{4\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4\pi - \omega}{n} + \mathfrak{b} \right) \\ & + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{6\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{6\pi - \omega}{n} + \mathfrak{c} \right) \\ & + \delta e^{x \cos A \cdot \frac{8\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{8\pi - \omega}{n} + \mathfrak{d} \right) \\ & + \text{etc.} \\ & + \nu e^{x \cos A \cdot \frac{2n\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2n\pi - \omega}{n} + \mathfrak{n} \right). \end{aligned}$$

Ingreduuntur enim in hanc expressionem $2n$ constantes arbitrariae.

$$0 = y \pm \frac{2 dy}{dx^n} + \frac{d^2y}{dx^{2n}}$$

differentiale dx positum est constans, eius integrale invenire.

Solutio

Equatio algebraica quae hinc formatur est:

$$0 = 1 \pm 2z^n + z^{2n} = (1 \pm z^n)^2,$$

num sit quadratum omnes eius factores erunt quadrati; pro signo enim hae forma

$$\left(1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k-1}{n}\pi + zz\right)^2$$

continet factores; pro signo inferiori autem hae forma

$$\left(1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k}{n}\pi + zz\right)^2.$$

factoribus cognitis reperiatur pro signo inferiori seu aequationis

$$0 = y - \frac{2 dy}{dx^n} + \frac{d^2y}{dx^{2n}}$$

de completum:

$$y = \begin{cases} Ae^x + Be^{x \cos A \cdot \frac{2}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{n}\pi + \mathfrak{B}\right) \\ + Ce^{x \cos A \cdot \frac{4}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{n}\pi + \mathfrak{C}\right) \\ + \text{etc.} \\ + axe^x + \beta x e^{x \cos A \cdot \frac{2}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{n}\pi + \mathfrak{b}\right) \\ + \gamma x e^{x \cos A \cdot \frac{4}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{n}\pi + \mathfrak{c}\right) \\ + \text{etc.} \end{cases}$$

integrale erit

$$y = Ae^{x \cos A + \frac{1}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{n}\pi + \mathfrak{D}_1 \right)$$

$$+ Be^{x \cos A + \frac{3}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{n}\pi + \mathfrak{D}_2 \right)$$

$$+ Ce^{x \cos A + \frac{5}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{n}\pi + \mathfrak{D}_3 \right)$$

+ etc.

$$+ axe^{x \cos A + \frac{1}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{n}\pi + \mathfrak{D}_4 \right)$$

$$+ \beta xe^{x \cos A + \frac{3}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{n}\pi + \mathfrak{D}_5 \right)$$

$$+ \gamma xe^{x \cos A + \frac{5}{n}\pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{n}\pi + \mathfrak{D}_6 \right)$$

+ etc.

Q. E. D.

49. Ex his allatis exemplis iam abunde perspicuit omnes aequationes differentiales cuiusunque gradus, tineantur in hac forma

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Edd^4y}{dx^4} +$$

denotantibus litteris A, B, C, D etc. coefficientes constantes integralia completa inveniri oporteat. Unica nimirum resolutione aequationum algebraicarum in factores reales trinomiales; quam antem in hoc negotio, quippe ab algebra tanquam datum assumere possumus. At vero haec eadem potest quoque in aequationibus huiusmodi, quarum termini grediuntur, dummodo aequationum algebraicarum, quae omnes assignari queant radiees. Hinc igitur usum unico ex-

PROBLEMA XI

Si proposita fuerit ista aequatio differentialis in infinitum excurrentis

$$0 = y + \frac{dy}{2 dx^2} + \frac{d^4 y}{24 dx^4} + \frac{d^6 y}{720 dx^6} + \frac{d^8 y}{40320 dx^8} + \text{etc.}$$

differentialis dx positum est constans, eius integrare completum invenire.

Solutio

Ratio 1 pro y , et z^k pro differentiali eiusvis gradus $\frac{dy}{dx^k}$, ostendit ista in infinitum excurrentis

$$0 := 1 - \frac{z^3}{1 \cdot 2} + \frac{z^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} - \frac{z^6}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6} + \frac{z^8}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8} - \text{etc.}$$

venit enim hanc

$$0 := \cos z \cdot z.$$

Ex aequationis radices sunt omnes arcus circuli radii = 1, quorum vanescunt. Quae circa omnes possibles valores ipsius z erunt sequentes:

$$\pm \frac{\pi}{2}, \pm \frac{3\pi}{2}, \pm \frac{5\pi}{2}, \pm \frac{7\pi}{2}, \pm \frac{9\pi}{2} \text{ etc.}$$

Ur radicibus ac proinde divisoribus simplicibus aequationis illius qui omnes sunt reales, aequationis differentialis propositae integralis invenientur:

$$y = a e^{\frac{\pi i x}{2}} + b e^{\frac{-\pi i x}{2}} + c e^{\frac{3\pi i x}{2}} + d e^{\frac{-3\pi i x}{2}} + e e^{\frac{5\pi i x}{2}} + f e^{\frac{-5\pi i x}{2}} \\ + g e^{\frac{7\pi i x}{2}} + h e^{\frac{-7\pi i x}{2}} + \text{etc. in infinitum.}$$

Nus quisque terminus seorsim sumitus vel plures inmeti dabunt integrum aequationis differentialis propositae. Q. E. D.

De talium aequationum exempla in *Institutionum calculi integratis* vol. II, § 1107 - 1202, confer quoquo notam p. 303 et praeftationis p. IX, *Leonardi Euleri Opera omnia*, series 1 II. D.

DE CONSTRUCTIONE AEQUAT

Commentatio 70 indicis ENESTROEMIANI

Commentarii academicae scientiarum Petropolitanae 9 (1737), 1

1. Quoties in resolutione problematum ad aequationes pervenitur, ante omnia inquirendum est, an istae aequationes admittant; perfectissime enim problema resolvi censendur constructionem aequationis algebraicæ deducere. At si aequatione evenit, in formam algebraicam nullo modo transmutari quadraturis vel reetificationibus curvarum, quarum constructiones problemata resolvenda uti oportet. Ad hoc vero efficiendus aequatio solutionem problematis continens et primi tantum differentialis et praeterea separationem variabilium admittat, receptis atque iam satis cognitis uti velimus. Hoc enim ista defectu, ut earum ope neque aequationes differentiales aequationes differentiales primi gradus, quarum separatio non possint. Hanc ob rem nisi aequatio ad differentialen prius simulque separatio variabilium detegi potest, frustra per illam aequationis investigatur.

2. Dodi autem ego iam aliquoties specimen methodi¹⁾ omnino latius patentis, cuius ope non solum plures aequationes separationem variabilium non admittentes construxi, sed etiam differentiales secundi gradus, quae nequidem ad differentiales reduci poterant. Initio quidem seriebus infinitis, in quas ad-

1) Vide p. 16, 20, 83 huius voluminis.

quisivi, qua ad easdem constructiones pertingere possem. In quo et
golio operum non inutiliter collocavi; incidi enim in methodum aequationis
modulares eruendi, quarum ope ad constructiones difficillimaruin aequationis
paratur. Methodum quidem hanc fusius iam exposui¹⁾, sed illius usum
in construendis aequationibus illo tempore monstrare non vacat.
terim tamen nuperime dedi specimen illarum aequationum²⁾, quae ope re-
lationis ellipsis constrixi possunt. Nunc vero, quo usus huius methodi ple-
tissimi spiciatur, casus nonnullos pervolvam speciales, ex quibus plurimae
aequationum constructiones consequuntur. Principia autem ex dissertat-
ionibus infinitis curvis eiusdem generis³⁾, quam praecedente anno praelegi, potest.

3. Cum igitur totum negotium ad inventionem aequationum inde-
rium recidat, sit $z = \int P dx$, et P summa quaecunque ex x et a aliisque con-
stantibus constituta, in qua quidem integratione ipsius $P dx$ solum x ut varia-
betetur. Quaeritur autem, si integrale $\int P dx$ differentietur ponendo practi-
cam a variabile, quale differentiale sit proditum. Inveniri igitur du-
aequatio differentialis vel primi, si fieri potest, vel altioris cuiusdam gra-
dui, quia a aequo iusit tanquam variabilis ac x vel z . Huiusmodi ergo aequa-
tionem cum HERMANNO modulariem vocavi, tres continebit variables z , x et a ,
ac autem in aequationem duorum variabilium abibit, si vel ipsi z vel x de-
statutus vel ab a pendens valor tribnatur. Talis vero aequatio quamcumque
huerit formam, et cuiuscumque sit gradus differentialis, semper ope aequa-
tus $z = \int P dx$ construi poterit⁴⁾. Nam si pro dato quoque ipsius a va-
 $P dx$ exhibeat, quod per quadraturas fieri potest, et z vel x illi valori ac-
co aequali eipiatur, determinabitur altera ipsarum z vel x per a , cuius
etiam quantitas immotescit. Quocirca hinc ratione pro dato alterius indetermina-
tore alterius quantitas poterit reperiri, in quo ipsa aequationis cuius-
structio consistit.

4. Aequatio autem modularis erit vel differentialis primi gradus
etiam vel tertii vel altioris cuiusdam, prout functione P fuerit compa-
rata quod dignoscendum et ipsam aequationem modulariem inveniendu-

1) L. EULERI Commentationes 44 et 45 huius voluminis, p. 36 et p. 57.

2) L. EULERI Commentatio 52 voluminis I 20. Vide notam p. 10.

3) Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. II, § 1017—1058; vide quoque notam p. 37. LEONARDO
TURNO *Opera omnia*, series I, vol. 12, p. 221—245.

per da dividatur; quod prodit ponatur R . Porro simili modo et per da dividendo orietur nova quantitas S , ex hacque Omnes ergo hae quantitates Q, R, S, T etc. ex data functione. His iam inventis positoque a iterum constante, si fuerit

$$\int Q dx = a \int P dx + K,$$

ubi a utenique datum esse potest per a et constantes, K vero quamennique ex a, x et constantibus conflatam; tum aequatio differentialis primi gradus, quae ex illa obtinetur, si loco z et $\frac{dz - Pdx}{da}$ loco $\int Q dx$. Erit ergo aequatio modularis haec

$$\frac{dz - Pdx}{da} = az + K.$$

Hace vero quantitas K , quia quantitate constante quicunquam immixta, ita est accepionda, ut evanescat positio $x = 0$, si quia Pdx ita accipi debeat, ut evanescat positio $x = 0$; quod petuo est observandum. Loco K ergo semper scribi poterit quantitas, quae prodit, si in K ponatur $x = 0$.

5. Si $\int Q dx$ non pendeat a $\int P dx$, ideoque aequatio haec

$$\int Q dx = a \int P dx + K$$

inveniri nequeat, videndum est, num sit

$$\int R dx = a \int Q dx + \beta \int P dx + K,$$

ubi iterum a et β per a et constantes, K vero per x, a et constantes. Si talis formae aequatio poterit formari, tum aequatio modularis secundi gradus reperiensurque per has formulas

$$\int P dx = z, \quad \int Q dx = \frac{dz - Pdx}{da},$$

$$\int R dx = \frac{d \left(\frac{dz - Pdx}{da} \right) - Qdx}{da}.$$

$$\int S dx = \frac{d \left(\frac{d \left(\frac{dx - P dx}{da} \right) - Q dx}{da} \right) - R dx}{da}$$

$\int T dx$ nequatur differentiali huius quantitatis ipso $S dx$ minuto et proposito. Hocque modo ulterius est progrediendum, si aequatio modularis differentialia altiorum graduum ascendat.

6. His praemissis praeceptis considerabo hanc aequationem specialis

$$z = \int e^{ax} X dx,$$

X functionem quatenusque ipsius x et constantium ab a non pendens significet. Atque primo quidem investigabo, quidem valorem X habere deinceps aequatio modularis sit tantum differentialis primi gradus, simulque exponit aequationes ope formulae

$$z = \int e^{ax} X dx$$

strui possint. Est vero e numerus, cuius logarithmus est unitas, atque de ipsius $e^{ax} X dx$ ita sumi pono, ut evanescent posito $x = 0$. Cum igit $z = e^{ax} X$, et X ab a non pendent, erit $e^{ax} X x da$ eius differentiale posito $x = 0$, ideoque

$$Q = e^{ax} X x.$$

o ergo aequatio modularis sit differentialis primi gradus, oportet sit

$$\int e^{ax} X x dx = a \int e^{ax} X dx + K - C.$$

amus $K = e^{ax} X p$ et sumuntur differentialia posito a constante, habent

$$e^{ax} X x dx = a e^{ax} X dx + e^{ax} X dp + e^{ax} p dX + e^{ax} a X p dx$$

$$X x dx = a X dx + X dp + p dX + a X p dx.$$

le oritur

$$\frac{dX}{X} = \frac{x dx - a dx - dp - ap dx}{p},$$

1) Editio princeps: $\int e^{ax} X dx$ loco $\int e^{ax} X x dx$.

Corroxit F.

not pro p talis ratiō in a et b p
at a utemque ab a pendens effici potest.

7. Inventis autem hinc idoneis valoribus pro X et

$$dz - e^{ax} X dx = az da + (e^{ax} X p - C)$$

Ponamus primo esse p constans = m , erit

$$\frac{dX}{X} = \frac{xdx - (a + ma)dx}{m},$$

fiatque

$$a + ma = b \text{ sen } a = b - ma,$$

ita ut b et m ab a non pendeant; erit

$$\frac{dX}{X} = \frac{xdx - bdx}{m} \text{ et } lX = \frac{x^2 - 2bx}{2m}$$

atque

$$X = e^{\frac{x^2 - 2bx}{2m}};$$

constans vero C erit = m . Quamobrem ex aequatione

$$z = \int e^{\frac{x^2 - 2bx + 2max}{2m}} dx$$

oritur ista aequatio modularis

$$dz = (b - ma) z da - mda + e^{\frac{x^2 - 2bx + 2max}{2m}} (1)$$

Haec ergo aequatio, cuienque functioni ipsius a quantitate
ut duas tantum variabiles z et a supersint, semper
quidem aliunde iam patet, quia altera variabilis z unica
At si ipsi z datus per a et constantes valor tributatur, haec
variabiles a et x tantum, quae consueto more minus tracta
tamen hoc modo construi poterit: pro quovis ipsius a va
cuius applicata abscissae x : respondens sit

$$= e^{\frac{x^2 - 2bx + 2max}{2m}}$$

in hacque curva sumatur area aequalis eidem ipsius
aequalis, erit abscissa hoc modo determinata versus va-

$$p = \beta + \gamma x,$$

$$\frac{dX}{X} = \frac{xdx - adx - \gamma dx - \beta adx - \gamma axdx}{\beta + \gamma x},$$

ressio, quo a ex ea excedat, ponatur

$$\frac{dX}{X} = \frac{fxdx - gdx}{mx + n},$$

m et n non involvant a , erit

$$\beta = \frac{n}{f + ma}, \gamma = \frac{m}{f + ma}$$

$$a = \frac{g - m - na}{f + ma} \text{ atque } p = \frac{n + mx}{f + ma}.$$

aut

$$lX = \frac{fx}{m} - \frac{fn + gm}{m^2} l(mx + n)$$

$$\text{atque } X = e^{\frac{fx}{m}} (mx + n)^{\frac{-fn - gm}{m^2}}$$

$$K = e^{ax + \frac{fx}{m}} (mx + n)^{\frac{m^2 - fn - gm}{m^2}} : (f + ma),$$

$$C = \frac{n^{\frac{m^2 - fn - gm}{m^2}}}{f + ma}.$$

$f = 0$, quod sine detimento universalitatis fieri potest, erit

$$z = \int e^{ax} (mx + n)^{\frac{-g}{m}} dx;$$

quens erictur requatio modularis

$$\left(\frac{(g - m - na)za}{ma} + \frac{e^{ax}(mx + n)^{\frac{-g}{m}}(madx + nda + mxda)}{ma} \right) - \frac{n^{\frac{m-g}{m}}da}{ma}.$$

emodocunque z por a ita ut sit

habebitur constructio huius aequationis

$$Adx = e^{ax} (mx + n)^m (madx + nda + \dots)$$

quae quidem facta substitutione $x = \frac{y - na}{ma}$ facile sepe

9. Cum igitur haec aequationes, quae ex aequationib[us] differentialibus primi gradus eliciuntur, receptas regulas superent, progreendiendum est ad aequationes modulare gradus. Retinebo vero priorem formam $z = \int e^{ax} X dx$ et functionem ipsius x esso oporteat X , quo aequatio in differentialia ascendat. Erit vero

$$P = e^{ax} X, \quad Q = e^{ax} Xx \quad \text{et} \quad R = e^{ax}$$

quare pono

$$\int e^{ax} Xx^2 dx = a \int e^{ax} Xx dx + \beta \int e^{ax} X dx$$

Sinnatur

$$K = e^{ax} Xp,$$

habebitur summis differentialibus

$$Xx^2 dx = axXdx + \beta Xdx + Xdp + pdX$$

unde fit

$$\frac{dX}{X} = \frac{x^2 dx - axdx - \beta dx - dp - a}{p}$$

Ponatur

$$p = \frac{(x - \gamma)}{a} \frac{(x - \delta)}{a},$$

erit

$$\frac{dX}{X} = \frac{-dp}{p} + \frac{a(\gamma + \delta - a)}{(x - \gamma)(x - \delta)} \frac{xdx - a(\gamma\delta - a)}{a}$$

Sit

$$a\gamma + a\delta - aa = f \quad \text{seu} \quad a = \gamma + \delta - \frac{f}{a} \quad \text{et}$$

existentialibus γ, δ et f, g quantitatibus ab a non ponderatis

$$\frac{dX}{X} = \frac{-dp}{p} + \frac{fxdx - gdx}{(x - \gamma)(x - \delta)}$$

atque

$$X = c (x - \gamma)^{\frac{\gamma\delta - \gamma - \delta + \delta}{\delta - \gamma}} (x - \delta)^{\frac{\delta\gamma - \delta - \gamma + \gamma}{\delta - \gamma}}.$$

10. Ponatur

$$\frac{\gamma\delta - \gamma - \delta + \delta}{\gamma - \delta} = \lambda \text{ et } \frac{\delta\gamma - \delta - \gamma + \gamma}{\delta - \gamma} = \mu,$$

erit

$$f = \lambda + \mu + 2 \text{ et } g = \gamma\mu + \delta\lambda + \gamma + \delta.$$

Hinc erit

$$X = c (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu, \quad \alpha = \gamma + \delta - \frac{\lambda + \mu + 2}{a}$$

et

$$\beta = \frac{\gamma\mu + \delta\lambda + \gamma + \delta}{a} - \gamma\delta,$$

atque

$$K = \frac{c e^{ax} (x - \gamma)^{\lambda+1} (x - \delta)^{\mu+1}}{a}$$

pot

$$C = \frac{c (-\gamma)^{\lambda+1} (-\delta)^{\mu+1}}{a}.$$

Quocirca fiet

$$z = \int c e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c dx,$$

quae dabit sequentem aequationem modularēm

$$\begin{aligned} & d \left(\frac{d z - e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c dx}{da} \right) = e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c x dx \\ & + (\gamma + \delta) dz - \frac{(\lambda + \mu + 2)}{a} dz \\ & - \left(\gamma + \delta - \frac{\lambda + \mu + 2}{a} \right) e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c dx \\ & + \frac{(\gamma\mu + \delta\lambda + \gamma + \delta) z da}{a} - \gamma\delta z da \\ & + \frac{c e^{ax} (x - \gamma)^{\lambda+1} (x - \delta)^{\mu+1} c da}{a} - \frac{(-\gamma)^{\lambda+1} (-\delta)^{\mu+1} c da}{a}. \end{aligned}$$

Sive quod eodem redit

$$z = \int c e^{ax} (\varepsilon x + \eta)^\lambda (\zeta x + \theta)^\mu c dx$$

1) Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. II, § 1036—1030. Vide notam p. 151.

$$\begin{aligned}
d \left(\frac{dz - e^{ax} (\varepsilon x + \eta)^\lambda (\zeta x + \theta)^\mu dx}{da} \right) &= e^{ax} (\varepsilon x + \eta)^\lambda (\zeta x + \theta)^\mu \\
&- \left(\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{\theta}{\zeta} + \frac{\lambda + \mu + 2}{a} \right) (dz - e^{ax} (\varepsilon x + \eta)^\lambda (\zeta x + \theta)^\mu) \\
&- \left(\frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon a} + \frac{\theta(\lambda + 1)}{\zeta a} + \frac{\eta\theta}{\varepsilon\zeta} \right) z da \\
&+ e^{ax} (\varepsilon x + \eta)^{\lambda+1} (\zeta x + \theta)^{\mu+1} \frac{da}{\varepsilon\zeta a} - \frac{\eta^{\lambda+1} \theta^{\mu+1}}{\varepsilon\zeta a} da,
\end{aligned}$$

in qua litterae $\varepsilon, \zeta, \eta, \lambda, \mu$ denotant quantitates constantes

11. Tribnatur ipsi x valor vel constans vel ab a quomodo et suinto da constante loco omnium terminorum, in quibus $A da$ denotante A functionem resultantem ipsius a et consequenter abicit aequatio modularis in sequentem aequationem duarum z et a involventem:

$$\frac{ddz}{da} + \left(\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{\theta}{\zeta} + \frac{\lambda + \mu + 2}{a} \right) dz + \left(\frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon a} + \frac{\theta(\lambda + 1)}{\zeta a} + \dots \right) da = A da$$

seu

$$\frac{ddz}{da} + \left(b + \frac{c}{a} \right) dz + \left(f + \frac{g}{a} \right) da = A da$$

positis

$$\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{\theta}{\zeta} = b, \quad \lambda + \mu + 2 = c, \quad \frac{\eta\theta}{\varepsilon\zeta} = f$$

et

$$\frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon a} + \frac{\theta(\lambda + 1)}{\zeta a} = g.$$

Haec ergo aequatio differentio-differentialis ope aequationis

$$z = \int e^{ax} (\varepsilon x + \eta)^\lambda (\zeta x + \theta)^\mu dx$$

poterit construi. Simili modo si ipsi z tribnatur valor vel pendens, aequatio modularis abicit in aequationem differentialem inter x et a multo magis implicatam, cuins nihileminus exhiberi.

12. Quo autem obtineamus aequationes differentiales hoc modo construi queant, eportet, ut aequationes ita eru-

autem prius interierunt alii etiam hanc deinceps venimus. Assummo ergo aequationem fundamentalem magis compositam hanc

$$z = E \int e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu dx + F \int e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu dx$$

ubi $E, F, \varepsilon, \zeta, \eta, 0, \lambda, \mu$ sint quantitates constantes ab a non pendent vero ut ante

$$b = \frac{\theta}{\zeta} + \frac{\eta}{\varepsilon}, \quad c = \lambda + \mu + 2, \quad f = \frac{\eta\theta}{\varepsilon\zeta}$$

et

$$g = \frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon} + \frac{\theta(\lambda + 1)}{\zeta},$$

invenietur ex hac aequatione sequens modularis:

$$\begin{aligned} & d \left(\frac{dz - E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu dx - F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu dx}{da} \right) \\ &= E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu x dx - F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu x dx \\ &- \left(b + \frac{c}{a} \right) (dz - E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu dx - F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu dx) \\ &- \left(f + \frac{g}{a} \right) z da + \frac{E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^{\lambda+1} (0 + \zeta x)^{\mu+1} da}{\varepsilon \zeta a} \\ &- \frac{F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^{\lambda+1} (0 - \zeta x)^{\mu+1} da}{\varepsilon \zeta a} = \frac{(E - F) \eta^{\lambda+1} 0^{\mu+1} da}{\varepsilon \zeta a}. \end{aligned}$$

13. Quo nunc talis valor pro x substituendus inveniatur, termini praeter eos in quibus inest z evanescant, facio $E = F = 1$, quod ultimus evanescut. Deinde peno

$$\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{\theta}{\zeta} = 0 \text{ seu } b = 0, \text{ atque facio } x = \frac{-\eta}{\varepsilon},$$

ut ambo termini penultimi evanescant, ad quod quidem requiritur et $\mu + 1$ sint numeri affirmativi. Quia itaque x constantem habet omnes termini in quibus inest dx evanescunt. Fiat brevitatis gratia

$$\varepsilon = -1, \quad \zeta = 1, \quad \text{et} \quad \eta = 0 = \theta,$$

erit

$$b = 0, \quad c = \lambda + \mu + 2, \quad f = -h^2 \quad \text{et} \quad g = \lambda h - \mu h = h(\lambda - \mu)$$

In qua si sumatur $x = h$ et a tanquam variabilis tractetur, aequatio inter z et a , si da constans ponatur:

$$\frac{ddz}{da} + \frac{cdz}{a} + \left(f + \frac{g}{a}\right)zda = 0,$$

quae in aequationem differentialem primi gradus transi
 $z = e^{ft+ga}$, prodicit enim

$$dt + t^2da + \frac{ctda}{a} + \left(f + \frac{g}{a}\right)da = 0.$$

Ponatur

$$ta^c = y \text{ seu } t = a^{-c}y,$$

habebitur

$$dy + \frac{y^2da}{a^c} + (fa^c + ga^{c-1})da = 0.$$

Fiat porro

$$a^{1-c} = u,$$

erit

$$\frac{da}{a^c} = \frac{du}{1-c}$$

ideoque

$$dy + \frac{y^2du}{1-c} + \frac{f}{1-c}u^{\frac{2c}{1-c}}du + \frac{g}{1-c}u^{\frac{2c-1}{1-c}}du = 0$$

seu

$$(\lambda + \mu + 1)dy = y^2du - h^2u^{\frac{-2\lambda-2\mu-4}{\lambda+\mu+1}}du + h(\lambda - \mu)u^{\frac{-2}{\lambda+\mu+1}}du$$

Ponatur

$$\lambda + \mu = m, \quad \lambda - \mu = n,$$

habebitur ista aequatio

$$(m+1)dy = y^2du - h^2u^{\frac{-2m-4}{m+1}}du + nhu^{\frac{-2m-3}{m+1}}du$$

quae construi potest ex aequatione

$$z = \int e^{ax}(h-x)^{\frac{m+n}{2}}(h+x)^{\frac{m-n}{2}}dx + \int e^{-ax}(h+x)^{\frac{m+n}{2}}(h-x)^{\frac{m-n}{2}}dx$$

Nam si post integrationem ita institutam, ut posito $x = 0$ z eva
 $x = h$ et pro a substituatur $u^{\frac{-1}{m+1}}$, habebitur functio ipsius u

est vetus vitor ipsius y in aequatione inventa. Notandum vero est m - n numeros affirmativos esse debere.

14. Si tam $\frac{m+1}{2} n$ quam $\frac{m-n}{2}$ fuerint numeri integri affirmativi, tunc ins z per integrationem poterit exhiberi ut proinde valor ipsius V signari. His igitur easibus aequatio proposita

$$(m+1)dy = y^2du - h^2u^{\frac{-2m-4}{m+1}}du + nhu^{\frac{-2m-3}{m+1}}du$$

ore consueto poterit integrari einsqne integrale exhiberi. Ponatur en-

$$m = i + k, \text{ et } n = i - k$$

notantibus i et k numeris integris affirmativis, et habebimus hanc
nom

$$(1 + i + k)dy = y^2du - h^2u^{\frac{-2(i+2k+4)}{i+k+1}}du + (i-k)hu^{\frac{-2(i+2k+3)}{i+k+1}}du;$$

re non solum modo supra exposito construi, sed etiam consueto mori et integrari poterit. Nam in aequatione

$$z = \int e^{ax}(h+x)^i(h-x)^kdx + \int e^{-ax}(h+x)^i(h-x)^kdx$$

st integrationem, quae actu succedit, ita institutam, ut posito
anescat z, ponatur $x = h$ et pro a substitutetur hic valor $u^{\frac{-1}{i+k+1}}$
et z aequabitur functioni eidam ipsius u, quae sit V; invento vero

$$y = \frac{-(i+k+1)dV}{Vdu},$$

fiat insuper $k = i$, prodibit aequatio a Com. Riccati quondam pre-

$$(1 + 2i)dy = y^2du - h^2u^{\frac{-4i-4}{2i+1}}du,$$

ins adeo constructio¹⁾ universalis est exhibita.

1) Si fiat $i = k$, quanquam i non integrum sit, haec constructione in constructionem Cionium 11 et 31 latus voluminis coalescit. Cf. formulam ipsius z superioris scriptam enim in Commentatione 31, § 17, latus voluminis p. 34, scribitur.

DE AEQUATIONIBUS DIFFERENTIA-
QUAE CERTIS TANTUM CASIBUS INT-
ADMITTUNT

Commentatio 95 indicia ENNESTROMMANT

Commentarii academicos scientiarum Petropolitanae 10 (1738).

1. Cum ad aequationes differentiales, quae generaliter methodis adhuc usitatis pervenitur, non parum angmor censenda est, si casus saltem particulares assignentur locum inveniat. Dum enim integratio casuum ab integrationis noui pendet, eo magis erit abscondita atque inventio per generaliores integrandi methodos persicci poterit. Tali complures annos a COMITE RICCATO¹⁾ est produeta, atque a geometris multum agitata, ex qua satis perspicere licet, quae integrabiles per alias methodos tractarentur, nisi reducasum ad simpliciores uti vellemus. Casus scilicet isti invonti, ut idonea facta substitutione easas simplicissimam promtu est, in aliud transmutotur eadem forma generali danno in aliud et ita porro in infinitum, quo facto horum integratio ex simplicissimo consequitur.

2. Proponam hic autem aliam methodum latius selum in aequatione illa RICCATIANA, sed etiam in plurimis integrationem pariter respuentibus, casus integrabiles eruuntur.

1) Vide notam 1 p. 17 huius voluminis.

quatio plurimis modis per seriem integrari possit, difficillimum plerumque in eiusmodi seriem incidere, quae certis casibus abrumpatur; ita nequaquam illam RICCATIANAM per varias substitutiones in aliam formam transmutat, antequam integratio per seriem eiusmodi absolvi queat, quae casibus integrabilibus abrumpatur.

3. Talis autem praeparatio, quao ad seriem idoneam mannducat, modo fieri nequit, nisi ut aequatio proposita in aequationem differentiali secundi vel altioris eiusdem gradus transmutetur, in qua altera variabile unam tantum obtineat diuisionem; huiusmodi enim aequatio facilius comuode per seriem integrari potest. At hoc solim non sufficit ad primum nostrum; series enim præterea haec ita debet esse comparata, ut eis casibus abrumpi queat, quod evenit, si facto coefficiente numerus minus uniusmini = 0 sequentium terminorum omnium coefficientes simul evanescent. Igitur haec praeparatio tantis laboret difflentibus, expediet negotium posteriori aggredi, atque primo aequationem differentiali secundi gradus generalissimam contumplari, cuius integratio per seriem absoluta haec gaudet derogativa, ut infinitis casibus fiat finita; quibus ideo casibus aequationis sumta integrari poterit. Hoc facto aequationem istam differentialem secundus ad differentialem primi gradus reducum, tamque in variis formis transmutabo, quo plurimas immo infinitas obtineam aequationes differentialem gradus, quae isdem casibus sint integrabiles. Hinc autem non solum speciem erit, aequationes inventas illis casibus esse integrabiles, sed respondiendo etiam ipsu*m* aequatio integralis assignari poterit.

4. Huiusmodi autem aequatio differentialis secundi gradus, cquisitis illis satisfaciat, n^tque latissime patent, est haec¹⁾:

1) Cf. Commentationem 284 huius voluminis. Vido *Institutiones calculi integralis* vol. 20—201, 207—1007, 1014, 1033—1036, 1060—1080. Vido porro L. Euleri Commentationem *consideratio aequationis differentio-differentialis*

$$(a + bx)udz + (c + ex)\frac{dx dz}{x} + (f + gx)\frac{z dx^2}{wx} = 0.$$

i.e. comment. aed. sc. Philimp. 17, 1773, p. 120. LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, series I, vol. 12, H.

$$(a + bx^n) x^3 ddv + (c + fx^n) xdx dv + (g + hx^n) vdx^3 =$$

in qua variabilis x elementum dx positum est constans. Ex hac tione valor ipsius v duplii modo per seriem definiri potest, quae si ponatur

$$v = Ax^m + Bx^{m+n} + Cx^{m+2n} + Dx^{m+3n} + Ex^{m+4n} \dots$$

Hinc euim valoribus loco v , dv et ddv substitutis, et terminis factis = 0, sequentes prodibunt coefficientium A, B, C, D etc. determinationes. Primo enim debet esse

$$g + cm + am(m - 1) = 0,$$

unde ne ad irrationalia perveniamus, m potius tamquam numerus spestemus ex coque g determinatus, erit quo

$$g = -cm - am(m - 1).$$

Deinde vero habebimus hoc valore loco g ubique substituto

$$B = \frac{-A(h + fm + bm(m - 1))}{cn + an(2m + n - 1)}$$

$$C = \frac{-B(h + f(m + n) + b(m + n)(m + n - 1))}{2cn + 2an(2m + 2n - 1)}$$

$$D = \frac{-C(h + f(m + 2n) + b(m + 2n)(m + 2n - 1))}{3cn + 3an(2m + 3n - 1)}$$

$$E = \frac{-D(h + f(m + 3n) + b(m + 3n)(m + 3n - 1))}{4cn + 4an(2m + 4n - 1)}$$

etc.

Erit ergo A quantitas constans arbitraria, a qua sequentes coeffident.

5. Ex his coefficientium valoribus inventis intelligitur, si cius evanuerit, sequentes omnes simul evanescere, ita, ut his ipsius v fiat finitus, atque ideoreo acquatio assumta

$(a + bx^n)x^3 ddv + (c + fx^n)xdx dv + (g + hx^n)vdx^3 =$
integrationem admittat. Si enim fuerit

$$h + fm + bm(m - 1) = 0,$$

tum erit $v = Ax^m$; sed autem sic

$$h + f(m + n) + b(m + n)(m + n - 1) = 0,$$

tum erit

$$v = Ax^m + Bx^{m+n},$$

atque si

$$h + f(m + 2n) + b(m + 2n)(m + 2n - 1) = 0,$$

erit

$$v = Ax^m + Bx^{m+n} + Cx^{m+2n}.$$

Semper igitur aequatio proposita integrationem admittet, quoties fuerit

$$h + f(m + in) + b(m + in)(m + in - 1) = 0,$$

scilicet

$$h = -f(m + in) - b(m + in)(m + in - 1)$$

denotante i numerum quenamvisum integrum affirmativum cyphru non

Interim tamen si excipiendi sunt casus quibus denominatores evanescunt ista integratio non succedit, si fuerit

$$c = -a(2m + (i - 1)n - 1),$$

si quidem hoc casu i minor fuerit quam illo.

6. Alter modus ex nostro aequatione valorum ipsius v per series in hec constat, ut ponatur

$$v = Ax^k + Bx^{k-n} + Cx^{k-2n} + Dx^{k-3n} + Ex^{k-4n} + \text{etc.}$$

Hinc enim pro v , dv et ddv dobitis valoribus surrogatis reperiatur

$$h + fk + bk(k - 1) = 0,$$

quare ponamus

$$h = -fk - bk(k - 1).$$

Porro vero erit

$$B = \frac{A(g + ck + ak(k - 1))}{n! + nb(2k - n - 1)}$$

$$C = \frac{B(g + c(k - n) + a(k - n)(k - n - 1))}{2/n + 2bn(2k - 2n - 1)}$$

$$D = \frac{C(g + c(k - 2n) + a(k - 2n)(k - 2n - 1))}{3/n + 3bn(2k - 3n - 1)}$$

$$E = \frac{D(g + c(k - 3n) + a(k - 3n)(k - 3n - 1))}{4/n + 4bn(2k - 4n - 1)}$$

etc.

denotante ut ante i numerum quemcumque integrum
aequatio proposita erit integrabilis. Namque

si $i = 0$ erit $v = Ax^k$,
si $i = 1$ erit $v = Ax^k + Bx^{k-n}$,
si $i = 2$ erit $v = Ax^k + Bx^{k-n} + Cx^{k-2n}$
et ita porro.

7. Aequatio ergo nostra generalis

$(a + bx^n)x^2ddv + (c + fx^n)xdxdv + (g + hx^n)$
in qua est

$$g = -cm - am (m - 1) \quad \text{atque} \quad h = -fk -$$

quibus definitionibus nulla vis amplitudini aequationis
arbitrariarum quantitatuum g et h duae novae arbitrariae
haec, inquam, aequatio integrationem admittit, quoties fu-

$$\text{vel } f = \frac{(m + in)(m + in - 1) - k(k - 1)}{k - m - in} b = (1 - k - m -$$

$$\text{vel } c = \frac{(k - in)(k - in - 1) - m(m - 1)}{m - k + in} a = (1 - k - m +$$

Duplici ergo modo infiniti casus assignari possunt, quibus
integrabilis existit; atque insuper his singulis casibus ipsa
ipsius v per x algebraice exprimi poterunt, quaerende v ,
 B , C , D etc.; quippe quorum numerus istis casibus fiet fi-

8. Quamvis autem hec modo casuum erutorum inveniantur, tamen non est putandum haec integralia ae- tiones differentiales ex quibus sunt ortae. Quenadmodum ipsius dx non solum est x sed etiam $x + a$, ita haec integ- hoc modo inveniuntur, sunt tantum casus particulares p- qui oriuntur, si constans quaevis arbitraria vel nihil ponatur. Interim tamen in his omnibus casibus, quib

$$Pddv + Qdxdv + Rvdx^2 = 0,$$

, Q , R sint functiones quaecumque ipsius x , cuius iam inventum sit in particulari per huiusmodi viam, scilicet $v = X$, hoc est functioni enid x . Iam ad aequationem integralem completam erundam pono

$$v = Xz, \text{ erit } dv = zdX + Xdz$$

$$\text{atque } ddv = zddX + 2dXdz + Xddz,$$

s substitutis aequatio proposita abibit in hanc

$$+ PzddX + 2PdXdz + PXddz = 0;$$

$$+ QzdXdz + QXdxdz$$

$$+ RxXdx^2$$

in X sit valor, qui pro v substitutus satisfacit, erit

$$PddX + QdXdz + RXdx^2 = 0.$$

reca deletis his terminis restabit

$$2PdXdz + QXdxdz + PXddz = 0$$

$$\frac{2dX}{X} + \frac{Qdx}{P} + \frac{ddz}{dz} = 0;$$

cum P et Q sint functiones ipsius x , ponatur

$$\int \frac{Qdx}{P} = S$$

e integrando

$$X^2dz = Ce^{-S}dx \text{ atque } z = C \int \frac{e^{-S}dx}{X^2}$$

ante e numerum eius logarithmus hyperbolens est 1. Aequationis c

$$Pddv + Qdxdv + Rvdx^2 = 0,$$

satisfacit $v = X$, completum integrale erit

$$v = CX \int \frac{e^{-\int \frac{Qdx}{P}}}{X^2} dx,$$

integrationem admittat, atque simul etiam horum casuum
inveniri queant, inquiramus in aequationes differentiales
ex ista resultent, atque ideo iisdem casibus integrabili
autem proposita facile in aequationem differentialem
mutatur ponendo

$$v = e^{\int z dx}, \text{ ita ut sit } z = \frac{dv}{vdz}.$$

Unde cognito valore ipsius v , simul valor ipsius z innotescit

$$dv = e^{\int z dx} z dx \text{ et } ddv = e^{\int z dx} (dx dz +$$

quibus valoribus substitutis aequatio nostra transibit in

$$(a + bx^n)x^2 dz + (c + fx^n)xz dx + (a + bx^n)x^2 z^2 dx +$$

Hac ergo aequatio differentialis primi gradus factis

$$g = -cm - am(m-1) \text{ et } h = -fk -$$

semper est integrabilis, si fuerit

$$\text{vel } f = \frac{(m+in)(m+in-1)-k(k-1)}{k-m-in} b = (1-k-m)$$

$$\text{vel } c = \frac{(k-in)(k-in-1)-m(m-1)}{m-k+in} a = (1-k-m)$$

quibus casibus etiam ex valore ipsius v invento valor ipsius z quam incompletus ope aequationis $z = \frac{dv}{vdz}$ invenietur.

10. Quo autem clarius apparcat, quales aequationes
generali contineantur, in aliam formam aequationem in
in qua tres tantum insint termini huius formae

$$Pdz + Qz^2 dx + Rdx = 0$$

denotantibus P, Q et R functiones ipsius x . Haec uero
modis fieri potest, quorum primus est, si ponatur $z =$
ipsius x etiamnum incognita. Facta ergo hac substitutio-

$$(c + fx^n)T dx + (a + bx^n).xdT = 0,$$

minus, qui y continet, evanescat; habebitur ergo

$$\frac{(c + fx^n)dx}{(a + bx^n)x} + \frac{dT}{T} = 0,$$

rom ipsius T erui oportet. Reducetur autem haec aequatio ad istam

$$\frac{cdx}{ax} + \frac{(af - bc)x^{n-1}dx}{a(a + bx^n)} + \frac{dT}{T} = 0,$$

egrado est

$$\frac{c}{a} \ln x + \frac{a/f - bc}{abn} \ln(a + bx^n) - lT =: C$$

$$T = \frac{(a + bx^n) \frac{bc - af}{abn}}{x^n}.$$

rgo

$$z := \frac{(a + bx^n) \frac{bc - af}{abn}}{x^n} y$$

nostra abibit in hanc

$$dy + \frac{(a + bx^n) \frac{bc - af}{abn}}{x^n} y^2 dx + \frac{(y + hx^n) x^{\frac{n}{abn} - 2} dx}{(a + bx^n)^{\frac{bc - af}{abn} + 1}} = 0$$

pterea iisdem casibus, quibus superiores aequationes, integrationem

Hinc iam specialiores formemus aequationes ponendo primo ut sit

$$dy + x^a y^2 dx + \frac{(y + hx^n) x^{\frac{a}{abn} - 2} dx}{a + bx^n} = 0,$$

porro

$$x^{\frac{a-c}{a}} = t \quad \text{sou} \quad x = t^{\frac{a}{a-c}}$$

r

Haec ergo aequatio, si fuerit

$$g = -cm - am(m-1) \text{ et } h = -\frac{b}{n}(ek + ak(k-1))$$

semper integrationem admetit, quoties erit

$$\text{vel } c = (1 - k - m - in)a \text{ vel } c = (1 - k - m - in)a$$

hoc est quoties erit

$$\frac{c + a(k + m - 1)}{an}$$

numerus integer sive affirmativus sive negativus.

12. Si insuper fuerit $c := 0$, habebitur loco g et h actu svaloribus

$$dy + y^2 dt = \frac{(am(m-1) + bk(k-1)t^n)dt}{(a + bt^n)tt}$$

quae aequatio integrabilis erit, quoties fuerit

$$\text{vel } \frac{1 - k - m}{n} \text{ vel } \frac{k + m - 1}{n}$$

nummerus integer affirmativus; hoc est quoties fuerit $\frac{k + m - 1}{n}$ sive affirmativus sive negativus. Haec ergo aequatio

$$dy + y^2 dt = \frac{am(m-1)dt}{(a + bt^n)tt}$$

integrabilis erit, si fuerit vel $\frac{m-1}{n}$ vel $\frac{m}{n}$ numerus integer sive a negativus. Atque haec aequatio

$$dy + y^2 dt = \frac{bk(k-1)t^n dt}{(a + bt^n)tt}$$

integrabilis erit, si vel $\frac{k-1}{n}$ vel $\frac{k}{n}$ fuerit numerus integer sive a negativus.

emper integrationem admetit, quoties fuerit $\frac{k+m}{n}$ numerus integer sive
positivus sive negativus. Quare haec aequatio

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{m^2 a dx}{(a + bx^n)x}$$

integrabilis erit, quoties $\frac{m}{n}$ fuerit numerus integer; haec vero aequatio

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{k^2 b x^{n-1} dx}{a + bx^n},$$

sunt $\frac{k}{n}$ fuerit numerus integer.

4. Resumamus aequationem generali

$$dy + \frac{(a + bx^n)^{\frac{b-a}{abn}} y^2 dx}{x^a} + \frac{(g + hx^n) x^{\frac{c-a}{abn}-2} dx}{(a + bx^n)^{\frac{b-a}{abn}+1}} = 0,$$

namus

$$c := -a(n-1), \text{ fiat quo } (a + bx^n)^{\frac{b-a}{abn}} = t,$$

$$x^n = \frac{t^{\frac{b-a}{b-f}} - a}{b};$$

't ista aequatio

$$dy + \frac{y^2 dt}{b-f} + \frac{b(bg - ah + ht^{\frac{b-a}{b-f}}) t^{\frac{b-a}{b-f}-2} dt}{(b-f)(t^{\frac{b-a}{b-f}} - a)^3} = 0,$$

est

$$g = am(n-m) \text{ et } h = -fk - bk(k-1).$$

Vero aequatio totius integrabilis evadit, quoties fuerit

$$\text{vol } \frac{k+m-n}{n} \text{ numerus integer affirmativus seu } i$$

$$\text{vol } \frac{f+b(m+k-1)}{bn} \text{ numerus integer negativus.}$$

quae semper integrationem admittet, dummodo $\frac{k+m}{n}$ fuisse affirmativus sive negativus. Hinc posito $k = n$, ista a

$$dy + \frac{y^2 dt}{nb} + \frac{abm(n-m)dt}{nt(t-a)^2} = 0$$

integrationem admittet, si fuerit $\frac{m}{n}$ numerus integer. At aequatio

$$dy + \frac{y^2 dt}{nb} + \frac{bk(n-k)dt}{nt(t-a)} = 0$$

integrabilis erit, quando fuerit $\frac{k}{n}$ numerus integer sive negativus.

15. Rovertamur ad aequationem primitivam inter x

$(a+bx^n)x^2 dz + (c+fx^n)xz dx + (a+bx^n)x^2 z^2 dx + (g$
quae posito

$$g = -cm - am(m-1) \text{ et } h = -fk - bk$$

integrabilis est, si fuerit

$$\text{vel } f = (1-k-m-in)b \text{ vel } c = (1-k-$$

Alio autem modo eam transformemus in aequationem tribus constantibus. Ponamus scilicet

$$z = Ty + S,$$

donaturtibus T et S functionibus ipsius x ; erit

$$dz = Tdy + ydT + dS,$$

his substitutis prodibit ista aequatio

$$(a+bx^n)Tx^2 dy + (a+bx^n)x^2 ydT + (a+bx^n)x^2 T^2 y^2 dx + \\ + (e+fx^n)Txydx + \\ + 2(a+bx^n)x^2 TSydx + \\ +$$

$$\frac{dT}{T} + 2Sdx + \frac{(c+f x^n)dx}{(a+bx^n)x} = 0.$$

us anto omnia $T = x^p$, quo post divisionem per $(a+bx^n)Txx$ coefficie
 y^2dx fiat simplex potestas ipsius x ; crit

$$\frac{p}{x} + 2S + \frac{c+f x^n}{x(a+bx^n)} = 0$$

$$S = \frac{-c-ap-(f+bp)x^n}{2x(a+bx^n)}.$$

et

$$a(c+ap)dx - a(n-1)(f+bp)x^n dx + b(f+bp)x^{2n}dx + b(n-1)(c+ap)x^n d$$

his valoribus substitutis obtinebitur ista aequatio

$$(a+bx^n)x^{n+2}dy + (a+bx^n)x^{2n+2}y^2dx + \frac{p(p+2)(a+bx^n)dx}{4} -$$

$$\frac{2g}{2}dx + \frac{(f+2h)x^n dx}{2} + \frac{cdx + 2n(bc-af)x^n dx - 2c/x^n dx - fx^{2n}dx}{4(a+bx^n)} =$$

or $(a+bx^n)x^{n+2}$ divisa reducitur ad hanc

$$dy + x^n y^2 dx + \frac{p(p+2)dx}{4x^{n+2}} + \frac{(c+2g)dx + (f+2h)x^n dx}{2(a+bx^n)x^{n+2}}$$

$$= \frac{(c+fx^n)^2 dx - 2n(bc-af)x^n dx}{4(a+bx^n)^2 x^{n+2}}.$$

equatio ita est comparata, ut posito

$$g = -cm - am(m-1) \text{ et } h = -fk - bk(k-1),$$

• sit integrabilis, si fuerit

$$\text{vel } \frac{-(k+m-1)b-f}{bn} \text{ vel } \frac{(k+m-1)a+c}{an}$$

us integer affirmativus.

et aequatio inventa transibit in hanc

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{(p+1)^2 dx}{4 x^{p+2}} - \frac{(a-c)^2 dx}{4 a^2 x^{p+2}} + \frac{(y+1)}{(a+b)}$$

quae, si sit

$$g = -cm - am(m-1) \quad \text{et} \quad h = -\frac{b}{a}(ck + a)$$

integrabilis existit, si

$$\frac{(k+m-1)a+c}{an}$$

fuerit numerus integer sive affirmativus sive negativus.
quo prodeat ista aequatio

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{(p+1)^2 dx}{4 x^{p+2}} = \frac{(amm+bkk)}{(a+b)x^n}$$

quae integrabilis erit, si $\frac{k+m}{n}$ fuerit numerus integer.

17. Ponamus in aequatione generali ultima § 15 in termini simplices prodeant, habebitur ista aequatio

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{(p+1)^2 dx}{4 x^{p+2}} - \frac{(a-c)^2 dx}{4 aax^{p+2}} +$$
$$+ \frac{(af-naf+2ah-cf)x^n dx}{2 a^2 x^{p+2}} - \frac{fx^{2n} dx}{4 aax^{p+2}}$$

quae posito

$$g = -cm - am(m-1) \quad \text{et} \quad h = -$$

integrabilis existit, si vel

$$\frac{(k+m-1)a+c}{an}$$

fuerit numerus integer affirmativus, vel si sit $f = 0$; quod constat. Ponamus

$$a^2(p+1)^2 - (a-c)^2 + 4ag = aa^2, \quad \text{atque} \quad af - naf =$$

erit

$$g = \frac{\alpha a + \alpha(n+2k+\beta)^2 - \alpha(p+1)^2}{4};$$

substitutis erit

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{\alpha dx}{4x^{p+2}} + \frac{\beta/x^p dx}{2\alpha x^{p+3}} - \frac{f/x^{2n} dx}{4\alpha x^{p+2}} = 0,$$

ob valorem ipsius g iam auto deslinatum

$$n+2k+\beta = 2m + \sqrt{((p+1)^2 - \alpha)},$$

quatio integrationem admittet, si fuerit

$$\frac{m-n-k-\beta}{n} \quad \text{seu} \quad \frac{n-\beta \pm \sqrt{((p+1)^2 - \alpha)}}{2n}$$

res integer affirmativus. Sit $\alpha = 0$ et $\beta = 0$, habebitur ista aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{f/x^{3n-p-2} dx}{4\alpha}$$

quoties integrationem admittat, quoties fuerit

$$\frac{-n \pm (p+1)}{2n}$$

res integer affirmativus. Sit ergo

$$i = \frac{-n \pm (p+1)}{2n}, \quad \text{erit} \quad n = \frac{\pm(p+1)}{2i+1},$$

acquatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{f/x^{\frac{\pm 2(p+1)}{2i+1}-p-2} dx}{4\alpha}$$

erit integrabilis. Hace autem aequatio ipsa est RICCATIANA¹⁾; nam $p=0$ prodit

$$dy + y^2 dx = \frac{f/x^{\frac{\pm 2-4i-2}{2i+1}} dx}{4\alpha}.$$

quae integrabilis erit, si fuerit

$$\frac{\pm(p+1)-n-\beta}{2n}$$

numerus integer affirmativus pnta i . Facto autem

$$\pm(p+1)-n-\beta = 2ni \quad \text{erit} \quad \beta = \pm(p+1)-n(2i)$$

Quamobrem haec aequatio

$$dy + x^ny^2dx = \frac{\int fx^{2n-n-2}dx}{4aa} + \frac{(n/(2i+1)\pm/(p+1))x^{n-i}}{2a}$$

semper est integrabilis. Hinc sequuntur sequentes aequationes

$$dy + y^2dx = \frac{\int fxxdx}{4aa} + \frac{\int(4i+2\pm 1)dx}{2a}$$

$$dy + y^3dx = \frac{\int dx}{4aa} + \frac{\int(2i+1\pm 1)dx}{2ax}$$

$$dy + \frac{y^2dx}{x} = \frac{\int fxdx}{4aa} + \frac{\int(2i+1)dx}{2a}$$

quae omnes sunt integrabiles. Quare haec aequatio

$$dy + Ay^2du = Buudu + Cdu$$

integrabilis existit, quando $\frac{CVA}{VB}$ fuerit numerus integer affirmatusque $4i+2\pm 1$ omnes numeros impares complectitur in se

19. Ponamus in superiore aequatione tantum $\beta = 0$; et aequatio

$$dy + x^ny^2dx = \frac{\int fx^{2n}dx}{4aa x^{n+2}} - \frac{adx}{4x^{n+2}},$$

quae integrabilis erit, quoties fuerit

$$\frac{-n\pm\sqrt{(p+1)^2-a}}{2n}$$

rem haec aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{f/x^{2n-p-2} dx}{4aa} + \frac{(n^2(2i+1)^2 - (p+1)^2) dx}{4x^{p+2}}$$

integrabilis erit. Si sit $p = 0$, erit ista aequatio

$$dy + y^2 dx = \frac{\int f/x^{2n-2} dx}{4aa} + \frac{(n^2(2i+1)^2 - 1) dx}{4x^3}$$

temper integrabilis. Hinc ponendo $\frac{\int f}{4aa} = A$, quia f et a sunt quantitariae, integrabiles erunt sequentes aequationes

$$dy + y^3 dx = A dx + \frac{i(i+1) dx}{xx}$$

$$dy + y^5 dx = Ax^2 dx + \frac{(4i+3)(4i+1) dx}{4xx}$$

$$dy + y^7 dx = Ax^4 dx + \frac{(3i+2)(3i+1) dx}{xx}$$

ius generis innumorabiles aliae.

Et in aequatione

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{dx(f/x^{2n} - 2\alpha\beta x^n - \alpha a^2)}{4a^2 x^{p+2}}$$

ponta $\alpha = -\beta^2$, quo sit

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{(x^n - \beta a)^2 dx}{4a^2 x^{p+2}},$$

uatio toties integrabilis erit, quoties fuerit

$$\frac{-n-\beta \pm \sqrt{((p+1)^2 + \beta^2)}}{2n}$$

integer affirmativus puta $= i$. Erit ergo

$$(2i+1)n + \beta = \sqrt{((p+1)^2 + \beta^2)}$$

$$\beta = \frac{(p+1)^2 - n^2(2i+1)^2}{2n(2i+1)};$$

quoties ergo β huiusmodi habuerit valorem, aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{(\beta x^n - \beta a)^2 dx}{4 a^2 x^{p+2}}$$

integrationem admittet. Posito igitur $p = 0$ ista aequatio

$$dy + y^2 dx = \frac{dx}{x} \left(\frac{n^2(2i+1)^2 - 1}{4n(2i+1)} + \frac{f}{2a} x^n \right)^2$$

integrabilis erit. At si $p = -1$ prodibit ista aequatio

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{dx}{x} \left(\frac{n(2i+1)}{4} + \frac{f}{2a} x^n \right)^2$$

integrabilis. Sit autem $x^{p+1} = t$, erit

$$x^n dx = \frac{dt}{p+1}, \quad x^n = t^{\frac{n}{p+1}} \quad \text{et} \quad \frac{dx}{x^{p+2}} = \frac{dt}{(p+1)t},$$

habebitur ergo ista aequatio

$$(p+1)dy + y^2 dt = \frac{(ft^{\frac{n}{p+1}} - \beta a)^2 dt}{4a^2 tt}$$

quae integrabilis erit, si fuerit

$$\beta = \frac{(p+1)^2 - n^2(2i+1)^2}{2n(2i+1)}.$$

24. Multo quidem plura consecaria ex nostra aequatione parum elegantia deduci possent, sed ampliorem evolutionem alii invant, relinquo. Interim notari convenit praeter hanc methodum, secutus, alias dari innumeratas, quarum ope aequationes differenti certis duntaxat casibus integrabiles evadunt, invoniri possunt, scilicet non solum laboriosas. Ita si consideretur¹⁾ haec aequatio

1) Vide L. EULERI Commentationes 274 et 710: *Constructio aequationis differenti*

$Aydu^2 + (B + Cu) du dy + (D + Eu + Fuu) dd y = 0$
sumto elemento du constante. Novi comment. acad. sc. Petrop. 8 (1760/1), 1763, p. 116.
transformationis singularis serierum. Nova acta acad. sc. Petrop. 12 (1794), 1801, p. 116.
EULERI Opera omnia, I 22 et I 16.

$$v = Ax^m + Bx^{m+n} + Cx^{m+2n} + \text{etc.},$$

sufficientes quidem definire licet, sed binos contiguos evanescere oportentes omnes evanescent. Scilicet quo siat $v = Ax^m$ necesse est

$$p + fm + am(m-1) = 0$$

c

$$q + gm + bm(m-1) = 0 \quad \text{et} \quad r + hm + cm(m-1) = 0.$$

item siat

$$v = Ax^m + Bx^{m+n},$$

ur ut sit

$$B = -\frac{A(q + gm + bm(m-1))}{nf + na(2m + n - 1)},$$

$$p + fm + am(m-1) = 0,$$

$$r + h(m+n) + c(m+n)(m+n-1) = 0$$

$$\text{ato } n^2(h + c(2m + n - 1))(f + a(2m + n - 1)) \\ + gm + bm(m-1))(q + g(m+n) + b(m+n)(m+n-1)) = 0.$$

satis liquet, ulterius progrediondo labore in immensum exerescere.

Unicum tamen coronidis loco exemplum simplicius afforam, quo sc

$$b = 0, \quad c = 0, \quad f = 0 \quad \text{et} \quad g = 0,$$

$$\text{positoquo } v = e^{fx} \quad \text{posui} \quad z = y - \frac{h}{2a}x^{2n-1},$$

ato sequens provenit aequatio

$$dx = \frac{hh}{4au}x^{4n-2}dx + \frac{x^{2n-2}dx}{2a}(h(2n-1)-2r) - \frac{q}{a}x^{n-2}dx + \frac{m(m-1)d}{xx}$$

or duos casus expositos integrabilis est,

secundo invenit $q = \nu \sqrt{aa(x^n - n - 2ax)} \quad \text{et} \quad r = -n(ax + a),$
praeter hos vero casus infiniti dantur alii, quibus ista aquatio pariter in
bilis existit, sed ad eos determinandos resolutiones aquationum p
dimensionium requiruntur. Posito

$$r = \frac{\nu(2n-1)}{2}$$

per secundum casum ista aquatio

$$dy \pm y^2 dx = \frac{hh}{4aa} x^{4n-2} dx \pm \frac{n}{a} x^{n-2} dx \sqrt{3ahn + \frac{(16nn-1)dx}{4xx}}$$

integrabilis erit.

METHODUS Aequationes DIFFERENTIALIAE ALTIORUM GRADUUM INTEGRANDI ULTERIUI PROMOTA

Commentatio 188 indicis ENESTROMIANI

Novi Commentarii academico scientiarum Polycopitarum 8 (1760/1), 1753, p. 3-35

Summarium ibidem p. 6-8

SUMMARIUM

Hae Dissertatio sine dubio insigne continent calculi integralis augmentini; et radatur methodus, innumerabiles aequationes altiorum graduum ita expedite solvi, ut per unam operationem statim aequatio integralis obtinetur, neque operationes successive instituere, quoti est gradus aequatio differentialis proprii modi operationes aliae methodi adhuc cognitae requirant. Tradidicat autem in Volumine Septimo Miscellaneorum Berolinensium iun specimen huius methodi, erat una operatione integrale huius aequationis invoniro:

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \frac{Ed^3y}{dx^4} + \frac{Fd^4y}{dx^5} + \text{etc.},$$

elementum dx sumtum est constans, litteras autem A, B, C, D etc. coefficientes quoscunque constantes; nunc autem hanc methodum extendit ad hanc formam latius patentem:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \frac{Ed^3y}{dx^4} + \frac{Fd^4y}{dx^5} + \text{etc.},$$

littera X donat quantitatem quamcumque ex variabili x et constantibus uterum latam. Omnia hic notata est dignum, quod operatio semper succedit, ad eam quo etiam gradum differentialium aequatio ascendat, no gradu quidem infinito, cuius eximia exempla Anctor in sequentibus exhibit. In hac autem Dissertacione casum admodum simplicem hanc aequatione $d^3y = ydx^3$ contontum inveniri persequitur, ostendens quam prolixum ac taediosum calculum eius solutio responde que tandem ad aequationem quidem differentiali primi ordinis perdu-

in subsidium vocatis artificiis elicit integrale quidem, sed tantum denique per novam operationem integrale completum colligit. Tum integrationes instituere oportet, antequam solutio ad finem sit perdita iudicium de praestantia novae methodi ferre licet, cuius beneficio molestis ambagibus una eaque facillima operatione non solum haec sed generalis exhibita ita perfecte resolvitur, ut statim aequatio reperiatur. Operatio autem illa reducitur ad resolutionem aequationis forma ita ex proposita aequatione differentiali derivatur, ut sit

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + \text{etc.}$$

atque nunc totum negotium in resolutione huius aequationis Algebraicæ quod quidem cum de integratione est quaestio merito pro facillimo habet aequationis cunctæ quaerendæ sunt radices, carumque quaelibet super simplicissimæ portionem integralis quæsiti, ita ut omnibus radicibus hominum universum integrale completum obtineatur. Difficultate quidem haec videtur iis easib; quibus illa aequatio Algebraica radices habet vel abundantes; sed et huic incommodo feliciter occurrit Auctor, dum pro his praebet regulas, quarum ope tota operatio æque expedite perfici posse.

Si quis quaerat, quenam usum huiusmodi speculationes, quæ nimis steriles videantur, habero queant, ei audacter respondere licet, Problema Physicum, vel ad vitam communem pertinens, cuius solutione plerumque ad aequationem differentialem altioris cuiusdam ordinis posse facile intelligere licet, quam parum tales speculationes contemni merentur.

1. Tradidi in volumine septimo Miscellaneorum Berolinensi facilem aequationes differentiales cuiusque gradus, in quibus ubique unicam obtinet dimensionem, alterius vero tantum differentiam constans assumitur, ocurrat, integrandi, atque adeo aequatione quæ differentiale propositam penitus exauriat, inveniendam si aequatio proposita differentialis primum gradum supereret, plerumque in integrationibus opus erat, sed uno quasi ietu cuiuscunq; demum aequatio proposita, methodus ibi exposita eandem suppeditat, finitam, quæ proditura esset, si successive tot instituerentur quot gradus differentia in ea obtinent. Sic si aequatio proposita quarti gradus, more solito ea per unam integrationem portionem differentialem tertii gradus reduci, tum vero denuo integranda, ut ad gradum secundum revocetur: quo facto adhuc di-

1) Commentatio 62, p. 108 huius voluminis.

tipicitatem per methodum meum prorsus evito, cum unica opera
in veram aequationem integralem elicio.

2. Quantopere autem modum integrandi vulgarem toties repeten-
tis differentialitas in aequatione inest, scenti in molestissimos cal-
damus, unico exemplo ostendisse invabit¹). Sit ergo proposita haec aeq-
uationalis tertii gradus

$$d^3y = ydx^3,$$

qua elementum dx constans ponitur. Haec aequatio, etsi mea met-
tillime ter integratur, tamen ne quidem modulus eam semel tantum integ-
ratur. Statim quidem, quia variabilis x ipsa deest, apparet eam
hunc secundum deprimi posse. Si enim ponatur $dx = pdy$, ob dx con-

$$0 = pdydy + dydy$$

lentio differentiando

$$0 = pd^3y + 2dpddy + dyddp.$$

le fit

$$ddy = -\frac{dpdy}{p}$$

$$d^3y = -\frac{2dpddy}{p} - \frac{dyddp}{p} = \frac{2dp^2dy}{pp} - \frac{dyddp}{p},$$

valores in aequatione proposita $d^3y = ydx^3$ substituti dabunt:

$$\frac{2dp^2dy}{pp} - \frac{dyddp}{p} = ypd^3y \text{ seu } ypd^3y = 2dp^2 - pdydp.$$

ne cum neque dp neque dy sit constans, sed constantiae ratio ex aequa-
tione $= -\frac{dpdy}{p}$ definitur, per methodos solitas vix ulterius tractari po-
nuntur. Invenimus quidem aequatio potest in aliam formam, in qua nullum
unum constans insit. Ponatur $dp = qdy$; erit

$$ddp = qddy + dqdy$$

1) Cf. Commentationem 02, § 1, p. 108.

unde

$$ddp = -\frac{qqdy}{p} + dqdy$$

sicque aquatio inventa hanc induet formam:

$$yp^5 dy = 2 qq dy + qq dy - pdq = 3 qq dy - pdq$$

In qua pro libitu differentiale constans assumere licet. Sit $dp = q$, erit $dq = \frac{dp}{dy}$; habebiturque

$$yp^5 dy^2 = 3 dp^2 - pdq.$$

At si ponatur $p = \frac{1}{r}$ fiet

$$ydy^2 = rdr^2 + rrddr,$$

quae aquatio cum ambae variabiles ubique totidem scilicet tangent, ope methodi meae¹⁾ in III. Tomo Commentariorum expotest. Ponatur scilicet

$$y = e^{zdu} \text{ et } r = e^{zdu} u$$

denotanto e numerum cuius logarithmus hyperbolicus = 1, c

$$dy = e^{zdu} zdu \text{ et } ddy = 0 = e^{zdu} (zddu + du dz + zdz)$$

Deinde est

$$dr = e^{zdu} (du + zu du)$$

et ob $r = uy$ erit

$$ddr = 2 du dy + yddu = e^{zdu} (ddu + 2zdu^2).$$

Sed $ddu = -\frac{du dz}{z} - zdw^2$, unde

$$ddr = e^{zdu} \left(zdu^2 - \frac{du dz}{z} \right).$$

Qui valores in aequatione

$$ydy^2 = rdr^2 + rrddr$$

substituti dabunt:

$$zzdu = u(1 + zu)^2 du + uuzdu - \frac{uudz}{z},$$

1) Vide Commentationem 10 § 11; p. 6 huius voluminis.

$$\frac{dt}{t} = t u^3 du + 3 t u du - t du.$$

otius cum aequatio proposita ipsa facile conficiatur, inde integratio equationis potenda videtur. Ponatur porro $t = \frac{1}{s}$, atque aequatio exhibbit in hanc

$$sds + 3sudu = du(1-u^3),$$

sequitur immediate ex proposita elicetur, ponendo

$$dx = \frac{du}{s} \quad \text{et} \quad \frac{dy}{y} = \frac{udu}{s},$$

m ob $\frac{du}{s}$ constans,

$$sddu = dsdu \quad \text{et} \quad \frac{dyy}{y} = \frac{u^3 du^2}{ss} + \frac{du^2}{s}.$$

$$\frac{d^3y}{y} = \frac{u^3 du^3}{s^3} + \frac{3u du^3}{ss} + \frac{du ddu}{s} = \frac{u^3 du^3}{s^3} + \frac{3u du^3}{ss} + \frac{du^3 ds}{ss},$$

ores in aequatione $d^3y = y dx^3$ substituti praebebunt aequationem in

$$sds + 3sudu = du(1-u^3).$$

Totum ergo negotium ad integrationem huius aequationis revocatur integrabilem esse vel inde patet, quod aequatio differentialis tertii gradus, quia est nata, integrationem admittat. Quoniammodum autem hoc opus solvendum, [ostendatur] in aequatione latius patente, quae per eandem integrationem ex hac aequatione differentiali tertii gradus oritur,

$$Aydx^3 + Bdx^2 dy + Cdx dy + Dd^3y = 0,$$

ut autem ponendo

$$dx = \frac{du}{s} \quad \text{et} \quad \frac{dy}{y} = \frac{udu}{s}$$

aequatio differentialis primi gradus

$$Dsds + sdu(C + 3Du) + du(A + Bu + Cuu + Du^3) = 0,$$

quando primaria obserua sit.

Erit enim $ds = \beta du + 2\gamma u du$. Unde fit

$$\begin{aligned} \frac{D_s ds}{du} &= Da\beta + 2Dayu + 2D\beta\gamma u \\ &\quad + D\beta\beta u + D\beta\gamma u^2 \\ s(C + 3Du) &= Ca + C\beta u + C\gamma u^2 \\ &\quad + 3Dan + 3D\beta\gamma u^2 \\ A + Bu + Cu^2 + Du^3 &= A + Bu + Cu^2 \end{aligned}$$

Reddantur iam singuli termini homologi = 0, si etque prima
Unde fit vel $1 + \gamma = 0$ vel $1 + 2\gamma = 0$. Deinde est

$$3D\beta(\gamma + 1) + C(\gamma + 1) = 0,$$

cui aequationi quoque satisfacit $\gamma + 1 = 0$, ergo erit $\gamma = -1$

$$Da = -B - C\beta - D\beta\beta \quad \text{sen} \quad a = \frac{-B - C\beta - D\beta\beta}{D}$$

Substitutatur hie valor in aequatione

$$Da\beta + Ca + A = 0 \quad \text{sen} \quad D^2a\beta + CDa + A = 0$$

eritque

$$\begin{aligned} -BD\beta - CD\beta^2 - DD\beta^3 &= 0 \\ -BC - CC\beta - CD\beta^2 & \\ + AD & \end{aligned}$$

Ad β ergo inveniendum hanc aequationem cubicam res
autem a quaeratur, erit:

$$D^2a^3 - BDa^2 + ACA + A^2 = 0.$$

Sit $a = \frac{A\omega}{D}$, si et $A\omega^3 + B\omega^2 + C\omega + D = 0$

Sit ergo ω radix huius aequationis cubicae, si et

$$a = \frac{A\omega}{D}, \quad \beta = -\frac{B - C\omega}{D\omega} \quad \text{et} \quad \gamma = \dots$$

atque

$$s = \frac{A\omega^3 - (D + C\omega)u - D\omega u^2}{D\omega}.$$

Porro si et

$$x = \int \frac{du}{s} = \int \frac{D\omega du}{A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u}$$

atque

$$ly = \int \frac{udu}{s} = \int \frac{D\omega u du}{A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u}$$

in eo nulla nova occurrit constans, quae in ipsa aequatione non inserviet cognito valoro particulari ipsius s , ex eo valor compleatus sequenti modo.

Ponatur valor iam inventus

$$\frac{A\omega^2 + (D + C\omega)u - D\omega u^2}{D\omega} = V$$

atur $s = V + z$, ut sit

$$ds = dV + dz,$$

prohibet

$$\left. \begin{array}{l} DVdV + DVdz + Dzdv + Dzdz \\ + CVdu \\ + 3 DVudu \\ + (A + Bu + Cuu + Du^3)du \end{array} \right\} = 0.$$

ero sit per hypothesis

$$DVdV + Vdu(C + 3 Du) + du(A + Bu + Cuu + Du^3) = 0,$$

$$Dzdz + z(Cdu + 3 Dudu + DdV) + DVdz = 0.$$

$$V = \frac{A\omega}{D} - \frac{u}{\omega} + \frac{Cu}{D} + uu$$

$$dV = -\frac{du}{\omega} + \frac{Cdu}{D} + 2udu$$

$$Dzdz + z\left(-\frac{Ddu}{\omega} + Dudu\right) + \frac{dz}{\omega}(A\omega^2 + (D + C\omega)u - D\omega u^2) = 0$$

$$zdz + zdu\left(u - \frac{1}{\omega}\right) + dz\left(\frac{A\omega}{D} - \frac{(D + C\omega)u}{D\omega} - uu\right) = 0,$$

equatio nisi bene tractetur, difficienter ad separationem variabilium perducitur. Interim tamen continetur in hac forma generali, quae separationem posuit:

$$zdz + zdu(u + a) = dz(uu + 2bu + c).$$

et differentiando:

$$dz - pdu = \frac{(u+a)(uu+2bu+c)dp + pdu(2p(u+b)+uu+2)}{(p+u+a)^2}$$

seu

$$pdu(pp+2ap-2bp+aa-2ab+c) = (u+a)(uu+2bu+c)$$

in qua variabiles sponte a se invicem separuntur; erit enim:

$$\frac{dp}{p(pp+2(a-b)p+aa-2ab+c)} = \frac{du}{(u+a)(uu+2bu+c)}$$

Opus autem foret summe taediosum, si hanc aequationem inde exinde integrale aequationis differentialis tertii gradus erueret.

4. Apparet hinc quanto labore tandem huiusmodi regula integrale aequationis differentialis tertii gradus erit possit, methodi meae in Volumine septimo Miscellancorum expositae perspicitur. Eo magis autem eius utilitas in oculos incurret, si loco differentialis tertii gradus alia, quae sit quarti altiorisve gradus tractetur, tunc enim substitutiones hic adhibitae aequationem non primi, sed secundi altiorisve gradus praebet, cuius inter artificiis obtineri poterit. Et quamvis tandem etiam huius aequationis invenirotur, tamen id plenimque tantum foret particulare, et per mas demum substitutiones suppeditat, et ipsius aequationis prae gralce, et quidem particulare tantum: cum mea methodus foro substitutionis integrale completum praebeat. Quod ut clarius intelligatur tradita substitutione in hac aequatione differentiali quarti gra-

$Aydx^4 + Bdx^3dy + Cdx^2ddy + Ddxd^3y + Ed^4y =$
in qua dx penitus constans. Sit igitur

$$dx = \frac{du}{s} \quad \text{seu} \quad du = sdx, \quad \text{et} \quad \frac{dy}{y} = \frac{udu}{s} = udx;$$

erit ob dx constans:

$$\frac{ddy}{y} - \frac{dy^2}{y^2} = dxdu = sdx^2;$$

Hinc fieri posse

$$\frac{d^3y}{y} - \frac{dy \cdot d^2y}{y^2} = 2usdx^3 + dsdx^2 \quad \text{et} \quad \frac{d^3y}{y} = u^3dx^3 + 3usdx^3 + ds$$

iterumque differentiando prodicit

$$\frac{d^4y}{y} - \frac{dy \cdot d^3y}{yy} = 3unsdx^4 + 3udx^3ds + 3ssdx^4 + dx^3dds,$$

ideoque

$$\frac{d^4y}{y} = u^4dx^4 + 6unsdx^4 + 4udx^3ds + 3ssdx^4 + dx^3dds.$$

Quibus valoribus in aequatione hae substitutis

$$Adx^2 + \frac{Bdxdy}{y} + \frac{Cddy}{y} + \frac{Dd^3y}{ydx} + \frac{Ed^4y}{ydx^2} = 0$$

proveniet haec aequatio:

$$Adx^2 + Budsdx^2 + Cusdx^3 + Csdx^2 + Du^3dx^2 + 3Dusdx^2 + Ddx^2 + Eu^4dx^2 + 6Eusdx^2 + 4Eudsds + 3Essdx^2 + Edds = 0$$

Cum autem sit $dx = \frac{du}{s}$, erit

$$du^2(A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4) + sdu^2(C + 3Du + 6Eu) + 3sdu^2(D + 4Eu) + Essdds = 0.$$

Apparet quidem huic aequationi satisfaciens, si sit $s = 0$ et u radix huius tensionis:

$$A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4 = 0.$$

Sit ergo α una ex radicibus huius aequationis, et sumendo $u = \frac{dy}{y} = adx$ et $y = e^{\alpha x}$, qui valor quoque aequationi differentiali quartae propositae conveniet. Erit autem tantum integrale maxime particulare autem quaternae aequationis $A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4 = 0$ radices sint a, β, γ, δ , suppeditare queant valorem

$$y = Ae^{\alpha x} + Be^{\beta x} + Ce^{\gamma x} + De^{\delta x},$$

qui est integrale completum, tamen hinc non facile patet, qualis fuerint ipsius y , si radicum a, β, γ, δ quaedam fuerint imaginariae vel

aequationis differentio-differentialis inter u et s assignabitur.

$$u = \frac{dy}{ydx} \text{ et } s = \frac{du}{dx};$$

ideoque

$$u = \frac{\mathfrak{A}ae^{\alpha x} + \mathfrak{B}be^{\beta x} + \mathfrak{C}ce^{\gamma x} + \mathfrak{D}de^{\delta x}}{\mathfrak{A}e^{\alpha x} + \mathfrak{B}e^{\beta x} + \mathfrak{C}e^{\gamma x} + \mathfrak{D}e^{\delta x}}$$

et

$$s = \frac{\mathfrak{A}\mathfrak{B}(a-\beta)^2 e^{(\alpha+\beta)x} + \mathfrak{A}\mathfrak{C}(a-\gamma)^2 e^{(\alpha+\gamma)x} + \mathfrak{A}\mathfrak{D}(a-\delta)^2 e^{(\alpha+\delta)x} + \mathfrak{B}\mathfrak{C}(\beta-\gamma)^2 e^{(\beta+\gamma)x} + \mathfrak{B}\mathfrak{D}(\beta-\delta)^2 e^{(\beta+\delta)x} + \mathfrak{C}\mathfrak{D}(\gamma-\delta)^2 e^{(\gamma+\delta)x}}{(\mathfrak{A}e^{\alpha x} + \mathfrak{B}e^{\beta x} + \mathfrak{C}e^{\gamma x} + \mathfrak{D}e^{\delta x})^2}$$

Hinc concluditur fore:

$$s + uu = \frac{\mathfrak{A}^2 a^2 e^{2\alpha x} + \mathfrak{B}^2 \beta^2 e^{2\beta x} + \mathfrak{C}^2 \gamma^2 e^{2\gamma x} + \mathfrak{D}^2 \delta^2 e^{2\delta x}}{(\mathfrak{A}e^{\alpha x} + \mathfrak{B}e^{\beta x} + \mathfrak{C}e^{\gamma x} + \mathfrak{D}e^{\delta x})^2} + \dots$$

$$\frac{\mathfrak{A}\mathfrak{B}(a^2 + \beta^2)e^{(\alpha+\beta)x} + \mathfrak{A}\mathfrak{C}(a^2 + \gamma^2)e^{(\alpha+\gamma)x} + \mathfrak{A}\mathfrak{D}(a^2 + \delta^2)e^{(\alpha+\delta)x} + \mathfrak{B}\mathfrak{C}(\beta^2 + \gamma^2)e^{(\beta+\gamma)x} + \mathfrak{B}\mathfrak{D}(\beta^2 + \delta^2)e^{(\beta+\delta)x} + \mathfrak{C}\mathfrak{D}(\gamma^2 + \delta^2)e^{(\gamma+\delta)x}}{(\mathfrak{A}e^{\alpha x} + \mathfrak{B}e^{\beta x} + \mathfrak{C}e^{\gamma x} + \mathfrak{D}e^{\delta x})^2}$$

quae fractio deprimi potest, eritque

$$s + uu = \frac{\mathfrak{A}a^2 e^{\alpha x} + \mathfrak{B}\beta^2 e^{\beta x} + \mathfrak{C}\gamma^2 e^{\gamma x} + \mathfrak{D}\delta^2 e^{\delta x}}{\mathfrak{A}e^{\alpha x} + \mathfrak{B}e^{\beta x} + \mathfrak{C}e^{\gamma x} + \mathfrak{D}e^{\delta x}}.$$

Cum iam sit

$$u = \frac{\mathfrak{A}ae^{\alpha x} + \mathfrak{B}be^{\beta x} + \mathfrak{C}ce^{\gamma x} + \mathfrak{D}de^{\delta x}}{\mathfrak{A}e^{\alpha x} + \mathfrak{B}e^{\beta x} + \mathfrak{C}e^{\gamma x} + \mathfrak{D}e^{\delta x}},$$

si hinc x , quod antea actu fieri nequit, eliminetur, prodibit aequatio
Si quidem ponatur $\mathfrak{C} = 0$ et $\mathfrak{D} = 0$, prodibit aequatio integralis
haec

$$s + uu - (a + \beta)u + a\beta = 0.$$

Quare si fuerint α et β duas radices huius aequationis

$$A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4 = 0,$$

aequationi differentio-differentiali inter s et u satisfaciens hic va-

$$s = -a\beta + (a + \beta)u - uu.$$

In aequatione autem illa non du sed $\frac{du}{s}$ positum est constans, quia
exuetur ponendo $ds = qdu$; erit enim $\frac{ds}{q^s}$ constans ideoque

$$qsddu = qds^2 + sdsdq, \text{ et } ddus = \frac{ds^2}{s} + \frac{dsdq}{q},$$

$$dq = du - \frac{ds}{q} - ds,$$

e fit¹⁾

$$dds = \frac{ds^2}{s} + dds.$$

dicit ergo haec aequatio:

$$\begin{aligned} &^2(A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4) + sdu^3(C + 3Du + 6Eu^2) + 3Ess \\ &+ sduds(D + 4Eu) + Essds^2 + Esssdds = 0 \end{aligned}$$

qua differentiale du assumptum est constans. Quedsi iam formulae

$$A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4$$

or trinomialis sit

$$L + Mu + Nu^2$$

integrale particolare

$$L + Mu + Nu^2 + Ns = 0.$$

5. Quoniam autem hie methodum mean integrandi aequationes diff. es altiorum graduum ulterius extendere constitui, regulam quam loco c. i paucis repelam. Patet vero methodus mea ad omnes aequationes in ma generali contentas:

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Edd^3y}{dx^4} + \frac{Fd^6y}{dx^5} + \text{etc.,}$$

differentiale dx positum est constans. Ad huius aequationis integratis terminis expressum inveniendum ex ea formetur sequens forma
ica:

$$A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + Gz^6 + \text{etc.,}$$

us quaerantur omnes factores reales tam simplices quam trinomiales, s. si qui fuerint inter se aequales, coniunctum represententur. Ex quae unum factore nascetur integralis pars, et, si omnes istae partes ex similibus oritur dae in unam summam coniiciantur, habebitur integrale

1) In hac formula dds significaciones dissimiles habet. In priore membro $\frac{du}{s}$ positum est con posteriori du positum est constans.

Factores	Partes Integralis
$z - k$	αe^{kx}
$(z - k)^2$	$(\alpha + \beta x)e^{kx}$
$(z - k)^3$	$(\alpha + \beta x + \gamma x^2)e^{kx}$
$(z - k)^4$	$(\alpha + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3)e^{kx}$
etc.	etc.
$zz - 2kz \cos. \Phi + kk$	$\alpha e^{kx \cos. \Phi} \sin. kx \sin. \Phi + \mathfrak{A} e^{kx \cos. \Phi} \cos. kx \cos. \Phi$
$(zz - 2kz \cos. \Phi + kk)^2$	$(\alpha + \beta x)e^{kx \cos. \Phi} \sin. kx \sin. \Phi$ + $(\mathfrak{A} + \mathfrak{B} x)e^{kx \cos. \Phi} \cos. kx \sin. \Phi$
$(zz - 2kz \cos. \Phi + kk)^3$	$(\alpha + \beta x + \gamma x^2)e^{kx \cos. \Phi} \sin. kx \sin. \Phi$ + $(\mathfrak{A} + \mathfrak{B} x + \mathfrak{C} x^2)e^{kx \cos. \Phi} \cos. kx \sin. \Phi$
$(zz - 2kz \cos. \Phi + kk)^4$	$(\alpha + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3)e^{kx \cos. \Phi} \sin. kx \sin. \Phi$ + $(\mathfrak{A} + \mathfrak{B} x + \mathfrak{C} x^2 + \mathfrak{D} x^3)e^{kx \cos. \Phi} \cos. kx \sin. \Phi$
etc.	etc.

In his formulis litterae a, β, γ, δ etc., $\mathfrak{A}, \mathfrak{B}, \mathfrak{C}, \mathfrak{D}$ otc. denotant quantitates arbitrarias. Hinc in partibus integralis colligendis ea eadem harum litterarum bis scribatur, quia alioquin extensio integratorum geretur. Oportet ergo has constantes continuo novis litteris integrando in aequationem integralem tot ingredientur constantes a gradus fuerit aequatio differentialis proposita: id quod certum integrale hoc modo inventum esse compleatum, atque in aequatione nihil contineri, quod non simul in hac aequatione integrali eorum in eo loco¹), ubi hanc methodum fuisse exposui, plurib[us] illustravi, ita ut circa eius applicationem nulla difficultas locum.

6. Aequatio autem generalior, cuius integrationem hic s[ecundu]s denotante X functionem quamecumque ipsius x ita se habet²⁾:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \text{etc.},$$

in qua iterum differentiale dx constans est assumptum. Hanc igit quotunque constet terminis, sen ad quemcumque ea differentia-

1) Vide p. 111 huius voluminis.

2) Vide praeter notam 2 p. 3 huius voluminis adiectum etiam *Institutiones* vol. II, § 856—860, 866—868, 1138—1165, 1172—1224; *LEONHARDI EULERI Opera omnia*.

it functio rationalis integra ipsius x , seu si habeat huiusmodi formam:

$$X = a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \text{etc.}$$

enim functio X ita sit comparata, adhibetur huiusmodi substitutio:

$$\begin{aligned} y &= A + Bx + Cx^2 + Dx^3 + \text{etc.} + v \\ \frac{dy}{dx} &= B + 2Cx + 3Dx^2 + \text{etc.} + \frac{dv}{dx} \\ \frac{d^2y}{dx^2} &= 2C + 6Dx + \text{etc.} + \frac{ddv}{dx^2} \\ \frac{d^3y}{dx^3} &= 6D + \text{etc.} + \frac{d^3v}{dx^3} \\ \frac{d^4y}{dx^4} &= \text{etc.} + \frac{d^4v}{dx^4} \\ &\quad \text{etc.} \end{aligned}$$

autem esse $X = a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3$, atque in valore ipsius y omnes post Dx^3 evanescentes erunt pouendi. Facta ergo substitutione habe-

$$\begin{aligned} &+ \gamma x^2 + \delta x^3 + \dots \\ &+ B\alpha x + C\alpha x^2 + D\alpha x^3 + Av + \frac{Bdv}{dx} + \frac{Cddv}{dx^2} + \frac{Dd^3v}{dx^3} + \frac{Bd^3v}{dx^3} + \text{etc.} \\ &+ 2Cx + 3Dx^2 \\ &+ 6Dx \end{aligned}$$

coeffieientes A, B, C, D ita definiri poterunt, ut omnes termini, in non inest v eiusve differentialia, evanescent, fieri enim:

$$\begin{aligned} \frac{3\delta B}{A} &= \gamma - \frac{3\delta B}{AA} \\ \frac{2\epsilon B}{A} - \frac{6\delta C}{A} &= \beta - \frac{2\gamma B}{A^3} + \frac{6\delta B^3}{A^3} - \frac{6\delta C}{AA} \\ \frac{\epsilon B}{A} - \frac{2\epsilon C}{A} - \frac{6\delta D}{A} &= \alpha - \frac{\beta B}{A^2} + \frac{2\gamma B^2}{A^3} + \frac{12\delta BC}{A^3} - \frac{6\delta B^3}{A^4} - \frac{2\gamma C}{A^2} - \frac{6\delta D}{A^2}. \end{aligned}$$

editione principio $\frac{1\delta BD}{A^3}$ loco $\frac{12\delta BC}{A^3}$.

Corroxit H. D.

$$0 = Ax + \frac{dy}{dx} + \frac{dy^2}{dx^2} + \frac{dy^3}{dx^3} + \frac{dy^4}{dx^4} + \dots,$$

quae aequatio ope superioris methodi integrabitur.

7. Quo autem facilis aequationis propositae, qualisunque
functio ipsius x , integrale eritamus, a easibus simplicioribus in
primo quidem sit aequatio tantum differentialis primi gradus,

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx},$$

quam patet integrabilem reddi posse, si multiplicetur per huius
 $e^{\alpha x} dx$ denotante e numerorum cuius logarithmus hyperbolicus $= 1$.

$$e^{\alpha x} X dx = Ae^{\alpha x} y dx + Be^{\alpha x} dy.$$

Atque a ita comparatum esse oportet, ut pars posterior sit differen-
tiani quantitatis finitae: quae ex termino ultimo alia esse nequi-
cuius differentiale cum sit $= Be^{\alpha x} dy - aBe^{\alpha x} y dx$, necesse est ut s-
 $a = \frac{A}{B}$. Hoc ergo valore pro a sumto erit

$$\int e^{\alpha x} X dx = Be^{\alpha x} y \text{ et } y = \frac{a}{A} e^{-\alpha x} \int e^{\alpha x} X dx.$$

8. Sit aequatio proposita differentialis secundi gradus¹⁾:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2}.$$

Multiplicetur ea per $e^{\alpha x} dx$ ac definiatur a ita, ut integratio succed-
bitur ergo

$$e^{\alpha x} X dx = Ae^{\alpha x} y dx + Be^{\alpha x} dy + \frac{Ce^{\alpha x} ddy}{dx},$$

cuius integrale sit:

$$\int e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} \left(A'y + \frac{B'dy}{dx} \right).$$

1) Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. II, § 856—860, 865—868, 1143—1149
p. 192 huius voluminis.

$$e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} \left(a A' y dx + A' dy + \frac{B' dy}{dx} + a B' dy \right).$$

comparatione ergo facta fieri

$$B' = C, \quad A' = B - aC \text{ et } A = aB - a^2 C,$$

dicitur ergo esse α radix huius aequationis

$$0 = A - aB + a^2 C,$$

quae cum habeat duas radices, utrumlibet assumere licet; eritque $A' = B$ et $B' = C$. Per ventum est ergo ad hanc aequationem differentialem peradus:

$$e^{-\alpha x} \int e^{\alpha x} X dx = A' y + \frac{B' dy}{dx}.$$

Illi quam denuo integrandam multiplicetur per $e^{\beta x} dx$, ut habeatur

$$e^{(\beta - \alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = A' e^{\beta x} y dx + B' e^{\beta x} dy,$$

ac ut sit integrabilis, debet esse

$$\beta = \frac{A'}{B'} = \frac{B - aC}{C} \text{ sive } a + \beta = \frac{B}{C},$$

de patet β esse alteram radicem aequationis

$$0 = A - aB + a^2 C,$$

tique integralo:

$$\int e^{(\beta - \alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = B' e^{\beta x} y = C e^{\beta x} y.$$

et vero

$$\int e^{(\beta - \alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = \frac{e^{(\beta - \alpha)x}}{\beta - \alpha} \int e^{\alpha x} X dx - \frac{1}{\beta - \alpha} \int e^{\beta x} X dx,$$

o

$$C y = \frac{e^{-\alpha x}}{\beta - \alpha} \int e^{\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{\alpha - \beta} \int e^{\beta x} X dx.$$

hac aequatione integrali ambo radices α et β aequationis quadraticeae

$$0 = A - Bz + Cz^2$$

qualiter insint, et hanc ob rem si istius aequationis radices sint cognitiis statim aequatio integralis formatur. Ista autem aequatio

ex ipsa aequatione proposita

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2}$$

facillime formatur simili scilicet modo, quo in casu $X = 0$ suum

$$1 \text{ pro } y, z \text{ pro } \frac{dy}{dx} \text{ et } z^2 \text{ pro } \frac{ddy}{dx^2},$$

ut prodeat ista expressio $A + Bz + Cz^2$; eius factores si fuerint
erunt α et β eae ipsae litterae, quae ad aequationem integram
requiruntur.

9. His praemissis additus ad integrationem aequationem
adeo erit difficilis. Sit ergo proposita hacc aequatio:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Edd^3y}{dx^4} + \dots$$

cuus ultimus terminus sit $\frac{Ad^ny}{dx^n}$. Formetur hinc ista exp
indicato:

$$A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots + Az^n =$$

quae in factores simplices resoluta sit:

$$P = A(z + \alpha)(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta) \text{ etc.}$$

Dico iam, si aequatio differentialis proposita per $e^{ax}dx$ non
evadere integrabilem. Erit enim

$$e^{ax}Xdx = e^{ax}dx \left(Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots \right)$$

cuus integrale ponamus esso:

$$\int e^{ax}Xdx = e^{ax} \left(A'y + \frac{B'dy}{dx} + \frac{C'ddy}{dx^2} + \frac{D'd^3y}{dx^3} + \dots \right)$$

Sumto autem differentiali habebitur

$$\begin{aligned} e^{ax}Xdx &= e^{ax}dx \left(aA'y + \frac{A'dy}{dx} + \frac{B'ddy}{dx^2} + \frac{C'd^3y}{dx^3} + \dots \right. \\ &\quad \left. + \frac{aB'dy}{dx} + \frac{aC'ddy}{dx^2} + \dots \right), \end{aligned}$$

$$A = \frac{1}{a}$$

$$B' = \frac{B}{a} - \frac{A}{a^2}$$

$$C' = \frac{C}{a} - \frac{B}{a^2} + \frac{A}{a^3}$$

$$D' = \frac{D}{a} - \frac{C}{a^2} + \frac{B}{a^3} - \frac{A}{a^4}$$

valoribus usque ad ultimum continuatis, pervenietur ad hanc aequa-

$$A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots + Az^n = 0;$$

cur a sit radix huius aequationis, erit $z + a$ factor istius expressionis

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots + Az^n,$$

$$\text{et } P = A(z + \alpha)(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta) \text{ etc.}$$

Prima ergo integratione absoluta erit

$$e^{-\alpha x} \int e^{\alpha x} X dx = A'y + \frac{B'dy}{dx} + \frac{C'ddy}{dx^2} + \frac{D'd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{A'd^{n-1}y}{dx^{n-1}}.$$

ur hinc itorum modo ante exposito hanc expressio:

$$P' = A' + B'z + C'z^2 + D'z^3 + \dots + Az^{n-1},$$

ni sit:

$$A = aA'$$

$$B = aB' + A'$$

$$C = aC' + B'$$

$$D = aD' + C'$$

etc.

tum est fore $P = (a + z)P'$, ideoque

$$P' = \frac{P}{z + a} \text{ et}$$

$$P' = A(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta)(z + \varepsilon) \text{ etc.}$$

ili ergo modo, quo supra usi sunus, evincetur hanc aequationem denuo integrabilem, si multiplicetur per $e^{\beta x} dx$.

$$\int e^{(\beta-\alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = e^{\beta x} \left(A''y + \frac{B''dy}{dx} + \frac{C''ddy}{dx^2} + \dots \right)$$

sitque comparatione instituta

$$\begin{aligned} A' &= \beta A'' \\ B' &= \beta B'' + A'' \\ C' &= \beta C'' + B'' \\ D' &= \beta D'' + C'' \\ &\text{etc.} \end{aligned}$$

Ergo si ponatur

$$P'' = A'' + B''z + C''z^2 + D''z^3 + \dots + Az^n$$

erit $P' = (\beta + z)P''$ et

$$P'' = \frac{P'}{z + \beta} = \frac{P}{(z + a)(z + \beta)},$$

unde fit

$$P'' = A(z + \gamma)(z + \delta)(z + \varepsilon) \text{ etc.,}$$

scilicet hinc duo iam factores $z + a$ et $z + \beta$ sunt egressi

$$\int e^{(\beta-\alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = \frac{e^{(\beta-\alpha)x}}{\beta - a} \int e^{\alpha x} X dx - \frac{1}{\beta - a} \int$$

undo aequatio his integrata reducitur ad hanc formam

$$\begin{aligned} \frac{e^{-\alpha x}}{\beta - a} \int e^{\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{a - \beta} \int e^{\beta x} X dx &= A''y + \frac{B''dy}{dx} \\ &+ \frac{D''d^3y}{dx^3} + \dots + \frac{A d^{n-2}y}{dx^{n-2}}. \end{aligned}$$

11. Cum porro hinc posito 1 pro y et z pro $\frac{dy}{dx}$ etc. pro

$$P'' = A'' + B''z + C''z^2 + \dots + Az^n$$

sitque

$$P'' = A(z + \gamma)(z + \delta)(z + \varepsilon) \text{ etc.,}$$

manifestum est aequationem ultime inventam denuo re
multiplicetur per $e^{\gamma x} dx$. Sit aequatio integralis hinc oriun-

$$\begin{aligned} \int \frac{e^{(\gamma-\alpha)x} dx}{\beta - a} \int e^{\alpha x} X dx + \int \frac{e^{(\gamma-\beta)x} dx}{a - \beta} \int e^{\beta x} X dx \\ e^{\gamma x} \left(A'''y + \frac{B''''dy}{dx} + \frac{C''''ddy}{dx^2} + \dots + \frac{A d^{n-3}y}{dx^{n-3}} \right) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}B'' &= \gamma B''' + A''' \\C'' &= \gamma C''' + B''' \\D'' &= \gamma D''' + C''' \\&\text{etc.}\end{aligned}$$

i ponatur:

$$P''' = A''' + B'''z + C'''z^2 + D'''z^3 + \dots + Az^{n-3},$$

$$P''' = (\gamma + z)P''' \quad \text{et} \quad P''' = \frac{P''}{z + \gamma} = \frac{P}{(z + a)(z + \beta)(z + \gamma)},$$

uitur fore:

$$P''' = A(z + \delta)(z + \varepsilon)(z + \zeta) \text{ etc.}$$

Item sit generaliter

$$\int e^{(\mu - \nu)x} dx \int e^{\nu x} X dx = \frac{e^{(\mu - \nu)x}}{\mu - \nu} \int e^{\nu x} X dx + \frac{1}{\nu - \mu} \int e^{\mu x} X dx,$$

integralia reducantur, reperiuntur:

$$\begin{aligned}&\frac{e^{-\alpha x}}{-a(\gamma - a)} \int e^{\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{(a - \beta)(\gamma - \beta)} \int e^{\beta x} X dx + \frac{e^{-\gamma x}}{(a - \gamma)(\beta - \gamma)} \int e^{\gamma x} X dx \\&= A'''y + \frac{B'''dy}{dx} + \frac{C'''d^2y}{dx^2} + \frac{D'''d^3y}{dx^3} + \dots + \frac{A d^{n-3}y}{dx^{n-3}}.\end{aligned}$$

Si hoo modo eo usque progrediamur, quoad nulla amplius differentiis y supersint, tum ex altera parte aequationis habebit unicus terminus $\frac{dy^n}{dx^n} = Ay$; id quod eveniet, si integratio toties fuerit instituta, quot s exponens n continet unitates. Ad hoo ergo ultimum integrale comprehendendum, cum sit

$$Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Az^n = A(z + a)(z + \beta)(z + \gamma) \text{ etc.,}$$

ur ex radicibus a, β, γ, δ etc. sequentes valores

$$\begin{aligned}\mathfrak{A} &= A(\beta - a)(\gamma - a)(\delta - a)(\varepsilon - a) \text{ etc.} \\ \mathfrak{B} &= A(a - \beta)(\gamma - \beta)(\delta - \beta)(\varepsilon - \beta) \text{ etc.} \\ \mathfrak{C} &= A(a - \gamma)(\beta - \gamma)(\delta - \gamma)(\varepsilon - \gamma) \text{ etc.} \\ \mathfrak{D} &= A(a - \delta)(\beta - \delta)(\gamma - \delta)(\varepsilon - \delta) \text{ etc.} \\ \mathfrak{E} &= A(a - \varepsilon)(\beta - \varepsilon)(\gamma - \varepsilon)(\delta - \varepsilon) \text{ etc.} \\ &\text{etc.,}\end{aligned}$$

$$y = \frac{A}{\alpha} e^{\alpha x} X dx + \frac{B}{\beta} e^{\beta x} X dx + \frac{C}{\gamma} e^{\gamma x} X dx + \text{etc.},$$

quae cum tot contineat terminos, quoti gradus fuerit aequatio d
proposita

$$X = A y + \frac{B dy}{dx} + \frac{C d^2 y}{dx^2} + \frac{D d^3 y}{dx^3} + \dots + \frac{A d^n y}{dx^n},$$

totidem involvet constantes arbitrarias, ideoqne erit integralis con-

13. Alio autem modo valores quantitatum \mathfrak{A} , \mathfrak{B} , \mathfrak{C} etc. exprimuntur qui plerumque multo commodius negotium conficit. Dico enim formam si ubique pro z substituatur $-a$, seu si ponatur $z + a = 0$. Cum d

$$P = A(z + a)(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta) \text{ etc.,}$$

erit differentiando:

$$\frac{dP}{dz} = A(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta) \text{ etc.} + \frac{A(z + a)}{dz} d \cdot (z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta) \text{ etc.}$$

Si iam ponatur $z = -a$, posterius membrum evanescet, et prius

$$\frac{dP}{dz} = A(\beta - a)(\gamma - a)(\delta - a) \text{ etc.} = \mathfrak{A}.$$

Cum autem sit $P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Az^n$, erit

$$\frac{dP}{dz} = B + 2Cz + 3Dz^2 + 4Ez^3 + \dots + nz^{n-1};$$

ponatur ergo $z = -a$, seu fiat $z + a = 0$, erit

$$\mathfrak{A} = B - 2Ca - 3Da^2 - 4Ea^3 + \text{etc.} \dots \pm na^{n-1},$$

simili modo reperietur fore

$$\mathfrak{B} = B - 2C\beta + 3D\beta^2 - 4E\beta^3 + \dots \pm nA\beta^{n-1}$$

$$\mathfrak{C} = B - 2C\gamma + 3D\gamma^2 - 4E\gamma^3 + \dots \pm nA\gamma^{n-1} \\ \text{etc.}$$

$A = \frac{dx}{x} + \frac{dx^2}{2!} + \frac{dx^3}{3!} + \frac{dx^4}{4!} + \dots$

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \text{etc.},$$

us quaeantur omnes factores simplices, cuiusmodi minus sit $z + \alpha$, a libet factor dabit partem integralis ita, ut omnes partes, quae hoc modi in factoribus eruntur, iunctim suntae exhibeant completum ipsorum finitum. Scilicet si factor simplex fuerit inventus $z + \alpha$, tum quaequantitas \mathfrak{A} , ut sit

$$\mathfrak{A} = B + 2Ca + 3Da^2 + 4Ea^3 + \text{etc.},$$

a inventa erit pars integralis ex hoc factoro $z + \alpha$ oriunda haec

$$\frac{e^{-\alpha x}}{\mathfrak{A}} \int e^{\alpha x} X dx.$$

que perspicitur, si factor simplex formao P fuerit $z - a$, tum fore

$$\mathfrak{A} = B + 2Ca + 3Da^2 + 4Ea^3 + \text{etc.}$$

que integralis partem hinc oriundam esse¹⁾)

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}} \int e^{-\alpha x} X dx.$$

15. Suporest autem ut ostendamus, quomodo istae integralis partes imparatae, si factorum simplicium aliquot fuerint vel inter se aequaliter aginarii. Ex superioribus enim liquet utroquo casu partes integralis sibi modo adornari debere, ut formam finitam et realem obtineant. Sint igit in uno duo factores $z - \alpha$ et $z - \beta$ inter se aequales seu $\beta = \alpha$, eritque $\mathfrak{B} = 0$ quam $\mathfrak{B} = 0$; et utraque pars integralis evadet infinita, altera quae affirmative altera negative, ita ut differentia sit finita. Ad quam invenimus $\beta = \alpha + \omega$, denotante ω quantitatem evanescentem. Cum ergo

1) Cf. Commentationes 670, 680, 720 voluminis I 23.

suuntis litteris a, β, γ, δ etc. negativis, erit,

$$\mathfrak{A} = -\Delta \omega (a - \gamma) (a - \delta) (a - \varepsilon) \text{ etc. etc.}$$

$$\mathfrak{B} = \Delta \omega (a - \gamma) (a - \delta) (a - \varepsilon) \text{ etc. etc.}$$

Tum vero erit

$$e^{\beta x} = e^{\alpha x + \omega x} := e^{\alpha x} (1 + \omega x) \text{ et } e^{-\beta x} = e^{-\alpha x} (1 - \omega x)$$

Hinc pars integralis ex factoribus binis aequalibus $z - a$ et $z - \alpha$

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}} \int e^{-\alpha x} X dx + \frac{e^{\alpha x} (1 + \omega x)}{\mathfrak{B}} \int e^{-\alpha x} (1 - \omega x) X dx$$

Ponatur:

$$\mathfrak{A}' = \Delta (a - \gamma) (a - \delta) (a - \varepsilon) \text{ etc.}$$

erit $\mathfrak{A}' = -\mathfrak{A} \omega$ et $\mathfrak{B} = \mathfrak{A}' \omega$,

unde fit ista pars

$$\begin{aligned} &= \frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}' \omega} ((1 + \omega x) \int e^{-\alpha x} (1 - \omega x) X dx - \int e^{-\alpha x} X dx) \\ &= \frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}' \omega} (\omega x \int e^{-\alpha x} X dx - \omega \int e^{-\alpha x} X x dx) \\ &= \frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}'} (x \int e^{-\alpha x} X dx - \int e^{-\alpha x} X x dx) = \frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}'} \int d x \int \end{aligned}$$

quae est pars integralis ex factore expressionis P quadruplicata.

16. Valor autem ipsius \mathfrak{A}' sequenti modo commoda.

Ob $\beta = a$, cum sit

$$P = A (z - a)^2 (z - \gamma) (z - \delta) (z - \varepsilon) \text{ etc.} = A + Bz +$$

ponatur

$$A (z - \gamma) (z - \delta) (z - \varepsilon) \text{ etc.} = Q,$$

ita ut valor ipsius Q praebeat \mathfrak{A}' si loco z ponatur α . E

$$P = (z - a)^2 Q,$$

et differentiando

... - - - - -

1) Solutio sequens est vitiosa, quia omissum est ω in $(\beta - \gamma) (\beta - \delta)$ in *stitutionum calculi integralis* volumino II notis ipsius EULERI, § 1163—1179. Solutionem exactam attulit nota p. 330, LEONHARDI EULERI *Opera omnia*,

$$\frac{ddP}{dz^2} = (z-a)^2 \frac{ddQ}{dz^2} + 4(z-a) \frac{dQ}{dz} + 2Q;$$

hunc $z = a$ fieri

$$Q = \frac{ddP}{2dz^2} = \mathfrak{W},$$

ne \mathfrak{W} , si in $\frac{ddP}{2dz^2}$ ponatur $z = a$. Est vero

$$\frac{ddP}{2dz^2} = C + 3Dz + 6Ez^2 + 10Fz^3 + 15Gz^4 + \text{etc.},$$

$$\mathfrak{W} = C + 3Da + 6Ea^2 + 10Fa^3 + 15Ga^4 + \text{etc.}$$

i proposita hinc aquatione:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \text{etc.}$$

o hinc formata

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \text{etc.}$$

factorem quadratum $(z-a)^2$, sumatur

$$\mathfrak{W} = C + 3Da + 6Ea^2 + 10Fa^3 + 15Ga^4 + \text{etc.}$$

pars integralis inde oriunda:

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{W}} \int dx \int e^{-\alpha x} X dx.$$

em reliqui factores formulae P fuerint cogniti, nempe

$$P = A(z-a)^2(z-\gamma)(z-\delta)(z-\varepsilon) \text{ etc., erit}$$

$$\mathfrak{W} = A(a-\gamma)(a-\delta)(a-\varepsilon) \text{ etc.}$$

Ponamus iam tres factores inter se esse aequales, seu sit insuper
at ob rationes supra expositas ponamus $\gamma = \alpha + \omega$, erit

$$\mathfrak{W} = -A\omega(a-\delta)(a-\varepsilon)(a-\zeta) \text{ etc. et}$$

$$\mathfrak{C} = A(\gamma-a)^2(\gamma-\delta)(\gamma-\varepsilon)(\gamma-\zeta) \text{ etc. seu}$$

cubico $(z - a)^3$ oriunda haec

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}''} \int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx$$

existente:

$$\mathfrak{W}' = D + 4 E a + 10 F a^2 + 20 G a^3$$

Facilius autem hoc immediate ex aequalitate trium factorum enim tres factores quicunque $(z - a)$ $(z - \beta)$ $(z - \gamma)$ ac

$$\mathfrak{A} = A (\alpha - \beta) (\alpha - \gamma) (\alpha - \delta) (\alpha - \varepsilon)$$

$$\mathfrak{B} = A (\beta - a) (\beta - \gamma) (\beta - \delta) (\beta - \varepsilon)$$

$$\mathfrak{C} = A (\gamma - a) (\gamma - \beta) (\gamma - \delta) (\gamma - \varepsilon)$$

erunt integralis partes hinc oriundae:

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}'} \int e^{-\alpha x} X dx + \frac{e^{\beta x}}{\mathfrak{B}'} \int e^{-\beta x} X dx + \frac{e^{\gamma x}}{\mathfrak{C}'} \int e^{-\gamma x} X dx$$

Ponatur iam

$$\beta = \alpha + \omega \text{ et } \gamma = \alpha + \phi,$$

existentibus ω et ϕ quantitatibus evanescentibus, a

$$\mathfrak{W}' = A (\alpha - \delta) (\alpha - \varepsilon) (\alpha - \zeta) \text{ etc.}$$

$$\text{erit } \mathfrak{A} = \mathfrak{W}' \omega \phi, \mathfrak{B} = \mathfrak{W}' \omega (\omega - \phi) \text{ et } \mathfrak{C} = \mathfrak{W}' \omega$$

tum vero erit

$$e^{\beta x} = e^{\alpha x} (1 + \omega x + \frac{1}{2} \omega^2 x^2), e^{-\beta x} = e^{-\alpha x} (1 - \omega x - \frac{1}{2} \omega^2 x^2) \text{ et}$$

$$e^{\gamma x} = e^{\alpha x} (1 + \phi x + \frac{1}{2} \phi^2 x^2), e^{-\gamma x} = e^{-\alpha x} (1 - \phi x - \frac{1}{2} \phi^2 x^2)$$

Quibus substitutis ternae integralis partes abennt i-

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{W}' \omega \phi (\omega - \phi)} \begin{cases} \int e^{-\alpha x} X dx (\omega - \phi + \phi + \omega \phi x + \frac{1}{2} \omega^2 \phi x^2 - \frac{1}{2} \omega^2 \phi^2 x^2) \\ \int e^{-\alpha x} X dx (-\omega \phi - \omega \omega \phi x + \omega \phi + \omega \omega \phi x) \\ \int e^{-\alpha x} X x^2 dx (\frac{1}{2} \omega \omega \phi - \frac{1}{2} \omega \phi \phi) \end{cases}$$

1) Vide notam p. 202 huius voluminis.

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{P}'} (\frac{1}{2} \int x x \int e^{-\alpha x} X dx - x \int e^{-\alpha x} X x dx + \frac{1}{2} \int e^{-\alpha x} X x x dx),$$

reducitur ad hanc formam simpliciorem:

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{P}'} \int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx,$$

te $\mathfrak{P}' = D + 4 E a + 10 F a^2 + 20 G a^3 + \text{etc.}$, scilicet valor ipsius \mathfrak{P}'
ex formula $\frac{d^3 P}{6 dz^3}$ posito $z = a$.

Simili modo ulterius procedendo patabit quaternos factores inter
ales seu formulae

$$P = A + Bz + Cz^2 + \text{etc.}$$

n ($z - a)^4$ praebiturum fore hanc integralis partem¹):

$$\frac{e^{\alpha x} \int dx \int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx}{E + 5Fa + 15Ga^2 + 35Ha^3 + \text{etc.}},$$

ominator ex formula $\frac{d^4 P}{24 dz^4}$ nascitur ponendo $z = a$. Superfluum foret
ribus factoribus simplicibus inter se aequalibus partes integralis, quae
constandunt, hic exhibere, cum lex, qua hae partes formantur, per so-
lifusta. Ceterum complicatio plurium signorum integralium in his for-
mulae involvit difficultatem, cum facillime ad simplicia integralia
tur. Est enim

$$\int dx \int e^{-\alpha x} X dx = \frac{x \int e^{-\alpha x} X dx - \int e^{-\alpha x} X x dx}{1}$$

$$\int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx = \frac{x^2 \int e^{-\alpha x} X dx - 2x \int e^{-\alpha x} X x dx + \int e^{-\alpha x} X x x dx}{1, 2}$$

$$\int dx \int e^{-\alpha x} X dx = \frac{x^3 \int e^{-\alpha x} X dx - 3x^2 \int e^{-\alpha x} X x dx + 3x \int e^{-\alpha x} X x x dx - \int e^{-\alpha x} X x x x dx}{1, 2, 3}$$

etc.

Expeditis factoribus aequalibus pergo ad factores imaginarios. Sint
imulae

bini factores $z - a$ et $z - \beta$ imaginari, qui non non obda
beant productum reale $zz - 2kz \cos. \phi + kk$; erit ergo

$$\begin{aligned} a &= k \cos. \phi + k\sqrt{-1} \sin. \phi \\ \beta &= k \cos. \phi - k\sqrt{-1} \sin. \phi \end{aligned}$$

harumque litterarum potestas quacunquem ita se habet

$$a^n = k^n \cos. n\phi + k^n \sqrt{-1} \sin. n\phi$$

$$\beta^n = k^n \cos. n\phi - k^n \sqrt{-1} \sin. n\phi$$

Iam primo erit¹⁾:

$$\begin{aligned} e^{\alpha x} &= e^{kx \cos. \phi} \left(1 + \frac{k\sqrt{-1}}{1!} x \sin. \phi - \frac{kk}{1, 2} x^2 \sin. \phi^2 \right. \\ &\quad \left. + \frac{k^3}{1, 2, 3, 4} x^3 \sin. \phi^3 - \text{etc.} \right) \end{aligned}$$

ideoque

$$e^{\alpha x} = e^{kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi + \sqrt{-1} \sin.$$

$$e^{\beta x} = e^{kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi - \sqrt{-1} \sin.$$

$$e^{-\alpha x} = e^{-kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi - \sqrt{-1} \sin.$$

$$e^{-\beta x} = e^{-kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi + \sqrt{-1} \sin.$$

Deinde enim sit:

$$\mathfrak{A} = B + 2Ca + 3Dx^2 + 4Ex^3 + 5Fx^4 +$$

$$\mathfrak{B} = B + 2C\beta + 3D\beta^2 + 4E\beta^3 + 5F\beta^4 +$$

superioribus valoribus pro α et β substitutis habebit

$$\begin{aligned} \mathfrak{A} &= B + 2Ck \cos. \phi + 3Dk^2 \cos. 2\phi + 4Ek^3 \cos. 3\phi \\ &\quad + (2Ck \sin. \phi + 3Dk^2 \sin. 2\phi + 4Ek^3 \sin. 3\phi) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \mathfrak{B} &= B + 2Ck \cos. \phi + 3Dk^2 \cos. 2\phi + 4Ek^3 \cos. 3\phi \\ &\quad - (2Ck \sin. \phi + 3Dk^2 \sin. 2\phi + 4Ek^3 \sin. 3\phi) \end{aligned}$$

20. Cum autem $z - a$ et $z - \beta$ sint factores formulæ

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 +$$

erit

$$\begin{aligned} &A + Bk \cos. \phi + Ck^2 \cos. 2\phi + Dk^3 \cos. 3\phi + Ek^4 \cos. 4\phi \\ \text{et} \quad &Bk \sin. \phi + Ck^2 \sin. 2\phi + Dk^3 \sin. 3\phi + Ek^4 \sin. 4\phi \end{aligned}$$

¹⁾ $\sin. \phi^n = (\sin \phi)^n$.

$$= 2Ck \sin. \phi + 3Dk^2 \sin. 2\phi + 4Ek^3 \sin. 3\phi + \text{etc.}$$

et:

$$\mathfrak{A} = \mathfrak{M} + \mathfrak{N}\nu - 1 \text{ et } \mathfrak{B} = \mathfrak{M} - \mathfrak{N}\nu - 1$$

imaginaria a realibus erunt separata. Cum nunc ex ambobus factoribus
 $z - \beta$ nascantur istae integralis partos

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{M}} \int e^{-\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{\mathfrak{B}} \int e^{-\beta x} X dx,$$

erunt in hanc formam:

$$\frac{(\mathfrak{M} - \mathfrak{N}\nu - 1) e^{\alpha x} \int e^{-\alpha x} X dx + (\mathfrak{M} + \mathfrak{N}\nu - 1) e^{\beta x} \int e^{-\beta x} X dx}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2}.$$

$$e^{-\alpha x} X dx := \begin{cases} + e^{kr \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kr \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ - \sqrt{-1} \cdot e^{kr \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kr \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \\ + \sqrt{-1} \cdot e^{kr \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kr \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + e^{kr \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kr \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \end{cases}$$

$$e^{-\beta x} X dx := \begin{cases} + e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + \sqrt{-1} \cdot e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \\ - \sqrt{-1} \cdot e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \end{cases}$$

ergo ambae integrales transibunt, imaginariis se mutuo sublatis, in hanc

$$\frac{\sin. \phi}{\mathfrak{N}^2} (\cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi$$

$$+ \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi)$$

$$\frac{\cos. \phi}{\mathfrak{N}^2} (\sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi$$

$$- \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi)$$

nam hoc modo exprimi potest:

$$\left\{ \begin{array}{l} \mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + \mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \end{array} \right.$$

ergo pars integralis oritur ex formulae

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \text{etc.}$$

trinomiali $zz - 2kz \cos. \phi + kk$.

+ A + Bz + Cz + Dz + Ez

factorem habuerit $(zz - 2 kz \cos. \phi + kk)^2$, pars integrandae formulæ pro binis factoribus simplicibus acqualibus supponatur nempe

$$\begin{aligned}\mathfrak{M}' &= C + 3Dk \cos. \phi + 6Ek^2 \cos. 2\phi + 10Fk \\ \mathfrak{N}' &= \quad 3Dk \sin. \phi + 6Ek^2 \sin. 2\phi + 10Fk\end{aligned}$$

eritque integralis pars hinc oriunda¹⁾,

$$\frac{2e^{kx} \cos. \phi}{\mathfrak{M}'\mathfrak{M}'' + \mathfrak{N}'\mathfrak{N}''} \left\{ \begin{array}{l} (\mathfrak{M}' \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N}' \sin. kx \sin. \phi) \int dx \\ + (\mathfrak{M}' \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N}' \cos. kx \sin. \phi) \int dx \end{array} \right\}$$

Sin autem tres factores trinomiales radices imaginariæ inter se aquales, seu si formulae

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5$$

factor fuerit $(zz - 2 kz \cos. \phi + kk)^3$, statuatur

$$\begin{aligned}\mathfrak{M}' &= D + 4Ek \cos. \phi + 10Fk^2 \cos. 2\phi + 20Gk \\ \mathfrak{N}' &= \quad 4Ek \sin. \phi + 10Fk^2 \sin. 2\phi + 20Gk\end{aligned}$$

atque pars integralis ex hoc factore oriunda erit

$$\frac{2e^{kx} \cos. \phi}{\mathfrak{M}''\mathfrak{M}''' + \mathfrak{N}''\mathfrak{N}'''} \left\{ \begin{array}{l} (\mathfrak{M}'' \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N}'' \sin. kx \sin. \phi) \int dx \\ + (\mathfrak{M}'' \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N}'' \cos. kx \sin. \phi) \int dx \end{array} \right\}$$

Hinc igitur iam lex perspicitur, secundum quam istae integrantes debent, si maior potestas formulæ $zz - 2 kz \cos. \phi + kk$ est, ideoque omnes easus, qui unquam occurvere possunt, hanc

22. Ex his ergo sequenti modo resolvi poterit hoc

PROBLEMA

Invenire valorem ipsius y in quantitatibus finitis ex integrando ex hac aequatione differentiali cuiuscunq; gradus

1) Vide notas p. 3 et p. 202 huius voluminis adiectas. Confer quoque *gralis*, vol. II, § 1170—1184; *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, I 12.

bi differentiale dx ponitur constans, atque X denotat functionem quatinus x .

Solutio

Ex aequatione proposita formetur sequens formula Algebraica:

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + \text{etc.,}$$

uius quaerantur omnes factores reales tam simplices, quam trinomii qui factorum simplicissimum imaginariorum vices sustinent; et cum factorum inter se fuerint aequales, ii coniunctum represententur eto pro singulis factoribus quaerantur convenientes integralis partes omnes istae partes ex cunctis factoribus oriundae, si in unam summarantur, dabunt valorem ipsius y quae situm, qui erit integralis componens aequationis propositae. Sequenti autem modo ex factoribus formulae integralis partes reperientur¹).

I. Si formulae P factor sit $z - k$

Ponatur $\mathfrak{R} = B + 2Ck + 3Dk^2 + 4Ek^3 + 5Fk^4 + \text{etc.}$

eritque integralis pars huius factori $z - k$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int e^{-kx} X dx.$$

II. Si formulae P factor sit $(z - k)^2$

Ponatur $\mathfrak{R} = C + 3Dk + 6Ek^2 + 10Fk^3 + 15Gk^4 + \text{etc.}$

eritque integralis pars factori $(z - k)^2$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int dx \int e^{-kx} X dx.$$

III. Si formulae P factor sit $(z - k)^3$

Ponatur $\mathfrak{R} = D + 4Ek + 10Fk^2 + 20Gk^3 + 35Hk^4 + \text{etc.}$

eritque integralis pars factori $(z - k)^3$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int dx \int dx \int e^{-kx} X dx.$$

1) Omnes haec formulae, exceptis I et V, sunt vitiosae. Vide notam p. 202 huius volumini.

Ponatur $\mathfrak{R} = E + 5Ek + 15Ek^2 + 35Ek^3 + 70Ek^4$
 eritque integralis pars factori $(z - k)^4$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int dx \int dx \int dx \int e^{-kx} N dx.$$

V. Si formulae P factor sit $zz - 2kz$: co-

Ponatur

$$\begin{aligned}\mathfrak{M} &= B + 2Ck \cos. \phi + 3Dk^2 \cos. 2\phi + 4Ek^3 \\ \mathfrak{N} &= -2Ck \sin. \phi + 3Dk^2 \sin. 2\phi + 4Ek^3\end{aligned}$$

erit pars integralis factori $zz - 2kz \cos. \phi + kk^3$ resp.

$$\frac{2e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} \left\{ (\mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int e^{-kx} \right. \\ \left. + (\mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int e^{-kx} \right\}$$

VI. Si formulae P factor sit $(zz - 2kz)$: v-

Ponatur

$$\begin{aligned}\mathfrak{M} &= C + 3Dk \cos. \phi + 6Ek^2 \cos. 2\phi + 10Ek^3 \\ \mathfrak{N} &= -3Dk \sin. \phi + 6Ek^2 \sin. 2\phi + 10Ek^3\end{aligned}$$

erit pars integralis factori $(zz - 2kz \cos. \phi + kk^3)^3$ resp.

$$\frac{2e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} \left\{ (\mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int e^{-kx} \right. \\ \left. + (\mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int e^{-kx} \right\}$$

VII. Si formulae P factor sit $(zz - 2kz)$: v-

Ponatur

$$\begin{aligned}\mathfrak{M} &= D + 4Ek \cos. \phi + 10Ek^2 \cos. 2\phi + 20Ek^3 \\ \mathfrak{N} &= -4Ek \sin. \phi + 10Ek^2 \sin. 2\phi + 20Ek^3\end{aligned}$$

erit pars integralis factori $(zz - 2kz \cos. \phi + kk^3)^3$ resp.

$$\frac{2e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} \left\{ (\mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int dx \int e^{-kx} \right. \\ \left. + (\mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int dx \int e^{-kx} \right\}$$

etc.

Omnes igitur istae partes singulis factoribus formulam
 summam collectae dabunt valorem ipsius y quae sit

egulae huius usus facilius perspicietur.

Exemplum 1. Proposita sit haec aequatio differentialis secundi gradus:

$$X = y - \frac{dy}{dx^2}.$$

Igitur formula Algebraica P erit $= 1 - zz$, eni factores sunt $z + 1$ et ex formula prima erit

$$\Re = \frac{dP}{dz} = -2z.$$

factore ergo $z + 1$ ob $k = -1$ erit $\Re = 2$ et pars integralis

$$= \frac{e^{-x}}{2} \int e^x X dx.$$

altero factore est $k = 1$ et $\Re = -2$, cui respondet pars integralis

$$= -\frac{e^x}{2} \int e^{-x} X dx,$$

as partibus collectis erit integrale quae situm

$$y = \frac{1}{2} e^{-x} \int e^x X dx - \frac{1}{2} e^x \int e^{-x} X dx.$$

Exemplum 2. Proposita sit haec aequatio:

$$X = y - \frac{3ady}{dx} + \frac{3aad dy}{dx^2} - \frac{a^3 d^3 y}{dx^3}.$$

ergo

$$P = 1 - 3az + 3aazz - a^3 z^3 = (1 - az)^3.$$

enda ergo est formula tertia, critque

$$k = \frac{1}{a} \quad \text{et} \quad \Re = \frac{d^3 P}{6 dz^3} = -a^3,$$

prodit integrale quae situm

$$y = -\frac{1}{a^3} e^{x/a} \int dx \int dx \int e^{-x/a} X dx$$

seu

$$y = -\frac{1}{a^3} e^{x:a} (x \int dx \int e^{-x:a} X dx - \int x dx \int e^{-x:a} X dx)$$

$$y = -\frac{1}{a^3} e^{x:a} (\frac{1}{2} x x \int e^{-x:a} X dx - x \int e^{-x:a} X x dx + \frac{1}{2} \int e^{-x:a} X dx)$$

Exemplum 3. Proposita sit haec aequatio:

$$X = y + \frac{a add y}{dx^2}$$

Erit ergo $P = 1 + aazz$, quae ad formulam V pertinet. Erit

$$\cos. \phi = 0, \sin. \phi = 1 \text{ et } k = \frac{1}{a}.$$

Porro ob

$$A = 1, B = 0 \text{ et } C = aa, \text{ erit } \mathfrak{M} = 0, \text{ et } \mathfrak{N} = 2$$

unde erit integrale:

$$y = \frac{1}{a} \sin. \frac{x}{a} \int X dx \cos. \frac{x}{a} - \frac{1}{a} \cos. \frac{x}{a} \int X dx \sin. -$$

Exemplum 4. Proposita sit haec aequatio:

$$X = y + \frac{a^3 d^3 y}{dx^3},$$

Erit ergo $P = 1 + a^3 z^3$, cuius duo sunt factores

$$1 + az \text{ et } 1 - az + aazz,$$

Prior ad formam $z - k$ reductus, dat

$$k = -\frac{1}{a} \text{ et ob } A = 1, B = 0, C = 0 \text{ et } D = a$$

erit ex formula prima $\mathfrak{R} = 3a$ et pars integralis:

$$\frac{1}{3a} e^{-x:a} \int e^{x:a} X dx,$$

Alter factor

$$1 - az + aazz \text{ seu } zz - \frac{z}{a} + \frac{1}{aa}$$

cum formula V comparatus dat

$$\Re = 3a \cos. 120^\circ = -\frac{3}{2}a \quad \text{ot} \quad \Re = 3a \sin. 120^\circ = \frac{3a\sqrt{3}}{2},$$

$$\Re^2 + \Im^2 = 9aa \quad \text{atque} \quad \frac{2\Re}{\Re^2 + \Im^2} = -\frac{1}{3a} \quad \text{ot} \quad \frac{2\Im}{\Re^2 + \Im^2} = \frac{\sqrt{3}}{3a}.$$

Integralis ergo hinc oriunda est:

$$\begin{aligned} & \frac{1}{3a} e^{x:2a} \left(-\cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} + \sqrt{3} \cdot \sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \right) \int e^{-x:2a} X dx \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & + \frac{1}{3a} e^{x:2a} \left(-\sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a} - \sqrt{3} \cdot \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \right) \int e^{-x:2a} X dx \sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & - \frac{3a}{2} e^{x:2a} \cos. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & - \frac{2}{3a} e^{x:2a} \sin. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a}. \end{aligned}$$

our integrale quae situm orit:

$$\begin{aligned} & e^{-x:a} \int e^{x:a} X dx = \frac{2}{3a} e^{x:2a} \cos. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & - \frac{2}{3a} e^{x:2a} \sin. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a}. \end{aligned}$$

o exompla sufficiunt ad regulam pro quovis casu oblate accommodan-

EXPOSITION DE QUELQUES PARADOIXES DANS LE CALCUL INTÉGRAL

Commentatio 236 indicis ENESTROMIANA

Mémoires de l'Académie des sciences de Berlin 12 (1756).

PREMIER PARADOXE

I. Je me propose ici de développer un paradoxe qui paroira bien étrange: c'est qu'on parvient quelques équations différentielles, dont il paroît fort difficile de trouver les intégrales, et qu'il est pourtant aisé de trouver l'intégration, mais plutôt en différentiant encore l'équation qu'en différentiation réitérée nous conduise dans ces cas. C'est sans doute un accident fort surprenant, que la différentiation mener au même but, auquel on est accoutumé de parvenir par une opération entièrement opposée.

II. Pour mieux faire sentir l'importance de ce paradoxe, souvenez, que le calcul intégral renferme la méthode de toutes les intégrales des quantités différentielles quelconques: et qu'une équation différentielle étant proposée, il n'y a d'autre moyen d'en résoudre l'intégrale, que d'en entreprendre l'intégration. Et si l'on réussit à intégrer cette équation, la différentier encore une fois, et qu'il s'éloigneroit encore davantage du but proposé; attendu que l'équation différentielle du second degré, qu'il faudroit intégrer, avant qu'on parvint au but proposé.

chercher, mais qu'elle nous puisse même fournir cette intégrale. Ce seroit sans un grand avantage, si cet accident étoit général, et qu'il eut lieu toujours; alors la recherche des intégrales, qui est souvent même impossible, n'eroit plus la moindre difficulté: mais il ne se trouve qu'en quelques cas très particuliers dont je rapporterai quelques exemples: les autres cas demandent alors la méthode ordinaire d'intégration. Voilà donc quelques problèmes qui doivent à éclaircir ce paradoxe.

PROBLEME I

Le point A étant donné (Fig. 1), trouver la courbe EM telle, que la perpendiculaire AV tirée du point A sur une tangente quelconque de la courbe MV, soit de la même grandeur.

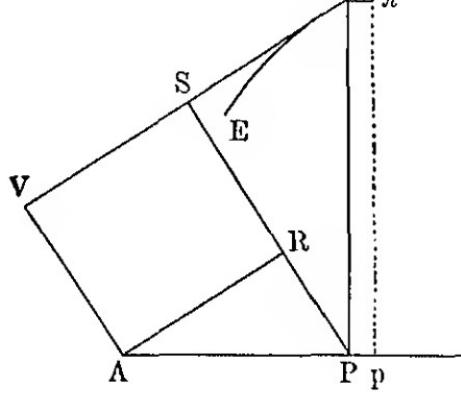

Fig. 1

V. Prenant pour axe une droite quelconque AP , tirée du point donné A , on y tire d'un point quelconque de la courbe cherchée MV la perpendiculaire et une autre infiniment proche mp , et qu'on nomme $AP = x$, $PM = y$, longueur donnée de la ligne $AV = a$. Soit de plus l'élément de la courbe $= ds$, et ayant tiré $M\pi$ parallèle à l'axo AP , on aura

$$Pp = M\pi = dx \quad \text{et} \quad \pi m = dy;$$

$$ds = \sqrt{(dx^2 + dy^2)}.$$

On baisse du point P aussi sur la tangente MV la perpendiculaire PS , et de celle-cy du point A la perpendiculaire AR , qui sera parallèle à la tangente

triangle $Mm\pi$, on en tirera:

$$PS = \frac{M\pi \cdot PM}{Mm} = \frac{y dx}{ds} \quad \text{et} \quad PR = \frac{m\pi \cdot AI}{Mm}$$

d'où, à cause de

$$AV = PS - PR,$$

nous aurons cette équation

$$a = \frac{y dx - x dy}{ds}$$

ou

$$y dx - x dy = ads = aV(dx^2 + dy^2)$$

qui exprimera la nature de la courbe cherchée.

V. Voilà donc une équation différentielle pour la-
chons; et si nous la voulons traiter selon la méthode de
débarrasser les différentiels du signe radical; prenant
autours:

$$yydx^2 - 2xydxdy + xx dy^2 = aadx^2$$

et partant

$$dy^2 = \frac{-2xydxdy - aadx^2 + yydx^2}{aa - xx}$$

dont l'extraction de racine fournit

$$dy = \frac{-xydx + adx \sqrt{xx + yy}}{aa - xx}$$

ou

$$adx - xxdy + xydx = adx \sqrt{xx + yy}$$

dont il faut maintenant chercher l'intégrale pour la
question.

VI. Pour intégrer cette équation, posons $y = u$ et
pour avoir

$$\sqrt{xx + yy - aa} = \sqrt{aa - xx} \quad (u)$$

et

$$aady - xxdy = du (aa - xx)^{\frac{3}{2}} \cdots uxdx \sqrt{(aa - xx)}.$$

ors étant substituées donnent :

$$du (aa - xx)^{\frac{3}{2}} = adx \sqrt{(aa - xx)} (uu - 1)$$

$$\frac{du}{\sqrt{(uu - 1)}} = \frac{adx}{aa - xx},$$

où les variables x et u se trouvent séparées.

Puisque cette équation est séparée, je remarque d'abord, que les s, qu'elle renferme, sont remplies, si l'on met

$$V(uu - 1) = 0, \text{ ou } uu = 1;$$

ce cas tant le membre

$$adx \sqrt{(aa - xx)} (uu - 1)$$

disparaissant, que l'autre membre $du (aa - xx)^{\frac{3}{2}}$ à cause de $du = 0$.
nt, nous avons déjà une valeur intégrale $uu = 1$, ou $u = \pm 1$, d'où
ns $y = \pm V(aa - xx)$, ou $yy + xx = aa$; ce qui est l'équation pour
, décrit du centre A avec le rayon = a . Or il est clair que ce cercle
au problème, puisque la perpendiculaire AV devient égale au rayon
, et tombe sur le point d'attouchement M ; comme il est connu par les
s dit cercle.

. Mais ce cas n'épuise pas encore l'équation différentielle

$$\frac{du}{\sqrt{(uu - 1)}} = \frac{adx}{aa - xx};$$

s donc son intégrale qui sera par les logarithmes

$$l(u + V(uu - 1)) = \frac{1}{2} l \frac{nn(a + x)}{a - x},$$

quo nous ayons :

$$u + V(uu - 1) = n \sqrt{\frac{a+x}{a-x}}.$$

De là nous trouverons,

$$-1 = nn \cdot \frac{a+x}{a-x} - 2nu \sqrt{\frac{a+x}{a-x}}$$

et partant

$$u = \frac{n}{2} \sqrt{\frac{a+x}{a-x}} + \frac{1}{2n} \sqrt{\frac{a-x}{a+x}}.$$

Par conséquent

$$y = u \sqrt{(aa - xx)} = \frac{n}{2}(a+x) + \frac{1}{2n}(a-x)$$

équation pour une ligne droite tirée en sorte, que la perpendiculaire à elle du point donné A soit $= a$.

IX. Voilà donc la solution du problème proposé, qu'on obtient par la méthode ordinaire, où il faut d'abord séparer les variables et intégrer l'équation différentielle séparée. Or il est clair, que cette méthode est non seulement assez embarrassante, mais elle deviendrait si au lieu de la formule irrationnelle $\sqrt{dx^2 + dy^2}$, on en appliquait la méthode rationnelle $(dx^2 + dy^2)^{1/2}$. Comme si l'on étoit parvenu à cette équation

$$ydx - xdy = a \sqrt{dx^2 + dy^2},$$

en prenant des cubes, on auroit bien de la peine à extraire la racine pour trouver le rapport entre les différentiels dx et dy . Et si la racine étoit plus élevée, cette extraction deviendroit même impossible.

X. Or maintenant je dis, que cette même équation qui résout le problème $ydx - xdy = a \sqrt{dx^2 + dy^2}$ se peut réduire à une équation linéaire, et même algébrique, entre x et y , sans y employer la racine; mais, en quoi consiste la force du paradoxe, dans l'intégration ultérieure de cette équation. Où ce sera cette même difficulté qui nous conduira à l'équation intégrale, qui nous fera connaître la courbe cherchée. Ce que je viens d'avancer, mettra dans tout le sens du paradoxe, que je me suis proposé de démêler ici.

$dx^2 + dy^2 = dx\sqrt{1+pp}$. Par cette substitution notre équation, divisée par dx , prendra cette forme,

$$y - px = a\sqrt{1+pp} \text{ ou } y = px + a\sqrt{1+pp},$$

il faut bien remarquer, que quoiqu'on n'y apperçoive plus de différentielle, cette équation ne laisse pas d'être différentielle, à cause de la lettre p , dont la valeur est $\frac{dy}{dx}$; de sorte que, si l'on la remettoit, on reviendroit à la première équation différentielle.

XII. A présent, au lieu d'intégrer cette équation différentielle, je la divise encore une fois pour avoir

$$dy = pdx + xdp + \frac{apdp}{\sqrt{1+pp}}.$$

, ayant supposé $dy = pdx$, cette valeur mise à la place de dy nous donne d'abord:

$$0 = xdp + \frac{apdp}{\sqrt{1+pp}},$$

à où en divisant par dp nous tirons d'abord:

$$x = -\frac{ap}{\sqrt{1+pp}}$$

puisque il y a

$$y = px + a\sqrt{1+pp},$$

y substituant cette valeur de

$$x = -\frac{ap}{\sqrt{1+pp}},$$

on aura:

$$y = -\frac{app}{\sqrt{1+pp}} + a\sqrt{1+pp} \text{ ou } y = \frac{a}{\sqrt{1+pp}}.$$

XIII. Voilà donc des valeurs, et même algébriques, pour les deux variables x et y , lesquelles ne renferment que la seule variable p ; et comme

présent il n'est plus question de la valeur supposée de $p =$
est résolu par cette différentiation réitérée. Car on n'a qu'à él
p de ces deux équations

$$x = -\frac{ap}{V(1+pp)} \text{ et } y = \frac{a}{V(1+pp)},$$

ce qui se fera aisément en ajoutant ensemble les quarrés x
aura d'abord

$$xx + yy = \frac{aapp + aa}{1+pp} = aa,$$

qui est l'équation pour le cercle, qui satisfait au problème pr

XIV. Il est bien vray, qu'outre le cercle il y a encore un
droites, qui satisfont également à la question, et que cette n
pas fournir. Mais elle les contient néammoins, et encore plus
l'autre méthode ordinaire. On n'a qu'à regarder l'équation

$$0 = xdp + \frac{apdp}{V(1+pp)},$$

à laquelle la différentiation nous a conduit, et qui, puisqu'
par dp , renferme aussi la solution $dp = 0$. Or de là nous tiroit
 $p = \text{const} = n$, et partant

$$y = nx + aV(1+nn),$$

où toutes les lignes droites, qui remplissent les conditions e
comprises.

XV. Ayant déjà remarqué que cette équation :

$$ydx - xdy = aV(dx^3 + dy^3)$$

ne sauroit à peine être résolue par la méthode ordinaire, celle
d'abord par la différentiation son intégrale. Car, posant $dy =$

$$V(dx^3 + dy^3) = dxV(1+p^3),$$

et partant

$$y - px = aV(1+p^3) \text{ ou } y = px + aV(1+p^3)$$

us tirous

$$0 = xdp + \frac{appdp}{\sqrt[3]{(1+p^3)^2}},$$

$$x = \frac{-app}{\sqrt[3]{(1+p^3)^2}} \text{ et } y = \frac{a}{\sqrt[3]{(1+p^3)^2}}.$$

VI. Si l'on veut ici éliminer p , on n'a qu'à ajouter les cubes pour avoir

$$y^3 + x^3 = \frac{a^3(1-p^6)}{(1+p^3)^2} = \frac{a^3(1-p^3)}{1+p^3} = -a^3 + \frac{2a^3}{1+p^3}$$

de que

$$\frac{1}{1+p^3} = \frac{a^3+x^3+y^3}{2a^3},$$

ant

$$y = \frac{a}{\sqrt[3]{(1+p^3)^2}} = (a^3 + x^3 + y^3)^{\frac{2}{3}} : a \sqrt[3]{4}.$$

$$4a^3y^3 = (a^3 + x^3 + y^3)^2$$

$$0 = a^6 + 2a^3x^3 - 2a^3y^3 + x^6 + 2x^3y^3 + y^6$$

une ligne du sixième ordre. Mais autre celle-ci satisfait enero $dp = 0$ $\forall n$, à cause de la division faite par dp ; et ce cas donne une infinité de droites contenues dans cette équation

$$y = nx + a \sqrt[3]{(1+n^3)}.$$

VII. On voit que par la même méthode on résoudra aisément tous les équations, qui conduiroient à de telles équations:

$$ydx - xdy = a \sqrt[n]{(\alpha dx^n + \beta dx^{n-\nu} dy^\nu + \gamma dx^{n-\mu} dy^\mu + \text{etc.})}$$

éasant $dy = pdx$, on auroit

$$y = px + a \sqrt[n]{(\alpha + \beta p^\nu + \gamma p^\mu + \text{etc.})}$$

érentiant et divisant par dp ,

$$y = \frac{ua^a + (n-r) u\beta p^r + (n-\mu) u\gamma p^\mu + \text{etc.}}{n \sqrt[n]{(a + \beta p^r + \gamma p^\mu + \text{etc.})^{n-1}}}.$$

D'où, en éliminant p , on tirera une équation algébrique entre x et y pour laquelle il y a aussi $dp = 0$ et $p = \text{const.} = m$, les lignes droites rentrant dans cette formule:

$$y = mx + a \sqrt[n]{(a + \beta m^r + \gamma m^\mu + \text{etc.})}$$

satisfiront également. Je passe donc à un autre problème.

PROBLEME II

Sur l'axe AB trouver la courbe AMB (Fig. 2), telle, qu'ayant tiré quelconque M la tangente TMV , elle coupe en sorte les deux droites tirées perpendiculairement sur l'axe AB , en deux points donnés A et B , le rectangle formé par les lignes AT' et BV soit partout de la même grandeur.

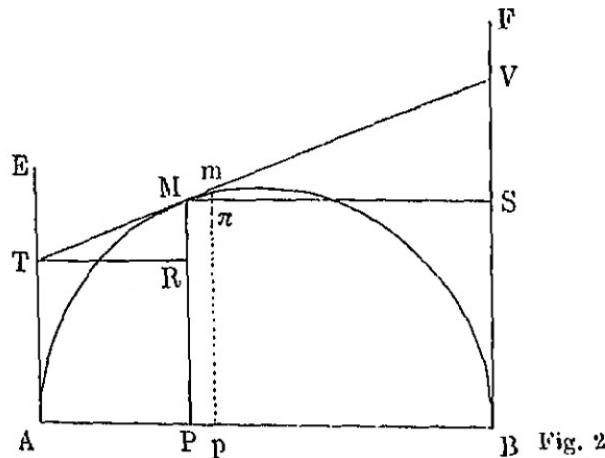

Fig. 2

XVIII. Soit l'intervalle donné $AB = 2a$, l'abscisse $AP = x$, $PM = y$, et ayant tiré l'infinitiment proche pm , on aura $Pp = \pi m = dy$. Qu'on tire les droites TR et MS parallèles à l'axe AB , égalité des triangles $M\pi m$, TRM et MSV , à cause de

$$PB = MS = 2a - x,$$

fournira:

$$AT = y - \frac{xdy}{dx} \text{ et } BV = y + \frac{(2a-x)dy}{dx},$$

le produit devant être constant = cc fournira cette égalité:

$$\left(y - \frac{xdy}{dx}\right) \left(y + \frac{xdy}{dx} + \frac{2adx}{dx}\right) = cc.$$

IX. Si l'on vouloit traiter cette équation par la méthode ordinaire, on trouveroit bien des difficultés, et peut-être n'arriveroit-on qu'après bien des efforts à l'équation intégrale. Mais, pour nous servir de l'autre méthode, on pose $dy = pdx$, pour avoir

$$(y - px)(y - px + 2ap) = cc$$

en:

$$yy - 2(a-x)py + 2appx + ppax = cc \text{ ou}$$

$$yy + 2(a-x)py + (a-x)^2pp = cc + aapp,$$

L'extraction de racine fournit:

$$y + (a-x)p = \sqrt{cc + aapp} \text{ ou}$$

$$y = -(a-x)p + \sqrt{cc + aapp}.$$

X. Différentions maintenant cette équation, au lieu d'en chercher la valeur, et nous obtiendrons:

$$dy = pdx = -(a-x)dp + pdx + \frac{aappdp}{\sqrt{cc + aapp}},$$

les termes pdx se détruisant ensemble, la division par dp donnera:

$$a-x = \frac{aapp}{\sqrt{cc + aapp}} \text{ ou } x = a - \frac{aapp}{\sqrt{cc + aapp}}$$

En substituant cette valeur de $a-x$ dans celle de y , on aura

$$y = \frac{-aapp}{\sqrt{cc + aapp}} + \sqrt{cc + aapp} \text{ ou } y = \frac{cc}{\sqrt{cc + aapp}}.$$

$$y = \frac{na^a + (n-v) a\beta p^v + (n-\mu) a\gamma p^\mu + \text{etc.}}{nV(a + \beta p^v + \gamma p^\mu + \text{etc.})^{n-1}}$$

D'où, en éliminant p , on tirera une équation algébrique entre x et y .
qu'il y a aussi $d\rho = 0$ et $\rho = \text{const.} = m$, les lignes droites renfermeront cette formule:

$$y = mx + aV(a + \beta m^v + \gamma m^\mu + \text{etc.})$$

satisfiront également. Je passe donc à un autre problème.

PROBLEME II

Sur l'axe AB trouver la courbe AMB (Fig. 2), telle, qu'ayant tiré de quelque point quelconque M la tangente TMV , elle coupe en sorte les deux droites AT et BV tirées perpendiculairement sur l'axe AB , en deux points donnés A et B , que le rectangle formé par les lignes AT et BV soit partout de la même grandeur.

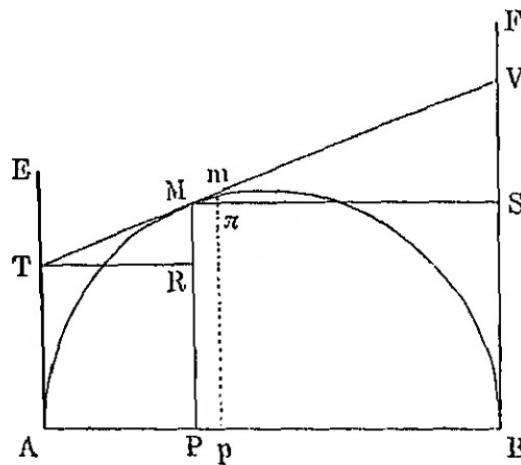

Fig. 2

XVIII. Soit l'intervalle donné $AB = 2a$, l'abscisse $AP = x$, l'ordonnée $PM = y$, et ayant tiré l'infiniment proche pm , on aura $Pp = Mm$, $\pi m = dy$. Qu'on tire les droites TR et MS parallèles à l'axe AB , et que la balance des triangles $M\pi m$, TRM et MSV , à cause de

$$PB = MS = 2a - x,$$

fournira:

$$AT = y - \frac{xdy}{dx} \text{ et } BV = y + \frac{(2a-x)dy}{dx},$$

roduit devant être constant ce qui fournira cette égalité:

$$\left(y - \frac{xdy}{dx}\right) \left(y + \frac{2adx}{dx} + \frac{2adx}{dx}\right) = cc.$$

Si l'on vouloit traiter cette équation par la méthode ordinaire, on voit bien des difficultés, et peut-être n'arriveroit-on qu'après bien des l'équation intégrale. Mais, pour nous servir de l'autre méthode, $p = pdx$, pour avoir

$$(y - px)(y + px + 2ap) = cc$$

$$yy + 2(a-x)py - 2appx + ppax = cc \text{ ou}$$

$$yy + 2(a-x)py + (a-x)^2 pp = cc + aapp,$$

Racine de racine fournit:

$$y + (a-x)p = \sqrt{cc + aapp} \text{ ou}$$

$$y = -(a-x)p + \sqrt{cc + aapp}.$$

Différentions maintenant cette équation, au lieu d'en chercher, et nous obtiendrons:

$$dy = pdx = -(a-x)dp + pdx + \frac{aappdp}{\sqrt{cc + aapp}},$$

les pdx se détruisant ensemble, la division par dp donnera:

$$a-x = \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}} \text{ ou } x = a - \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}}$$

Remplaçant cette valeur de $a-x$ dans celle de y , on aura

$$y = \frac{-aapp}{\sqrt{cc + aapp}} + \sqrt{cc + aapp} \text{ ou } y = \frac{cc}{\sqrt{cc + aapp}}.$$

L'élimination de la quantité p se fera en ajoutant les deux formules, ce qui donnera :

$$\frac{(a-x)^2}{aa} + \frac{yy}{cc} = \frac{aapp+cc}{cc+app} = 1,$$

done :

$$\frac{yy}{cc} = \frac{2ax-xx}{aa} \quad \text{ou} \quad y = \frac{c}{a} \sqrt{2ax-xx}.$$

D'où nous voyons que la courbe cherchée est une ellipse décrite et dont le demi-axis conjugué est $= c$, de sorte que dans un rectangle des tangentes AT et BV soit toujours égal au quartier conjugué.

XXII. Mais il est clair qu'outre cette ligne courbe il satisfait le problème une infinité de lignes droites TV tellement tirées, que $AT \cdot BV$ soit $= cc$. Ces lignes droites se trouveront par le diviseur posé $= 0$, donne $p = \text{const.} = n$. D'où nous aurons :

$$y = -n(a-x) + \sqrt{cc+nnaa}.$$

D'où, si $x = 0$, nous tirons

$$AT = -na + \sqrt{cc+nnaa},$$

et si $x = 2a$,

$$BV = na + \sqrt{cc+nnaa},$$

de sorte qu'on ait toujours

$$AT \cdot BV = cc,$$

quelque valeur que puisse avoir le nombre n .

PROBLEME III

Deux points étant donnés A et C (Fig. 3), trouver la ligne telle que si l'on tire une tangente quelconque MV , qu'on y mène du premier point A une perpendiculaire AV , et qu'on joigne de l'autre point C à V la droite CV soit partout de la même grandeur.

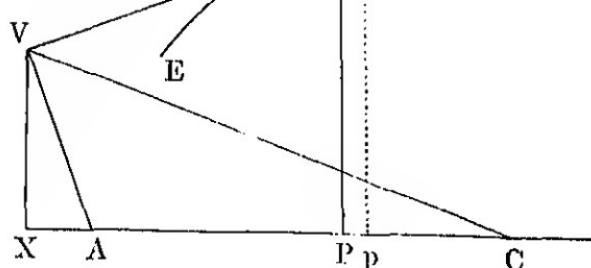

Fig. 3

XIII. Posons la distance donnée $AC = b$, et prenant cette ligne pour l'on y mène du point M l'appliquée MP , et son infinité proche pm . $P = x$, et $PM = y$; et à cause de

$$Pp \vdash M\pi = dx, \text{ et } \pi m = dy,$$

$$Mm = \sqrt{(dx^2 + dy^2)} = ds.$$

posé, nous avons vu dans la solution du premier problème qu'on aura:

$$AV = \frac{ydx - xdy}{ds}.$$

s aussi du point V sur l'axe la perpendiculaire VX , et à cause des triangles $Mm\pi$ et VAX nous aurons:

$$VX = \frac{dx(ydx - xdy)}{ds^2} \text{ et } AX = \frac{dy(ydx - xdy)}{ds^2}$$

ant:

$$CX = b + \frac{dy(ydx - xdy)}{ds^2}.$$

XIV. Soit maintenant la longueur donnée $CV = a$, ot à cause de

$$CV^2 = CX^2 + XV^2$$

urons :

$$ua = bb + \frac{2bdy(ydx - xdy)}{ds^2} + \frac{(ydx - xdy)^2}{ds^2}$$

de $dx^2 + dy^2 = ds^2$;

lus :

$$\frac{(ydx - xdy)^2}{ds^2} + \frac{2bdy(ydx - xdy)}{ds^3} + \frac{bby^2}{ds^2} = aa - bb + b$$

dont la racine carrée est

$$\frac{ydx - xdy}{ds} + \frac{bdy}{ds} = \sqrt{aa - \frac{bb dx^2}{ds^2}}$$

ou bien en multipliant par ds

$$ydx - xdy + bdy = \sqrt{aads^2 - bbdx^2}$$

XXV. Ici il est aussi évident, qu'on se plongeroit ennuier, si l'on vouloit entreprendre la résolution de cette méthode ordinaire. Je pose donc $dy = pdx$, et à cause de ce que notre équation différentielle prendra cette forme

$$y - px + bp = \sqrt{aa(1 + pp) - bb}$$

que je différencie encore, et posant pdx pour dy , j'aurai

$$pdx - pdx - xdp + bdःp = \frac{aa pdp}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

qui étant divisée par dp donne:

$$b - x = \frac{aa p}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} \text{ on } x = b - \frac{aa p}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

et

$$y = -(b - x)p + \sqrt{aa(1 + pp) - bb} = \frac{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

XXVI. De là, pour éliminer p , je forme ces équations

$$\frac{b - x}{a} = \frac{ap}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} \text{ et } \frac{y}{\sqrt{aa - bb}} = \frac{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

et ajoutant les quarrés de ces formules, je trouve:

$$\frac{(b - x)^2}{aa} + \frac{yy}{aa - bb} = \frac{aa(1 + pp) - bb}{aa(1 + pp) - bb} = 1$$

qui est l'équation pour une ellipse, dont le centre est en A , et le demi grand axe = CV . Mais outre cette ellipse, donne encore une infinité de lignes droites, comprises dans

$$y = -n(b - x) + \sqrt{aa(1 + nn) - bb}$$

tant tiré une tangente quelconque VMX , si l'on y mène des points A et B perpendiculaires AV et BX , le rectangle de ces lignes $AV \cdot BX$ soit partout même grandeur.

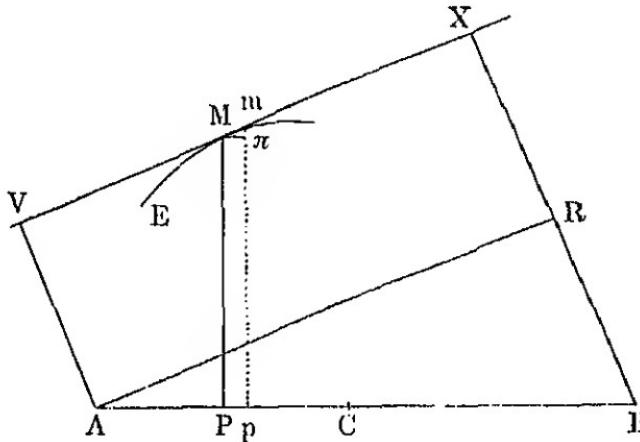

Fig. 4

XVII. Soit la distance des points donnés $AB = 2b$, qu'on y tire la perpendiculaire MP , et l'infiniment proche mp ; et qu'on nomme les cotés: $AP = x$, $PM = y$, pour avoir

$$Pp = M\pi = dx, \pi m = dy \text{ et } Mm = \sqrt{(dx^2 + dy^2)} = ds.$$

osé, nous avons vu, qu'on aura

$$AV = \frac{ydx - xdy}{ds}.$$

On tire de plus AR , perpendiculaire sur BX , et la ressemblance des triangles $Mm\pi$ et ABR fournira

$$BR = \frac{2bdy}{ds},$$

y ajoutant

$$RX = AV = \frac{ydx - xdy}{ds}$$

aurons

$$BX = \frac{ydx + (2b - x)dy}{ds}.$$

$$\frac{(ydx - xdy)}{ds^2} + \frac{2bxy}{ds^2} - \frac{y^2}{ds^2} + \frac{x^2}{ds^2} = aa - bb$$

dont la racine carrée est

$$\frac{ydx - xdy}{ds} + \frac{bdy}{ds} = V\left(aa - \frac{bb}{ds^2}\right)$$

ou bien en multipliant par ds

$$ydx - xdy + bdy = V(aads^2 - bbds^2)$$

XXV. Ici il est aussi évident, qu'on se plongeroit ennuier, si l'on vouloit entreprendre la résolution de cette équation par la méthode ordinaire. Je pose donc $dy = pdx$, et à cause de ce que notre équation différentielle prendra cette forme

$$y - px + bp = V(aa(1 + pp) - bb)$$

que je différencie encore, et posant pdx pour dy , j'aurai

$$pdx - pdx - xdp + bdः = \frac{aa pdp}{V(aa(1 + pp) - bb)}$$

qui étant divisée par dp donne:

$$b - x = \frac{aa p}{V(aa(1 + pp) - bb)} \text{ ou } x = b - \frac{aa p}{V(aa(1 + pp) - bb)}$$

et

$$y = -(b - x)p + V(aa(1 + pp) - bb) = \frac{y}{V(aa(1 + pp) - bb)}$$

XXVI. De là, pour éliminer p , je forme ces équations

$$\frac{b - x}{a} = \frac{ap}{V(aa(1 + pp) - bb)} \text{ et } \frac{y}{V(aa - bb)} = \frac{y}{V(aa(1 + pp) - bb)}$$

et ajoutant les carrés de ces formules, je trouve:

$$\frac{(b - x)^2}{aa} + \frac{yy}{aa - bb} = \frac{aa(1 + pp)}{aa(1 + pp) - bb} = 1$$

qui est l'équation pour une ellipse, dont le centre est en A , et le demi grand axe = CV . Mais outre cette ellipse, elle donne encore une infinité de lignes droites, comprises dans

$$y = -n(b - x) + V(aa(1 + nn) - bb)$$

s perpendiculaires AV et BX, le rectangle de ces lignes $AV \cdot BX$ soit la même grandeur.

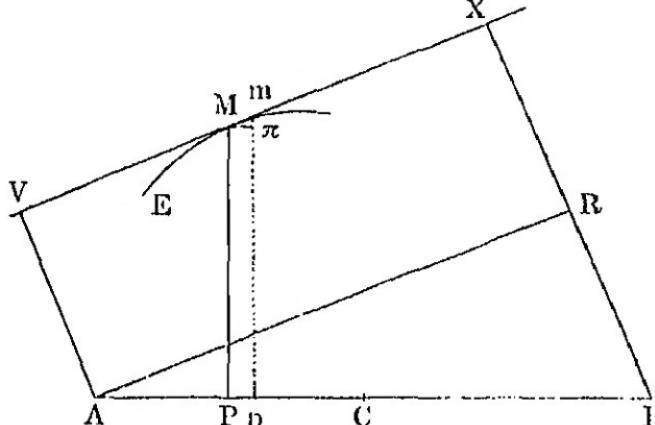

Fig. 4

XXVII. Soit la distance des points donnés $AB = 2b$, qu'on aperpendiculaire MP , et l'infiniment proche $m\pi$; et qu'on nomme les données; $AP = x$, $PM = y$, pour avoir

$$Pp = M\pi = dx, \pi m = dy \text{ et } Mm = \sqrt{(dx^2 + dy^2)} = ds$$

la posé, nous avons vu, qu'on aura

$$AV = \frac{ydx - xdy}{ds}.$$

qu'on tire de plus AR , perpendiculaire sur BX , et la ressemblance des angles $Mm\pi$ et ABR fournira

$$BR = \frac{2bdy}{ds},$$

en y ajoutant

$$RX = AV = \frac{ydx - xdy}{ds}$$

vous aurons

$$BX = \frac{ydx + (2b - x)dy}{ds}.$$

XXVIII. Sans nous embarrasser de la méthode ordinaire
 $dy = pdx$, de sorte que

$$ds^2 = dx^2 (1 + pp),$$

et nous aurons:

$$(y - px)(y - px + 2bp) = cc(1 + pp)$$

qui se réduit à:

$$yy + 2(b - x)py - 2bp px + ppax = cc(1 + pp)$$

on à

$$yy + 2(b - x)py + (b - x)^2 pp = cc(1 + pp) +$$

dont la racine quarrée est

$$y + (b - x)p = \sqrt{cc + (bb + cc)pp}$$

et partant

$$y = -(b - x)p + \sqrt{cc + (bb + cc)pp}$$

XXIX. Différentions enore cette équation différentielle
 $dy = pdx$ nous aurons:

$$pdx = -(b - x)dp + pdx + \frac{(bb + cc)pd}{\sqrt{cc + (bb + cc)pp}}$$

qui étant divisée par dp donne d'abord:

$$b - x = \frac{(bb + cc)p}{\sqrt{cc + (bb + cc)pp}}$$

ou bien

$$b - x = \frac{aa p}{\sqrt{cc + aapp}},$$

posant pour abréger

$$bb + cc = aa.$$

De là nous tirerons:

$$y = -(b - x)p + \sqrt{cc + aapp} = \frac{cc}{\sqrt{cc + aapp}}$$

$$a = \sqrt{cc + aa pp}$$

$$c = \sqrt{cc + aapp}$$

s aurons en ajoutant les quarrés

$$\frac{(b-x)^2}{aa} + \frac{yy}{cc} = 1.$$

XXX. Cette équation est, comme il est évident, pour une ellipse, dont les deux extrémités sont dans les points A et B ; et partant le centre au point du milieu du demi petit axe sera donc $= c$; et c'est au quarré duquel, que sera partout la surface du rectangle $AV \cdot BX$: ce qui est aussi une propriété connue de l'ellipse. Or si des lignes droites, qui satisfont au même problème, que le diviseur dp nous a fourni, car posant $p = n$, l'équation pour toutes ces lignes droites sera

$$y = -n(b-x) + \sqrt{(cc + nn aa)}.$$

pourrois encore ajouter un grand nombre de problèmes semblables, pour démontrer ce paradoxe, mais ces quatre seront entierement suffisans pour prouver la vérité.

SECOND PARADOXE

XXXI. Le second paradoxe, que je m'en vais étaler, n'est pas moins curieux, puisqu'il est aussi contraire aux idées communes du calcul intégral, qu'il s'imagine ordinairement, qu'ayant une équation différentielle quelconque, on n'ait qu'à chercher son intégrale, et à lui rendre toute son étendue, c'est à dire, toutant une constante indéfinie, pour avoir tous les cas, qui sont compris dans l'intégration différentielle. On bieu, lorsque cette équation différentielle est le résultat d'une solution d'un problème, on ne doute pas que l'équation intégrale, que l'on en trouve par les règles ordinaires, ne renferme toutes les solutions possibles du problème: cela s'entend, lorsqu'on n'aura pas négligé l'addition d'une constante, que toute intégration exige.

XXXII. Cependant il y a des cas, où l'intégration ordinaire nous donne une équation finie, qui ne renferme pas tout ce qui étoit contenu dans l'équation différentielle proposée; quand même on ne néglige pas la constante indéfinie. Cela doit paroître d'autant plus paradoxe, plus on est accoutumé à croire que l'intégration ordinaire nous donne toutes les solutions possibles d'un problème.

prescrites, n'épuise pas l'étendue de l'équation différentielle, le pr
mettra des solutions, que l'intégration ne fournira point, et partant
à une solution défectueuse, ce qui semble sans doute renverser la
ordinaires du calcul intégral.

XXXIII. Or il est fort aisè de proposer une infinité d'équations
différielles, auxquelles répond un certain rapport entre les quantités variées;
est impossible de trouver par la voie d'intégration ordinaire. Soit, par
proposée cette équation différentielle:

$$xdx + ydy = dy\sqrt{xx + yy - aa},$$

et il est évident que l'équation finie

$$xx + yy - aa = 0$$

lui satisfait entièrement. Car ayant de là $xdx + ydy = 0$, l'un des membres de l'équation différentielle évanouît de soi-même; ce qui
marque indubitable, que cette équation finie

$$xx + yy = aa$$

est contenue dans l'équation différentielle proposée ou que le cercle
problèmes, qui conduisent à cette équation différentielle.

XXXIV. Cependant, quand nous intégrons cette équation diffé
nous ne trouverons nullement ce rapport $xx + yy = aa$; car, div
équation par $\sqrt{xx + yy - aa}$, que nous ayons:

$$\frac{xdx + ydy}{\sqrt{xx + yy - aa}} = dy,$$

l'intégrale est évidente, et même dans toute son étendue

$$\sqrt{xx + yy - aa} = y + c$$

ayant introduit la constante indéfinie c . Or il est clair que l'équation
vée $yy + xx = aa$ n'est pas absolument renfermée dans cette équa
grale, quelque valeur qu'on donne à la constante c .

$$xx - aa = 2cy + cc \text{ et } y = \frac{xx - aa - cc}{2c}$$

pourtant on croiroit qu'au problème proposé, qui aura conduit à cette équation satisfissoient qu'une infinité de paraboles, contenues dans l'équation

$$y = \frac{xx - aa - cc}{2c},$$

on les différentes valeurs de c . Et puisqu'on a trouvé une infinité de paraboles, on donnera d'autant moins, qu'on ne soit arrivé à une solution complète; pendant nous venons de voir qu'au même problème satisfait aussi le contenu dans l'équation $xx + yy = aa$.

XXXVI. J'ai rencontré quelques autres cas de cette espèce dans la suite du mouvement, où j'ai déjà remarqué ce même paradoxe, qu'équation différentielle renferme quelquefois des solutions, qui ne sont comprises dans l'équation intégrée¹⁾; j'y ai aussi donné une règle sûre, par moyen de laquelle on peut trouver ces solutions contenues dans les équations différentielles, qu'on ne sauroit plus tirer de l'équation intégrée. Cependant je n'y ai pas fait sentir assez évidemment l'importance de ce paradoxe, pourroit croire que c'est quelque bizarrerie dans des problèmes mécaniques; il n'auroit plus lieu dans les problèmes de Géométrie; on que ce ne sera un reproche, qu'on pourroit faire directement à l'Analyse même.

XXXVII. Pour l'exemple quo je viens d'alléguer ici, comme il est fondé sur la fantaisie, on pourroit aussi douter, si ce cas se rencontre jamais dans la solution d'un problème réel. Mais les mêmes exemples, que j'ai rapportés pour éclaircir le premier paradoxe, serviront aussi à éclaircir celui-ci. Car le premier problème demandant une courbe telle, que si l'on mène d'un point donné toutes ses tangentes des lignes perpendiculaires, toutes ses perpendiculaires soient égales entr'elles; ce problème, dis-je, étant proposé, on voit d'abord qu'un cercle décrit du point donné comme du centre avec un rayon égal à la moitié, à laquelle toutes les perpendiculaires mentionnées doivent égale assurera au problème.

1) Voir *Mechanica sive motus scientia Tomus primus Caput V § 640, Petropoli 1736. In omni EULERI Opera omnia, series II, vol. i p. 211.*

où les variables x et y sont mêlées entre elles, on a vu que par la substitution

$$y = u\sqrt{aa - xx}$$

elle se change en cette séparée,

$$\frac{du}{\sqrt{uu - 1}} = \frac{adx}{aa - xx},$$

dont l'intégrale prise dans toute son étendue étoit

$$u + \sqrt{uu - 1} = n\sqrt{\frac{a+x}{a-x}},$$

d'où j'ai tiré cette équation:

$$y = \frac{n}{2}(a+x) + \frac{1}{2n}(a-x)$$

laquelle ne renferme que des lignes droites, de sorte que le ~~ce~~ à cette heure entièrement exclus de la solution du problème pr

XXXIX. Il en est de même du problème second, qui est résolu lorsque nous avons vu par une ellipse exprimée par cette équation

$$y = \frac{c}{a}\sqrt{2ax - xx};$$

ce qui est aussi clair par les propriétés connues de l'ellipse. Or pour résoudre cette équation différentielle:

$$\left(y - \frac{xdy}{dx}\right)\left(y - \frac{xdy}{dx} + \frac{2adx}{dx}\right) = cc$$

nous en tirerons par l'extraction de racine:

$$\frac{dy}{dx} = \frac{(a-x)y + \sqrt{aayy - cc(2ax - xx)}}{2ax - xx}$$

$$(2ax - xx)dy - (a-x)ydx = dx\sqrt{aayy - cc(2ax - xx)}$$

Or il est évident que l'équation

$$aayy - cc(2ax - xx) = 0$$

$$g = \frac{dy}{dx} \nu (2ax - xx),$$

et en différentiant leurs logarithmes:

$$\frac{dy}{y} = \frac{dx}{2ax - xx}, \quad \text{ou} \quad (2ax - xx) dy - (a - x) y dx = 0,$$

que dans ce cas l'un et l'autre membre de l'équation différentielle

Mais, si nous traitons cette équation différentielle selon la méthode
e, et que nous posions

$$y = u \sqrt{(2ax - xx)},$$

oir

$$\sqrt{aaayy - cc(2ax - xx)} = \sqrt{(2ax - xx)(aaauu - cc)}$$

$$dy = du \sqrt{2ax - xx} + \frac{u(a - x) dx}{\sqrt{2ax - xx}},$$

urs substituées changeront notre équation en cette forme:

$$(a - x)^{\frac{3}{2}} + u(a - x) dx \sqrt{2ax - xx} - u(a - x) dx \sqrt{2ax - xx} \\ = dx \sqrt{2ax - xx}(aaauu - cc)$$

duit maintenant à cette séparée,

$$\frac{du}{\sqrt{aaauu - cc}} = \frac{dx}{2ax - xx} \quad \text{ou} \quad \frac{adu}{\sqrt{aaauu - cc}} = \frac{adx}{2ax - xx}$$

intégrale prise généralement est

$$l \frac{au + \sqrt{aaauu - cc}}{b} = \frac{1}{2} l \frac{x}{2a - x}$$

$$au + \sqrt{aaauu - cc} = b \sqrt{\frac{x}{2a - x}} = \sqrt{\frac{b^2 x^2}{(2ax - xx)}}.$$

I. De là on trouvera aisément la valeur de u , qui sera:

$$au = \frac{cc \sqrt{2ax - xx}}{2bx} + \frac{bx}{2 \sqrt{2ax - xx}}$$

$$ay = \frac{cc(2ax - xx)}{2bx} + \frac{bx}{2} = \frac{acc}{b} + \frac{(bb - cc)x}{2b}$$

et il est évident que cette équation intégrale, quelque générale qu'il soit à cause de la constante indéfinie b , ne renferme pas l'ellipse déduite; mais ce même accident aura aussi lieu dans les deux autres problèmes lorsqu'on traitera les équations différentielles trouvées par la méthode en cherchant son intégrale; où l'ellipse qui en fournit une belle solution sera plus comprise.

XLII. Mais voici la règle générale, par laquelle on peut aisément résoudre ces cas de l'intégrale d'une équation différentielle proposée, qu'il s'agit de l'intégration ordinaire. Soit z une fonction quelconque des variables x et y , et Z une fonction quelconque de z . Soient de plus P , Q deux fonctions quelconques des variables x et y , et supposons qu'on ait résolu à cette équation différentielle

$$Vdz = Z(Pdx + Qdy),$$

et il est clair, que la valeur $Z = 0$ satisfait à cette équation: car alors $z = \text{const.}$ et partant $dz = 0$, de sorte que dans le cas $Z = 0$ les termes de l'équation proposée évanouissent.

XLIII. Par le moyen de cette règle on trouvera aisément une solution du second problème; car étant parvenu à l'équation différentielle:

$$\frac{du}{\sqrt{aa uu - cc}} = \frac{dx}{2ax - xx} \quad \text{on} \quad du(2ax - xx) = dx \sqrt{aa uu - cc}$$

prenons u pour z , et la fonction $\sqrt{aa uu - cc}$ pour Z , et l'équation sera remplie par l'égalité

$$Z = 0, \text{ ou } aa uu - cc = 0,$$

d'où l'on tire $u = \frac{c}{a}$ et partant

$$y = \frac{c}{a} \sqrt{2ax - xx},$$

XLIV. Il est ici à remarquer, que ces mêmes cas inaccessibles à l'intégration ordinaire, sont précisément ceux, qu'une différentiation réitérée fournis dans les éclaircissements du premier paradoxe. Et pour peu qu'on y échisse, on s'apercevra que cet accord n'arrive pas par quelque hasard; pourra prononcer en général, que toutes les fois qu'une équation différentielle, étant encore différentielle, conduit immédiatement à une équation finie, cette équation finie ne sauroit jamais être trouvée par la voie ordinair d'intégration; mais que, pour la trouver, il faut appliquer la règle que je vais exposer. De là on voit donc que les deux paradoxes expliqués sont telle ensemble, que l'un renferme nécessairement l'autre.

XLV. La règle donc, suivant laquelle on juge ordinairement, si une équation différentielle est intégrée dans toute son étendue, on nous, généralement. On croit communément, que lorsqu'on a intégré en sorte une équation différentielle, que l'équation intégrale contient une constante indéterminée, qui ne se trouvoit pas dans la différentielle, alors l'équation intégrale est complète, ou de la même étendue quo la différentielle. Mais nous voyons par des exemples rapportés que, quoique les équations trouvées par l'intégration contiennent une telle constante, qui semble les rendre générales, les équations différentielles renferment pourtant une solution, qui n'est pas comprise dans l'équation intégrale¹). Cette circonstance sur le critère des équations intégrales devrait nous paroître fournir un troisième paradoxe, s'il n'étoit pas déjá intimement lié avec le précédent.

XLVI. Il peut donc souvent arriver, qu'il est même absolument impossible d'intégrer, ou même de séparer une équation différentielle proposée; et on peut néanmoins par la règle donnée trouver une équation finie faisant à la question. Ainsi, si l'on étoit parvenu dans la solution d'un problème à une telle équation

$$aa(aa - xx)dy + aaxydx = (aa - xx)(ydx - xdy) \vee (yy + xx - aa)$$

et en entroprendroit inutilement l'intégration, on seroit pourtant sûrs d'une équation finie

1) Voir *Institutiones calculi integralis* vol. I, § 540—570, 695—703; vol. II, § 821. *LEONARDI Opera omnia*, series I, vol. II et 12. H.

$$yy + xx - aa = 0,$$

tant l'un que l'autre membre de l'équation évanouit; ce qui devient lorsqu'on met

$$y = z \sqrt{aa - xx},$$

car alors l'équation prendra cette forme:

$$aadz = (ydx - xdy) \sqrt{zz - 1},$$

et posant $Z = \sqrt{zz - 1}$ on aura par la règle donnée $\sqrt{zz - 1} = z$, et partant $yy + xx = aa$.

SUMMARIUM

Diophantus, ab undoto antiquo Graecis Diophantoi) sic dictu, potissimum numerorum referit, atque huiusmodi quæstiones resolvere docebat, quibus modis, qui certa ratione combinati, evadant quadrati, vel cubi, aliosve; et; veluti ei quæcunque duo numeri, quorum quadrati addita iterum quadrati, eiusmodi numeri sunt 3 et 4, quorum quadratus est 10 addita unumnam et quadratum. In genere igitur si si numeri ponantur x et y , id requiritur, ut quadratum, seu ut $\frac{1}{2} (x + yy)$ sit numerus rationalis, atque semper in modis problematum pervenire ad tales formulæ radicale; sive radix cubica, rive ultioris prædictæ sit extrahendæ, immo quoque isti signo implicatos i oportet, ut radix re vera extrahi possit, omnisque irrationalitatem evanescent. dum Diophanteam ita definiti pars patet, ut eis methodus irrationalitatem evanescere in Analyse communi sit quantitate irrationalis, id in Analysis et quantitates transcendentes, quae orintur, si qua formula differentialis reponit, perinde atque ibi quantitates irrationales inserviant, quando ex una indecim extrahere non possit. Methodus igitur in Analysis infinitorum analogus in hoc versatur, ut quantitates formulam quendam differentialem a determinentur, ut integratio procedat, et integrando Algebraicas exhiberi possint exempli statim neutrini, quando vel curva quadrabilis, vel rectificabilis, ubi percutio coordinatis orthogonallibus x et y , eiusmodi relatione inter se, ut priori casu formula ydx , posteriori vero linea $\int y'(dx^2 + dy^2)$ integrabitur. Problema quidem, quo curvae quadrabiles queantur, est facilissimum, in ante inventam Analysis infinitorum solvi potuit, ultorum vero de curvis

scilicet Diophanteae analoga; cuius principia Auctor in hac dissertatione
distincte proponit, sed etiam eo neque prosequitur, ut problemata, quae a
lyseos longo superare viderentur, nuno sine ullo fere labore resolvi queant.
haec methodus, quonsque hic est exulta, plurimum adhuc a perfectione
quiturque amplissimus campus, in quo Geometrae vires suas exerceant, atque
parte finis Analyseos proferant. Quanquam enim ab Auctore immunitas
differentiales ad integrabilitatem sunt perductae, tamen plurimae suppo-
artificia hie tradita nondum sufficient; veluti si eiusmedi quaeratur relatio
 x et y , ut haec formula $\left(\frac{ydx}{x} + \frac{dy}{y}\right)$ integrationem admittat. Auctor fa-
adhuc modo id praestare potuisse. Verum dantur sine dubio et in hac
omnem reductionem respuentes, quemadmodum etiam in methodo Diophanteae
formulæ, quae nullo modo ad quadratum redire possunt. Plurimum igit
stisso censendus erit, qui, eiusmodi formulæ ad redireendum plano sint in
estendere potuerit.

Quanta affinitas inter analysi finitorum et infinitorum in-
utraque ex iisdem principiis sit nata, atque similibus operationibus
nemo ignorat, qui in utroque calculi genere vel leviter fuerit ver-
latius antea hanc affinitatem patere deprehendi, quam vulgo pri-
quemadmodum in analysi finitorum ea methodus, quae Diophanteae
refertur, insignem occupat locum, ita etiam in analysi infinitorum
dari calculi genus observavi, qui methodo Diophanteae penitus
similibusque operationibus absolvatur. Quanquam autem huius
analysi infinitorum nonnulla iam passim occurruunt specimen, quo
mentionem sum facturus, tamen in iis nulla certa solutio[n]is via
solutiones easu potius ac divinatione inventae videntur, ita ut in
certa ac tanta methodus adhuc desideretur. Namobrem mihi quod
calculi genus in medium proferre videor, qui omnino dignus sit, in
excolendo Geometrae vires suas exerceant. Mihi quidem tantum ei
eius fundamenta eruere, quae autem iam ad plurima satis illustria
recondita problemata solvenda sufficiunt; eaque hie quantum pos-
et dilucide exponam, quo aliorum, qui in hoc genere elaborare vol-
promovecatur ac sublevetur.

Ut igitur primum indolem et naturam huius novae methodi

1) Vide notas, p. 76.

que ex infinita solutionum multitudine eas elicere docet, quae quantitatibus rationalibus continentur, ita nova nostra methodus quoque nonnisi indeterminata problemata complectitur, et eum discriminari, quod in analysi finitorum inter quantitates rationales et surdas statui solet, in analysi infinitorum primen inter quantitates algebraicas ac transcendentes respondeat, nostrae methodi vis in hoc erit posita, ut ex infinita cuiusque problemationum copia eae secernantur, quao quantitatibus algebraicis continetur. Huiusmodi igitur problemata indeterminata methodo nostrae sunt propriorum solutio in genero concepta formulas transcendentes, seu integras solvit, ex quibus deinceps eos casus elici oportet, quibus quantitates transcendentes in algebraicas abeunt, seu, quod eodem reddit, formulae integrales integrationem admittant.

Per exemplum tam natura huius novae methodi, quam eius affinitas cum methodo Diophantea clarius elucescat. Ut enim in methodo Diophantea quae est, quonodo quantitates x et y inter se debeant esse comparatae, ut formula $\sqrt{xx + yy}$ sit rationalis, ita in nova nostra methodo huic similitudine quaestio, qua inter quantitates variabiles x et y ea quaeritur conditione formula specie trascendentis $\int \sqrt{dx^2 + dy^2}$ sit algebraica, seu ut hanc formulæ valor algebraico exhiberi queat. Manifestum est, hoc problemam modi instar exempli attulimus, quaeri curvas algebraicas, quae sint rectificabiles; ratio enim inter x et y , quae coordinatas curvæ denotabunt, rectificari algebraica, modo quaestio circa curvas algebraicas versator, et cum hanc curvæ arcus indefinito per $\int \sqrt{dx^2 + dy^2}$ exprimatur, quoties ista formula algebraica reddetur, toties ipsa curva erit rectificabilis.

Simili modo si omnes eae curvae algebraicae desiderentur, quae sint quadruplices, perspicuum est, quaestionem huc redire, ut eae relationes inter quantitates variabiles x et y assignentur, quibus haec formula integralis $\int y dx$ in conditionem admittat, atquo ad valorem algebraicum perducatur.

Etsi autem hic potissimum quantitates algebraicas sunt propositi, inde atque in methodo Diophantea quantitates rationales spectari soleantur eo quoqno referendae sunt eiusmodi quaestiones, quibus formulae aepiam integrales non algebraice exprimi, sed propositam quandam transcendentium quantitatium speciem implicare debent; veluti si quaerantur conditiones curvarum algebraicarum, quarum rectificatio non algebraice perfici queat, quadratura circuli pendeat. Variae enim transcendentium quantitatium

venire docet, quoque ad eas curvas, quarum reectificatio a
pendeat, inveniendas aptam fore, id quod ex sequentibus el

Huiusmodi problema iam ante complures annos a Celeb.
propositum¹⁾), quo eiusmodi curvam algebraicam quaesivera
rectificabilis, sed cuius reectificatio a quadratura datae curv
tamen nihil minus tot, quot libuerit, areus absolute recta.
Propositione huius problematis tum temporis summus Ar
Ion. BERNOULLIUS b. m. adeo obstupuit, ut non solum
HERMANNO solutum esse non crediderit, sed etiam sagac
longe superare pronunciaverit; quod quidem nemini mirum
illo tempore nulla plane ullius methodi vestigia patuissent, cu
problemata tractari possent. HERMANNUS etiam eius solut
ambages ex quadam linearum curvarum contemplatione han
intuitu nihil plane emolumenti ad propositum expectare lieu
nato ad solutionem ante pervenisset, quam de ipso prob
Visa autem ista HERMANNI solutione, BERNOULLIUS etiam
solutionem ex sola analysi petitam: sed eius fundamenta
absconditum, ut divinatione potius, quam ulla certa via, fo
tionem continentis eruisse videatur.

Cum hoc problema non solum ob summam, qua imp
tatem, sed etiam ob eximum usum, qui inde in analysis red
omnium tum temporis Geometrarum admirationem excita
quantum constat, in certam atque ad huiusmodi problemata
methodum inquisivit, qua novus omnino analyseos infinito
aperiretur. Ego igitur longo post intervallo fortasse primus a
huius methodi cogitare coepi, quorum beneficio memorati
solutio direete sine ambagibus ac divinatione obtineri possa
regulas quasdam non contemnendas, quae ad novae istius me
iacienda idonea sunt visa, curumque ope non solum plures
quod erat agitatim, solutiones sum adeptus, sed etiam non
generis problemata dedi soluta, cuiusmodi est illud, cuius s
in Dissertatione de duabus curvis algebraicis²⁾ ad commun

1) Vide notam I, p. 76.

2) Vide notam 2, p. 76.

3) Vide L. EULERI Commontationem 48 huius voluminis, p. 78.

celavi, cum mihi esset propositum prima quasi huius methodi elem-
sim explicare, quo eorum usus amplissimus clarus perspiciat, ne
ad hoc unicum problema adstricta videatur. Fateri quidem statim et
levem adhuc partem tantum huius novae methodi, quam hic prop-
telleasse; verum his principiis stabilitis, non dubito, quin ea mox ma-
gumenta sit acceptura.

Divisio huiusmethodi in partes secundum naturam formularum integral-
rum valores algebraici sunt efficiendi, commodissime instituotur. Cum et
per relatio inter duas quantitates variabiles x et y quaeratur, ut una plu-
nihilic integrales, quae has variabiles una cum suis differentialibus involv-
braicos obtineant valores, huiusmodi formulas in sequentes ordines di-
conveniet:

Ordo primus continebit huiusmodi formulas $\int Z dx$, ubi Z est functio que
algebraica ambarum quantitatum x et y .

Ad ordinem secundum refero eas formulas $\int Z dx$, in quibus posito $dy =$
era Z est functio non solum ipsarum x et y , sed etiam ipsius p . Ubi no-
n est, non solum formulam $\int Z dx$, sed etiam hanc $\int pdx = y$ algebra-
re debero valores. Hinc reducuntur eae formulae integrales, in quibus a-
differentialia dx et dy occurunt, veluti $\int V(dx^2 + dy^2)$, quae posito $dy =$
hanc formam $\int dx V(1 + pp)$ revocatur.

Ordo porro tertius eiusmodi comprehendet formulae integrales, in quibus
differentialia secundi gradus insunt, quae autem, ponendo $dy = pa - qdx$, ad hanc formam $\int Z dx$ perducentur, ubi littera Z erit functio que-
tum x , y , p et q . His igitur casibus non solum formulae $\int Z dx$, sed etiam
formularum $\int pdx$ et $\int qdx$ valores algebraici effici debebunt.

Ordo quartus complectetur eas formulae integrales, quae quantitate
 y differentialia etiam tertii gradus involvunt; hincque ad formam \int
centur, ponendo $dy = pdx$, $dp = qdx$ et $dq = rdx$, ubi quantitas Z
abit praeter quantitates x et y etiam has p , q et r . Hincque simili-
entium ordinum intolligitur.

Praeter hos ordines peculiarem classem constituant eiusmodi for-
mulae, in quibus Z non solum quantitates algebraicas x , y , p , q etc. uti in
inibus, continet, sed etiam formulae integrales complectitur, veluti si

$$\int x dx \int dx V(1 + pp)$$

efficienda sit algebraica, pro quo relatio inter quantitates x et p definiatur. In hoc exemplo primum patet, cum sit $dy = pdx$, valorem huius integrandorum esse debere algebraicum. Deinde etiam valorem huius

$$\int dx V(1 + pp)$$

esse oportebit algebraicum, qui si ponatur $= s$, tandem haec formula ad valorem algebraicum erit perducenda, ita ut unica haec formula

$$\int x dx \int V(dx^2 + dy^2)$$

reductionem harum trium formularum

$$\text{I. } \int pdx = y; \quad \text{II. } \int dx V(1 + pp) = s; \quad \text{III. } \int xsdx$$

ad valores algebraicos requirat. Ex quo intelligitur, etiam huiusmodi problemata ad ordines ante enumeratos revocari posse.

Totum igitur negotium novae huius methodi, quam examini Auctori propono, in hoc consistit, ut eiusmodi relatio inter binas variabiles vestigetur, quae unam pluresve formalas integrales, eiusmodi ut supra descriptis sum complexus, algebraicas reddat¹⁾. Hie autem problemata occurunt difficillima, a quorum solutione euidem a summa renotus, sed etiam fortasse ciusmodi excogitari possunt, quae plane solutionem admittunt; omnino uti usu venire solet in problemata ad methodum Diophanteanum pertinentibus. Unde etiam sine dubio tuto locum inveniet, ut alia problemata solutionem generalem, alia solutiones speciales permittant.

Huiusmodi igitur problemata hic tantum proferam, quoniam inveni, ut hoc modo specimen ac prima quasi elementa novae methodi ulterius excolendam propono, exhibeam, quae etsi exiguum tantum huius methodi constituere videntur, tamen viam, qua ulterius progressus facient. Certa autem inde earum operationum ratio perspicua directe nihilque divinationi tribuendo ad solutiones eorum problemata ante commemoravi, perducant.

1) Vide notam p. 31.

quadratura pendebit integratio alterius formulae $\int ydx$, ab eadem quod
ius $\int xdy$ integratio pendebit.

Demonstratio est manifesta, cum sit

$$\int ydx = xy - \int xdy,$$

de patet, si formula $\int xdy$ fuerit vel algebraica, vel datam quadraturam
eans, eaudem quoque naturam habere alteram formulam $\int ydx$.

COROLLARIUM

2. Simili modo integratio huius formulae $\int yxdx$, vel huius $\int yx^n dx$ posse
ab integratione huius $\int xx dy$, vel huius $\int x^{n+1} dy$, ob

$$\int yxdx = \frac{1}{2} yxx - \frac{1}{2} \int x^2 dy,$$

ob

$$\int yx^n dx = \frac{1}{n+1} yx^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} dy,$$

le perspicitur hoc lemma latissime patore, eiusqne ope formulas
eris, quae integrabiles sint reddenda, in alias transformari posse.

SCHOLION

3. Lemma hoc, quantumvis leve ac trivialo videatur, tamen praecip-
tinet fundamentum novae illius methodi, quam sum adumbraturu-
m proposita formula integrali quacunqne $\int YdX$ alia detur $\int VdZ$, u-

$$A \int YdX + B \int VdZ$$

nitatis algebraica, manifestum est, harum duarum formularum $\int YdX$
 dZ rationem ita esse comparatam, ut si altera fuerit integrabilis, al-
teram fore integrabilem, et a quanam quadratura alterius integratio pen-
eadem quadratura etiam alterius integrationem pendere. Resolutio a-
ccipiitorum problematum ad hanc methodum pertinentium absolu-
nea formulaum integralium, ad quas pervenit, transformatione.

PROBLEMA 1

4. Invenire omnes curvas algebraicas, quae sint quadrabiles; seu eam
variables x et y relationem in genere definire, ut formula $\int ydx$ fiat integrabi-

curvae area := $\int ydx$, cuius valorem algebraicun esse op
facillime impetratur. Denotet enim X functionem quam
ipsius x , huieque functioni X aequalis ponatur area $\int ydx$

$$\int ydx = X,$$

erit, differentialibus sumendis,

$$ydx = dX, \text{ unde fit } y = \frac{dX}{dx};$$

sicque applicata y aequabitur functioni algebraicae ipsius
algebraica, ciusque area $\int ydx$, cum sit $= X$, algebraice

ALITER

Cum sit area

$$\int ydx = yx - \int xdy,$$

ponatur $\int xdy$ functioni euieunque ipsius y , quae sit $= Y$

$$\int xdy = Y, \text{ unde fit } x = \frac{dY}{dy},$$

ita ut iam abscissa x functioni algebraicæ ipsius y aeq
algebraica. Posita autem $x = \frac{dY}{dy}$, erit curvæ area

$$\int ydx = yx - Y = \frac{y dY}{dy} - Y,$$

ideoque etiam algebraica.

COROLLARIUM 1

5. Si X in priori solutione, vel Y in posteriori, non fuerit
ipsius x , vel y , sed transcendens, ita tamen ut $\frac{dX}{dx}$, vel $\frac{dY}{dy}$
algebraica, curva quidem erit algebraica, sed eius quadratu
cendente exprimetur.

COROLLARIUM 2

6. Scilicet si in priori solutione sit

$$X = P + \int Qdx,$$

$$y = \frac{dP}{dx} + Q$$

nidem algebraica, sed eius area

$$\int y dx = P + \int Q dx$$

ntitate transeendente $\int Q dx$ pendebit.

COROLLARIUM 3

7. Simili modo in altera solutione si ponatur

$$Y = P + \int Q dy,$$

entibus P et Q functionibus algebraicis ipsius y , ita tamen ut $\int Q dy$ sit
titas transeendens, aequatio pro curva

$$x = \frac{dP}{dy} + Q$$

algebraica, sed area, quae erit

$$\int y dx = \frac{y dP}{dy} + yQ - P - \int Q dy$$

ntitate transeendente $\int Q dy$ pendebit.

SCHOLION

8. Ut huius problematis solutio est facillima nulloque artificio indiget
ns problema, quod quidem aliis est naturao, adiungam, eius vero
o in aliis problematibus, quae ad hanc methodum referri solent, insignem
præstabit. Vehili si quaerantur curvae algebraicae generatim non
eabiles, quae tamen, quot libuerit, habeant arcus rectificabiles; aliaeve
generis questiones proponantur, principium solutionis ex sequenti
comate erit petendum.

PROBLEMA 2

9. Invenire euras algabraicas in genere non quadrabiles, sed quarum
ratura generalis datam quantitatem transeendentem involvat, in quibus
n, quot libuerit, areas absolute quadrabiles assignare licet.

redire, ut eiusmodi formula transeendens $\int Qdx$ investigetur
casibus, vcluti si ponatur $x = a, x = b, x = c$ etc., ovantes
quantitas

$$X = P + \int Qdx,$$

quae in genere est transeendens, quippe formulam \int
algebraica, nempe $= P$. Hoe ut efficiatur, statuatur

$$\int Qdx = \int udx - \int vdz,$$

abi v talis sit functio ipsius z , qualis u est ipsius x , ita
 $\int vdz$ similem quantitatem transcendentem exhibent, o
debet. Sit autem z eiusmodi functio ipsius x ; ita ut casib
 $x := b, x = c$ etc., quot libuerit, fiat $z = x$, ideoque et $v =$
est, his iisdem casibus fore $\int vdz = \int udx$, hincque $\int Qdx$
formetur ista functio ipsius x

$$x^n - (a + b + c + \text{etc.})x^{n-1} + (ab + ac + bc + \text{etc.})x^{n-2} - (a$$

quae brevitatis gratia vocetur $= S$, ita ut aequatio $S =$
 $x = a, x = b, x = c$ etc. eos seilicet ipsos valores absolu
absolute quadrabilis responderet debet. Tum vero statuatu

$$z - x = S,$$

atquo manifestum est, iisdem casibus $x = a, x = b, x = c$ etc.
omnino uti requiri ad nostrum propositum ostendimus. H
generalius satisfiet, si ponamus

$$z - x = ST,$$

dummodo $ST = 0$ alias non praebeat radices reales, nisi
seilicet $x = a, x = b, x = c$ etc. Hanc ob rem si S den
tionem ipsius x , ut aequatio $S = 0$ alias non habeat rad
sunt propositae, seilicet $x = a, x = b, x = c$ etc., quod se
fieri potest, tum sumatur

$$z - x = S, \text{ sed } z = x + S.$$

Quo facto, si $\int udx$ eam quantitatem transcendentem exp
quadratura in genere pendere debet, pro v substituatur

$$Q = u - \frac{du}{dx}.$$

am enim si construatur curva algebraica, enius abscissae = x respondet
plicata

$$y = \frac{dp}{dx} + u - \frac{vdz}{dx},$$

is area in genere erit

$$\int y dx = P + \int u dx - \int v dz,$$

endebit scilicet a quantitate transcendente $\int u dx$, cui altera $\int v dz$ est simili
hilo vero minus casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. eius area algebraice
imetur, sicutque $\int y dx = P$. Hoc ergo modo effici potest, ut curva praeccise
aut quis voluerit, obtineat areas quadrabiles, neque plures, neque paucic-

COROLLARIUM 1

10. Cum v talis sit functio ipsius z , qualis u est ipsius x , ita ut v obtineat
 u , si loco x scribatur z , sequitur etiam v talem esse functionem ipsius
alis z est ipsius x . Quare cum sit $z = x + S$, sequitur v obtineri ex u , si
scribatur $x + S$.

COROLLARIUM 2

11. Quoniam igitur quantitas v resultat ex functione u , si loco x scribi-
+ S , ex proprietate functionum alias demonstrata sequitur fore

$$v = u + \frac{S du}{dx} + \frac{S^2 d^2 u}{1 \cdot 2 dx^3} + \frac{S^3 d^3 u}{1 \cdot 2 \cdot 3 dx^5} + \frac{S^4 d^4 u}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 dx^7} + \text{etc.}$$

posito elemento dx constante, sed cum haec expressio in infinitum sit ex-
mandata, praestat valorom ipsius v actuali substitutione definire.

EXEMPLUM

12. *Invenire curvam algebraicam, cuius quadratura indefinita pende-
quadratura circuli, cuius vero area abscissae $x = a$ respondens algebraica-
beatur.*

Ut quadratura curvae indefinita a quadratura circuli pendent, por-

$$u = \sqrt{2fx - xx},$$

$$z = x + na - nx = na - (n-1)x.$$

Ergo ob

$$v = \sqrt{2/z - zz}$$

crit

$$v = \sqrt{2naf - 2(n-1)/x - nnaa + 2n(n-1)ax - (n-1)^2xx},$$

Ponatur, ut haec formula simplicior evadat, $2/f = na$, eritque

$$v = \sqrt{n(n-1)ax - (n-1)^2xx},$$

et ob $dz = -(n-1)dx$ habebitur

$$Q = \sqrt{nax - xx} + (n-1)\sqrt{n(n-1)ax - (n-1)^2xx},$$

ac pro curva erit

$$y = \frac{dP}{dx} + \sqrt{nax - xx} + (n-1)\sqrt{n(n-1)ax - (n-1)^2xx},$$

area vero erit

$$\int y dx = P + \int dx \sqrt{nax - xx} + (n-1) \int dx \sqrt{n(n-1)ax - (n-1)^2xx},$$

Verum hic notandum est, quemadmodum integrale $\int y dx$ ita capi evanescat posito $x = 0$, ita quoque integrale $\int v dz$ ita capi debere, posito $z = 0$. Quamobrem ut tota area evanescat posito $x = 0$, rursumque fiat $z = 0$ hoc easu; alioquin enim expressio areae $\int y dx$ ex quantitatemi constantem portionem areae circularis denotanter $x = a$ destrueretur. Huic autem incommodo occurretur, si primum summatur funetio, quae posito $x = 0$ evanescat. Sit ergo

$$S = \frac{nx}{a} (a-x),$$

et

$$z = x + \frac{nx}{a} (a-x), \text{ et } v = \sqrt{2/z - zz},$$

atque quaesito satisfiat modo solito. Ponatur, ut expressio fiat $n = -1$, ut sit

$$z = \frac{xx}{a} \text{ et } v = \sqrt{\left(\frac{2/x}{a} - \frac{x^4}{aa}\right)} = \frac{x}{a} \sqrt{2af - xx},$$

$dz = \frac{2x dx}{a}$, atque area fiet

$$\int y dx = P + \int dx \sqrt{(2fx - xx)} = 2 \int \frac{xx dx}{aa} \sqrt{(2af - xx)},$$

e, qualisunque P fuerit functio ipsius x , in genere semper a quadrati pendebit, casu autem $x = a$ area fiet algebraica $= P$.

SCHOLION

13. Circumstantia hae ratione constantis ad areae expressionem additae, ne ea ipsa sit transcendens, in omnibus exemplis probe est observata: in finem functio S non solum ita accipi debebit, ut casibus propriis $x = a, x = b, x = c$ etc. evanescat, sed etiam casu $x = 0$ evanescere debet; quidem per se est perspicuum: nam quia omnis curvae areae abscissa excedenti $x = 0$ respondentem nihilo aequali assumimus, idoquod in sequentibus quantitatibus vacuantur, evidens est, quocunqne ensus prius sint, quibus area fiet algebraica, iis semper superaddendum esse casu $x = 0$, sieque functio S ita comparata esse debebit, ut non solum casibus $x = b, x = c$ etc., qui sunt propositi, sed etiam casu $x = 0$ fiat $S = 0$.

PROBLEMA 3

14. Si Z sit functio quaecunque algebraica biuarum variabilium x et y , relationem algebraicam inter x et y , ut formula integralis $\int Z dx$ eum obtinet valorem.

SOLUTIO

Etsi problema hoc multo latius potero videtur, quam primum, tamen ratio non est difficilior. Ponatur eni^m $\int Z dx$ functioni cuiuscumque algebraica x , quae sit $= X$, aequale, eritque

$$Z dx = dX \quad \text{et} \quad Z = \frac{dX}{dx},$$

cum $\frac{dX}{dx}$ sit quoque functio algebraica ipsius x , habebitur aequatio algebraica inter x et y , qua earum relatio algebraica definitur: indeque erit hypothesin $\int Z dx = X$.

$$X = P \cdot \int Q dx, \text{ ita ut } \frac{dX}{dx} = \frac{dP}{dx} + Q$$

sit nihilominus functionis algebraica ipsius x ; tum oriatur aequatione

$$Z = \frac{dP}{dx} + Q$$

expressa, sed valor integralis inde oriundus $\int Z dx$ non est functionem transcendente $\int Q dx$ involvet.

COROLLARIUM 2

16. Si pro Q eiusmodi quantitatem substituamus, quae praecedente descripsimus, tum valor quidem indefinitus fons algebraicus, sed a quadratura quippe data producbit. Hoc offici potest, ut eius valor tot casibus, quot libuerit, etiam $x = a, x = b, x = c$ etc. fiat algebraicus. Ubi quidem non his casibus superaddendum esse semper casum $x = 0$.

SCHOLION

17. Si igitur unica proponatur formula integralis ad reducenda, caque pertinet ad ordinem primum, tum quae difficultate. Atque simul pari opera offici potest, ut illius a data quadratura pendeat, atque insuper ut tot, quot algebraicum obtineat valorem. Antequam igitur ad formam progrediar, eiusmodi problemata proponam, quibus lae ordinis primi simul ad valores algebraicos sint reducendis V et Z functionibus ipsarum x et y , valores huiusmodi $\int V dx$ et $\int Z dx$ vel plurium huiusmodi algebraici sint offici omnia animadverto, haec problemata in genere concepta solubilia videri, sed non nisi sub certis conditionibus, quae sint praeditae, solutionem admittere. Quibus igitur ea solutionem pervenire licuerit, hie exponam.

eam inter variables x et y , ut ambae hac formulae $\int yPdx$ et $\int yQdx$ es algebraicos adipiscantur.

SOLUTIO

Ponatur utraque formula seorsim aequalis quantitati cuicunque algebrae, scilicet

$$\int yPdx = L \quad \text{et} \quad \int yQdx = M,$$

ergo siet

$$y = \frac{dL}{Pdx} \quad \text{et} \quad y = \frac{dM}{Qdx}$$

ut

$$\frac{P}{Q} = \frac{dL}{dM},$$

ut L et M functiones novae eiusdem variabilis z , ita ut $\frac{dL}{dM}$ sit functionia prima eius variabilis z . Opo acuationis ergo inventao

$$\frac{P}{Q} = \frac{dL}{dM}$$

ipsius x , cuius functio est $\frac{P}{Q}$, per z expressus reperietur, ita ut inde primum sit x aequalis functioni cuiusdam ipsius z . Qua inventa obtinebitur etiam valor ipsius y per functionem quamdam ipsius z expressus, ope formulac-

$$y = \frac{dL}{Pdx} \quad \text{vel} \quad y = \frac{dM}{Qdx},$$

et utraque variabilis x et y per novam variabilem z determinabitur, idque ratione; unde relatio inter x et y quiesca innotescet. Ex his autem valoribus tunc assumsumis,

$$\int yPdx = L \quad \text{et} \quad \int yQdx = M,$$

ut scilicet functioni algebraicae ipsius z aequalis.

ALIA SOLUTIO

Ponatur ut antea altera formula $\int yPdx$ quantitati cuiusdam algebraicae aequalis, sou-

$$\int y Q dx = \int \frac{Q}{P} dL,$$

quae algebraica reddenda restat. Nam vero per lemma pra

$$\int \frac{Q}{P} dL = \frac{LQ}{P} - \int L d \cdot \frac{Q}{P}.$$

Sicque formula $\int L d \cdot \frac{Q}{P}$ ad algebraicum valorem reduci d

$d \cdot \frac{Q}{P}$ huiusmodi formam $X dx$ esse habiturum, ubi sit X fun

Ponatur ergo $\int L d \cdot \frac{Q}{P}$ functioni cuiuscunq; ipsius x , quao

$$L = \frac{dV}{d(Q:P)}$$

functioni scilicet ipsius x . Invento autem valore ipsius L c

$$\int y P dx = L; \quad \int y Q dx = \frac{LQ}{P} - V$$

atque variabilis y ita definietur per x , ut sit $y = \frac{dL}{P dx}$, ex

$$L = dV: d \cdot \frac{Q}{P};$$

hoc ergo modo immediate, nulla alia nova variabili i variabilem y per x dedimus determinatam.

COROLLARIUM I

19. Cum in priori solutione altera variabilis x definiiri

$$\frac{P}{Q} = \frac{dL}{dM},$$

altera vero sit

$$y = \frac{dL}{P dx},$$

sicque ultraque per novam variabilem z , cuis L et M sunt f

COROLLARIUM 2

20. Per eandem ergo solutionem sumendis pro L et M functionibus trans
lentibus ipsius x , ita tamen ut

$$\frac{dL}{dx} \text{ et } \frac{dM}{dx}$$

functiones algebraicae, offici poterit, ut integratio utriusque formulae
positae

$$\int yPdx \text{ et } \int yQdx$$

ita quadratura pendent; vel ut altera sit algebraica, altera vero data
hatarum involvat.

COROLLARIUM 3

21. Si ambae haec formulae doceant esse algebraicas, solutio posteriori
dem praestat usum; sumta enim pro V functione quacunque algebraicae
in x , erit

$$L = dV : d \cdot \frac{Q}{P}$$

qua functio algebraica ipsius x ; tum vero si statuatur altera variabilitati
 $\frac{dL}{Pdx}$, erit

$$\int yPdx = L \text{ et } \int yQdx = \frac{LQ}{P} - V$$

$$\int yPdx = \frac{dV}{d \cdot \frac{Q}{P}} \text{ et } \int yQdx = \frac{QdV}{Pd \cdot \frac{Q}{P}} - V.$$

COROLLARIUM 4

22. Sin autem in hac solutione pro V capiatur functio transcendens ipsius
a tamen ut $\frac{dV}{dx}$ sit functio algebraica, ob $\frac{d(Q:P)}{dx}$ etiam functionem alge-
ream fieri quoque

$$L = dV : d \cdot \frac{Q}{P},$$

valor fict algebraicus, at quo altera tantum $\int yQdx$ a praecedit.

COROLLARIUM 5

23. Per hanc igitur alteram solutionem effici non possumus, formula integralis proposita datam quadraturam involvit, semper reperitur algebraicus. Quare si ultraquodlibet habentem cendentem, solutione priore erit utendum.

EXEMPLUM

24. *Invenire curvas algebraicas, in quibus non solum aureae momentum $\int yxdx$ algebraice exhiberi possit.*

Per priorem solutionem ponatur:

$$\int ydx = L \quad \text{et} \quad \int yxdx = M \\ \text{erit}$$

$$y = \frac{dL}{dx} = \frac{dM}{xdx},$$

unde fit

$$x = \frac{dM}{dL} \quad \text{et} \quad y = dL : d\left(\frac{dM}{dL}\right),$$

ubi pro L et M functiones quaecunque algebraicau novas possunt. Nil ergo impedit, quo minus statuntur L , x et y functio quaecunque ipsius z , quo sit $= Z$, quo facto erit

$$x = \frac{dZ}{dz}$$

et suento elemento dz constante

$$y = \frac{dZ^2}{ddZ}.$$

Per alioram solutionem ponatur

$$\int ydx = L, \\ \text{ut sit}$$

$$y = \frac{dL}{dx},$$

$$\int L dx = V$$

functioni cuiuscunque ipsius x , erit $L = \frac{dV}{dx}$ ideoque

$$\int y dx = \frac{dV}{dx} \quad \text{et} \quad \int y x dx = \frac{x dV}{dx} - V,$$

unde posito elemento dx constante applicata y ita per abscissam x
ut sit $y = \frac{dV}{dx^2}$.

SCHOLION

25. Me non monento intelligitur, simili modo huiusmodi formulæ

$$\int Y P dx \quad \text{et} \quad \int Y Q dx$$

ad valores algebraicos reduci posse, si Y functionem quamecumq;
variabilis y designet, dummodo P et Q sint functiones ipsius x ; dote
onum autem pro y inventae nunc ipsi Y sunt tribuendæ. Quin otiam, si
functionem quapiam ipsarum x et y , solutio pari modo absolu
redactio harum formulaarum

$$\int P dx \sqrt{xx + yy} \quad \text{et} \quad \int Q dx \sqrt{xx + yy}$$

ad valores algebraicos nullam habebit difficultatem, quoniam ha
similes evadent propositis, si pro $\sqrt{xx + yy}$ scribatur unica littera.
Unde colligitur ope huius problematis semper binas huiusmodi
 $\int V dx$ et $\int Z dx$ ad valores algebraicos perdisci posso, quaecunqu
sunt functiones ipsarum x et y , dummodo $\frac{V}{Z}$ sit functio ipsius
Si enim X sit ista functio, seu $\frac{V}{Z} = X$, loco alterius variabilis y in
nova v , ut sit $v = \frac{V}{X}$ seu $v = Z$, atqno formulae reducendæ orunt

$$\int v X dx \quad \text{et} \quad \int v dx,$$

quarum resolutio iam erit in promptu. Investigemus vero etiam alia fo
rmulae integralium paria, quae simili modo ad valores algebraicos reduci qu
oveniet si quapiam transformatione ad huiusmodi formas revocari.

reducuntur ad equationem P et Q , ut duas illas rationes P et Q algebraicos adipiscantur.

SOLUTIO

Cum per lemma praemissum sit

$$\int P dy = Py - \int y dP \quad \text{et} \quad \int Q dy = Qy - \int y dQ$$

quaestio huc redit, ut hac duae formulae integrales $\int y dP$ et $\int y dQ$ algebraicos consequantur, quod per problema praecedens efficietur.

I. Statuatur enim

$$\int y dP = L \quad \text{et} \quad \int y dQ = M$$

erit

$$y = \frac{dL}{d\bar{P}} = \frac{dM}{d\bar{Q}}, \quad \text{unde fit} \quad \frac{dP}{dQ} = \frac{dL}{dM};$$

ubi cum $\frac{dP}{dQ}$ sit functio ipsius x , si pro L et M functiones quae cujusdam variabilis z assumantur, ut $\frac{dL}{dM}$ fiat functio huius aquatione

$$\frac{dP}{dQ} = \frac{dL}{dM}$$

quantitas x per z determinabitur, ita ut x aequalis reperiatur sive ipsius z . Dehinc aquatio

$$y = \frac{dL}{d\bar{P}}$$

definiet alteram variabilem y per eandem z ; quo facto habebit

$$\int P dy = \frac{P dL}{d\bar{P}} - L \quad \text{et} \quad \int Q dy = \frac{Q dM}{d\bar{Q}} - M.$$

II. Pro altera solutione fiat

$$\int y dP = L, \quad \text{ut sit} \quad y = \frac{dL}{d\bar{P}},$$

eritque altera formula

$$\int y dQ = \int \frac{dQ}{d\bar{P}} dL = L \cdot \frac{dQ}{d\bar{P}} - \int L d\bar{P} \cdot \frac{dQ}{d\bar{P}};$$

$$\int L d\frac{dQ}{dP} = V$$

enicunque ipsius x , orictor hiue

$$L = \frac{dV}{d(dQ; dP)}.$$

ergo hac quantitate

$$L = \frac{dV}{d(dQ; dP)},$$

functio ipsius x , habebitur altera variabilis

$$y = \frac{dL}{dP}$$

valores algebraici binarum formulorum integralium propositarum

$$\int P dy = Py - L$$

$$\int Q dy + Qy = \frac{L dQ}{dP} + V.$$

COROLLARIUM 1

i hinc formulae non debent esse algebraicas, sed datas quadraturas
es, endom valent, quae ad problema praecedens minotavi. Scilicet
eo debeat esse transcendentis, hoc non nisi per solutionem prioram
poterit, siu autem altera tantum quantitatorem transcendentem in-
beat, per utramque solutionem satisficeri poterit.

COROLLARIUM 2

Line etiam patet, si formulae propositiones fuerint huiusmodi

$$\int y P dx \text{ et } \int Q dy,$$

em ad valores algebraicos pari modo perfici posso. Cum enim sit

$$\int Q dy = Qy - \int y dQ,$$

formulas reduci oportebit

$$\int y P dx \text{ et } \int y dQ,$$

differunt ab iis, quae in praecedente problemate sunt tractatae.

29. Intelligitur etiam, si Y denotet functionem quandomodo huiusmodi binas formulas

$$\int PYdy \text{ et } \int QYdy$$

ad valores algebraicos reduci posse, dummodo $\int Ydy$ integrabilis. Posito enim

$$\int Ydy = v,$$

formulae reducendae erunt

$$\int Pdv \text{ et } \int Qdv,$$

quae hic propositis sunt similes. At si $\int Ydy$ sit functio transversa reductio modo hic exposito non succedit.

PROBLEMA 6

30. Invenire relationem algebraicam inter variabiles x et formulae integrales

$$\int y^m x^{n-1} dx \text{ et } \int y^\mu x^{\nu-1} dx$$

valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Coaequatis his formulis inter se fit $y^m x^n = y^\mu x^\nu$, unde exponuntur ergo

$$y = x^{\frac{\nu-n}{m-\mu}} z,$$

ut sit

$$y^m = x^{\frac{m\nu-mn}{m-\mu}} z^m \text{ et } y^\mu = x^{\frac{\mu\nu-\mu n}{m-\mu}} z^\mu$$

atque formulae propositae abibunt in has:

$$\int x^{\frac{m\nu-\mu n}{m-\mu}-1} z^m dx \text{ et } \int x^{\frac{m\nu-\mu n}{m-\mu}-1} z^\mu dx.$$

Iam vero est:

$$\int x^{\frac{m\nu-\mu n}{m-\mu}-1} z^m dx = \frac{m-\mu}{m\nu-\mu n} x^{\frac{m\nu-\mu n}{m-\mu}} z^m - \frac{m(m-\mu)}{m\nu-\mu n} \int x^{\frac{m\nu-\mu n}{m-\mu}} dz.$$

$$\int x^{\frac{m\nu-\mu n}{m-\mu}-1} z^\mu dx = \frac{m-\mu}{m\nu-\mu n} x^{\frac{m\nu-\mu n}{m-\mu}} z^\mu - \frac{\mu(m-\mu)}{m\nu-\mu n} \int x^{\frac{m\nu-\mu n}{m-\mu}} dz.$$

solutio perducetur ad has formulas:

$$\int v z^{m-1} dz \quad \text{et} \quad \int v z^{\mu-1} dz,$$

per problema superius sine difficultate resolvuntur.

ALITER

Si neque n neque ν fuerit $= 0$, alia solutio simili modo adhiberi potest.
et cum sit

$$\int y^m x^{n-1} dx = \frac{1}{n} y^m x^n - \frac{m}{n} \int x^n y^{m-1} dy \quad \text{et}$$

$$\int y^\mu x^{\nu-1} dx = \frac{1}{\nu} y^\mu x^\nu - \frac{\mu}{\nu} \int x^\nu y^{\mu-1} dy,$$

solutio redit ad has duas formulas:

$$\int x^n y^{m-1} dy \quad \text{et} \quad \int x^\nu y^{\mu-1} dy,$$

posito $x = y^{\mu-\nu} z$ porinde atque ante tractantur.

COROLLARIUM 1

31. Si sit vel $m = \mu$ vel $n = \nu$, formulae propositae statim per superius
reduci possunt, sine ulla praevia praeparatione. Casu tamen poste-
quo $n = \nu$ excipiendus est casus quo $n = \nu = 0$; quia reductio supra-
cripta hic non succedit.

COROLLARIUM 2

32. Porro conceptu ergo natus tradita huiusmodi binac formulae

$$\int \frac{y^m dx}{x} \quad \text{et} \quad \int \frac{y^\mu dx}{x}$$

loros algohraicos reduci noqueunt.

COROLLARIUM 3

33. Practerea vero etiam excipiuntur casus, quibus

$$m\nu = \mu n, \quad \text{scilicet} \quad m:n = \mu:\nu,$$

COROLLARIUM 4

34. Sit brevitatis gratia $y^m = z$ et $x^n = v$, erit $\frac{dx}{x} = \frac{dv}{vv}$, unde
irreducibilis sunt

$$\frac{1}{v} \int z^\alpha v^{\alpha-1} dv \quad \text{et} \quad \frac{1}{v} \int z dv.$$

Ac si ulterius ponatur $z = \frac{u}{v}$, haec formulae abibunt in

$$\frac{1}{v} \int \frac{u^\alpha dv}{v} \quad \text{et} \quad \frac{1}{v} \int \frac{u dv}{v},$$

quae iam in formulis Corollarii 2 exclusis continentur.

COROLLARIUM 5

35. Reliquis igitur easibus omnibus, qui in his exceptionibus
habent, reductio ad valores algebraicos semper absolvit poterit, i
modo pro utraque solutione hic tradita, atque utroquo modo gen
valebit secundum duas problematis superioris solutiones.

PROBLEMA 7

36. Si P et Q fuerint functiones ipsius x , invenire relationem
inter x et y , ut ambae hae formulae

$$\int y^m P dx \quad \text{et} \quad \int y^n Q dx$$

valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Ponatur

$$y = \left(\frac{Q}{P}\right)^{\frac{1}{m-n}} z \quad \text{sou} \quad y = Q^{\frac{1}{m-n}} P^{\frac{-1}{m-n}} z$$

ex hacque substitutione assequemur;

$$\int y^m P dx = \int P^{\frac{-n}{m-n}} Q^{\frac{m}{m-n}} z^m dx,$$

$$\int y^n Q dx = \int P^{\frac{-n}{m-n}} Q^{\frac{m}{m-n}} z^n dx.$$

cognitionem admittat. Nisi enim haec conditio locum habeat, fateor
solutionem exhibero non posse. Sit igitur

$$\int P^{\frac{m}{m-n}} Q^{\frac{n}{m-n}} dz = X$$

eoquo X functio algebraica ipsius z , formulacque reducendas erunt

$$\int z^m dX \quad \text{et} \quad \int z^n dX,$$

de resultat

$$\int z^m dX = X z^m - m \int X z^{m-1} dz$$

$$\int z^n dX = X z^n - n \int X z^{n-1} dz.$$

arum autem formularum reductio supra¹⁾ iam, idque dupli modo, ostoster

COROLLARIUM

37. Si esset $m = n$, problema congrueret cum problemate quarto, ita
commoda, quo in hac solutione inde oritura videntur, nihil plane noeca
nditio igitur, sub qua reductio propositarum formularum succedit, postu
formula differentialis

$$P^{\frac{m}{m-n}} Q^{\frac{n}{m-n}} dx$$

cognitionem admittat.

PROBLEMA 8

38. Si V et Z sint functiones ipsarum x et y homogeneae, atque V functio
meensionium, Z vero functio n dimensionum, invenire relationem algobraicam
er x et y , qua duae hae formulae:

$$\int V dx \quad \text{et} \quad \int Z dx$$

ddantur integrabiles.

SOLUTIO

Quia V et Z sunt functiones homogeneae, ita ut ambae variabiles x et
yique oandom dimensionum numerum compleant, ibi nempe dimensionem

1) Vido § 18, 25, 26.

$$Y = x^m P \text{ et } Z = x^n Q,$$

formulae ad reducendum propositae erunt

$$\int Px^m dx \text{ et } \int Qx^n dx,$$

ubi P et Q sunt functiones alterius variabilis t , cuius ad x relationem inveniuntur. Iam haec duae formulae ex duabus variabilibus t et x eam reducuntur ad

$$\int Px^m dx = \frac{1}{m+1} Px^{m+1} - \frac{1}{m+1} \int x^{m+1} dP$$

$$\int Qx^n dx = \frac{1}{n+1} Qx^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} dQ,$$

dummodo neque m neque n fuerit $= -1$. Quare cum reductio ad has

$$\int x^{m+1} dP \text{ et } \int x^{n+1} dQ$$

revoeatur, ponatur

$$z := \left(\frac{dQ}{dP} \right)^{\frac{1}{m-n}} z = z dP^{\frac{1}{n-m}} dQ^{\frac{1}{m-n}}$$

formulæque reducendæ erunt

$$\int z^{m+1} dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}} \text{ et } \int z^{n+1} dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}},$$

quibus valores algebraicos conciliare licet, si formula differentialis

$$dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}} = \left(\frac{dP}{dQ} \right)^{\frac{n+1}{n-m}} dQ$$

absolute fuerit integrabilis; reliquis enim casibus haec reductio non Ponamus ergo hanc formulam esse integrabilem, et cum eius integrali sit functio algebraica ipsius t , quac sit T , ita ut habeatur

$$\int dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}} = T$$

at quo formulae reducendæ fient:

$$\int z^{m+1} dT := z^{m+1} T - (m+1) \int T z^m dz$$

$$\int z^{n+1} dT = z^{n+1} T - (n+1) \int T z^n dz.$$

algebraicos obtinere debeant, hoc per problema quartum duplici modo.

COROLLARIUM 1

Patet ergo primo, si fuerit vel $m = -1$ vel $n = -1$, reductionem hodiun propositam perfici non posse. Praeterea vero eam quoque loeundam, nisi formula differentialis

$$dP^{\frac{n+1}{m-n}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}}$$

e fuit integrabilis.

COROLLARIUM 2

Quodsi fuerit $m = n$, dummodo utriusque litterae valor non sit $= -1$ et transformatione non erit opus, sed formulae $\int x^{n+1} dP$ et $\int x^{n+1} dQ$ in uno problematis quarti reduci poterunt.

EXEMPLUM

Quareratur relatio algebraica inter x et y , ut haec formulae

$$\int \frac{y^3 dx}{xx} \quad \text{et} \quad \int \frac{dx}{x^3} (xx + yy)^{\frac{3}{2}}$$

algebraicos obtineantur.

a hic sit

$$V = \frac{y^3}{xx} \quad \text{et} \quad Z = \frac{1}{x^5} (xx + yy)^{\frac{3}{2}},$$

ergo functiones V et Z homogenea, illiusque dimensionum numerus unius vero $n := 0$, si ponatur $y = tx$, sicut

$$V = xt^3 \quad \text{et} \quad Z = (1 + tt)^{\frac{3}{2}},$$

alao reducenda erunt

$$\int t^3 x dx \quad \text{et} \quad \int dx (1 + tt)^{\frac{3}{2}},$$

$$\int t^3 x dx = \frac{1}{2} t^3 xx - \frac{3}{2} \int x^2 t dt$$

$$\int dx (1 + tt)^{\frac{3}{2}} = x (1 + tt)^{\frac{3}{2}} - 3 \int x t dt \sqrt{(1 + tt)},$$

fictque

$$\int x^2 t dt = \int z z dt (1 + tt) = zz(t + \frac{1}{3}t^3) - 2 \int (t + \frac{1}{3}t^3) dt$$

$$\int x t dt \vee (1 + tt) = \int z dt (1 + tt) = z(t + \frac{1}{3}t^3) - \int (t + \frac{1}{3}t^3) dt$$

Sit brevitatis gratia

$$t + \frac{1}{3}t^3 = u,$$

et cum formulae reducendac sint $\int uz dz$ et $\int udz$, ponatur

$$\int uz dz = L \quad \text{et} \quad \int udz = M$$

fict

$$u = \frac{dL}{dz} = \frac{dM}{dz},$$

ideoque

$$z = \frac{dL}{dM}.$$

Si igitur L et M fuerint functiones quacunque novae cuius
aequatio $z = \frac{dL}{dM}$ dabit functionem ipsius s pro z , unde etiam

$$u = t + \frac{1}{3}t^3 = \frac{dM}{dz}$$

dabitur per s ; ac propterea pro t reperitur hinc valor in s et
porro dabitur per s variabilis $x = \frac{z}{t} \vee (1 + tt)$ et $y = tx$, ut
et y definiri poterit.

Altera solutio positio

$$\int udz = L$$

dabit

$$\int uz dz = \int zdL = zL - \int L dz.$$

Sit

$$\int L dz = S$$

existente S functione quacunque ipsius z , fict

$$L = \frac{dS}{dz};$$

ento relatio inter x et y reperitur. Nam ob

$$t = \frac{y}{x} \text{ et } z := \frac{xy}{V(xx + yy)}$$

res in aequatione

$$\frac{dI_x}{dz} = \frac{ddS}{dz^2} = \frac{3xx^2y + y^3}{3x^3}$$

qui dabunt aequationem inter x et y .

PROBLEMA 9

Si V et Z fuerint ut ante functiones homogeneae ipsarum x et y , illae m , hæc vero n dimensionum, invenire relationem algebraicam inter ut hæc duæ formulae $\int V dx$ et $\int Z dy$ fiant integrabiles.

SOLUTIO

natur ut ante $y = tx$, sietque $V := x^m P$ et $Z := x^n Q$ existentibus P et Q ionibus novæ variabilis t , et ob $dy := tdx + xdt$ formulae reducenda

$$\int P x^m dx = \frac{1}{m+1} P x^{m+1} = \frac{1}{m+1} \int x^{m+1} dP$$

$$\int Q x^n dy = \int Q x^n tdx + \int Q x^{n+1} dt;$$

$$\int Q t x^n dx = \frac{1}{n+1} Q t x^{n+1} = \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (Q dt + t dQ),$$

abobinimus:

$$\int Q x^n dy = \frac{1}{n+1} Q t x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (t dQ - n Q dt).$$

indeo formulae ad valores algebraicos perducendæ erunt

$$\int x^{m+1} dP \text{ et } \int x^{n+1} (t dQ - n Q dt),$$

conondo

$$x = \left(\frac{tdQ - nQdt}{dP} \right)^{\frac{1}{m-n}} z$$

fuerit integrabilis.

Ubi quidem iterum excludendi sunt casus, quibus $n = -1$; praeterea vero notandum est, si sit $m = n$, tunc ultione ne opus quidem esse, quia formulae $\int x^{m+1} dP$ et $\int x^n dx$ statim per problema quartum reduci possunt.

SCHOLION

43. Atque hi sunt fere casus, quibus duae formulae integrandae ad valores algebraicos methodo quidem adhuc exposita reducuntur; autem est dubium, quin hæc methodus ad maiorem per evehiri possit, ut etiam formulae hic exclusae ad valores aliquant, quod negotium aliis uberioris excolorendum relinquo. Copotissimum casus harum formulae

$$\int \frac{y dx}{x} \text{ et } \int \frac{yy dx}{x},$$

quas generatim quidem nullo adhuc modo ad integrabilitatem etsi non est difficile immumeras relationes inter x et y exhibent satisfaciant. His igitur regulis pro duabus formulæ primæ contentus, ad tres pluresve formulas eiusdem ordinis progressus casus, quibus omnes simul methodo hactenus expositi algebraicos reduci queant, quod quidem ea methodo, qua in problematis 4 sum usus, praestari debero animadverto.

PROBLEMA 10

44. Si P, Q, R sint functiones quacunque algebraicæ relationem algebraicam inter variabiles x et y , ut tres hac fo-

$$\int y P dx, \quad \int y Q dx, \quad \int y R dx$$

valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Ponatur

$$\int y P dx = L$$

$$y = \frac{dL}{Pdx},$$

duae reliquae formulae reducendae fient:

$$\int yQdx = \int \frac{Q}{P}dL = \frac{LQ}{P} - \int Ld\cdot \frac{Q}{P}$$

$$\int yRdx = \int \frac{R}{P}dL = \frac{LR}{P} - \int Ld\cdot \frac{R}{P}.$$

vero haec duae formulae

$$\int Ld\cdot \frac{Q}{P} \text{ et } \int Ld\cdot \frac{R}{P}$$

problema quartum facile resolvuntur, idque dupli modo.

Priori modo ponit oportet:

$$\int Ld\cdot \frac{Q}{P} = M \text{ et } \int Ld\cdot \frac{R}{P} = N,$$

quo erit:

$$L = dM : d\cdot \frac{Q}{P} = dN : d\cdot \frac{R}{P}.$$

elicitur aequatio

$$\frac{d(Q:P)}{d(R:P)} = \frac{dM}{dN},$$

primum membrum cum sit functio ipsius x , pro M et N capiamur novae variabilis z , atque per hanc aequationem x definitur invenimus, nunc porro per z dabimus

$$L = \frac{dM}{d(Q:P)} \text{ et } y = \frac{dL}{Pdx}.$$

I. Posteriori resolutione utentes ponamus

$$\int Ld\cdot \frac{Q}{P} = M \text{ ut sit } L = \frac{dM}{d(Q:P)},$$

alor in tertia formula substitutus producet

$$\int Ld\cdot \frac{R}{P} = \int dM \cdot \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} = M \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} - \int Md\cdot \frac{d(R:P)}{d(Q:P)}.$$

cur ergo

$$\int Md\cdot \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} = N$$

$$M = \frac{d(R:P)}{d(Q:P)},$$

unde pro M invenitur functio ipsius x , qua inventa erit

$$L = \frac{dM}{d(Q:P)}$$

ac denique $y = \frac{dL}{Pdx}$. Tum vero valores algebraici trium formulae sitarum erunt:

$$\int y P dx = L$$

$$\int y Q dx = \frac{LQ}{P} - M$$

$$\int y R dx = \frac{LR}{P} - M \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} + N.$$

COROLLARIUM 1

45. Cum in priori solutione pro litteris M et N functiones quae ipsius z accipi queant, si iis valores transcendentibus tribuantur, ita $\frac{dM}{dz}$ et $\frac{dN}{dz}$ sicut functiones algebraicas, effici poterit, ut trium formula integralium propositarum duac $\int y Q dx$ et $\int y R dx$ a datis quadraturis. Quod etiam per problema 2 ita expediri poterit, ut utraque tot quae casibus nihilominus valores algebraicos adipiscatur.

COROLLARIUM 2

46. Sin autem solutionem posteriorem adhibeamus, quoniam unde N arbitrio nostro relinquitur, si pro ea functio transcendens ipsius x unius tantum formulae propositae integratio data in quadraturam reliquo vero duae necessario valores algebraicos obtinebunt.

COROLLARIUM 3

47. Patet etiam, si Y fuerit functio quaecunque ipsius y , similares formulas:

$$\int Y P dx, \quad \int Y Q dx, \quad \int Y R dx$$

PROBLEMA 11

48. Si P , Q , R fuerint functiones quaecunque algebraicae variabilium
venire relationem algebraicam inter x et y , ut hae tres formulae integrare

$$\int P dy, \quad \int Q dy, \quad \int R dy$$

lores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Formulae istae per lemmata praemissum transformantur in sequentes:

$$\begin{aligned}\int P dy &= Py - \int y dP \\ \int Q dy &= Qy - \int y dQ \\ \int R dy &= Ry - \int y dR.\end{aligned}$$

Quæstio ergo reddit ad has tres formulae:

$$\int y dP, \quad \int y dQ, \quad \int y dR$$

algebraicas efficiendas, quia cum similes sint iis, quae in problemate præcedentibus tractatae, resolutio nullam habebit difficultatem, atque adeo dummodo absolvitur.

COROLLARIUM 1

49. Quin etiam si ordo inter has formulas immittetur, quoniam permutatio quinam earum operatio incipiatur, novem omnino solutiones exhibentur. Incipiendo enim a prima ponendo $\int y dP = L$, solutio prior ad alia unam præbet solutionem, posterior vero duas, prout duæ reliquæ formulas sumuntur, vel $\int y dQ$ et $\int y dR$, vel ordine inverso $\int y dR$ et $\int y dQ$. Atque hinc tres solutiones impetrantur. Atque cum operatio a quilibet haec formulas immutari queat, omnino novem solutiones exhiberi poteruntur.

COROLLARIUM 2

50. In hac ergo methodo perinde est, sive formula quæpiam proposita $P dx$ sive $\int P dy$, quia posterior $\int P dy$ facile ad formam prioris $\int y dP$ reditur. Hincque in posterum nullum amplius disserim inter duas hinc formulas constitutas, ne praeter necessitatem hanc tractationem prolixius addam.

$$\begin{array}{lll} \text{vel} & \int yPdx, & \int yQdx, & \int Rdy \\ \text{vel} & \int yPdx, & \int Qdy, & \int Rdy. \end{array}$$

Superfluum ergo foret diversa hinc problemata constituere.

PROBLEMA 12

52. Ad valores algebraicos reducere quatuor huiusmodi formulas in

$$\int yPdx, \quad \int yQdx, \quad \int yRdx, \quad \int ySdx,$$

in quibus litterae P, Q, R, S denotent functiones quascunque algebricas ipsius x .

SOLUTIO

Incipiatur operatio a quacunque harum quatuor formularum sitarum, ponendo

$$\int yPdx = L,$$

ut sit

$$y = \frac{dL}{Pdx},$$

atque tres reliquae formulae transformabuntur sequenti modo:

$$\begin{aligned} \int yQdx &= \int \frac{Q}{P} dL = \frac{LQ}{P} - \int Ld \cdot \frac{Q}{P} \\ \int yRdx &= \int \frac{R}{P} dL = \frac{LR}{P} - \int Ld \cdot \frac{R}{P} \\ \int ySdx &= \int \frac{S}{P} dL = \frac{LS}{P} - \int Ld \cdot \frac{S}{P}. \end{aligned}$$

Cum igitur nunc ad valores algebraicos reducenda sint haec tres formulae

$$\int Ld \cdot \frac{Q}{P}, \quad \int Ld \cdot \frac{R}{P}, \quad \int Ld \cdot \frac{S}{P}$$

haeque congruant cum iis, quae in problemate 10 sunt pertractatae, erit in promptu; et quoniam hie novem diversae solutiones supponuntur, totidemque reperiuntur, a quanam alia quatuor formularum propriis initium capiatur, omnino huius problematis quater novem, seu 36 se exhiberi poterunt.

eratura pendere debeat, ea in operatione ad finem usque est reservata
ad 12 modis diversis fieri potest. Sin autem duae formulae datae, vel

$$\int y R dx \text{ et } \int y S dx,$$

vis quadraturis pendere debeant, hoc non nisi duobus modis diver-
abitur.

COROLLARIUM 2

64. Hinc etiam patet, cumdem solvendi modum ad quinque, pluresq-
uot propoventur, similes formulas extendi, dummodo quaelibet form-
ula speciem

$$\int y P dx \text{ vel } \int P dy,$$

ante P functione ipsius x , ita ut in singulis formulis altera variabilis
si unicam obtineat dimensionem.

COROLLARIUM 3

65. Quemadmodum in easu duarum huiusmodi formulaum propositarum
iri possunt 3 solutiones et in easu trium formulaum 9 solutiones; sie
4 formulaum inveniuntur $4 \cdot 9 = 36$ solutiones. Atque porro in ea-
nularum $5 \cdot 36 = 180$ solutiones, in easu 6 formulaum $6 \cdot 180 = 1080$
ones, et ita porro.

PROBLEMA 13

66. Si propositae fuerint quatenusque huiusmodi formulae integrales

$$\int Z dx \text{ vel } \int Z dy,$$

ibus omnibus Z sit functio homogena ipsarum x et y , et in singulis idem
ensionium numerus n deprehendatur; invenire relationem algebraicam
 x et y , ut singularum huius formulae valores producant algebraici.

SOLUTIO

Si Z sit functio homogena n dimensionum ipsarum x et y , si ponam
 x , ea transibit in huiusmodi expressionem $x^n T$, existente T functio-
nam ipsius t tantum; ideoque quolibet formula huius generis $\int Z$
situr sequenti modo:

$$dy = tdx + xdt$$

formulae huius generis

$$\int Z dy$$

simili modo transformabuntur:

$$\int Z dy = \int T x^n (tdx + xdt) = \int x^{n+1} T dt + \int T$$

at

$$\int T t x^n dx = \frac{1}{n+1} T t x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (T dt -$$

unde fit

$$\int Z dy = \frac{1}{n+1} T t x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (tdT -$$

Quare quotunque proponantur formulae integrales, vel $\int Z dy$ speciei, quaestio revocabitur ad totidem formulas is-

$$\int x^{n+1} \Theta dt,$$

existente Θ functione ipsius t , quae posito $x^{n+1} = u$ aboun-

$$\int u \Theta dt.$$

Quotunque autem huiusmodi formulae $\int u \Theta dt$ fuerint per praecpta haecemis tradita ad valores algebraicos re-

COROLLARIUM 1

57. Excipi tamen debent ii easus, quibus functionum sionum n est $= -1$, seu $n+1=0$, quoniam his casis adhibitae non succedunt.

COROLLIARIUM 2

58. Patet etiam, quaceunque et quotunque fuerint dummodo eae omnes per substitutionem aut transformacionem huiusmodi formas $\int u \Theta dt$ reduci queant, eas omnes reddi posse.

SCHOLION

59. Vis igitur methodi haec tenus expositae in hoc proponantur formulae integrales duas variabiles x et y .

ingulis altera variabilis y iniciam obtineat dimensionem eiusve differentialem reducere ad valores algebraicos semper perfici queat; hoc ergo evonimatae formulae fuerint vel huins generis $\int yXdx$, vel huins $\int Xdy$, propter huius integratio rovocatur ad hanc $\int ydX$, siquidem X sit functio quaevis ipsius x . Atque hi sunt easus, quibus duas pluresve formulas integrales ordinis unius quidem adhuc ad valores algebraicos reducere continentur vero etiam formulae secundi superiorum quo ordinum, quas faciliter formulas primi ordinis formae $\int yXdx$ reducere licet, ex quo, si eiusmodi integrales suporiorum ordinum occurrant, resolutio problematum in allatorum perinde succedit. Eas igitur formulas superiorum ordinum e huiusmodi reductionem admittunt, hic indicari conveniet.

PROBLEMA 14

60. Si P sit functio quaecunque ipsius x elementumquo dx summa, reducere integrationem huiusmodi formularum integralium

$$\int \frac{Pddy}{dx}, \quad \int \frac{Pd^3y}{dx^3}, \quad \int \frac{Pd^4y}{dx^4} \text{ et in genere huius } \int \frac{Pd^ny}{dx^{n-1}}$$

integrationem formulae primi ordinis huiusmodi $\int yQdx$, existento Q functione ipsius x .

SOLUTIO

Consideretur formula prima eaque per lomina ita reducetur:

$$\int \frac{Pddy}{dx} = \frac{Pdy}{dx} - \int dy \cdot \frac{dP}{dx} \quad \text{at} \quad \int dy \cdot \frac{dP}{dx} = \frac{y dP}{dx} - \int \frac{yddP}{dx};$$

que erit:

$$\int \frac{Pddy}{dx} = \frac{Pdy}{dx} - \frac{y dP}{dx} + \int \frac{yddP}{dx}.$$

$\frac{ddP}{dx}$ est expressio differentialis formulae Qdx , ideoque formula $\int \frac{Pddy}{dx}$ reducitur ad formulam $\int yQdx$.

Simili modo formula secunda reducitur:

$$\int \frac{Pd^3y}{dx^3} = \frac{Pddy}{dx^2} - \int \frac{dPddy}{dx^2};$$

$$\int \frac{dPddy}{dx^2} = \frac{dPdy}{dx^2} - \frac{yddP}{dx^2} + \int \frac{yddP}{dx^2},$$

ubi $\int \frac{y d^3 P}{dx^2}$ est iterum formae $\int y Q dx$.

Pro tertia formula proposita erit:

$$\int \frac{P d^4 y}{dx^3} = \frac{P d^3 y}{dx^3} - \int \frac{dP d^3 y}{dx^3};$$

at per reductionem praecedentem

$$\int \frac{dP d^3 y}{dx^3} = \frac{dP ddy - dyddP + y d^3 P}{dx^3} - \int \frac{y d^4 P}{dx^3};$$

ergo

$$\int \frac{P d^4 y}{dx^3} = \frac{P d^3 y - dP ddy + dyddP - y d^3 P}{dx^3} + \int \frac{y d^4 P}{dx^3};$$

ubi iterum $\int \frac{y d^4 P}{dx^3}$ est formae $\int y Q dx$.

Hinc colligitur fore ulterius progrediendo:

$$\int \frac{P d^6 y}{dx^4} = \frac{P d^4 y - dP d^3 y + ddP ddy - dy d^3 P + y d^4 P}{dx^4},$$

unde etiam generatim patet, hac ratione istius formulae $\int \frac{P d^n P}{dx^{n-1}}$ redne*i* ad integrationem huius formulae $\int \frac{y d^n P}{dx^{n-1}}$, fore*que* semper sensionem huius formae $\int y Q dx$, est enim $\frac{d^n P}{dx^n}$ functio algebraica i*loco* si ponatur *Q* erit

$$\frac{d^n P}{dx^{n-1}} = Q dx.$$

COROLLARIUM 1

61. Omnes ergo reductiones, quae supra circa formulas huiusmodi sunt exhibitae, eodem sucedunt modo, si huiusmodi formulas proponantur; unde opus non est problemata praecedentia formulis altiorum ordinum resolvore.

32. In expressio $\frac{dy}{dx^n}$ evanescat, in exitu indicio, formulam $\int \frac{P}{dx^n}$

absolute integrabilem; ea ergo his casibus in nostris problematibus locum
habebit. Hoc autem evenit, si P fuerit ipsius x huiusmodi functio

$$P = a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \dots + \mu x^{n-1}$$

cum enim $\int \frac{P dx^n}{dx^n}$, integrationem absolute admittet.

COROLLARIUM 3

63. Formulae ergo integrabiles cum suis integralibus erunt pro
positus n valoribus sequentes:

$$ady = ay$$

$$(a + \beta x) ddy = (a + \beta x) \frac{dy}{dx} - \beta y$$

$$(a + \beta x + \gamma x^2) d^3y = (a + \beta x + \gamma x^2) \frac{ddy}{dx^2} - (\beta + 2\gamma x) \frac{dy}{dx} + 2\gamma y$$

$$(a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3) d^4y = (a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3) \frac{d^3y}{dx^3} - (\beta + 2\gamma x + 3\delta x) \frac{ddy}{dx^2} + (2\gamma + 6\delta x) \frac{dy}{dx} -$$

SCHOLION

64. Progrediamur ergo ad formulas ordinis secundi, cum reductione e
qua sunt primi ordinis, iam tantum simus immorati, quantum q
profectus in hac methodo facti adhuc permiserunt. Quoniam vero ad or
deratum cas rotulimus formulas, in quibus utriusque variabilis x et y
entialia dx et dy insunt, eae sino dubio sunt simplicissimae, in quibus
una differentialis plus una dimensione non obtinent, cuiusmodi in gen
ere formula

$$\int (V dx + Z dy),$$

abi V et Z sint functiones quaecunque ipsarum x et y . Nam si unicum
differentiale dy , quanquam inde posito $dy = pdx$, littera p in funct
ingreditur, tamen manifestum est, binas variabiles x et y esse commuta
tivas, utque formulas $\int Z dy$ porinde tractari posse, ac $\int Z dx$. Quibus ergo o
cuiusmodi formalis

$$\int (V dx + Z dy)$$

valores algebraicos conciliare potuerim, explicabo.

algebraicam inter x et y , ut haec formula

$$\int (Vdx + Zdy)$$

algebraicum obtineat valorem.

SOLUTIO

I. Dispiciatur primo, utrum altera pars

$$\int Vdx \text{ vel } \int Zdy$$

per lemma reduci possit, ut fiat

$$\begin{aligned} \text{vel} \quad & \int Vdx = P - \int Qdy \\ \text{vel} \quad & \int Zdy = R - \int Sdx. \end{aligned}$$

Si alterum enim succedit, solutio erit facilis: priori enim casu h

$$\int (Vdx + Zdy) = P + \int (Z - Q) dy,$$

posteriori vero

$$\int (Vdx + Zdy) = R + \int (V - S) dx.$$

Utravis autem haec formula nullam habet difficultatem per problema

II. Si hoc modo reductio inveniri nequeat, indagetur functio a ipsarum x et y , quae sit $= P$, ut

$$\frac{Vdx + Zdy}{P}$$

fiat differentiale functionis cuiuspiam algebraicae Q ipsarum x et y , casu fiet

$$\int (Vdx + Zdy) = \int PdQ,$$

quae formula nulla difficultate ad integrabilitatem perducitur per pro

III. Saepe etiam huiusmodi functio algebraica ipsarum x et y inveniri potest, cuius differentiali existente $= Pdx + Qdy$, si ponatu

$$\int (Vdx + Zdy) = T + \int (V - P) dx + (Z - Q) dy,$$

ut haec formula modo vel primo, vel secundo reductionem admittat.

IV. Interdum quoque iuvabit, in locum unius vel ambarum variarum x et y duas novas t et u introducere, ponendis x et y aequali

onibus quibuspiam harum duarum novarum variabilium t et u , ita ut
institutione formula huiusmodi obtineatur

$$\int (V dx + Z dy) = \int (P dt + Q du),$$

si iam P et Q sunt functiones ipsarum t et u , quae aliquo expositorum
methodis reductionem admittat.

V. Casus adhuc singularis est memorandus, quo V et Z sunt functio
nem homogeneae ipsarum x et y oiusdem ambae numeri dimensionum, qui sit
posito enim $y = tx$ fiet

$$V = Px^n \text{ et } Z = Qx^n,$$

existentibus P et Q functionibus ipsius t . Tum ob

$$dy = tdx + xdt$$

formula proposita transibit in hanc

$$\int (Px^n dx + Qt x^n dx + Qx^{n+1} dt),$$

$$\int (P + Qt) x^n dx = \frac{1}{n+1} (P + Qt) x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} d(P + Qt),$$

endo reductio revocatur ad huiusmodi formam

$$\int x^{n+1} S dt,$$

si sit $n := -1$, existente S functione ipsius t .

SCHOLION

66. Sufficiat has operationes in genere explicasse, quoniam exempla, q
uam quempiam memorabilem habere videantur, non suciurunt. Inte
mon notandum est, plurima exempla proponi posse, quae vel difficil
vel plane non, per ulla harum operationum reduci queant. Cuiusmodi

relatio inter x et y quaerenda sit, ut haec formula integralis $\int \left(\frac{y dx}{x} + \right)$
algebraicum obtineat, neque enim video, quomodo huic quaest
satisfaciendum sit. Quamobrem multo minus talia attingo problemata
inibus duas pluresve huiusmodi formulae ad integrabilitatem perduci debe

que etiam formulas superiorum ordinum generaliter pertractare licet
racter casum in sequenti problemate contentum.

quantitates finitae x et y in eam non ingrediantur, ad integrandum hanc formulam $\int Zdx$.

SOLUTIO

Cum formula differentialis Zdx ita sit comparata, ut praecipue constantes nonnisi differentialia dx et dy contineat, quae per dimensionem adimplebunt, cuiusmodi sunt haec formulae:

$$\frac{dy^2}{dx}; \quad \sqrt{(adx^2 + bdx dy + cdy^2)}; \quad \frac{adx^2 + bdy^2}{\sqrt{(dx^2 + dy^2)}} \text{ et}$$

ponatur $dy = pdx$, atque formula proposita $\int Zdx$ inducit $\int Pdx$, ita ut P fiat functio quantitatis p tantum, neque x neque y . Efficendum ergo erit, ut non solum haec formula $\int Pdx$, sed etiam haec $\int pdx$, algebraicum nanciseatur valorem, quod per problemum modo praestabitur. Cum enim sit

$$\begin{aligned} \int Zdx &= \int Pdx = Px - \int x dP \\ y &= \int pdx = px - \int x dp, \end{aligned}$$

fiat primo

$$\int x dP = M \quad \text{et} \quad \int x dp = N$$

eritque

$$x = \frac{dM}{dP} = \frac{dN}{dp},$$

unde fit

$$\frac{dP}{dp} = \frac{dM}{dN},$$

et quia $\frac{dP}{dp}$ est functio ipsius p , inde valor ipsius p erui debet habebitur

$$x = \frac{dM}{dp} \quad \text{sou} \quad x = \frac{dN}{dp},$$

ac deinceps

$$y = px - N,$$

qui valores praebebunt

$$\int Zdx = Px - M.$$

Pro altera solutione ponatur

$$\int x dP = M,$$

$$\int xdp = \int \frac{dp}{dP} \cdot dM = M \cdot \frac{dp}{dP} - \int Md \cdot \frac{dp}{dP}.$$

monatur $\int Md \cdot \frac{dp}{dP} = R$ functioni ipsius p cuiunque, ac reperietur

$$M = dR : d \cdot \frac{dp}{dP},$$

lore ipsius M invento prodibit porro:

$$x = \frac{dM}{dp}; y = px - \frac{Md}{dp} + R,$$

et

$$\int Zdx = Px - M,$$

natur

$$\int xdp = N,$$

$$= \frac{dN}{dp} \text{ fiet}$$

$$\int xdp = \int dN \cdot \frac{dP}{dp} = N \cdot \frac{dP}{dp} - \int Nd \cdot \frac{dP}{dp}.$$

$$\int Nd \cdot \frac{dP}{dp} = S,$$

$$N = dS : d \cdot \frac{dP}{dp};$$

e

$$x = \frac{dN}{dp} \text{ et } y = px - N,$$

ous efficiuntur

$$\int Zdx = Px - \frac{NdP}{dp} + S.$$

COROLLARIUM

. Simili modo solutio exhibori poterit, si duae pluresve huiusmodi
ac $\int Zdx$ proponantur, quibus valores algebraici conciliari debeantur,
enim $dy = pdx$, praeter hanc formulam $\int pdx$, duae pluresve huiusmodi
 Pdx , $\int Qdx$ etc., ubi P et Q etc. sint functiones ipsius p , integrabilis
fficiendae, quod per methodos supra traditas facile praestatur.

69. Ut igitur finem hinc disquisitionem imponam, omnium et solvendis praecipuis huius generis problematibus, quae quidem agitata, ostendam. Versantur autem hacc problemata potissimum rectificabiles algebraicas, quoniam ex methodis hactenus traducere regulas, quarum ope tot, quot libuerit, curvas algebraicas reperiendi licet, unde simul patebit, quomodo eiusmodi curvas sint inveniendas, quarum integratio a data pondeat quadratura, in problemata, quae ope cuiuspiam quadraturae sint constructae rectificationem curvae algebraicae expediri possint. Tum vero non difficile eiusmodi curvas algebraicas exhibere, quarum rectificatione data quadratura pondeat, quae tamen nihilo minus unum per praeceps tot, quot libuerit, habeant arcus definitos algebraicos. Denique solutionem mei illius problematis de duabus curvis, in quibus communi abseissao respondentium summa fiat algebraica, ex laude deducam.

PROBLEMA 17

70. Invenire curvas algebraicas rectificabiles, seu quarum algebraicæ exhiberi queant.

SOLUTIO

Sint curvacæ coordinatae orthogonales x et y , arcusque hi respondens $= z$. Primo igitur quaeritur aequatio algebraica indeinde valor ipsius z inde emergens debet esse algebraicus. Cum $z = \int V(dx^2 + dy^2)$, hacc formula integrabilis erit reddenda, quibus modis praestabitur.

I. Ponatur $dy = pdx$, atque hae duæ formulæ

$$y = \int pdx \quad \text{et} \quad z = \int dx V(1 + pp)$$

algebraicæ sunt reddendæ. Cum igitur sit

$$y = px - \int xdp$$

$$z = xV(1 + pp) - \int \frac{xpdः}{V(1 + pp)},$$

sumantur novæ cuiusdam variabilis u functiones quaecunque P et Q , ponaturque

$$x = \frac{dP}{dp} = \frac{dQ}{pdP} \sqrt{1 + pp},$$

$$pdP = dQ \sqrt{1 + pp},$$

$$p = \frac{dQ}{\sqrt{dP^2 - dQ^2}}.$$

ergo p per functionem quandam ipsius u , quae ob

$$\frac{dP}{du} \text{ et } \frac{dQ}{du} \text{ idcoque } \frac{dP}{dQ}$$

tes algebraicas, ipsa erit algebraica

$$p = \frac{dQ}{\sqrt{dP^2 - dQ^2}},$$

habebitur porro:

$$x = \frac{dP}{dp}, \quad y = px - P, \quad \text{et} \quad z = x\sqrt{1 + pp} - Q.$$

$$Q = u \text{ et } P = V,$$

posito du constante est

$$dp = \frac{-udu dV ddV}{(dV^2 - du^2)^{\frac{3}{2}}},$$

$$p = \frac{du}{\sqrt{dV^2 - du^2}}$$

$$x = \frac{-(dV^2 - du^2)^{\frac{3}{2}}}{du ddV}$$

$$y = \frac{-(dV^2 - du^2)}{ddV} - V$$

$$z = \frac{-dV(dV^2 - du^2)}{du ddV} - u.$$

ut V sit functio quaecunque ipsius u , ob

$$p = \frac{dV}{V(d u^2 - d V^2)} \text{ et } dp = \frac{d u^2 d d V}{(d u^2 - d V^2)^{\frac{3}{2}}}$$

posito $d u$ constante, erit

$$x = \frac{(d u^2 - d V^2)^{\frac{3}{2}}}{d u d d V}$$

$$y = \frac{d V (d u^2 - d V^2)}{d u d d V} - u$$

$$z = \frac{d u^2 - d V^2}{d d V} - V.$$

II. Posito ut ante $dy = pdx$, sit

$$\int x dp = M, \text{ ideoque } x = \frac{dM}{dp},$$

unde fit

$$\int \frac{x p d p}{V(1 + pp)} = \int \frac{p d M}{V(1 + pp)} = \frac{p M}{V(1 + pp)} - \int \frac{M d p}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}$$

Ponatur

$$\int \frac{M d p}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}} = P$$

functioni cuiemque ipsius p , fietque

$$M = \frac{dP}{dp} (1 + pp)^{\frac{3}{2}},$$

unde erit porro

$$x = \frac{dM}{dp}, \quad y = px - M$$

et

$$z = x V (1 + pp) - \frac{M p}{V (1 + pp)} + P.$$

Seu posito dp constante ob

$$dM = \frac{ddP}{dp} (1 + pp)^{\frac{3}{2}} + 3pdP V (1 + pp)$$

$$x = \frac{ddP}{dp^2} (1 + pp)^{\frac{3}{2}} + \frac{3pdP}{dp} V(1 + pp)$$

$$y = \frac{pddP}{dp^2} (1 + pp)^{\frac{3}{2}} + \frac{(2pp - 1)dP}{dp} V(1 + pp)$$

$$z = \frac{ddP}{dp^2} (1 + pp)^2 + \frac{2p(1 + pp)dP}{dp} + P.$$

III. Sit

$$\int \frac{x pdp}{V(1 + pp)} = N, \quad \text{erit} \quad x = \frac{dN V(1 + pp)}{pd p},$$

equo

$$\int x dp = \int \frac{dN}{p} V(1 + pp) = \frac{N}{p} V(1 + pp) + \int \frac{Nd p}{pp V(1 + pp)}.$$

natur

$$\int \frac{Nd p}{pp V(1 + pp)} = P$$

actioni ipsius p , eritque

$$N = \frac{pp dP V(1 + pp)}{dp},$$

quo valore erit porro:

$$x = \frac{dN V(1 + pp)}{pd p}, \quad y = px = \frac{N}{p} V(1 + pp) - P \quad \text{et} \quad z = x V(1 + pp) -$$

sito autem dp constante ob

$$dN = \frac{pp ddP}{dp} V(1 + pp) + \left(\frac{pdP(2 + 3pp)}{V(1 + pp)} \right)$$

$$x = \frac{pddP(1 + pp)}{dp^2} + \frac{dP(2 + 3pp)}{dp}$$

$$y = \frac{ppddP(1 + pp)}{dp^3} + \frac{pdP(1 + 2pp)}{dp} - P$$

$$z = \frac{pddP(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}{dp^2} + \frac{2dP(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}{dp}.$$

IV. Ponatur

$$dy = \frac{dx(qq - 1)}{2q}, \quad \text{erit} \quad dz = \frac{dx(qq + 1)}{2q}.$$

Hinc fit

$$z + y = \int q dx \quad \text{et} \quad z - y = \int \frac{dx}{q};$$

duae ergo hae formulae integrabiles sunt reddendae. Ponatur

$$\int q dx = qx - \int x dq = qx - M$$

$$\int \frac{dx}{q} = \frac{x}{q} + \int \frac{x dq}{qq} = \frac{x}{q} + N,$$

ut sit

$$x = \frac{dM}{dq} = \frac{q q dN}{dq};$$

ergo

$$q = \sqrt{\frac{dM}{dN}}.$$

Sint iam M et N functiones quaecunque ipsius u , et ob

$$dq = \frac{dN ddM - dM ddN}{2 dN \sqrt{dM ddN}}$$

erit:

$$x = \frac{2 dM dN \sqrt{dM ddN}}{dN ddM - dM ddN}$$

$$z + y = \frac{2 dM^2 dN}{dN ddM - dM ddN} - M$$

$$z - y = \frac{2 dM dN^2}{dN ddM - dM ddN} + N,$$

ergo $y = \frac{dM dN (dM - dN)}{dN ddM - dM ddN} - \frac{M + N}{2}$

et $z = \frac{dM dN (dM + dN)}{dN ddM - dM ddN} - \frac{M - N}{2}.$

V. Iisdem positis fiat $\int x dq = M$, ut sit

$$\int q dx = qx - M,$$

erit

$$x = \frac{dM}{dq}, \quad \text{ot} \quad \int \frac{dx}{q} = \frac{x}{q} + \int \frac{dM}{qq} = \frac{x}{q} + \frac{M}{qq} + 2 \int \frac{Mdq}{q^3}$$

Iam sit

$$\int \frac{Mdq}{q^3} = Q, \quad \text{ideoque} \quad M = \frac{q^3 dQ}{dq},$$

$$dM = \frac{dq}{dq}, \quad z = q^3 - q^2 - 2q + 2, \quad q = \sqrt{qq'}$$

$$dM = \frac{q^3 ddQ}{dq} + 3qqdQ,$$

$$x = \frac{q^3 ddQ}{dq^2} + \frac{3qqdQ}{dq}$$

$$z + y = \frac{q^4 ddQ}{dq^2} + \frac{2q^3 dQ}{dq}$$

$$z - y = \frac{qq ddQ}{dq^2} + \frac{4qdQ}{dq} + 2Q$$

uo propterea

$$y = \frac{qq(qq-1) ddQ}{2dq^3} + \frac{q(qq-2)dQ}{dq} - Q$$

$$z = \frac{qq(qq+1) ddQ}{2dq^2} + \frac{q(qq+2)dQ}{dq} + Q.$$

I. Vel siat

$$\int \frac{x dq}{qq} = N,$$

abeatur

$$x = \frac{qqdN}{dq} \text{ et } \int x dq = \int qqdN = qqN - 2 \int N q dq.$$

ponatur

$$\int N q dq = Q$$

tento Q functione quacunque ipsius q , atque erit

$$N = \frac{dQ}{qdq}, \quad dN = \frac{ddQ}{qdq} - \frac{dQ}{qq},$$

$$x = \frac{qddQ}{dq^2} - \frac{dQ}{dq}; \quad \text{et} \quad \int x dq = \frac{qdQ}{dq} - 2Q,$$

de siat

$$z + y = \frac{qqddQ}{dq^2} - \frac{2qdQ}{dq} + 2Q$$

$$z - y = \frac{ddQ}{dq^2}.$$

Quamobrem nanciscemur has formulas

$$x = \frac{qddQ}{dq^3} - \frac{dQ}{dq}$$

$$y = \frac{(qq-1)ddQ}{2dq^2} - \frac{qdQ}{dq} + Q$$

$$z = \frac{(qq+1)ddQ}{2dq^2} - \frac{qdQ}{dq} + Q.$$

VII. Ad alias formulas inveniendas ponamus:

$dx = 2pdu$, $dy = du(pp-1)$ et $dz = du(pp+1)$
eritque:

$$x = 2 \int pdu, \quad y + z = 2 \int ppdu, \quad z - y = 2u,$$

ergo quaestio ad has duas formulas reducitur:

$$\int pdu = pu - \int udp, \quad \int ppdu = ppu - 2 \int updp.$$

Sit nunc

$$\int udp = M \quad \text{et} \quad \int updp = N,$$

erit:

$$u = \frac{dM}{dp} = \frac{dN}{pd़},$$

ideoque

$$p = \frac{dN}{dM} \quad \text{et} \quad dp = \frac{dMddN - dNd़dM}{dM^3},$$

unde

$$u = \frac{dM^3}{dMddN - dNd़dM} = \frac{z-y}{2}.$$

Porro est

$$\int pdu = \frac{x}{2} = \frac{dM^2dN}{dMddN - dNd़dM} - M,$$

et

$$\int ppdu = \frac{z+y}{2} = \frac{dMdN^2}{dMddN - dNd़dM} - 2N;$$

ergo

$$x = \frac{2dM^2dN}{dMddN - dNd़dM} - 2M, \quad y = \frac{dM(dN^2 - dM^2)}{dMddN - dNd़dM} - 2N;$$

atque

$$z = \frac{dM(dN^2 + dM^2)}{dMddN - dNd़dM} - 2N.$$

$$x = \frac{2dMdN}{ddN} - 2M$$

$$y = \frac{dN^2 - dM^2}{ddN} - 2N$$

$$z = \frac{dN^2 + dM^2}{ddN} - 2N.$$

VIII. In praecedente solutione ponatur, ut ante

$$\int u dp = M \text{ seu } u = \frac{dM}{dp}$$

et

$$\int up dp = \int pdM = pM - \int MdP.$$

am sit

$$\int MdP = P, \text{ erit } M = \frac{dP}{dp} \text{ et } dM = \frac{ddP}{dp}$$

endo sit

$$u = \frac{ddP}{dp^2},$$

tquo porro:

$$\frac{1}{2}x = \frac{pddP}{dp^2} - \frac{dP}{dp}, \quad \frac{z-y}{2} = \frac{ddP}{dp^2}$$

t

$$\frac{z+y}{2} = \frac{ppddP}{dp^2} - \frac{2pdP}{dp} + 2P$$

inque eliciuntur istae formulæ:

$$x = \frac{2pdP}{dp^2} - \frac{2dP}{dp}$$

$$y = \frac{(pp-1)ddP}{dp^2} - \frac{2pdP}{dp} + 2P$$

$$z = \frac{(pp+1)ddP}{dp^2} - \frac{2pdP}{dp} + 2P.$$

IX. Loco praecedentis operationis fiat

$$\int up dp = N, \text{ seu } u = \frac{dN}{pdP},$$

ritque

Iam sit

$$\int \frac{N dp}{pp} = P,$$

sicutque

$$N := \frac{ppdP}{dp} \quad \text{et} \quad dN = \frac{ppddP}{dp} + 2pdP$$

unde

$$u = \frac{pddP}{dp^2} + \frac{2dP}{dp} = \frac{z+y}{2};$$

at crit.

$$\frac{z+y}{2} = \frac{p^3 ddP}{dp^2} \quad \text{et} \quad \frac{1}{2}x = \frac{ppddP}{dp^2} + \frac{pdP}{dp} -$$

ergo

$$x = \frac{2ppddP}{dp^2} + \frac{2pdP}{dp} - 2P$$

$$y = \frac{p(pp-1)ddP}{dp^2} - \frac{2dP}{dp}$$

$$z = \frac{p(pp+1)ddP}{dp^2} + \frac{2dP}{dp}.$$

COROLLARIUM 1

71. Si rectificatio curvae non debeat esse algebraica, scilicet pendere, hoc ope regulae primae ac secundae facile praecepimus, nam regula pro V eiusmodi capiatur [posito $P = u$ et $Q = v$] eendens ipsius u , quae datam quadraturam puta $\int U du$ in $\frac{dV}{du}$ fiat quantitas algebraica, si secunda regula uti velim functio transcendens ipsius p accipi debet.

COROLLARIUM 2

72. Utravis autom regula adhibeatur, id facile exspectemus ut curvae rectificatio indefinita non solum a data sed ut in eadem curva tot, quot libuerit, extent arcus algebraice exprimi queat.

SCHOLION

73. En ergo novem formulas specie quidem diversas, algebraicas, rectificabilis, continentur, verumtamen quaelibet

$$M = u + V \quad \text{et} \quad N = u - V.$$

si in sexta ponatur

$$Q = Qqq,$$

itur ad quintam. De his autem solutionibus notandum est, ex singulis em finitam seu finitis quantitatibus expressam inter tres quantitates et reperiri posse, cum differentialia inde eliminari quoant, pro singulis solutionibus haec relationes finitae ita se habebunt:

- I. dat $(z + V)^2 = x^2 + (y + u)^2$
- II. dat $zV(1 + pp) = x + py + PV(1 + pp)$
- III. dat $zV(1 + pp) = x + py + Pp$
- IV. dat $(z + y + M)(z - y - N) = xx$
- V. dat $z(1 + qq) = 2qx + (qq - 1)y + 2Qqq$
- VI. dat $z(1 + qq) = 2qx + (qq - 1)y + 2Q$
- VII. dat $(z + y + 4N)(z - y) = (x + 2M)^2$
- VIII. dat $(pp + 1)z = 2px + (pp - 1)y + 4P$
- IX. dat $(pp + 1)z = 2px + (pp - 1)y + 4Pp$

tet solutiones II et III in unum coalescere, si in secunda ponatur

$$P = \frac{R}{V(1 + pp)},$$

ortia

$$P = \frac{R}{p};$$

in prodit haec solutio simplicior:

$$x = \frac{(1 + pp)ddR}{dp^2} + \frac{pdR}{dp} - R$$

$$y = \frac{p(1 + pp)ddR}{dp^2} - \frac{dR}{dp}$$

$$z = \frac{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}ddR}{dp^2}$$

ut tantum remaneant 4 solutiones quae pro diversis haberi queant:

(I, IV), (II, III), (V, VI, VIII, IX) et (VII).

Atque igitur has solutiones principales hic conspectui exponere conveniens earum ita parviper imunitatis, ut in singulis sit P functio quaevumus p .

SOLUTIO I

$$x = \frac{(dp^2 - dP^2)^{\frac{3}{2}}}{d\bar{p}d\bar{P}}$$

$$y = \frac{dP(dp^2 - dP^2)}{d\bar{p}d\bar{P}} - p$$

$$z = \frac{dp^2 - dP^2}{dd\bar{P}} - P$$

$$(z + P)^2 = x^2 + (y + p)^2.$$

SOLUTIO II¹⁾

$$x = \frac{dpdP}{dd\bar{P}} - p$$

$$y = \frac{dP^2 - dp^2}{2dd\bar{P}} - P$$

$$z = \frac{dP^2 + dp^2}{2dd\bar{P}} - P$$

$$(z + P)^2 = (x + p)^2 + (y + P)^2$$

SOLUTIO III

$$x = \frac{(1 + pp)ddP}{dp^2} + \frac{pdP}{dp} - P$$

$$y = \frac{p(1 + pp)dP}{dp^2} - \frac{dP}{dp}$$

$$z = \frac{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}dP}{dp^2}$$

$$z\sqrt{1 + pp} = x + py + P$$

1) Haec solutio coalescit in solutionem VII, quae sequuntur coalescent in solutiones II et III.

SOLUTIO IV

$$x = \frac{pddP}{dp^2} - \frac{dP}{dp}$$

$$y = \frac{(pp-1)ddP}{2dp^2} - \frac{pdP}{dp} + P$$

$$z = \frac{(pp+1)ddP}{2dp^2} - \frac{pdP}{dp} + P$$

$$(pp+1)z = 2px + (pp-1)y + 2P.$$

igitur, si pro P functiones simpliciores ipsius p substituantur, curvae simpliciores, quae sunt rectificabiles, obtinebuntur, ac parabolam ex III erui observe, si ponatur $P = A + Bp^3 + Cp^4 + Dp^5 + \dots$ coefficientes debito determininentur.

PROBLEMA 18

4. Invonire duas curvas algebraicas ad quendam axem relatim, quarumque rectificatio a data quadratura pendeat, ita ut tamen utriusque eisdem abscissas respondentium summa algebraica exhiberi queat.

SOLUTIO

Sit abscissa communis = x ,

ius curvae applicata = y , arcus = z ;

altera curva sit applicata = u , et arcus = w ,

cur $dy = pdx$, et $du = qdx$, igitque

pro curva I $y = px - \int xdp$ $z = x\sqrt{1+pp} - \int \frac{xpd़}{\sqrt{1+pp}}$	pro curva II $u = qx - \int xdq$ $w = x\sqrt{1+qq} - \int \frac{xqd़}{\sqrt{1+qq}}$
--	---

so est ergo primo, ut formulae $\int xdp$ et $\int xdq$ valores nanciscantur aliis, deinde ut summa arcuum $z+w$ sit pariter algebraica, tertio ut arcus seorsim sumtus, vel, quod eodem redit, arcuum differentia $z-w$ a quadratura pondeat.

Vide L. EULERI Commentationem 48 indicis Enestromiani; p. 76 huius voluminis. H. .

$$V(1+pp) - V(1+qq) = s$$

ut sit

$$y = px - \int x dp, \quad u = qx - \int x dq$$

$$z = \frac{x(r+s)}{2} - \frac{1}{2} \int x (dr + ds), \quad w = \frac{x(r-s)}{2} - \frac{1}{2} \int x (dr - ds)$$

$$z + w = xr - \int x dr$$

$$z - w = xs - \int x ds$$

Efficiendum ergo est, ut hae tres formulae:

$$\int x dp, \quad \int x dq \quad \text{et} \quad \int x dr \text{ fiant algebraicae,}$$

simulque ut formula $\int x ds$ a data quadratura pondeat. Ad hoc po-

$$\int x dp = L, \quad \text{erit } x := \frac{dL}{dp},$$

et

$$\int x dq = \int dL \cdot \frac{dq}{dp} = \frac{L dq}{dp} - \int L d \cdot \frac{dq}{dp}$$

$$\int x dr = \int dL \cdot \frac{dr}{dp} = \frac{L dr}{dp} - \int L d \cdot \frac{dr}{dp}$$

$$\int x ds = \int dL \cdot \frac{ds}{dp} = \frac{L ds}{dp} - \int L d \cdot \frac{ds}{dp}.$$

Iam ponatur

$$\int L d \cdot \frac{dq}{dp} = M, \quad \text{seu} \quad L = \frac{dM}{d \cdot \frac{dq}{dp}}$$

erit

$$\int L d \cdot \frac{dr}{dp} = \int dM \frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = M \frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} - \int Md \frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}}$$

et

$$\int L d \cdot \frac{ds}{dp} = \int dM \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = M \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} - \int Md \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}}.$$

$$\frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = \mu \text{ et } \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = \nu$$

it

$$\int L d \cdot \frac{dr}{dp} = M \mu - \int M d \mu$$

$$\int L d \cdot \frac{ds}{dp} = M \nu - \int M d \nu.$$

erest, ut formula $\int M d \mu$ reddatur algebraica, altera vero $\int M d \nu$ a da
dratura pondeat. Sit ergo

$$\int M d \mu = N \text{ seu } M = \frac{dN}{d\mu},$$

$$\int M d \nu = \int dN \frac{dv}{d\mu} = N \frac{dv}{d\mu} - \int Nd \cdot \frac{dv}{d\mu}.$$

num P oiusmodi functie transcendens, quae datam quadraturam involva
ponatur:

$$\int Nd \cdot \frac{dv}{d\mu} = P, \text{ ut sit } N = \frac{dP}{d \cdot \frac{dv}{d\mu}},$$

valore in praecedentibus formulis substitute reperientur binae curvae alg
ebrae quiesito satisfacientes. Sumatur scilicet pro q functio quaecumq
us p , ita ut r et s sint functiones ipsius p , erintque etiam μ et ν function
us p ; quaro pro P capi debet functio transcendens ipsius p , quae quide
positam quadraturam involvat, hocque modo N dabitur per P , unde dei
s utraque curva definiuntur. Hinc autem cum $\frac{d\mu}{dv}$ sit functio ipsius p , a
ritio exhibori poterit.

Soilicet ponatur:

$$\int M d \mu = R \text{ et } \int M d \nu = S,$$

ut R sit functio algobraica, S vero datam quadraturam includat, eritq

$$M = \frac{dR}{d\mu} = \frac{dS}{d\nu}, \text{ unde fit } \frac{d\mu}{d\nu} = \frac{dR}{dS},$$

utraque curva invenientur.

SCHOLION

75. Haec iam sufficere videntur ad ostendendum quo usque cultura huins novae methodi adhuc pertingere licuit; neque dicitur specimina aliis ansam sint prachitura, vires suas ad hanc methodum promovendam intendendi. Si enim methodus, quac Diophantea quondam ab excellentissimis ingeniis omni studio est exulta, methodus, quao in quaestioneibus longe sublimioribus versatatione digna non est aestimanda.

DE AEQUATIONIBUS DIFFERENTIALIBUS SECUNDI GRADUS

Commentatio 285 indicis ENESTROEMIANI

Novi Commentarii Academici Scientiarum Petropolitanae 7 (1769/0), 1761, p. 163—202
Summarium ibidem p. 16—12

SUMMARIUM

Singularum atque omnino novam methodum, aequationes differentiales secundi gradus tractandi, Auctor tendit, statim observat, plurima utque adeo infinita enigmata evolutio etiamnum in Mathesi desiderantur, ad Analysis ac potissimum solutionem aequationum differentialium secundi gradus reduci. Quoties enim quae partem quicunque Matheseos, uti vocari solet, applicatao suscipitur, eius enodatus ab aliis operationibus absolvitur, quarum alterius ex principiis isti parti propriis soluta aequationes analyticas rovoentur, altera autem in harum aequationum resolutione insinuitur. Imito vero principia Mechanicæ, seu Scientia motus, tam solidorum, quam fluidorum, tunc etiam Astronomia theoretica, ita sunt exalta, ut vix quaestio exerciri possit, cuius solutionem non istorum principiorum beneficio ad aequationes analyticasque ut plurimum differentialibus secundi gradus, perducero licet. Ex quo manifestum, praecepsum Matheseos perfectionem, quam quidem sperare licet, in huius aequationum resolutione esse quaerendum. Quam ob causam Cel. Auctor, cum principiis in hoc negotio vires suas exponisset, ac variis methodos particulares, quae saepe nomen vocari querunt, in medium attulisset, hic omnino novam latissimique patenam ingreditur, istas aequationes tractandi, quae in hoc consistit, ut multipliciter vestigetur, in quomodo huiusmodi aequatio ducta sit integrabilis: Quin otiam prenuntiatur dubitat, omniseunque fuerit ordinis aequatio differentialis, semper eiusmodi numerorum negotiorum conscientem dari, atque in hac dissertatione nonnulla huius aequationum genera, quae aliis methodis inaccessa vidontur, haec methodo felicitate aequationes differentiales primi gradus reduxit, nequonilhinc est dubium, quin haco modo, si ubertas excolatur, maxima incrementa in Analysis sit allatura.

quaestio determinatur, ad aequationes analyticas perducatur, non continetur, altera vero pars in ipsa harum aequatione occupatur. Si quaestio ad Mathesin mixtam, vel applicata, pars petenda est ex principiis, quibus ista disciplina Mathematica huicque scientiae quasi est propria; pars autem posterior, et puram est referenda, cum tota in resolutione aequationis, et deinde quaestio, vel ex Mechanica, vel ex Hydrodynamica, vel ex Astronomia, desunta, ex principiis cuique harum disciplinarum primum ad aequationes reduci oportet, tum vero istarum aequationum solutio artificiis, quae quidem in Analysis comperta habemus, manifesta quenda. Ex quo satis est manifestum, quanti sit momentum Matheseos partes.

2. Principia autem fere omnium Matheseos applicata sunt evoluta, ut nulla proponendum quaestio eo pertinens posset, nisi solutio non aequationibus comprehendi queat. Sive enim in aequilibrio, sive de motu corporum cuiuscunque indolis, tamen fluidorum, cum ab aliis, tum a me, principia certissima sunt, quae semper ad aequationes pervenire licet: atque si corpora quibuscumque in se invicem agere statuantur, omnes pertinent in eorum motibus efficiuntur, non difficulter ad aequationes, si has aequationes resolvere valeremus, nihil amplius super scientias desiderari posset. Quocirca omne studium, quod turbae, utilius impendi nequit, quam si in limitibus Analysis elaboremus.

3. Quoties autem problema ad Mathesin applicatam rariissime in aequationes algebraicas incidimus, quarum resolutio ultra quartum gradum sit perducta, tamen ope aequationis exacte perfici potest, ut pro perfecta sit habenda. Perpetuimur ad aequationes differentiales, et quidem maximam, tiales secundi ordinis; principia quippe mechanica statim gradus implicant: ita ut sine Analysis infinitorum subservientiis praestari liceat. Cum autem in resolutione aequationum primi gradus non admodum simus profecti, mulierem, si aqua nobis haereat, quando quaestiones ad aequationes

nitatae, ut certis tantum casibus, qui non admodum frequenter occurserunt vocari queant. Huiusmodi autem regulas plures exposui in Commentatione academicae Petropolitanae et Volumine VII. Miscellancorum Berolinensium.

4. Interim tamen iam saepius eiusmodi se mihi obtulerunt casus aequalium differentialium secundi gradus, quas tamen si ope regularum illarum aequaliter non liquerit, tamen aliunde earum integralia habuerim perspectus quo ulla via directa patebat, qua haec integralia erui possent. Huiusmodi casus eo magis sunt uotatu digni, quod comparatio illarum aequationum eis integralibus tutissimam viam patefacere videatur, earum resolutione certas methodos perficieendi. In quo negotio, si eventus spem non fefellerit, illum est dubium, quin methodi hunc in finem detectae, multo latius patet: nostra facultatem, aequationes differentiales secundi gradus tractare, ut medioeriter promoveant. Iis ergo, quos huiusmodi studia iuvant, gratum fore arbitror, si casus illos mihi oblatos commemoravero, ut omnem inde adipiscantur, in hac parte Analysis amplificandi, tum vero methodos expouam, quas horum casuum contemplatio mihi suppeditavit.

5. Primum huiusmodi exemplum mihi occurrit in Mechanicae meae²⁾ Tomo I pag. 465, ubi ad haec perveni aequationem differentialem secundi gradus

$$2Bxddx - 4Bdx^2 = x^{n+6}dp^2 (1 + pp)^{\frac{n+1}{2}},$$

qua differentiale dp sumtum est constans. Eins autem integrale aliud nullum constinhat in hac forma contineri³⁾:

$$x^{n+5}dp^2 (1 + pp)^{\frac{n+1}{2}} + Cds^2 = 0$$

xistente

$$ds^2 = (1 + pp) dx^2 + 2px dp dx + xx dp^2.$$

oterum otiam notare valorem huius constantis C esse = $-(n+1)B$. un temporis operam inutilitor perdidi in methodo directa indaganda, o

1) I. Euleri Commentationes 10, 62, 188 indicis Enestromiani; vide p. 1, 108, 181 H. d'Alambier.

2) *Mechanica sive motus scientia analytice exposita*. Tom. I, Petrop. 1736, § 1085. LEONIUS H. Euleri Opera omnia, series II, vol. I, p. 393.

3) Vide § 13.

ope istam aequationem integrare ex illa differentia possem, neque ullum artificium cognitum hue deducere notari convenit, integrale hic exhibatum tantum esso continet quantitatem constantem ab arbitrio nostro integrationem esset introducta, infra autem ostendam adiici posse huiusmodi terminum $Ex^4 dp^2$.

6. In aliud simile exemplum incidi in Opusculorum tione¹⁾ pag. 82, ubi motum corporum in superficiebus matus: perveni autem in evolutione certi eiusdem casus differentiale secundi gradus:

$$\frac{ddr}{r} + \frac{(F + Mkk)^2 \theta^2 du^2}{(Mkkrr + F + 2Gu + Huu)^2} =$$

ubi differentiale du sumtum est constans, litterae autem denotant quantitates constantes quascunque. Nullo aequationis integrale eruere poteram, aliunde autem non esse:²⁾

$$\begin{aligned} \frac{(F + Mkk)^2 \theta^2 du^2}{Mkkrr + F + 2Gu + Huu} + \frac{dr^2}{r^2} (F + 2Gu + Huu) - \frac{2du}{r} \\ = \frac{Hdu^2}{r^2} + \frac{(F + Mkk) \theta^2 du^2}{rr}, \end{aligned}$$

quod quidem etiam est particulare, et quia tantopere est minus patet, quomodo per integrationem ex illa aequatione Deinceps vero monstrabo, hoc integrale completum Hdu^2 adiiciatur $\frac{Cdu^2}{rr}$, ita ut C designet quantitatem quae in aequatione differentiali secundi gradus insunt,

7. Deinde etiam alia problemata tractans, perduce aequationes differentiales secundi gradus, quarum inter condita videbatur. Veluti huius aequationis differentialis

1) Commentatio 86 indicis Ernestoeniani: *De motu corporum* Opuscula varii argumenti 1, 1746. LEONARDI EULERI *Opera omnia*, series

2) Vide § 23.

$$rdr + nrds + nnsds = 0,$$

et quidem aequatio, quia binas variabiles r et s ubique earundem dimensionum, per methodum a me olim exhibitam²⁾, tractari posset. Porro quoque etiam obtulit hanc aequatio differentialis:

$$ds^2 (ass + \beta s + \gamma) = rrdr^2 + 2r^2 ddr$$

ut clemento ds constante, eius integralis completa deprehendi esset.

$$C = -\frac{1}{2} \left(\frac{rrdr^2 + ass + \beta s + \gamma}{ds^2} \right)^2 + \frac{2rdr(2as + \beta)}{ds} - 2arr,$$

et, quonodo inde elici queat, haud facile patet. Quin etiam ipsa aequatio generalis, etsi est differentialis primi tantum gradus, parum adiumenti adest, ob iusignem variabilium implicationem.

8. Haec quatuor exempla sufficiunt, ad ostendendum, plures alios modos deesse, quibus aequationes differentiales secundi gradus integrantur, simul autem, quoniam his quidem casibus integralia constantia invenzione non esse desperandum. Evidem post varia tentationibus has aequationes tractavi, compori, totum negotium eo redire, ut integratur quantitas, per quam istae aequationes multiplicatae integrantur; tali autem multiplicatore invento, integratio nulla amplius laboratur. Quemadmodum enim omnium nequationum differentialium huius integratio eo reduci potest, ut investiganda sit functione quaopiam variabilium, per quam aequatio multiplicata evadit integrabilis, ita et omnibus aequationibus differentialibus secundi gradus, hanc regulam citio tanquam generalem in medium assero, ut statim super oiuem solutionem variabilium dari, per quam aequatio multiplicata reddatur integrabilis.

9. Loquor autem hic de eiusmodi tantum aequationibus, quae in variabiles involvunt, et quao iam co sint productae, ut differen-

1) Vide § 35.

2) Confer Commutationes 10 et 44 huius voluminis, imprimis p. 6 et 55.

3) Vide § 40.

aequationes differentiales eiusque gradus ad formas sequentes constat:

I. Forma generalis aequationum differentialium primi gradus

$$p = \text{funct. } (x \text{ et } y)$$

II. Forma generalis aequationum differentialium secundi gradus

$$q = \text{funct. } (x, y \text{ et } p)$$

III. Forma generalis aequationum differentialium tertii gradus

$$r = \text{funct. } (x, y, p \text{ et } q)$$

IV. Forma generalis aequationum differentialium quarti gradus

$$s = \text{funct. } (x, y, p, q \text{ et } r)$$

et ita porro de sequentibus altiorum graduum.

10. Cum igitur proposita quacunque aequatione differentiali $p = \text{funct. } (x \text{ et } y)$, semper detur eiusmodi functio ipsarum x et y , illa aequatio multiplicata redclatur integrabilis, etiamsi saepem functionem assignare non valeamus, nullum est dubium, quin aequationibus differentialibus secundi gradus $q = \text{funct. } (x, y \text{ et } p)$ multiplicator existat, qui eas reddit integrabiles, ideoque ad primi gradus reducat. Iam vero hic easus distingui oportet, quibus multiplicator vel binarum tantum variabilium x et y functio existat, quantitatem p , seu rationem differentialium $\frac{dy}{dx}$ involvat: ob hoc men ipsa multiplicatoris inventio modo facilior, modo difficilior est, autem evolutu facillimus habebitur, si multiplicator alterius tantum solius fuerit functio.

11. Si igitur litterae P, Q, R, S, T sumantur ad designandas functiones ipsarum variabilium x et y , sequentes ordines simpliciores.

Multiplicator ordinis primi	P
Multiplicator ordinis secundi	$Pdx + Qdy$
Multiplicator ordinis tertii	$Pdx^2 + Qdxdy + Rdy^2$
Multiplicator ordinis quarti	$Pdx^3 + Qdx^2dy + Rdx^2dy^2 +$
etc.	

Hi quidem sunt ordines simpliciores, quibus $p = \frac{dy}{dx}$, vol ad nullam unam, vel duas, vel tres dimensiones assurgit: facile autem colligitur se, ut littera p vel per fractiones, vel irrationalia, vel adeo transcendentalia multiplicatore afficiat, cuiusmodi casus ingentem campum novarum solutionum aperint. Hic quidem tantum in formis expositis versari consuetum est, eae sufficiunt exemplis illatis expediendis, simulque nos ad aquationes generaliores eorum ope resolvibiles manuducere.

12. Propositu orgo aquatione quacunque differentiali secundi gradus

$$q = \text{funct. } (x, y \text{ et } p),$$

o suunto dx constanti ad hanc formam redigetur

$$ddy = dx^2 \text{ funct. } (x, y \text{ et } \frac{dy}{dx}),$$

Letetur primo multiplicator primae formae P , nun eius ope integratur; sin minuis, sumatur multiplicator formae secundae $Pdx + Qdy$, negotium conficiat, rocurratur ad multiplicatorum formae tertiae, quartae, etc.; mox autem colligero licet, utrum per factores hanc formam integratio absolviri queat, nec ne; quo posteriori casu ad formas magis complicatas erit configendi, ac dummodo huiusmodi calculo fuerimus assultatoem nobis comparabimus, pro quovis easu oblato idoneam munimur.

1) Cf. L. EULERI Commentationes 420, 431, 700 indicis Encyclopedie: *De variis integralibus, Consideratio aquationis differentio-differentialis*:

$$(a + bx) ddz + (c + ex) \frac{dxdz}{w} + (f + gy) \frac{zdx^2}{wx} = 0.$$

i comment. acad. sc. Petrop. 17, 1773, p. 70; 17, 1773, p. 125. *De formulis differentialibus usus, quae integrationem admittunt. Nova acta acad. sc. Petrop. 11, 1798, p. 3.* Vido quoque *compendium calculi integralis* vol. II § 866—928. LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, sorios I, vol. 23.

PROBLEMA 1

13. Proposita aequatione differentiali secundi gradus:

$$2ayddy - 4ady^2 - y^{n+6}dx^2(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} = 0,$$

in qua differentiale dx sumnum est constans, eius integrale inveniri.

SOLUTIO

Factorem primae formae P tentanti mox patet, negotium non nisi sit $n = -2$, quo quidem casu foret $P = \frac{1}{y^3}$ et aequationis

$$\frac{2ayddy - 4ady^2}{y^3} - \frac{dx^2}{(1+xx)\sqrt{1+xx}} = 0$$

integrale esset

$$\frac{2ady}{yy} - \frac{xdx}{\sqrt{1+xx}} = adx,$$

denuoque integrando haberetur

$$-\frac{2a}{y} - \sqrt{1+xx} = ax + \beta;$$

ita ut hic casus specialis nullam habeat difficultatem. In genero valore quocunque exponentis n , tentetur factor formae secundao et aequatione ad hanc speciem reducta

$$2addy - \frac{4ady^2}{y} - y^{n+4}dx^2(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} = 0$$

productum erit:

$$\left. \begin{aligned} & + 2aPdxdyy - \frac{4aPdxdy^2}{y} - Py^{n+4}dx^3(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} \\ & + 2aQdyddy - \frac{4aQdy^3}{y} - Qy^{n+4}dx^2dy(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} \end{aligned} \right\} = 0$$

quam per hypothesin integrabilem esse oportet. Duo autem pri qualescumque P et Q sint functiones ipsarum x et y , nonnisi ex diff. horum $2aPdxdy + aQdy^2$ origi potuerunt; unde habebimus *prima integralis* $2aPdxdy + aQdy^2$.

$$dP = dx \left(\frac{dP}{dx} \right) + dy \left(\frac{dP}{dy} \right), \quad dQ = dx \left(\frac{dQ}{dx} \right) + dy \left(\frac{dQ}{dy} \right),$$

tio ordinata erit:

$$\begin{aligned} {}^{n+1} dx^3 (1 + xx)^{\frac{n-1}{2}} - Qy^{n+4} dx^2 dy (1 + xx)^{\frac{n-1}{2}} &= \frac{4aP dx dy^2}{y} - \frac{4aQ dy^3}{y} \\ &- 2adx^2 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - 2adx dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) - ady^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) = \\ &- adx dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) \end{aligned}$$

ob dx sumum constans nullo modo integrabilis esse potest, nisi termini y^3 et dy^2 affecti seorsim se tollant. Necessus ergo est, sit:

$$\frac{4Q}{y} + \left(\frac{dQ}{dy} \right) = 0 \text{ seu } 4Q dy + y dy \left(\frac{dQ}{dy} \right) = 0$$

$$\frac{4P}{y} + 2 \left(\frac{dP}{dy} \right) + \left(\frac{dQ}{dx} \right) = 0.$$

t ex aequatione priori valorum ipsius Q eruamus, spectemus x ut critique

$$dy \left(\frac{dQ}{dy} \right) = dQ,$$

at enim $dy \left(\frac{dQ}{dy} \right)$ incrementum ipsius Q ex solius y variabilitate ortum sit $4Q dy + y dQ = 0$, obtainimus integrando $Qy^4 = K$ functionem x tantum, ita ut sit

$$Q = \frac{K}{y^4} \text{ ot } \left(\frac{dQ}{dx} \right) = \frac{1}{y^4} \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

$\frac{K}{x}$ erit functio ipsius x . Nunc in altera aequatione quoque x sumamus, siotque:

$$4P dy + 2y dP + \frac{dy}{y^3} \left(\frac{dK}{dx} \right) = 0,$$

per y multiplicata et integrata dat:

$$2Pyy - \frac{1}{y} \left(\frac{dK}{dx} \right) := 2L,$$

ideoque

$$P := \frac{L}{yy} + \frac{1}{2y^3} \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

ubi L denotat functionem ipsius x tantum. Destructis ergo istis

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \frac{1}{yy} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2y^3} \left(\frac{ddK}{dx^2} \right)$$

erit altera pars integralis:

$$-dx^2 \int \left((1+xx)^{\frac{n-1}{2}} (Ly^{n+2}dx + \frac{1}{2}y^{n+1}dx \left(\frac{dK}{dx} \right) + Ky^n dy) \right) - 2adx^2 \int \left(\frac{dy}{yy} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2y^3} \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) \right)$$

quae cum constet duobus membris, pro priori esse debet $L = 0$, et

$$\int (1+xx)^{\frac{n-1}{2}} \left(\frac{1}{2}y^{n+1}dx \left(\frac{dK}{dx} \right) + Ky^n dy \right)$$

integrale erit

$$\frac{Ky^{n+1}}{n+1} (1+xx)^{\frac{n-1}{2}}.$$

Superest ergo, ut reddatur

$$\frac{y^{n+1}dK}{n+1} (1+xx)^{\frac{n-1}{2}} + \frac{(n-1)}{n+1} \frac{Ky^{n+1}xdx}{(1+xx)^{\frac{n-3}{2}}} = \frac{1}{2}y^{n+1}dK(1+xx)^{\frac{n-1}{2}}$$

seu

$$2(n-1)Kxdx = (n-1)dK(1+xx).$$

Atque hinc elicetur $K = 1+xx$; ita ut alterius partis integrandus prius sit

$$-\frac{1}{n+1}y^{n+1}dx^2(1+xx)^{\frac{n+1}{2}};$$

at membrum posterius ob $L = 0$ et $\left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = 2$ fiet

$$-2adx^3 \int \frac{dy}{y^3} = \frac{adx^2}{yy},$$

cuius integratio cum sponte successerit, totum negotium est integralis pars altera erit:

einde sit $L = 0$ et $K = 1 + xx$, erit $\left(\frac{dK}{dx}\right) = 2x$, hincque fiet:

$$P = \frac{x}{y^3} \text{ et } Q = \frac{1+xx}{y^4};$$

integralis pars prima habebitur

$$\frac{2axdxdy}{y^3} + \frac{a(1+xx)dy^2}{y^4},$$

rea aequationis differentio-differentialis propositae adhibito termino
nte Cdx^2 integrale completum erit:

$$\frac{dx^2}{yy} + \frac{2axdxdy}{y^3} + \frac{a(1+xx)dy^2}{y^4} - \frac{1}{n+1} y^{n+1} dx^2 (1+xx)^{\frac{n+1}{2}} = Cdx^2;$$

et y^4 multiplicando:

$$y^{n+6} dx^2 (1+xx)^{\frac{n+1}{2}} = a(yydx^2 + 2xydxdy + (1+xx)dy^2) - Cy^4 dx^2$$

gregio convenit cum eo, quod ante [§ 5] per methodum indirectam era-
tus.

COROLLARIUM 1

2. Aequatio ergo differentio-differentialis

$$2addy - \frac{4ady^2}{y} - y^{n+4} dx^2 (1+xx)^{\frac{n+1}{2}} = 0$$

bilis redditur, si multiplicetur per hunc factorem

$$\frac{xdx}{y^3} + \frac{(1+xx)dy}{y^4},$$

liunde cognosci potuisset, integratio sine ulla difficultate perfecta fuisse

COROLLARIUM 2

3. Vicissim ergo si aequatio integralis inventa

$$yydx^2 + 2axydxdy + a(1+xx)dy^2 - \frac{1}{n+1} y^{n+1} dx^2 (1+xx)^{\frac{n+1}{2}} = Cdx^2$$

$$\frac{xdx}{y^3} + \frac{(1+xx)dy}{y^4},$$

scilicet hanc

$$xydx + (1+xx)dy,$$

et divisione instituta ipsa demum aequatio differentio-differentialis proveniet.

COROLLARIUM 3

16. Si aequatio proposita per $\frac{V(1+xx)}{y^4}$ multiplicetur, ut habeat

$$2a\left(ddy - \frac{2dy^2}{y}\right)\frac{V(1+xx)}{y^4} - y^n dx^2 (1+xx)^{\frac{n}{2}} = 0,$$

multiplicator eam reddens integrabilem erit:

$$\frac{xydx}{V(1+xx)} + dy V(1+xx) = d \cdot y V(1+xx).$$

Quare si ponatur

$$y V(1+xx) = z,$$

haec obtinebitur aequatio:

$$\frac{2addz(1+xx)^3}{z^4} - \frac{4adz^2(1+xx)^3}{z^5} + \frac{4axdxdz(1+xx)}{z^4} - \frac{2adx^2}{z^3}.$$

quae per dz multiplicata integrationem admittit. Erit enim integratio

$$\frac{adz^3(1+xx)^2}{z^4} + \frac{adx^3}{zz} - \frac{1}{n+1} z^{n+1} dx^2 = C dx^2.$$

COROLLARIUM 4

17. Hinc ergo patet, quomodo per idoneam substitutionem
sablevari queat; eum enim aequatio proposita per substitutionem y
in hanc posteriorem formam fuerit transmutata, non amplius fe
integrationem peragero. Sed praeterquam quod talis substitutio
occurrat, si multiplicator fuerit ordinis tertii, vel altioris, huiusme
ne locum quidem habere poterit.

... et securius alias satis singulari specie calculi, qui ad plurimum introductionem vitandam differentiale functionis P duarum variarum x et y expressi per

$$dP = dx \left(\frac{dP}{dx} \right) + dy \left(\frac{dP}{dy} \right),$$

moro iam satis usitato, $dx \left(\frac{dP}{dx} \right)$ denotat incrementum ipsius P ex variabilitate ipsius x oriumdum, et $dy \left(\frac{dP}{dy} \right)$ eius incrementum, quod ex variatione solius y nascitur; constat autem haec duo incrementa addita praecepsolutum differentiale ipsius P ex utra variabili x et y natum. Hinc formae $\left(\frac{dP}{dx} \right)$ et $\left(\frac{dP}{dy} \right)$ denotant functiones finitas variabilium x et y , quippe quae differentiationem omissis differentialibus habentur, ita si sit

$$P = y \sqrt{1 + xx},$$

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \frac{xy}{\sqrt{1 + xx}} \quad \text{et} \quad \left(\frac{dP}{dy} \right) = \sqrt{1 + xx}.$$

in voro cognita altera parte huiusmodi differentialis vultu $dx \left(\frac{dP}{dx} \right)$, unitas P inde ex parte cognoscitur. Spectata enim sola x ut variabile

$$P = \int dx \left(\frac{dP}{dx} \right) + Y,$$

notanto Y functionem ipsius y tantum, atque ex hoc fonte in solu-
tioribus quantitatum P et Q determinavi. Manifestum est quoque, si K f-
unctionio ipsius x tantum, tum $dx \left(\frac{dK}{dx} \right)$ eius completum differentiale iam s-
arco, ita ut sit $dx \left(\frac{dK}{dx} \right) = dK$; porro autem haec scriptio $\left(\frac{ddK}{dx^2} \right)$ deu-
nit quod $\left(\frac{d \cdot (dK:dx)}{dx} \right)$, seu si ponatur $\left(\frac{dK}{dx} \right) = k$, erit $\left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = \left(\frac{dk}{dx} \right)$. Erit
iter k functionis x tantum; ita si sit $K = \sqrt{1 + xx}$, erit

$$\left(\frac{dK}{dx} \right) = \frac{x}{\sqrt{1 + xx}} \quad \text{et} \quad \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = \frac{1}{(1 + xx) \sqrt{1 + xx}};$$

eque modo ulterius progredi licet, ut sit

atque hacc ad intelligentiam tam huius solutionis, quam sequitur
necessum est visum. Caeterum consideratio huius solutionis
sequens Theorema generalius.

THEOREMA 1

19. Ista aequatio differentialis secundi gradus, posito

$$addy - \frac{mady^2}{y} + y^n dx^3 (a + 2\beta x + \gamma xx) \frac{n-1}{2m-1}$$

integrabilis redditur, si multiplicetur per hunc factorem:

$$\frac{(\beta + \gamma x)dx}{(m-1)y^{2m-1}} + \frac{(a + 2\beta x + \gamma xx)dy}{y^{2m}},$$

atque aequatio integralis erit:

$$\begin{aligned} & \frac{ayy^2 dx^2 + 2(m-1)a(\beta + \gamma x)y dx dy + (m-1)^2 a(a+2\beta x + \gamma xx)dx^2}{2(m-1)^2 y^{2m}} \\ & + \frac{y^{n-2m+1} dx^2}{n-2m+1} (a + 2\beta x + \gamma xx) \frac{n-2m+1}{2m-2} = C dx^2 \end{aligned}$$

COROLLARIUM 1

20. Si fuerit $n = 1$, prodibit ista aequatio differentialis

$$addy - \frac{mady^2}{y} + \frac{y dx^2}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^2} = 0,$$

quae ergo multiplicata per

$$\frac{(\beta + \gamma x)dx}{(m-1)y^{2m-1}} + \frac{(a + 2\beta x + \gamma xx)dy}{y^{2m}}$$

fit integrabilis, eius integrali existente:

$$\begin{aligned} & \frac{ayyy dx^2 + 2(m-1)a(\beta + \gamma x)y dx dy + (m-1)^2 a(a+2\beta x + \gamma xx)dx^2}{2(m-1)^2 y^{2m}} \\ & - \frac{yy dx^2}{2(m-1)y^{2m}(a + 2\beta x + \gamma xx)} = C dx^2 \end{aligned}$$

differentialis primi ordinis:

$$adv - \mu avv dx + \frac{dx}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^2} = 0,$$

cuius ergo integralis erit

$$\begin{aligned} a\gamma yy dx^2 + 2\mu a(\beta + \gamma x) y dx dy + \mu^2 a(a + 2\beta x + \gamma xx) dy^2 \\ - \frac{\mu yy dx^2}{a + 2\beta x + \gamma xx} = 2\mu\mu Cy^2 dx^2 \end{aligned}$$

sen pro y valore suo substituto

$$a\gamma + 2\mu a(\beta + \gamma x)v + \mu^2 a(a + 2\beta x + \gamma xx)vv - \frac{\mu}{a + 2\beta x + \gamma xx} = 2\mu\mu$$

COROLLARIUM 3

22. Statim ergo aequationis differentialis propositae:

$$adv - \mu avv dx + \frac{dx}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^2} = 0$$

posito $C = 0$, habemus aequationem integralem particularem, quae

$$0 = a\gamma + 2\mu a(\beta + \gamma x)v + \mu^2 a(a + 2\beta x + \gamma xx)vv - \frac{\mu}{a + 2\beta x + \gamma xx}$$

ex qua per methodum a me alias expositam¹) integrare completem erit.
Quin etiam, si illa aequatio differentialis per hanc formam integralen-
tur, integrabilis reddetur.

PROBLEMA 2

23. Proposita aequatione differentiali secundi gradus²):

1) L. Euleri Commentatio 95 § 8 et 9; vide p. 167 hiens voluminis. Cf. *Institutiones integralis*, vol. I, § 544; Commentatio 734, § 4. LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, series I, v.

2) Pro easu $a=0$, vide Commentationem 268, § 67, p. 371. Vido quoque *Institutiones integralis*, vol. II, § 906--910 et Commentationem 734: *Integratio aequationis differentialis*

$$dy + y^2 dx = \frac{A dx}{(a + 2bx + cx^2)^2}$$

Mémoires rend. se. Petersb. 3, 1811, pi. 3. LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, series I, vol. 12 et 2

$$\frac{ady}{y} + \frac{adx^2}{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^2} = 0,$$

in qua differentiale dx suum est constans, eius integrale inven-

SOLUTIO

Tentetur iterum integratio per factorem $Pdx + Qdy$, ac pos-

gratia

$$a + 2\beta x + \gamma xx + cyy = Z,$$

convertatur aquatio in hanc formam:

$$ddy + \frac{aydx^2}{ZZ} = 0,$$

quae per $Pdx + Qdy$ multiplicata praebet:

$$Pdxdy + Qdyddy + \frac{aPydx^3}{ZZ} + \frac{aQydx^2dy}{ZZ} = 0.$$

Quacum integrabilis esse debeat, dabit statim

I. primam integralis partem $= Pdxdy + \frac{1}{2}Qdy^2$;
superest ergo, ut integrabilis reddatur sequens expressio:

$$-\frac{1}{2}dy^3\left(\frac{dQ}{dy}\right) - \frac{1}{2}dxdy^2\left(\frac{dQ}{dx}\right) + \frac{aQydx^2dy}{ZZ} + \frac{aPydx^3}{ZZ} - dxdy^3\left(\frac{dP}{dy}\right) -$$

Primum ergo necesse est, ut sit $\left(\frac{dQ}{dy}\right) = 0$, unde fit Q functio ipsius y , quae sit $Q = K$; tam vero etiam termini dy^2 involventes desinunt ex quibus fit:

$$\left(\frac{dK}{dx}\right) + 2\left(\frac{dP}{dy}\right) = 0$$

scilicet sumto solo y pro variabili:

$$dy\left(\frac{dK}{dx}\right) + 2dP = 0,$$

eius integrale est

$$P = L - \frac{1}{2}y\left(\frac{dK}{dx}\right)$$

denotante L quoque functionem ipsius x . Quare ob

$$\left(\frac{dP}{dx}\right) = \left(\frac{dL}{dx}\right) - \frac{1}{2}y\left(\frac{ddK}{dx^2}\right)$$

sumtum constans, altera pars integralis erit:

$$dx^2 \int \frac{ay}{ZZ} \left(L dx - \frac{1}{2} y dx \left(\frac{dK}{dx} \right) + K dy \right) - dx^2 \int dy \left(\left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{1}{2} y \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) \right),$$

t

$$\int \frac{aKydy}{ZZ} = aK \int \frac{ydy}{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^2},$$

pro integrali nascitur

$$II. pars = - \frac{a}{2c} \cdot \frac{Kdx^2}{a + 2\beta x + \gamma xx + cyy}$$

quo debet esse:

$$\frac{ay}{ZZ} \left(L dx - \frac{1}{2} y dK \right) = - \frac{a}{2c} \cdot \frac{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy) dK - 2Kdx(\beta + \gamma x)}{ZZ}$$

$$ydx - \frac{1}{2} acyydK = aKdx(\beta + \gamma x) - \frac{1}{2} adK(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)$$

$$acLydx = aKdx(\beta + \gamma x) - \frac{1}{2} adK(a + 2\beta x + \gamma xx).$$

picuum ergo est, esso doberet $L = 0$ et $K = a + 2\beta x + \gamma xx$. Quare
 $= 2\gamma$ orit

$$III. ultima pars integralis = + \frac{1}{2} \gamma yy dx^2.$$

igitur sit:

$$P = -y(\beta + \gamma x) \text{ et } Q = a + 2\beta x + \gamma xx,$$

restor multiplicator:

$$-ydx(\beta + \gamma x) + dy(a + 2\beta x + \gamma xx)$$

integralis quae situm habebitur:

$$-ydx dy(\beta + \gamma x) + \frac{1}{2} dy^2(a + 2\beta x + \gamma xx) - \frac{a(a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2}{2c(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)} + \frac{1}{2} \gamma yy dx^2 = C dx^2.$$

Si ponatur $C = -\frac{a}{2c} + C$, orit hoc integrale:

$$+ \frac{ay^{n+1}dx^2}{2(a+2\beta x+\gamma xx+cyy)} = Cax^2.$$

Quae forma convenit cum ea, quam supra [§ 6] exhibui.

THEOREMA 2

24. Ista aquatio differentialis secundi gradus posito dx constan-

$$ddy + \frac{ay^{n+1}dx^2}{(a+2\beta x+\gamma xx+cyy)^{\frac{n+3}{2}}} = 0$$

integrabilis reddetur per multiplicatorem:

$$— ydx(\beta + \gamma x) - dy(a + 2\beta x + \gamma xx)$$

et integrale erit:

$$\begin{aligned} \frac{1}{2} \gamma yy dx^2 - ydxdy(\beta + \gamma x) + \frac{1}{2} dy^2(a + 2\beta x + \gamma xx) \\ + \frac{ay^{n+2}dx^2}{(n+2)(a+2\beta x+\gamma xx+cyy)^{\frac{n+2}{2}}} = Cdx^3. \end{aligned}$$

COROLLARIUM 1

25. Casus problematis nascitur ex Theoremate hoc, si ponatur Ceterum integrale in Theoremate exhibitum simili modo elicetur, rationem problematis expedivimus; unde superfluum foret, eius dominos adiicero.

COROLLARIUM 2

26. Si ponatur $c = 0$, casus habebitur, quem etiam ex Theorem derivaro lieet, si ibi ponatur $m = 0$. Num enim pro a scribitur $\frac{1}{a}$ et n , integrale ibi datum perfecte congruit cum hoc, quod istud Theorem dicit pro easu $c = 0$.

COROLLARIUM 3

27. Hoc autem Theorema adeo primum in se complectitur: acqui-

$$addy - \frac{mady^2}{y} + y^n dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n-4m+3}{2m-2}} = 0,$$

$$\frac{a}{1-m} z^{\frac{n}{1-m}} dz + z^{\frac{n}{1-m}} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n-4m+3}{2m-2}} = 0$$

$$\frac{addz}{1-m} + z^{\frac{n}{1-m}} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n-4m+3}{2m-2}} = 0.$$

iam statnatur $\frac{n-m}{1-m} = n+1$, ut fiat $n=1-n(m-1)$,

io haec abilit in istam formam:

$$\frac{addz}{1-m} + z^{n+1} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{-n-4}{2}} = 0,$$

st casus particularis praesentis Theorematis, ex quo quippe nascitur,
 $\alpha c = 0$.

COROLLARIUM 4

Praesens ergo Theorema latissime patet, atqne eiusmodi casus diffi-
 s in se complectitur, qui nullo alio modo resolvi posse videntur. Si enim
 fortasse reperietur methodus negotium conficiens, propterea quod
 les non sunt invicem permixtæ: at si c non = 0, ob permixtionem varia-
 nulla methodus cognita hic cum successu in usum vocabitur.

COROLLARIUM 5

Casus hic imprimis notatu dignus hic occurrit, si $\alpha = 0$, $\beta = 0$,
 $= 1$, quo habetur haec aequatio:

$$ddy + \frac{ay^{n+1}dx^2}{(xx+yy)^{\frac{n+1}{2}}} = 0,$$

go integralo est:

$$\frac{1}{2}(ydx - xdy)^2 + \frac{ay^{n+2}dx^2}{(n+2)(xx+yy)^{\frac{n+2}{2}}} = Cdx^2.$$

r $y = ux$, erit $ydx - xdy = -xdu$,

ideoque

$$\frac{dx}{xx} = \frac{du(1+uu)^{\frac{n+2}{4}}}{\sqrt{2C(1+uu)^{\frac{n+2}{2}} - \frac{2u}{n+2}u^{n+2}}},$$

quao ob variabiles separatas denuo integrari potest.

SCHOLION

30. Hic quoque multiplicatoris formia substitutionem idoneam cuius ope aequatio differentio-differentialis in aliam tractatur transformabitur. Statui scilicet oportet

$$y = z \sqrt{(a + 2\beta x + \gamma xx)}.$$

Hanc vero ipsam substitutionem suadet formulae indeoles

$$(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^{\frac{n+4}{2}},$$

quia hoc pacto unica variabilis in vineulo relinquitur. At per hanc substitutionem ipsa aequatio multo magis fit perplexa, ita ut, etiamsi per simpliciorem

$$dz(a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{3}{2}}$$

ad integrabilitatem revocetur, id tamen minus pateat. Verum si res fuerit ordinis tertii, seu altioris, ne huiusmodi quidem substitutione inveniri potest, uti in duabus reliquis exemplis usu venit.

PROBLEMA 3

31. Preposita aequatione differentiali secundi gradus:

$$yyddy + nydy^2 = axdx^2,$$

in qua differentiale dx sumtum est constans, eius integrale inve-

ergo secundum ordinis successit, ex
ertio desumatur. Perducta ergo aequatione ad hanc formam:

$$ddy + \frac{m dy^2}{y} - \frac{ax dx^3}{yy} = 0$$

multiplicetur ea per $Pdx^2 + 2Qdxdy + 3Rdy^2$, unde statim habebitur:

. *prima pars integralis* $Pdx^2dy + Qdxdy^2 + Rdy^3$
integrando relinquitur haec forma:

$$\begin{aligned} & -\frac{aPxdx^4}{yy} - \frac{2aQxdx^3dy}{yy} - \frac{3aRxdx^2dy^2}{yy} \\ & \quad + \frac{mPdx^2dy^2}{y} + \frac{2mQdxdy^3}{y} + \frac{3mRdy^4}{y} \\ & - dx^3dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dx^2dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) - dxdy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) - dy^4 \left(\frac{dR}{dy} \right) \\ & - dx^2dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) - dxdy^3 \left(\frac{dR}{dx} \right). \end{aligned}$$

Hac autem forma integrabilis esse nequit, nisi membra, quae dy^2 , dy^3
implicant, destruantur. Primum ergo pro dy^4 habebimus:

$$\frac{3mR}{y} - \left(\frac{dR}{dy} \right) = 0, \text{ sive } 3mRdy = ydR,$$

ubi x sumitur pro constante, unde fit $R = Ky^{3m}$, denotante K functi
psius x tantum, sicque erit:

$$\left(\frac{dR}{dx} \right) = y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right).$$

nam pro destructione terminorum dy^3 continentium siet:

$$\frac{2mQ}{y} - \left(\frac{dQ}{dy} \right) - y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right) = 0$$

sive sumto x constante:

$$2mQdy - ydQ = y^{3m+1}dy \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

quae divisa per y^{3m+1} et integrata dat:

$$\frac{-Q}{y^{2m}} = \frac{1}{m+1} y^{m+1} \left(\frac{dK}{dx} \right) - L$$

sumta denuo L pro functione ipsius x , ita ut sit

$$Q = Ly^{2m} - \frac{1}{m+1}y^{3m+1}\left(\frac{dK}{dx}\right),$$

ideoque

$$\left(\frac{dQ}{dx}\right) = y^{2m}\left(\frac{dL}{dx}\right) - \frac{1}{m+1}y^{3m+1}\left(\frac{ddK}{dx^2}\right).$$

Destruantur denique etiam termini dy^2 continentes, unde prodit:

$$-3aKy^{3m-2}x - y^{2m}\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{m+1}y^{3m+1}\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \frac{mP}{y} - \left(\frac{dP}{dy}\right)$$

quao sumta x constante per ydy multiplicata praebet:

$$-3aKxy^{3m-1}dy - y^{2m+1}dy\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{m+1}y^{3m+2}dy\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + mPdy -$$

quae per y^{m+1} divisa et integrata dat:

$$\frac{-3a}{2m-1}Kxy^{2m-1} - \frac{1}{m+1}y^{m+1}\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{2(m+1)^2}y^{2m+2}\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) - \frac{P}{y^m} +$$

denotante M functionem ipsius x tantum. Ergo fit

$$P = My^m - \frac{3a}{2m-1}Kxy^{3m-1} - \frac{1}{m+1}y^{2m+1}\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{2(m+1)^2}y^{3m+2}$$

ideoque

$$\begin{aligned} \left(\frac{dP}{dx}\right) &= y^m\left(\frac{dM}{dx}\right) - \frac{3a}{2m-1}Ky^{3m-1} - \frac{3ax}{2m-1}y^{3m-1}\left(\frac{dK}{dx}\right) - \frac{1}{m+1}y^{2m+1} \\ &\quad + \frac{1}{2(m+1)^2}y^{3m+2}\left(\frac{d^3K}{dx^3}\right). \end{aligned}$$

Nuno termini

$$- \frac{2aQxdx^3dy}{yy} - dx^3dy\left(\frac{dP}{dx}\right),$$

integrati, x pro constante sumta, suppeditabunt

II. alterum integralis partem:

$$\begin{aligned} &-2axdx^3\left(\frac{1}{2m-1}Ly^{2m-1} - \frac{1}{3m(m+1)}y^{3m}\left(\frac{dK}{dx}\right)\right) - Ndx^3 \\ &- dx^3\left(\frac{1}{m+1}y^{m+1}\left(\frac{dM}{dx}\right) - \frac{a}{m(2m-1)}Ky^{3m} - \frac{ax}{m(2m-1)}y^{3m}\right. \\ &\quad \left.- \frac{1}{2(m+1)^2}y^{2m+2}\left(\frac{ddL}{dx^2}\right) + \frac{1}{6(m+1)^3}y^{3m+3}\left(\frac{d^3K}{dx^3}\right)\right). \end{aligned}$$

ains ergo differentialio posito y constante sumtum aequale esso debet res
erti $-\frac{aPxdx^4}{yy}$; unde per dx^4 diviso habebimus sequentem aequationem

$$\begin{aligned} aMxy^{m-2} - \frac{3axxx}{2m-1} Ky^{3m-3} - \frac{ax}{m+1} y^{2m-1} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{ax}{2(m+1)^2} y^{3m} \left(\frac{d^2K}{dx^2} \right) \\ - \frac{2a}{2m-1} Ly^{2m-1} + \frac{2a}{3m(m+1)} y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right) - \frac{2ax}{2m-1} y^{2m-1} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{2ax}{3m(m+1)} y^{3m} \\ - \frac{1}{m+1} y^{m+1} \left(\frac{ddM}{dx^2} \right) + \frac{a}{m(2m-1)} y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right) + \frac{a}{m(2m-1)} y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right) \\ - \frac{ax}{m(2m-1)} y^{3m} \left(\frac{d^2K}{dx^2} \right) + \frac{1}{2(m+1)^2} y^{2m+2} \left(\frac{d^3L}{dx^3} \right) - \frac{1}{6(m+1)^3} y^{3m+1} \left(\frac{d^4K}{dx^4} \right) \\ = \text{functioni ipsius } x = \left(\frac{dN}{dx} \right). \end{aligned}$$

ciam singulae diversae ipsius y potestates seorsim ad nihilum redigant
a y^{m-2} et y^{3m-3} semel occurruunt, nisi sit vel $m = 2$, vel $m = 1$, habo
= 0 et $K = 0$; et supererunt tantum termini per L affecti, inter
itarius est y^{2m+2} ; undo esso debet $\left(\frac{d^3L}{dx^3} \right) = 0$, ideoque

$$L = a + 2\beta x + \gamma xx,$$

i qui per y^{2m-1} affecti dant:

$$-\frac{2ax(\beta + \gamma x)}{m+1} - \frac{2a(a + 2\beta x + \gamma xx)}{2m-1} - \frac{4ax(\beta + \gamma x)}{2m-1} = 0,$$

ne debet esse

$$a = 0, \text{ et } \frac{\beta + \gamma x}{m+1} + \frac{4\beta + 3\gamma x}{2m-1} = 0,$$

nibus conditionibus in genere satisfieri nequit; constituendi ergo sunt
quentes:

I. Si $a = 0$ et $\gamma = 0$, fiet $m = -\frac{1}{2}$, ita ut aquatio proposita sit:

$$yyddy - \frac{1}{2}ydy^2 = axdx^2$$

$$ddy - \frac{dy^2}{2y} - \frac{axdx^2}{yy} = 0.$$

in igitur sit $K = 0$, $L = x$, $M = 0$, crit:

$$R = 0, Q = \frac{x}{y} \text{ et } P = -2$$

et noster multiplicator erit:

$$-2dx^2 + \frac{2xdxdy}{y}$$

ideoque integrale quae situm:

$$-2dx^2dy + \frac{x dx dy^2}{y} + \frac{ax dx^3}{yy} = C dx^3,$$

seu per dx dividendo

$$ax dx^2 + xy dy^2 - 2yy dx dy = Cy y dx^2.$$

II. Sit $\alpha = 0$, $\beta = 0$, erit $m = -\frac{2}{5}$ et aequatio differentio-proposita:

$$ddy - \frac{2dy^2}{5y} - \frac{\alpha x dx^2}{yy} = 0.$$

Cum igitur sit $K = 0$, $L = xx$ et $M = 0$, erit

$$R = 0, Q = xxy^{-\frac{4}{5}}, P = -\frac{10}{3}xy^{\frac{1}{5}},$$

unde noster multiplioator fiet:

$$-\frac{10}{3}xy^{\frac{1}{5}}dx^2 + 2xxy^{-\frac{4}{5}}dxdy$$

et integrale quae situm

$$-\frac{10}{3}xy^{\frac{1}{5}}dx^2dy + xxy^{-\frac{4}{5}}dxdy^2 + \frac{10}{9}ax^3y^{-\frac{9}{5}}dx^3 + \frac{25}{9}y^{\frac{9}{5}}dx^3 =$$

seu per dx dividendo et $y^{\frac{9}{5}}$ multiplieando

$$-\frac{10}{3}xyy dx dy + xxy dy^2 + \frac{10}{9}ax^3 dx^2 + \frac{25}{9}y^9 dx^3 = Cy^{\frac{9}{5}} dx^3$$

III. Ante vero iam duos casus conmemoravimus, quibus est vel $m = 2$. Sit ergo primo $m = 1$ et aequatio proposita

$$ddy + \frac{dy^3}{y} - \frac{ax dx^3}{yy} = 0$$

ac fieri debet

$$\begin{aligned} \left(\frac{dN}{dx}\right) &= \frac{aMx}{y} - 3aa xx K - \frac{1}{2}axy\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{8}axy^3\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \\ &\quad - 2aLy + \frac{1}{3}ay^3\left(\frac{dK}{dx}\right) - 2axy\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{3}axy^3\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \\ &\quad - \frac{1}{2}yy\left(\frac{ddM}{dx^2}\right) + 2ay^3\left(\frac{dK}{dx}\right) + axy^3\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \frac{1}{8}y^4\left(\frac{d^3L}{dx^3}\right) - \end{aligned}$$

tinemus $M = 0$, $N = -3aa\int Kxxdx$ et

$$x\left(\frac{dL}{dx}\right) - 2L = 0, \quad \frac{35}{24}x\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \frac{7}{3}\left(\frac{dK}{dx}\right) = 0, \quad \left(\frac{d^3L}{dx^3}\right) = 0, \quad \left(\frac{d^4K}{dx^4}\right) = 0.$$

ditionibus satisfit, si sumatur:

$$L = 0, \quad K = 1, \quad M = 0 \quad \text{et} \quad N = -aax^3,$$

: $R = y^3$, $Q = 0$, $P = -3axy^2$.

are noster multiplicator erit:

$$-3axy^2dx^2 + 3y^3dy^3$$

ralo quacsitum:

$$-3axy^2dx^2dy + y^3dy^3 + ay^3dx^3 + aax^3dx^3 : Cdx^3.$$

Sit iam $m = 2$, ut aequatio nostra fiat

$$ddy + \frac{2dy^2}{y} - \frac{axdx^2}{yy} = 0,$$

ieri debet huic aequationi:

$$\begin{aligned} \frac{N}{x} &= aMx - aaKxx^2y^3 - \frac{2}{3}aLy^3 - axy^3\left(\frac{dL}{dx}\right) - \frac{1}{3}y^3\left(\frac{ddM}{dx^2}\right) \\ &\quad + \frac{4}{9}ay^6\left(\frac{dK}{dx}\right) + \frac{1}{18}y^9\left(\frac{d^3L}{dx^3}\right) + \frac{1}{3}axy^6\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) - \frac{1}{162}y^7\left(\frac{d^4K}{dx^4}\right). \end{aligned}$$

o $N = a\int Mxdx$, ac statni potest $L = 0$, $K = 0$, $M = 1$, unde fit
xx. Hinc vero fit:

$$R = 0, \quad Q = 0, \quad P = y^2$$

ultiplicator futurus sit y^2dx^2 et integrando

$$yydx^2dy - \frac{1}{2}aaxdx^3 = Cdx^3$$

$$2yydy - axadx = 2Cdx.$$

COROLLARIUM 1

Casus ergo ultimus, quo $m = 2$, est omnium facillimus, cum per multi-
m adeo primi ordinis confici possit, quin primo intuitu aequationi

$$yyddy + 2ydy^2 = axdx^2$$

patet. Casus autem primus et secundus, quibus est $m = -$ multiplicatorem formae secundae, ob $R = 0$, resolvi potu-

COROLLARIUM 2

33. Solus ergo casus tertius, quo est $m = 1$, resolutu requirit multiplicatorem formae tertiae. Quare notetur, nem differentiale secundi gradus

$$yyddy + ydy^2 - axdx^2 = 0$$

integrabilem reddi, si multiplicetur per $3ydy^2 - 3axdx^2$ et integrale esse:

$$y^3dy^3 - 3axyydx^2dy + ay^3dx^3 + aux^3dx^3$$

COROLLARIUM 3

34. Porro autem notandum est, hauc expressionem pliees resolvi posse. Si enim ponatur brevitatis gratia $a =$ et $\nu = -\frac{1-\gamma-3}{2}$, aequatio haec integralis ita represe-

$$(ydy + cydx + c^2xdx)(ydy + \mu cydx + \nu c^2xdx)(ydy + \nu cydx + \mu c^2xdx)$$

COROLLARIUM 4

35. Hinc si constans C sumatur = 0, tres statim integrales particulares:

$$ydy + cydx + c^2xdx = 0$$

$$ydy + \mu cydx + \nu c^2xdx = 0$$

$$ydy + \nu cydx + \mu c^2xdx = 0,$$

quarum prima continet easum iam supra [§ 7] indicatum sunt imaginariae.

$$ds^2 (\alpha s + \beta r + \gamma) = rrdr^2 + 2r^2 ddr,$$

ositio

$$r := y^{\frac{2}{3}}, \text{ ut sit } dr = \frac{2}{3}y^{-\frac{1}{3}}dy \text{ et } ddr = \frac{2}{3}y^{-\frac{1}{3}}ddy - \frac{2}{9}y^{-\frac{4}{3}}dy^2,$$

hanc formam:

$$\frac{4}{3}y^{\frac{5}{3}}ddy = ds^2 (\alpha s + \beta r + \gamma).$$

ro autem observo, si habeatur huiusmodi aquatio:

$$Sds^2 = mr^m dr^2 + nr^{m+1} ddr,$$

r substitutionem $r = y^{\frac{n}{m+n}}$ reduci ad hanc formam simpliciorem:

$$Sds^2 = \frac{nn}{m+n} y^{\frac{m-n-m+n}{m+n}} ddy.$$

modi ergo aquationes omnes complecti licet in hac forma generali:

$$ddy = y^n X dx^2.$$

us ergo, quibusnam easilius tam exponentis n , quam functionis X haec integrari queat per nostram methodum.

PROBLEMA 4

Casus proponendo n et naturam functionis X invenire, quibus haec differentialis secundi gradus

$$ddy + y^n X dx^2 = 0,$$

est constans, integrari quoat.

SOLUTIO I

matur primo multiplicator primi ordinis P , et integranda erit haec:

$$Pddy + y^n P X dx^2 = 0,$$

$$y^n P X dx^2 - dxdy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right),$$

unde necesse est, sit $\left(\frac{dP}{dy} \right) = 0$, ideoque P functio ipsius x tantum
 $P = K$, et integrari oportet ob dx constans:

$$dx \left(y^n K X dx - dy \left(\frac{dK}{dx} \right) \right)$$

euius integrale nequit esse, nisi

$$- ydx \left(\frac{dK}{dx} \right) = - ydK.$$

Oportet autem sit

$$y^n K X dx^2 + yddK = 0,$$

quod fieri nequit, nisi sub his conditionibus:

$$n = 1 \text{ et } X = - \frac{ddK}{Kdx^2},$$

ac tum aquatio integralis erit:

$$Kdy - ydK = Cdx.$$

SOLUTIO II

Sumto multiplicatore secundae formao $Pdx + 2Qdy$, integrienda est haec aequatio:

$$2Qdyddy + Pdxdyy + y^n X dx^2 (Pdx + 2Qdy) = 0,$$

unde *integralis pars prima* colligitur

$$\text{I.} \quad Pdxdy + Qdy^2.$$

Superest ergo, ut integretur:

$$y^n P X dx^3 + 2y^n Q X dx^2 dy$$

$$- dx^2 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dxdy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right)$$

$$- dxdy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) - dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right).$$

$\left(\frac{d^2}{dy^2}\right) = 0$; ideoque $Q = K$ functioni ipsius x .

habebimus

$$\left(\frac{dP}{dy}\right) + \left(\frac{dQ}{dx}\right) = 0, \quad \text{scilicet} \quad dP + dy\left(\frac{dK}{dx}\right) = 0$$

et

$$P = L - y\left(\frac{dK}{dx}\right) \quad \text{et} \quad \left(\frac{dP}{dx}\right) = \left(\frac{dL}{dx}\right) - y\left(\frac{ddK}{dx^2}\right).$$

etra pars integralis erit:

$$dx^2 \int \left(y^n P X dx + 2y^n Q X dy - dy\left(\frac{dP}{dx}\right) \right)$$

$$dx^2 \int \left\{ -y^n L X dx + 2y^n K X dy - y^{n+1} X dy\left(\frac{dK}{dx}\right) - dy\left(\frac{dL}{dx}\right) + y dy\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \right\};$$

bilitate ipsius y ergo concluditur altera pars integralis:

$$\text{II. } dx^2 \left(\frac{2}{n+1} y^{n+1} K X - y\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{2} y y\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + M \right).$$

abilitas ipsius x postulat, ut sit:

$$y^n L X - y^{n+1} X\left(\frac{dK}{dx}\right) = \frac{2}{n+1} y^{n+1} K\left(\frac{dX}{dx}\right) + \frac{2}{n+1} y^{n+1} X\left(\frac{dK}{dx}\right) \\ - y\left(\frac{d^2L}{dx^2}\right) + \frac{1}{2} y y\left(\frac{d^3K}{dx^3}\right) + \left(\frac{dM}{dx}\right).$$

velinus indefinitum reliquore, esse debet

$$L = 0, \quad \left(\frac{d^3K}{dx^3}\right) = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{dM}{dx}\right) = 0;$$

et

$$\frac{2}{n+1} K\left(\frac{dX}{dx}\right) + \frac{n+3}{n+1} X\left(\frac{dK}{dx}\right) = 0,$$

alligitur

$$K^{\frac{n+3}{2}} X = A$$

at ob $\left(\frac{d^3K}{dx^3}\right) = 0$ erit

$$K = a + 2\beta x + \gamma xx, \text{ ideoque } X = \frac{A}{(a + 2\beta x + \gamma xx)}$$

et

$$Q = a + 2\beta x + \gamma xx; P = -2y(\beta + \gamma x).$$

Quocirca multiplicator erit :

$$-2ydx(\beta + \gamma x) + 2dy(a + 2\beta x + \gamma xx)$$

et huius aequationis differentio-differentialis

$$ddy + -\frac{Ay^n dx^2}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n+3}{2}}} = 0$$

integrale erit :

$$\begin{aligned} -2ydx dy(\beta + \gamma x) + dy^2(a + 2\beta x + \gamma xx) + \frac{2}{n+1}(a + & \\ & + \gamma yy dx^2) = C dx^3. \end{aligned}$$

Supersunt autem casus, quibus est vel $n = 1$ vel $n = 2$.I. Sit $n = 1$; et conditiones praecedentes postulant

$$LX + \left(\frac{d dL}{dx^2}\right) = 0; \frac{2}{n+1} K \left(\frac{dX}{dx}\right) + \frac{n+3}{n+1} X \left(\frac{dK}{dx}\right) + \frac{1}{2} \left(\frac{d^3 L}{dx^3}\right) = 0$$

sunt

$$LXd x^2 + ddL = 0 \text{ et } 2KdX + 4XdK + dx \left(\frac{d^3 K}{dx^3}\right) = 0$$

hinc fit

$$2KKX + \int \frac{Kd^3 K}{dx^3} = \text{Const.}$$

ideoque

$$2KKXdx^3 + KddK - \frac{1}{2}dK^2 = Edx^2$$

et

$$X = \frac{Edx^2 + \frac{1}{2}dK^2 - KddK}{2KKdx^2}$$

[denotante E constantem]. Pro priori conditione autem ponatur

$$Q = K, P = -y \left(\frac{dK}{dx}\right);$$

atque huius aequationis

$$ddy + yXdx^2 = 0$$

$$\Lambda = \dots - \frac{2KKd\bar{x}^3}{dx^8} \dots ,$$

que functio ipsius x sumatur pro K , erit integrale:

$$-ydx dy \left(\frac{dK}{dx} \right) + Kdy^2 + yyKXdx^2 + \frac{1}{2}yydx^2 \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = Cdx^3.$$

Sit $n = 2$; et conditiones postulant:

$$2KdX + 5XdK = 0, \quad LX = \frac{1}{2} \left(\frac{d^3K}{dx^3} \right), \quad \left(\frac{ddL}{dx^2} \right) = 0.$$

at $X = AK^{-\frac{5}{2}}$, qui in altera substitutus praebet

$$2ALK^{-\frac{5}{2}}dx^3 = d^3K;$$

ob

$$\left(\frac{ddL}{dx^2} \right) = 0, \text{ orit } L = a + \beta x,$$

posito

$$K = (a + \beta x)^\mu$$

$$2A(a + \beta x)^{1-\frac{6\mu}{2}} = \mu(\mu-1)(\mu-2)(a + \beta x)^{\mu-3}\beta^3$$

$\frac{8}{7}$; hinoque

$$2A = \frac{-48}{343}\beta^3 \quad \text{et} \quad X = -\frac{A}{\frac{20}{(a + \beta x)^7}} = \frac{-24\beta^3}{343(a + \beta x)^{\frac{20}{7}}}.$$

$$Q = (a + \beta x)^{\frac{8}{7}}; \quad P = a + \beta x - \frac{8}{7}\beta y(a + \beta x)^{\frac{1}{7}}.$$

contentor huius aquationis differentio-differentialis

$$ddy + y^2Xdx^3 = 0$$

to

$$X = \frac{-24\beta^3}{343(a + \beta x)^{\frac{20}{7}}}$$

le est

$$-\beta y dx^3 + \frac{4\beta^2 y^2 dx^2}{49(a+\beta x)^7} = C dx^2.$$

III. Si $n = 2$, adhuc casus notari meretur, quo $L = a$, et

$$K = x^\mu,$$

crit

$$2aA x^{-\frac{5\mu}{2}} = \mu(\mu-1)(\mu-2)x^{\mu-3},$$

unde fit

$$\mu = \frac{6}{7} \text{ et } 2aA = \frac{6 \cdot 1 \cdot 8}{343}; \text{ ideoque } a = \frac{24}{343A}.$$

Quare crit

$$K = x^{\frac{6}{7}}, L = \frac{24}{343A}, X = \frac{A}{x^{\frac{16}{7}}};$$

ac porro

$$Q = x^{\frac{6}{7}}, P = \frac{24}{343A} - \frac{6y}{7x^{\frac{1}{7}}}.$$

Consequenter huius acuationis

$$ddy + \frac{Ay^2 dx^2}{x^{\frac{15}{7}}} = 0$$

integrale erit

$$\frac{24dxdy}{343A} - \frac{6y dxdy}{7x^{\frac{1}{7}}} + x^{\frac{6}{7}} dy^3 + \frac{2Ay^3 dx^2}{3x^{\frac{9}{7}}} - \frac{3y y dx^2}{49x^{\frac{6}{7}}} =$$

SOLUTIO III

Sumto multiplicatore

$$Pdx^2 + 2Qdxdy + 3Rdy^2,$$

prima integralis pars existit

$$Pdx^2 dy + Qdxdy^2 + Rdy^3,$$

et reliqua expressio integranda

$$\begin{aligned}
y^n P X dx^4 + 2y^n Q X dx^3 dy + 3y^n R X dx^2 dy^2 \\
= dx^3 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) = dx^3 dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) \\
= dx^2 dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) = dx dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) \\
= dx dy^3 \left(\frac{dR}{dx} \right) = dy^4 \left(\frac{dR}{dy} \right),
\end{aligned}$$

e statim, ut ante concludimus, $R = K$ functioni ipsius x , tum vero

$$Q = L - y \left(\frac{dK}{dx} \right), \quad \text{ergo} \quad \left(\frac{dQ}{dx} \right) = \left(\frac{dL}{dx} \right) - y \left(\frac{ddK}{dx^2} \right).$$

inde destruetio terminorum per dy^2 affectorum praebet:

$$3y^n KX - \left(\frac{dP}{dy} \right) - \left(\frac{dL}{dx} \right) + y \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = 0,$$

quo fit

$$P = M - y \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2} yy \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{3}{n+1} y^{n+1} KX,$$

ergo sit

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \left(\frac{dM}{dx} \right) - y \left(\frac{ddL}{dx^2} \right) + \frac{1}{2} yy \left(\frac{d^3K}{dx^3} \right) + \frac{3}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dKX}{dx} \right),$$

$$2y^n Q X dx^3 dy = 2X dx^3 \left(y^n L dy + y^{n+1} dy \left(\frac{dK}{dx} \right) \right)$$

hinc per dy affecti praebent alteram integralis partem

$$dx^3 \left\{ \begin{array}{l} \frac{2}{n+1} LX y^{n+1} - \frac{2}{n+2} y^{n+2} X \left(\frac{dK}{dx} \right) - y \left(\frac{dM}{dx} \right) + \frac{1}{2} yy \left(\frac{ddL}{dx^2} \right) \\ - \frac{1}{6} y^3 \left(\frac{d^3K}{dx^3} \right) - \frac{3}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{dKX}{dx} \right) + N \end{array} \right\}.$$

vero, ob primum terminum $y^n P X dx^4$, esse oportet

$$\begin{aligned}
0 = y^n M X - y^{n+1} X \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2} y^{n+2} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{3}{n+1} y^{2n+1} KXX \\
- \frac{2}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dLX}{dx} \right) + \frac{2}{n+2} y^{n+2} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{2}{n+2} y^{n+2} \left(\frac{dX}{dx} \right) \left(\frac{dK}{dx} \right) \\
- y \left(\frac{ddM}{dx^2} \right) - \frac{1}{2} yy \left(\frac{d^3L}{dx^3} \right) + \frac{1}{6} y^3 \left(\frac{d^4K}{dx^4} \right) + \frac{3}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{ddKX}{dx^2} \right) - \frac{dN}{dx}.
\end{aligned}$$

hic casus ad praecedentem ducatur. Consideremus ergo eas

I. Sit $n = 1$; eritque

$$N = 0, \quad MX + \left(\frac{ddM}{dx^2} \right) = 0;$$

unde ne X ad priam solutionem revocetur, fieri dobet $M =$ habebitur:

$$-X\left(\frac{dL}{dx}\right) - \left(\frac{d \cdot LX}{dx}\right) - \frac{1}{2}\left(\frac{d^3L}{dx^3}\right) = 0$$

et

$$\frac{1}{2}X\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \frac{3}{2}KXX + \frac{2}{3}X\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \frac{2}{3}\left(\frac{dX}{dx}\right)\left(\frac{dK}{dx}\right) + \frac{1}{6}\left(\frac{d^4K}{dx^4}\right) + \frac{1}{2}$$

Ac ne X ad modum easus praecedentis definiatur, quo erat $n = 0$; unde X ex hac aquatione definiiri dobet:

$$\frac{3}{2}KXXdx^4 + \frac{5}{3}Xdx^2ddK + \frac{5}{3}dx^2dKdX + \frac{1}{2}Kdx^2ddX + \dots$$

II. Sit $n = \frac{1}{2}$; eritque

$$2KXX - \frac{1}{2}\left(\frac{d^8L}{dx^3}\right) = 0, \quad M = 0, \quad N = 0,$$

$$-X\left(\frac{dL}{dx}\right) - \frac{4}{3}\left(\frac{d \cdot LX}{dx}\right) = 0, \quad \left(\frac{d^4K}{dx^4}\right) = 0;$$

et

$$\frac{13}{10}X\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \frac{4}{5}\left(\frac{dX}{dx}\right)\left(\frac{dK}{dx}\right) + \frac{4}{5}\left(\frac{dd \cdot KX}{dx^2}\right) = 0,$$

sed

$$\frac{21}{10}XddK + \frac{12}{5}dKdX + \frac{4}{5}KddX = 0,$$

sed huiusmodi casibus non immorari.

SOLUTIO IV

Tentetur etiam factor tertii ordinis

$$Pdx^3 + 2Qdx^2dy + 3Rdxdy^2 + 4Sdy^3,$$

unde nascitur *integralis pars prima*:

$$Pdx^3dy + Qdx^2dy^2 + Rdx dy^3 + Sdy^4$$

reliqua expressio integranda erit:

$$\begin{aligned} & PXdx^6 + 2y^n QXdx^5dy + 3y^n RXdx^3dy^3 + 4y^n SXdx^2dy^3 \\ & - dx^4dy\left(\frac{dP}{dx}\right) - dx^3dy^2\left(\frac{dP}{dy}\right) \\ & - dx^3dy^2\left(\frac{dQ}{dx}\right) - dx^2dy^3\left(\frac{dQ}{dy}\right) \\ & - dx^2dy^3\left(\frac{dR}{dx}\right) - dxdy^4\left(\frac{dR}{dy}\right) \\ & - dxdy^4\left(\frac{dS}{dx}\right) - dy^5 \end{aligned}$$

ut ergo

$$S = K, \quad R = L - y\left(\frac{dK}{dx}\right)$$

que

$$4y^n KXdy - dQ - dy\left(\frac{dL}{dx}\right) + ydy\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) = 0.$$

Si hie in calculos nimis melestos delabamur, ponamus

$$K = A, \quad L = B, \quad \text{ut sit } S = A \text{ et } R = B;$$

en ob

$$\left(\frac{dL}{dx}\right) = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{ddK}{dx^2}\right) = 0, \quad \text{erit} \quad Q = \frac{4A}{n+1} y^{n+1} X.$$

en vero habebimus:

$$3By^n X - \left(\frac{dP}{dy}\right) - \frac{4A}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dX}{dx}\right) = 0,$$

go

$$P = \frac{3}{n+1} BXy^{n+1} - \frac{4A}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{dX}{dx}\right)$$

$$\left(\frac{dP}{dx}\right) = \frac{3B}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dX}{dx}\right) - \frac{4A}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{ddX}{dx^2}\right).$$

ne ergo nascitur *allera integralis pars*:

$$\left(\frac{4A}{(n+1)^2} XXy^{n+2} - \frac{3B}{(n+1)(n+2)} y^{n+3} \left(\frac{dX}{dx}\right) + \frac{4A}{(n+1)(n+2)(n+3)} y^{n+3} \right)$$

eo que debot

$$0 = \frac{3\beta}{n+1} X^2 y^{2n+1} - \frac{4A}{(n+1)(n+2)} X y^{2n+2} \left(\frac{dX}{dx} \right) - \frac{8A}{(n+1)^2} X y^{2n+3}$$

$$+ \frac{3B}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{ddX}{dx^2} \right) - \frac{4A}{(n+1)(n+2)(n+3)} y^{n+3} \left(\frac{d^3X}{dx^3} \right)$$

Cui aequationi ut satisfiat, ponatur

$$B = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{d^3X}{dx^3} \right) = 0$$

sou

$$X = a + 2\beta x + \gamma xx,$$

siatque

$$\frac{4A}{(n+1)(n+2)} + \frac{8A}{(n+1)^2} = 0 \quad \text{sive} \quad n = -\frac{5}{3}$$

unde erit:

$$S = A, \quad R = 0, \quad Q = -6Ay^{-\frac{2}{3}}(a + 2\beta x + \gamma xx) \quad \text{et} \quad P = 36.$$

Quare haec aequatio differentio-differentialis:

$$ddy + y^{-\frac{5}{3}} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx) = 0$$

fit integrabilis, si multiplicetur per

$$36y^{\frac{1}{3}}(\beta + \gamma x) dx^3 - 12y^{-\frac{2}{3}}(a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dy + 4$$

et integralo erit

$$36y^{\frac{1}{3}}(\beta + \gamma x) dx^3 dy - 6y^{-\frac{2}{3}}(a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dy^2 +$$

$$+ 9y^{-\frac{4}{3}}(a + 2\beta x + \gamma xx)^2 dx^4 - 27\gamma y^{\frac{1}{3}} dx^4 = C dx^4$$

atque in hac solutione continetur exemplum quartum.

COROLLARIUM 1.

38. Quartum ergo exemplum supra allatum [§ 7 et 36] aequaliter maxime memorabilem continet, propterea quod ea non tamen tertii ordinis ad integrabilitatem produci potest, unde ei multo minus ab aliis methodis expectari potest.

9. Si vicissim ergo ponamus $y = \int z^2$, ut sit

$$y^{\frac{1}{3}} = z^{\frac{1}{2}} \mathcal{V}f \quad \text{et} \quad y^{\frac{5}{3}} = z^{\frac{5}{2}} \mathcal{V}'f,$$

$$dy = \frac{3}{2} \int z^{\frac{1}{2}} dz \quad \text{et} \quad ddy = \frac{3}{2} \int z^{\frac{1}{2}} ddz + \frac{3}{4} \int z^{-\frac{1}{2}} dz^2$$

ratio proposita:

$$\frac{3}{2} \int z^{\frac{1}{2}} ddz + \frac{3}{4} \int z^{-\frac{1}{2}} dz^2 + \frac{dx^3(a + 2\beta x + \gamma xx)}{\int z^{\frac{5}{2}} \mathcal{V}'f}$$

integrabilis, si multiplicetur per

$$36z^{\frac{1}{2}}(\beta + \gamma x) dx^3 \mathcal{V}f - \frac{18(a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dz^2}{z^2} \mathcal{V}'f + \frac{27}{2} \int z^{\frac{3}{2}} dz^3$$

grale erit:

$$4 \int z(\beta + \gamma x) dx^3 dz \mathcal{V}f - \frac{27}{2} \int (a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dz^2 \mathcal{V}'f + \frac{81}{16} \int z z dz^4 \\ + \frac{9(a + 2\beta x + \gamma xx)^2 dx^4}{f z z \mathcal{V}'f} - 27\gamma f z z dx^4 \mathcal{V}f = C dx^4.$$

COROLLARIUM 3

. Ponatur $\mathcal{V}'f = \frac{4}{3}$, ut habeatur haec aequatio:

$$2z^3 ddz + zz dz^2 + dx^2(a + 2\beta x + \gamma xx) = 0,$$

et si sit integrabilis, si multiplicetur per:

$$\frac{2(\beta + \gamma x) dx^3}{zz} - \frac{(a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dz}{z^3} + \frac{dz^3}{z},$$

integralc:

$$4z(\beta + \gamma x) dx^3 dz - (a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dz^2 + \frac{1}{2} z z dz^4 \\ + \frac{(a + 2\beta x + \gamma xx)^2 dx^4}{2 z z} - 2\gamma z z dx^4 = C dx^4,$$

aequatio etiam hoc modo repraesentari potest:

$$2\beta x + \gamma xx) dx^2 - z z dz^2)^2 + 8z^3(\beta + \gamma x) dx^3 dz - 4\gamma z^4 dx^4 = E z z dx^4$$

41. Si sit $a = 0$, $\beta = 0$ et $\gamma = a^2$, seu ista aequatio integrans

$$2z^3ddz + zzdz^2 + aaxxdx^2 = 0,$$

ea integrabilis reddetur per hunc multiplicatorem:

$$\frac{2aaxdx^3}{zz} - \frac{aaxxdx^2dz}{z^3} + \frac{dz^3}{z}$$

et aequatio integralis erit:

$$(aaxxdx^2 - zzdz^2)^2 + 8aaxz^3dx^3dz - 4aaaz^4dx^4 = E$$

seu

$$(aaxxdx^2 + zzdz^2)^2 - 4aa(zdx - xdz)^2 z z dx^2 = Ez$$

COROLLARIUM 5

42. Posita ergo constante $E = 0$, pro hoc casu gemina aequatio particularis habebitur:

$$\text{I. } aaxxdx^2 + zzdz^2 - 2azdx(zdx - xdz) = 0$$

$$\text{II. } aaxxdx^2 + zzdz^2 + 2azdx(zdx - xdz) = 0$$

quarum illa resolvitur in

$$axdx + zdz = \pm zdx \sqrt{2a}$$

haec vero in

$$axdx - zdz = \pm zdx \sqrt{-2a}.$$

SCHOLION

43. Evolutio horum exemplorum ita est comparata, ut non in resolutiōe aequationum differentialium secundi gradus in eum enim hanc exempla, si nonnullos casus facilieres excipiamus, rūni adhuc usitatarum expediri nequeant, nova hanc methodus per multiplicateres conficitur, non solum optimo eum successu etiam nullum est dubium, quin ea, si uberioris excelatur, multo rūni allatura. Pari autem quoque successu ad aequationes di- et altiorum graduum extendi poterit, siquidem certum est, q-

s. Quod eum etiam verum sit in aequationibus differentialibus primi gradus
harum resolutio per methodum tales factores investigandi non mediocre
moveri poterit; ubi quidem totum negotium eo reducitur, ut quovis eas
ato idoneus multiplicator inveniatur; atque in aequationibus quidem
differentialibus primi gradus hic factor semper erit functio ipsarum x et
 y , verum ob hoc ipsam quod diversitas ordinum locum non habet, cui
investigatio multo difficultior videtur, imprimis quando iste factor est functio
ascendens. Cum autem haec ratio integrandi naturae aequationum se
xime consentanea, non sine eximio fructu studium in ea excolenda colle
bitur.

DE INTEGRATIONE AEQUATIONUM DIFFERENTIALIUM

Commentatio 269 indicis ENESTROEMIANI

Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1760/1), 1763,
Summarium ibidem p. 5—12

SUMMARIUM

Sæculum mox erit clapsum, ex quo idea Differentialium et Integralium successu in Analysis est inventa, unde etiam hæc scientia tanta subito menta, ut, quicquid antea fuerat exploratum, vix comparationem sustineat; autem hoc novum calculi genus summorum ingeniorum studio et indefessus est occultum, minimo tamen id exhanstum est reputandum, et quo ulterius penetrare licet, eo ampliores campi etiam nunc prorsus incultos deteguntur, qui vires humanas longe superare videntur. Cum igitur labores in hoc studi tantum utilitatis attulerint, ea magis hinc animi Geomotrarum inflammat, omnibus viribus immensum hunc campum perserutari annitatur. Quorum antiquis tantum elementis sunt adstriota, vel qui a Mathematicis disabhorrent, eos idoꝝ Infiniti, cui sublimiores istao investigationes sunt sup medioeriter offendere solet, ot voce perperam intellecta, plorumque si subtiliorem hanc Analyseos partem tantum in vanis circa Infinito magna c speculationibus consumi, neque inde quicquam utilitatis ad vera cognoscenda obiecta, quippe quao omnia sint finita, expectari posse. Quao opinio, etsi mathematicis, quao sublimiori Analysi accepta referre debomus, iam funditus est, tamen abs re erit perversas illas Infiniti ideas, quibus ea innititur, removeat. Cum igitur univorsa Mathesis in omnis generis quantitatuum contemplatione versetur, nemo ignorat, plerasque quantitates, quas in mundo continuo variari, et perpetuis mutationibus esse obnoxias. Coelum inspicere solom, lunam et stellas situm summi iugiter mutaro, sola illa stella excepta in ipso mundi polo fixa appetat: situm autem per quantitates cognoscendi eniusquo stellac, sivo respectu nostri Horizontis per Altitudinem et A.

ononiam cognitione quantitatibus continori, quarum alias continuas mutantur, modo maiores modo minores, alias vero perpetuo eadem manent, vix tamen eiusque stellae fixae, otiam si nunc quidem hie levis variatio sit observata ergo quantitatum, quas natura nobis offert, divisio in Variabiles et Constantes manifesta, simulque intelligitur, difficillimam nostrae cognitionis partem in acciditatum Variabilium investigatione esse constitutam. Scilicet tum demum perfectionem motum coelestium, veluti planetarum, seu cometarum, sumus adepti, cum vis tempore eius locum in celo, hoc est, eius Longitudinem et Latitudinem, assignerimus. Ponamus nobis lunae motum hac ratione esse exploratam, quo melius notationes figero queamus; quicquid enim de hoc easu dixero, id faciliter ad omnis quantitates variabiles transferetur. Cum igitur ad quodvis tempora, quod pariter quantum lumen, lumae tamen Longitudo, quam Latitudo, assignari queat, utraqne hanc quantum tempus determinatur, seu si tempus a certa epocha lapsum denotetur littera t , Longitudo, quam Latitudo lumen exprimetur certa quidam formula per tempus t utrumque ita, cuius valorem pro quovis tempore t assignare licet. Huinsimodi formula generalis valor determinatus pro qualibet tempore determinato exhiberi potest, vocata Analyti Functio quantitatis t , sivequo nostro casu et Longitudo et Latitudo lunae. A quaedam Functio temporis t , cuius natura, hoc est ratio compositionis, si nobis specta, motus lunae perfectam haberemus cognitionem, quae igitur tota in ratione functionum sita est censenda. Cum igitur inde constet, quantum mutationem Longitudo et Latitudo quovis tempore subeat, variatio etiam, minimo tempore facta, non et ipsa erit minima, desiniri, eiusque ratio ad ipsum tempus minimum asservabit; quao cognitio maximi est momenti, cum inde mutatio momentanea innotescat, que hic impedit, quo minus temporum istud evanescens seu infinite parvum accidit. At quo hie est fons Infinito parvorum, in Analysis receptorum; ubi probe notari convenerit ipsorum parvitatem, quam rationem mutantur, quae utique est finita, considerandum huiusmodi infinito parva Differentialia vocantur, ita Calculus, in eiusdem seruitudine occupatus, Differentialis appellatur: neque hie quicquam de Infinitis est metuendum, cum omnis calculus in eorum relatione, quae est finita, absolvitur, unusquisque quidem assumimus indolem eorum formularum, seu Functionum, quao Longitudo lunae et Latitudinem per tempus exprimit, esse cognitionem; verum si vicissim mutatio momentanea daretur, quippe quara ex viribus lunam sollicitantibus ollam, tum quæstio ad naturam illarum Functionum investigandam reducitur, tota theoria ipsi est superstruenda. Hie igitur ex mutatione momentanea, seu, ut loquuntur, ex data relatione Differentialium, indolos ac natura ipsarum functionum determinari debet, in quo Calculus Integralis continetur. Quenadmodum ita Calculus Differentialis docet Functionum Differentialia, seu potius eorum rationes, ita vicissim Calculus Integralis ex data Differentialium ratione indolem Functionum tradit. Utriusque ergo viam ita commodissime describere videretur Functio quæcumque quantitatis t , ac penatur Differentialium ratio $\frac{dv}{dt}$ Calculus Differentialis methodum exhibeat, ex indole Functionis v hanc Differentialis

inde natura Functionis v , seu quomodo ea per t determinetur,
ex illa aequatione data quantitatem $p = \frac{dv}{dt}$ per t et v definire licet.

$$Mdt + Ndv = 0$$

nascitur, Differentialis appellata, in qua litterao M et N uteunquae sunt intelligendae, et iam quaeritur, eniusmodi functio quantitatem eodem reddit, aequatio relationem inter t et v exprimens requiritur ipsius t valor ipsius v assignari queat.

Hanc igitur quaestionem in latissimo sensu acceptam Cognitione contemplatur, et postquam animadvertisit, cam tantum posse resolvi posse, atque in hunc finem methodos maxime diversas a C methodum multo simpliciorom magisque naturaliorum exponit, omnius quo simul viam ad plurimos alias casus patet facero videtur. Quia ex ipso Autoris scripto est iudicandum; hic tantum notasso in $Mdt + Ndv = 0$ otiam in latissimo sensu acceptam, oxiguum versae Analyseos infinitorum continero, quia tantum Differentialia plectitur. Quodsi enim v fuerit functio quacumque ipsius t , et $Dif\frac{dv}{dt} = p$, etiam haec quantitas p est variabilis, ex cuius variatione potest $\frac{dp}{dt} = q$, quae quantitas q Differentialia secundi ordinis cum pariter a t pendeat, ponaturque $\frac{dq}{dt} = r$, hacc littera Disflore plioare censemur, et ita porro. Quibus positis Calculus Integralis methodus ex data relatione Differentialium cuiusque ordinis investigandi, ex qua illa Differentialia nascantur, seu, quod eodem quacunque inter quantitates t, v, p, q, r etc. quoniammodum quantum investigari oportet. Ab hoc autem perfectionis gradu omnia artificioia multo magis sunt remota, et quae adhuc ignorantur, immillam particulam, quam etiamnum evolvore lieuit.

Verum nos si quidem tota vis Analysis infinitorum exhausta functiones hie sumus contemplati, quae per uniuersam variabilem longitudine vel latitudo lunae spectari poterat tanquam Functione qua tempus exprimitur. Dantur autem utique casus, quibus ordinuntur, quae simul per binas, vel ternas, vel adeo plures variabiles.

Huiusmodi exemplum se offert, quando motus fluvii definitatem pro omnibus punctis, quae in fluvio ooncipero licet, determinatur autem puncti situs per ternas coordinatas x, y et z definitur, et eadem tanquam Functione ternarum istarum variabilium x, y et z erit omnis relatio inter harum et ipsius Functionis qualitatibus Differentialia, quam forte ex principiois motus colligere licet, quaestio huc redit.

$$dv = pdx + qdy + rdz,$$

ata relatione inter quantitates v , x , y , z , p , q , r , aequatione quacunque expressa, quod modo functio v per variabiles x , y et z exprimatur. Tum vero, cum etiam ratio sint functiones coordinatarum x , y et z , earum quoquo Differentialia, quae se quis sint censenda, in computum ingredi possunt, unde hanc quaestionem, ut latius pat, etiam ad relationem Differentialium secundi altiorumque ordinum extenditur. Quodsi motus fluidinis etiam cum tempore varietur, tum ad oius cognititatem non solum pro qualibet puncto, quod iuri terminis coordinatis definitum, sed ad quodvis tempus assignari dobet, ex quo coloritas quiesita, tanquam Functione variabilium, trium scilicet coordinatarum et temporis, erit spectanda. Quod Calculus Integralis generalissimo ita definiri poterit, ut dicatur esse methodus solutionem quocunqu variabilium investigandi, cuius Differentialia cuiusque obiectum teneant relationem. Quiequid autem adhuc in hoc genere est praestitum cum ferri easum, quo summetio minus variabilis ex data Differentiali in relatione quaevarum admodum, quod quidem ad functiones plurim variabilium pertineat, in methodis Geometris est allatum. In quo enim quasi Calculi Integralis pars altera sit constituta cogimus, eam etiam nunc foro totam inovitam incoro. Interim tamen certum est, etiam Theoriam motus fluidorum huic Analyseos parti maximam partem innuit, ne vix quicquam solidi ante expectari posse, quam fines Analyseos etiam in hoc genere mediocriter fuerint prolati. Posterior certo incitamento Geometris haud erit operis viros ad hoc quasi novum Analyseos goniis oxeolendum intendant.

I. Considero hic aequationes differentiales primi gradus, quae duas variabiles involvunt, quas propterea sub hac forma generali

$$Mdx + Ndy = 0$$

praesentare licet, siquidem M et N denotent functiones quacunque binarum variabilium x et y ¹⁾. Demonstratum autem est, huiusmodi aequationem secundam relationem inter variabiles x et y exprimere, qua pro quovis variabili certi valoros pro altera definiuntur. Cum autem per integrationem aequatio finita inter ambas variabiles invoniri debeat, aequatio integralis problemum ad omnem amplitudinem extendatur, novam quantitatem constabit, quae, dum penitus ab arbitrio nostro pondet, infinitas quasi aequationes integralis complectitur, quae omnes aequationi differentiali aponiant.

1) Confer *Institutiones calculi integralis*, vol. I, § 443—538, ubi magna pars eorum, quae in differentia continentur, invenitur. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 12. II

$$Mdx + Ndy = 0$$

tota vis Analyseos in hoc consistit, ut aquatio finita inter x et y eliciatur, quae eandem intor illas relationem exprimat, differentialis, et quidem latissime sensu, ita ut constantem quam
quae in differentiali nou inest, contineat. Verum si haco qu
lissime proponatur, nulla plane adhuc inventa est via ad cui
veniendi; atque omnes casus, quos adhuc resolvere lieuit, ad
exiguum reduci possunt, ita ut in hac Analyseos parte, por
maxima adhuc incrementa desiderentur; noque ob hanc caus
omnium huius scientiae arcanorum cognitio expectari queat.

3. Quae quidem adhuc in hoc negotio sunt praestita,
hos casus referri possunt, quibus aquatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0$$

vel sponte separationem variabilium admittit, vel per illos
ad talem formam reduci potest. Quodsi enim introducendis
novis variabilibus v et z , aquatio differentialis proposita in

$$Vdv + Zdz = 0$$

transmutari queat, in qua V sit functio ipsius v tantum, ot
totum negotium erit confectum, dum aquatio integralis ex

$$\int Vdv + \int Zdz = \text{Const.},$$

quae manifeste illam constantem arbitrariam per general
invectam complectitur. Atque huc fere redeunt omnia artificia
adhuc in resolutione huiusmodi aequationum sunt usi.

4. Nisi igitur aquatio proposita differentialis sponte se
bilem admittat, totum negotium in hoc consumi est solitu
stitutiones, quae ad separationem viam parent, investigan
saepius summam sagacitatem, quam Geometrae ad scopum
buerunt, admirari oportet. Interim tamen cum nulla certa
modi substitutiones investigandi, haec methodus minus ad
accommodata, ex quo constitui, aliam methodum non nova
tamen etiamnunc non satis exultam, accuratius perponde

chodus, velut partem, in se compleetitur.

5. Aequatione differentiali ad hanc formam

$$Mdx + Ndy = 0$$

lucta, consideretur formula $Mdx + Ndy$ sine respectu habitu, quod nescere debeat, et examinatur, utrum ea sit differentiale cuiuspiam functionum ipsarum x et y , nec ne? Quemadmodum hoc examen sit instituendum, passim abunde est explicitum; utramque scilicet functionem M et N differentiari oportet, et cum carum differentia huiusmodi formam situra:

$$dM = pdx + qdy \text{ et } dN = rdx + sdy,$$

incipiatur, utrum sit $q = r$, nec ne? Quodsi enim fuerit $q = r$, hoc infallibiliter criterium, formulam $Mdx + Ndy$ esse integrabilem: at si non $q = r$, neque certum est, istam formulam ex nullius finitae functionis ipsarum x et y differentiatione esse ortam. Ex quo tota quaestio ad duos casus reditur, quorum alter locum habet, si fuerit $q = r$, alter vero, si haec quantitatibus q et r non fuerint inter se aequales.

6. Ad aequalitatem igitur, vel inaequalitatem, quantitatum q et r agendum, ne opus quidem est, ut functiones M et N ponitis per differentiam evolvantur, sed sufficit in functione M , quao enim dx est coniunctitatem x ut constantem spectare, cumque tantum eius differentiam quaerore, quao ex variabilitate ipsius y tantum nascitur, si quin modo membrum qdy obtinetur, valorom autem ipsius q sic erit ratio $\left(\frac{dM}{dy}\right)$ denotare soleo. Simili modo altera functio N , quao eum coniuncta, ita differentietur, ut y pro constante tractetur, et ex variabilitate solius x impotretur differentialis pars rdx , ubi valorom ipsius r pars $\left(\frac{dN}{dx}\right)$ exprimo. Quodsi ergo formula $Mdx + Ndy$ ita fuerit compedita

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

est integrabilis, eiusque integrale sequenti modo inveniri poterit. O, si hoc criterium non locum habeat, videamus quomodo sit procedendum.

$$Mdx + Ndy = 0$$

ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

invenire eius aequationem integralem.

SOLUTIO

Si fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

tunc datur functio finita binarum variabilium x et y , quao differet
 $Mdx + Ndy$. Sit V ista functio, et cum sit

$$dV = Mdx + Ndy,$$

erit Mdx differentiale ipsius V , si tantum x variabile summatum differentiale, si tantum y variabile capiatur. Hinc ergo vicissim si vel Mdx integretur, spectata y ut constante, vel Ndy integratur ut constante; sieque haec operatio reducitur ad integratio differentialis unicam variabilem involventis, quae in hoc negabracie succedat, sive quadraturas curvarum requirat, concedi potest autem hac ratione quantitas V duplii modo inveniatur, et non uno modo, nisi constantis functionem quamecumque ipsius y , altera vero ipsius x functionem, ita ut sit

$$\text{et } V = \int Mdx + Y \text{ et } V = \int Ndy + X,$$

semper has functiones Y ipsius y et X ipsius x ita definiri possunt ut $\int Mdx + Y = \int Ndy + X$, id quod quovis casu facile praestare potest. Nam etiam quantitas V sit integrale formulae $Mdx + Ndy$, evidens propositae $Mdx + Ndy = 0$ integralem aequationem fore $V = C$ completam, propterea quod involvit constantem quantitatem nostro pendentem.

COROLLARIUM I

8. In hoc problemate statim continetur casus aequationum separabilium. Si enim fuerit M functio ipsius x tantum, et N functio ipsius y tantum, utique

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = 0, \quad \text{ideoque} \quad \left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right);$$

ergo casus simplicissimus, quem problema in se complectitur.

COROLLARIUM 2

uodsi autem in aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0$$

functio solius x , et N solius y , utraque pars seorsim integrabilis
que aequatio integralis erit:

$$\int Mdx + \int Ndy = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 3

Practoreu vero nostrum problema resolutionem infinitarum aliarum
um differentialium largitur, quarum omnium character communis
nsistit, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

resolutio per integrationem formularum, unicam variabilem conti-
expediri potest.

SCHOLION 1

Quoties ergo in aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$ fuerit
 $\frac{N}{x}$, eius resolutio nullam habet difficultatem, dummodo integratio
in unicam variabili involventium concedatur; quam quidem iuro
licet. Interim tamen determinatio functionum illarum X et Y , quao
ntum introduci debent, molestiam quandam creare videri posset,
en singulis casibus mox evanescere repericitur. Verum quo magis
operatio contrahatur, ne duplii quidem integratione est opus. Post-
en altera pars Mdx , spectata y tanquam constanti, fuerit integrata,
grale sit = Q , statuatur

$$V = Q + Y,$$

tisper Y pro functione indefinita ipsius y , in quam altera variabilis x
on ingrediatur. Tum differentiatur denuo haec quantitas $Q + Y$,
 x tanquam constantem, et quia differentiale prodire debet = Ndy ,

$$Mdx + Ndy = 0$$

ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

invenire eius acqnationem integralem.

SOLUTIO

Si fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

tunc datur functio finita binarum variabilium x et y , $Mdx + Ndy$. Sit V ista functio, et cum sit

$$dV = Mdx + Ndy,$$

erit Mdx differentiale ipsius V , si tantum x variabile differentiale, si tantum y variabile capiatur. Hinc si vel Mdx integretur, spectata y ut constante, vel y ut constante: sicquo hacc operatio reducitur differentialis unicam variabilem involventis, quibuscce succedit, sive quadraturas curvarum requiri autem hnc ratione quantitas V dupli modo invicem constantis functionem quamcumque ipsius y , ita ut sit

$$\text{et } V = \int Mdx + Y \text{ et } V =$$

semper has functiones Y ipsius y et X ipsius x habent $\int Mdx + Y = \int Ndy + X$, id quod quovis casu cum quantitas V sit integrale formulae $Mdx + Ndy$ propositae $Mdx + Ndy = 0$ integralem acquatiam completam, propterea quod involvit constantem nostro pendentem.

COROLLARIUM I

8. In hoc problemato statim continetur causa
Si enim fuerit M functio ipsius x tantum, et N utique

$$Mdx + Ndy = 0$$

erit M functio solius x , et N solius y , utraque pars seorsim integrabilis sit, atque aequatio integralis erit:

$$\int Mdx + \int Ndy = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 3

10. Præterea vero nostrum problema resolutionem infinitarum aliarum aequationum differentialium largitur, quarum omnium character communis hoc consistit, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy} \right) = \left(\frac{dN}{dx} \right),$$

tumque resolutio per integrationem formularum, unicam variabilem continentium, expediri potest.

SCHOLION 1

11. Quoties ergo in aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$ fuerit $\frac{I}{y} = \left(\frac{dN}{dx} \right)$, eius resolutio nullam habet difficultatem, dummodo integratormularum unicam variabilem involventiam concedatur; quam quidem instulare licet. Interim tamen determinatio functionum illarum X et Y , quae constantium introduci debent, molestiam quandam creare videri posse aucto autem singulis casibus mox evanescere reperiatur. Verum quo magis haec operatio contrahatur, ne dupliquidem integratione est opus. Positam enim altera pars Mdx , spectata y tanquam constante, fuerit integratioris integrale sit $= Q$, statuatur

$$V = Q + Y,$$

sicut tantisper Y pro functione indefinita ipsius y , in quam altera variabilis pars non ingrediatur. Tum differentietur denno haec quantitas $Q + Y$ respectando x tanquam constantem, et quia differentiale prodire debet $= Ndy$.

7. Si aequatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0$$

ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

invenire eius aequationem integralem.

SOLUTIO

Si fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

tunc datur functio finita binarum variabilium x et y , quae dicitur $Mdx + Ndy$. Sit V ista functio, et cum sit

$$dV = Mdx + Ndy,$$

erit Mdx differentiale ipsius V , si tantum x variabile summa differentiale, si tantum y variabile capiatur. Hinc ergo vice si vel Mdx integretur, spectata y ut constante, vel Ndy integratur ut constante: sicque haec operatio reducitur ad integrandam differentialis unicam variabilem involventis, quae in hoc casu braice succedat, sive quadraturas curvarum requirat, concedatur autem haec ratione quantitas V dupli modo inveniatur, evocante constantis functionem quamcumque ipsius y , altera veritate ut sit

$$\text{et } V = \int Mdx + Y \text{ et } V = \int Ndy + X$$

semper has functiones Y ipsius y et X ipsius x ita definiri possunt, ut $\int Mdx + Y = \int Ndy + X$, id quod quovis casu facile praeponatur. Nam etiam cum quantitas V sit integrale formulae $Mdx + Ndy$, evidenter propositae $Mdx + Ndy = 0$ integralem aequationem fore V completam, propterea quod involvit constantem quantitatem nostro pendentem.

COROLLARIUM 1

8. In hoc problemate statim continetur casus aequationis
Si enim fuerit M functio ipsius x tantum, et N functio ipsius y tantum

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = 0, \quad \text{ideoque} \quad \left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right);$$

ui est ergo casus simplicissimus, quem problema in se complectitur.

COROLLARIUM 2

9. Quodsi autem in aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0$$

erit M functio solius x , et N solius y , utraqno pars seorsim integrabilis existit, atquo aequatio integralis erit:

$$\int Mdx + \int Ndy = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 3

10. Praeterea vero nostrum problema resolutionem infinitarum alias aequationum differentialium largitur, quarum omnium character communis hoc consistit, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

rumque resolutio per integrationem formularum, unicam variabilem continentium, expediri potest.

SCHOLION 1

11. Quoties ergo in aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$ fuerit $\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right)$, eius resolutio nullam habet difficultatem, dummodo integrandorum formularum unicam variabilem involventium concedatur; quanquam quidem postulare licet. Interim tamen determinatio functionum illarum X et Y , quae constantium introduci debent, molestiam quandam creare videri posse, neque autem singulis casibus mox evanescere reperietur. Verum quo minus haec operatio contrahatur, ne dupliquidem integratione est opus. Primum enim altera pars Mdx , spectata y tanquam constanti, fuerit integrandum integrale sit = Q , statuatur

$$V = Q + Y,$$

posito tantisper Y pro functione indefinita ipsius y , in quam altera variabilis seorsus non ingrediatur. Tum differentietur denuo haec quantitas $Q + Y$ tractando x tanquam constantem, et quia differentiale prodire debet = N

integralis erit $Q + Y = \text{Const.}$, quam operationem sequentibus exstrari conveniet.

EXEMPLUM 1

12. *Integrare hanc aequationem differentialem:*

$$2axydx + axxdy - y^3dx - 3xyydy = 0.$$

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$, erit:

$$M = 2axy - y^3 \text{ et } N = axx - 3xyy.$$

Primum igitur dispiciendum est, utrum hic casus in problemate quoniam in finem quaerimus valores:

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = 2ax - 3yy \text{ et } \left(\frac{dN}{dx}\right) = 2ax - 3yy,$$

qui cum sint aequales, operatio praescripta necessario succedit. autem, sumta y pro constante:

$$\int M dx = axxy - y^3x + Y;$$

cuius formae si differentiale sumatur, posita x constante, prodil-

$$axxdy - 3yyxdy + dY = Ndy,$$

et pro N valore suo $axx - 3xyy$ restituto, sicut $dY = 0$, ex quo nascet vel $Y = \text{const.}$ Quare aequatio integralis quaevis habebitur:

$$axxy - y^3x = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 2

13. *Integrare hanc aequationem differentialem:*

$$\frac{ydy + xdx - 2ydx}{(y-x)^2} = 0.$$

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$, erit:

$$M = \frac{x - 2y}{(y-x)^2} \text{ et } N = \frac{y}{(y-x)^2}.$$

$$\left(\frac{dM}{dy} \right) = \frac{2y}{(y-x)^3} \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx} \right) = \frac{2y}{(y-x)^3},$$

i cum sint aequales, negotium succedit. Quaro secundum regulam tur, sumto y constante, integrale:

$$\int M dx = \int \frac{xdx - 2ydx}{(y-x)^2} = - \int \frac{dx}{y-x} - \int \frac{ydx}{(y-x)^2}$$

reperiatur:

$$\int M dx = l(y-x) - \frac{y}{y-x} + Y,$$

ius differentiale, sumto x constante, producere debet alteram aequa opositae partem $N dy$; unde habebitur:

$$N dy = \frac{dy}{y-x} + \frac{x dy}{(y-x)^2} + dY = \frac{y dy}{(y-x)^2} + dY.$$

im igitur sit

$$N dy = \frac{y dy}{(y-x)^2}, \quad \text{erit } dY = 0 \quad \text{et} \quad Y = 0,$$

nstantem enim in Y negligere licet, quia iam in aequationem integratur, quippe quae erit:

$$l(y-x) - \frac{y}{y-x} = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 3

14. Integrare hanc aequationem differentialem:

$$\frac{dx}{x} + \frac{yydx}{x^3} - \frac{ydy}{xx} + \frac{(ydx - xdy)\sqrt{xx+yy}}{x^3} = 0.$$

Comparata hac aequatione cum forma $M dx + N dy = 0$, habebimus:

$$M = \frac{xx+yy+y\sqrt{xx+yy}}{x^3} \quad \text{et} \quad N = \frac{-y-\sqrt{xx+yy}}{xx},$$

unde pro criterio explorando quaeratur:

$$\left(\frac{dM}{dy} \right) = \frac{2y}{x^3} + \frac{\sqrt{xx+yy}}{x^3} + \frac{yy}{x^3\sqrt{xx+yy}}$$

$\sqrt{dx} = x^{\alpha} \cdot \sqrt{x^{\alpha} + 2yy'}$

qui valores reducti cum sunt aequales, scilicet

$$\left(\frac{dM}{dy} \right) - \left(\frac{dN}{dx} \right) = \frac{2y}{x^3} + \frac{xx + 2yy'}{x^3 V'(xx + yy')}$$

resolutio erit in potestate. Investigetur ergo, summo

$$\int M dx + Ix - \frac{yy}{2xx} + y \int \frac{dx}{x^3} V'(xx + yy)$$

At per regulas integrandi formulae uniuersum variabilem pro constante habebuntur, reperitur:

$$\int \frac{ydx}{x^3} V'(xx + yy) = -\frac{yV(xx + yy)}{2xx} + \frac{1}{2} I^3$$

ita ut sit:

$$\int M dx + Ix - \frac{yy}{2xx} - \frac{yV(xx + yy)}{2xx} + \frac{1}{2} I^3 V'(xx + yy)$$

At minus quantitatis differentiale, assumto x pro cond.

$$NdY = -\frac{ydy}{xx} - \frac{dyV'(xx + yy)}{2xx} - \frac{yydy}{2xx V'(xx + yy)} - \frac{dy}{2y}$$

nancisemur:

$$NdY = -\frac{ydy}{xx} - \frac{dyV'(xx + yy)}{2xx} - \frac{yydy}{2xx V'(xx + yy)} - \frac{dy}{2y}$$

qua forma cum illa comparata fieri:

$$dY = -\frac{dyV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{yydy}{2xx V'(xx + yy)} + \frac{dy}{2y}$$

ubi termini, qui adhuc continent x , sponte se destrui-

$$dY = \frac{dy}{2y} \quad \text{et} \quad Y = \frac{1}{2} Iy,$$

Quo valore pro I invento, obtinabitur aequatio int.

$$Ix - \frac{yy}{2xx} - \frac{yV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{1}{2} I(V'(xx + yy))$$

... IX illis exemplis satis perspicitur, quemadmodum perpetuo operi
descrypcta sit instituenda, ita ut hinc nulla amplius difficultas moles
cessat, nisi quae ex integratione formularum unicam variabilem involvatur
cum quandoquo relinquatur, dum integratio neque algebraice absolvi, ne
circuli hyperbolaevo quadraturam reduci patitur. Verum tunc super
adtruturas simili modo tractari oportet, et si quae difficultates relinquantur
e non huic methodo sunt adscribendae. Quam ob rem hic assumere
obios aequatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0$$

... fuerit comparata, ut in ea sit

$$\left(\frac{dM}{dy} \right) = \left(\frac{dN}{dx} \right),$$

hunc integrationem esso in nostra potestate; unde ad eas aequationes per
quibus hoc criterium non habet locum.

THEOREMA

16. Si in aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0$$

n. fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy} \right) = \left(\frac{dN}{dx} \right),$$

proper datur multiplicator, per quem formula $Mdx + Ndy$ multiplicata
integrabilis¹⁾.

DEMONSTRATIO

Cum non sit

$$\left(\frac{dM}{dy} \right) = \left(\frac{dN}{dx} \right),$$

tam formula $Mdx + Ndy$ non erit integrabilis, seu nulla existit functio
in x et y , cuius differentiale sit $Mdx + Ndy$. Verum hic non tam formule
 $d\alpha -\! Ndy$, quam aequationis $Mdx + Ndy = 0$, quaeritur integralis

1) Rovera EULERUS hoc ibi non ostendit. Cf. § 48 neenon *Institutiones calculi integralis* II, § 450. Vide notam p. 337.

enim eadem aequatio subsistit, si per functionem y

et y multiplicetur, ita ut sit

$$LMdx + LNdy = 0,$$

demonstrandum est, semper eiusmodi dari functionem.

$$LMdx + LNdy$$

fiat integrabilis. Quo enim hoc eveniat, nesciis est, ut sit

$$\left(\frac{d \cdot LM}{dy} \right) = \left(\frac{d \cdot LN}{dx} \right),$$

vel si ponatur

$$dL := Pdx + Qdy,$$

enim sit

$$\left(\frac{dL}{dy} \right) = Q \text{ et } \left(\frac{dL}{dx} \right) = P,$$

functio L ita debet esse comparata, ut sit:

$$L\left(\frac{dM}{dy} \right) + MQ = L\left(\frac{dN}{dx} \right) + NP.$$

Evidens autem est, hanc conditionem sufficere ad definiendam per quam si formula $Mdx + Ndy$ multiplicetur, fiat integrabilis.

COROLLARIUM 1

17. Invento ergo tali multiplicatore L , qui reddat

$$Mdx + Ndy$$

integrabilem, aequatio $Mdx + Ndy = 0$, in formam

$$LMdx + LNdy = 0$$

translata, integrari poterit methodo in problemate praecipuo.

COROLLARIUM 2

18. Quareratur scilicet, spectata y tanquam constantem ad quod adiiciatur talis functio Y ipsius y , ut, si aggregate

$$\int LMdx + Y$$

denou differentietur, spectata iam x ut constante, prodebet aequatio integralis

$$\int LMdx + Y = \text{Const.}$$

$$dL = Pdx + Qdy,$$

at hinc aequationi:

$$L\left(\frac{dM}{dy}\right) + MQ = L\left(\frac{dN}{dx}\right) + NP$$

nic:

$$\frac{NP - MQ}{L} = \left(\frac{dM}{dy}\right) - \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

manifestum est, si esset

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

summi posso unitatem, vel quantitatem constantem quamecumque, e
= 0 et $Q = 0$.

SCHOLION

20. Si ergo hinc in genere multiplicator L inveniri posset, haberetur
lis resolutio omnium aequationum differentiilium primi gradus; id
erare quidem licet. Contentos ergo nos esso oportet, si pro variis easi
busque aequationum differentialium generibus, huiusmodi factores
gato valoremus. Sunt autem duo aequationum genera, pro quibus
res commode erui possunt, quorum alterum eas comprehendit aequationi
ibus aliora variabilis nusquam ultra unam dimensionem exsurgit; alte
genus est aequationum homogenenrum. Praeter hinc vero duo ge
s ulii existunt easus, quibus inventio talis factoris absolvi potest, c
ntius examinasse, usu non carebit, cum haec sola via patero vide
am Analyeos partem, quae adhuc desideratur, excolondam ac perfic
Quam ob rem hio constitutum, plura aequationum genera colligere,
huiusmodi multiplicatorem ad integrabilitatem perdire possunt.

PROBLEMA 2

21. Cognito uno multiplicatore L , qui formulam $Mdx + Ndy$ int
redit, invenire infinitos alios multiplicatores, qui idem officium praes

SOLUTIO

Cum formula $L(Mdx + Ndy)$ per hypothesis sit integrabilis, sit
rale = z , ita ut sit

existente z quaque functione ipsam x et y . Denotet iam
quamecumque ipsius z , et quia formula Zdz est etiam integrabilis

$$Zdz = LZ(Mdx + Ndy),$$

manifestum est formulam propositam $Mdx + Ndy$ quoque si
si per LZ multiplicetur. Dato ergo uno multiplicatore L ,
 $Mdx + Ndy$ integrabilem reddat, ex eo innumerabiles alii factori
possunt, qui idem sint praestituti, sumendo pro Z functionem
integralis

$$\int L(Mdx + Ndy).$$

COROLLARIUM 1

22. Proposita igitur formula differentiali quacumque $Mdx + Ndy$
solum unus, sed etiam infiniti dantur multiplicatores, qui eam
reddant. Quorum autem unum invenisse sufficit, cum reliqui o
determinentur.

COROLLARIUM 2

23. Si ergo habeatur aequatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0,$$

ea infinitis modis ad integrabilitatem perduei potest. Sive a
multiplicator L , sive aliis quicunque LZ , aequatio integralis
redit; siquidem ille factor L praebet $z = \text{Const.}$, hic vero $\int Zdz$
quod convenit, cum $\int Zdz$ sit functio ipsius z .

EXEMPLUM 1

24. *Invenire omnes multiplicatores, qui reddant hanc formam*

integrabilem.

Unus multiplicator hoc praestans in promtu est, scilicet
 $L = \frac{1}{xy}$, siatque

$$dz = \frac{aydx + \beta xdy}{xy} = \frac{adx}{x} + \frac{\beta dy}{y},$$

notetur imm Z functionem ipsius $x^\alpha y^\beta$, hoc est ipsius a que omnes multiplicatores quiescunt in hac forma generali

$$\frac{1}{xy} \text{ funct. } x^\alpha y^\beta$$

attinguntur.

Simpliores ergo multiplicatores riperentur, si loco functionis potest esse unum $x^\alpha y^\beta$ cupatur; siveque formula $adx + bdy$ integrabitur per hunc multiplicatorem latens patet $x^{\alpha-1}y^{\beta-1}$. Si magis ceteri desiderentur, plures huiusmodi utrumque inter se combinari possentur.

$$Ax^{\alpha-1}y^{\beta-1} + Bx^{\alpha-1}y^{\beta-1} + \text{etc.}$$

EXEMPLUM 2

25. *Invenire annos multiplicatores, qui reddant hanc formulam differentiam*

$$\alpha x^{\alpha-1}y^{\beta-1}dx + \beta x^{\alpha-1}y^{\beta-1}dy$$

cyrahilem.

Hic iterum abditius offerit unus multiplicator

$$L = \frac{1}{x^\alpha y^\beta},$$

i. pentelet.

$$dz = \frac{\alpha dx}{x} + \frac{\beta dy}{y},$$

de fit

$$z = \alpha \ln x + \beta \ln y - Ix^\alpha y^\beta.$$

enito igitur Z pro functione quamunque ipsius $x^\alpha y^\beta$, omnes multiplicatores attinguntur in hac expressione generali

$$\frac{Z}{x^\alpha y^\beta} = \frac{1}{x^\alpha y^\beta} \text{ funct. } x^\alpha y^\beta.$$

Ioco istina functionis sumatur potestas quaeunque $x^{\alpha-1}y^{\beta-1}$, immo numeri termini multiplicatores, unico termino constantes $x^{\alpha-n-p}y^{\beta-n-q}$, sumo a numeros quaeunque.

$$\alpha x^{\mu-1}y^{\nu}dx + \beta x^{\mu}y^{\nu-1}dy$$

communem recipiant multiplicatorem: quod si eveniat, aquatio
ex huiusmodi formulis, tanquam membris, composita integrabilis
dum multiplicator iste communis adhibetur. Quem casum iam
evolvamus.

PROBLEMA 3

27. Proposita sit ista aquatio differentialis:

$$\alpha ydx + \beta xdy + \gamma x^{\mu-1}y^{\nu}dx + \delta x^{\mu}y^{\nu-1}dy = 0,$$

cuius integralem iuveniri oporteat.

SOLUTIO

Ad multiplicatorem idoneum inveniendum, quo haec aquatio
integrabilis, eonsideretur utrumque membrum seorsim. Ae
membrum $\alpha ydx + \beta xdy$ vidimus integrabile redi hoc multiplicato

$$x^{\alpha n-1}y^{\beta n-1},$$

posteriori voro membrum $\gamma x^{\mu-1}y^{\nu}dx + \delta x^{\mu}y^{\nu-1}dy$ hoc

$$x^{\gamma m-\mu}y^{\delta m-\nu}.$$

Quia minime pro n et m numeros quoseunque accipero licet, hi
aequalitatem reduci poterunt; unde fit

$\alpha n - 1 = \gamma m - \mu$ et $\beta n - 1 = \delta m - \nu$
ideoquo

$$n = \frac{\gamma m - \mu + 1}{\alpha} = \frac{\delta m - \nu + 1}{\beta},$$

hincque obtinotur

$$m = \frac{a\nu - \beta\mu - a + \beta}{a\delta - \beta\gamma} \quad \text{et} \quad n = \frac{\gamma\nu - \delta\mu - \gamma + \delta}{a\delta - \beta\gamma}.$$

His valoribus pro m et n inventis, iste multiplicator communis
aqueationem integralem:

$$\frac{1}{n}x^{\alpha n}y^{\beta n} + \frac{1}{m}x^{\gamma m}y^{\delta m} = \text{Const.}$$

3. Haec ergo aequatio integralis semper est algebraica, siquidem pro
valores veri reperiantur. Ii igitur tantum casus singulari reductione
nt, quibus numeri m et n vel in infinitum abeunt, vel evanescunt.

COROLLARIUM 2

9. Infiniti autem evadunt ambo numeri m et n , si fuerit $a\delta = \beta\gamma$. Verum
casu ipsa aequatio differentialis in duos factores resolvitur, hancque for-
acquirit

$$(aydx + \beta xdy)(1 + \frac{\gamma}{a}x^{\mu-1}y^{\nu-1}) = 0$$

que erit

$$\text{vel } aydx + \beta xdy = 0, \text{ vel } 1 + \frac{\gamma}{a}x^{\mu-1}y^{\nu-1} = 0,$$

cum resolutionum neutra difficultate laborat.

COROLLARIUM 3

30. At si fiat $n = 0$, seu

$$\gamma(\nu - 1) = \delta(\mu - 1),$$

sideretur numerus n ut valde parvus, et cum sit per scripsi convergentem
 $x^n = 1 + anlx + \frac{1}{2}a^2n^2(lx)^2 + \text{etc.}$ et $y^{\beta n} = 1 + \beta nly + \frac{1}{2}\beta^2 n^2(lly)^2 + \text{etc.}$

$$\frac{1}{n}x^{\alpha n}y^{\beta n} = \frac{1}{n} + \alpha lx + \beta ly = lx^\alpha y^\beta$$

imma parte $\frac{1}{n}$ in constantem involuta. Hoc ergo easu erit aequatio integralis

$$lx^\alpha y^\beta + \frac{1}{m}x^{\gamma m}y^{\delta m} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 4

31. Statuatur ergo pro hoc casu

$$\mu = \gamma k + 1 \text{ et } \nu = \delta k + 1,$$

et habeatur ista aequatio differentialis:

$$m = \frac{\alpha\delta\kappa - \beta\gamma\kappa}{\alpha\delta - \beta\gamma} = k,$$

erit aequatio integralis

$$lx^\alpha y^\beta + \frac{1}{k}x^{\gamma k}y^{\delta k} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 5

32. Simili modo si fuerit $m = 0$, seu

$$\alpha(\nu - 1) = \beta(\mu - 1),$$

ob

$$\frac{1}{m}x^{\gamma m}y^{\delta m} = lx^\gamma y^\delta,$$

si ponatur $\mu = \alpha k + 1$ et $\nu = \beta k + 1$, unde fit

$$n = \frac{\gamma\beta k - \delta\alpha k}{\alpha\delta - \beta\gamma} = -k,$$

erit huius aequationis

$$aydx + \beta xdy + \gamma x^{\alpha k}y^{\beta k+1}dx + \delta x^{\alpha k+1}y^{\beta k}dy = 0$$

integralo

$$-\frac{1}{k}x^{-\alpha k}y^{-\beta k} + lx^\gamma y^\delta = \text{Const.}$$

SCHOLION

33. Neque vero huiusmodi resolutio in membra, quae per ounde applicatorem reddantur integrabilia, ad omnis generis aequationes patet, enim utique potest, ut tota aequatio per quampiam quantitatem mutata integrabilis evadat, cum tamen nulla eius pars inde seorsim integrabilis ex quo huic tractationi, qua hic sum usus, non nimis tribui oportet.

PROBLEMA 4

34. Si proposita sit aequatio differentialis

$$Pdx + Qydx + Rdy = 0,$$

ubi P , Q et R denotant functiones quasunque ipsius x , ita ut altera

hus una dimensione non habeat, invenire multiplicatorem, qui cum hoc
grabilem.

SOLUTIO

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$ erit

$$M = P + Qy \text{ et } N = R,$$

de siet

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = Q \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{dR}{dx}.$$

attinatur iam L pro multiplicatore quaesito, sitque

$$dL = pdx + qdy,$$

que hinc aequationi satisfieri oportet

$$\frac{Np - Mq}{L} = Q - \frac{dR}{dx} = \frac{Rp - (P + Qy)q}{L}.$$

Cum iam sit $Q - \frac{dR}{dx}$ functio ipsius x tantum, pro L quoque functio ipsius
tantum accipi poterit, ita ut sit $q = 0$, et $dL = pdx$; unde erit:

$$Q - \frac{dR}{dx} = \frac{Rp}{L}, \quad \text{seu} \quad Qdx - dR = \frac{RdL}{L}$$

ideoque

$$\frac{dL}{L} = \frac{Qdx}{R} - \frac{dR}{R}.$$

Quare integrando habebitur

$$lL = \int \frac{Qdx}{R} - lR,$$

et sumto e pro numero, cuius logarithmus hyperbolicus est unitas, pro-

$$L = \frac{1}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}}.$$

Invento autem hoc multiplicatore erit aequatio integralis:

$$\int \frac{Pdx}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}} + y e^{\int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

$$m = \frac{\gamma}{\alpha\delta - \beta\gamma} = k,$$

crit aequatio integralis

$$lx^\alpha y^\beta + \frac{1}{k}x^{\gamma k}y^{\delta k} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 5

32. Simili modo si fuerit $m = 0$, seu

$$\alpha(\nu - 1) = \beta(\mu - 1),$$

ob

$$\frac{1}{m}x^{\gamma m}y^{\delta m} = lx^\gamma y^\delta,$$

si ponatur $\mu = ak + 1$ et $\nu = \beta k + 1$, unde fit

$$n = \frac{\gamma\beta k - \delta ak}{\alpha\delta - \beta\gamma} = -k,$$

crit huius aequationis

$$\alpha ydx + \beta xdy + \gamma x^{ak}y^{\beta k+1}dx + \delta x^{\alpha k}$$

integrale

$$-\frac{1}{k}x^{-\alpha k}y^{-\beta k} + lx^\gamma y^\delta = \text{Const.}$$

SCHOLION

33. Neque vero huiusmodi resolutio in membra applicatore reddantur integrabilia, ad omnis generis et enim utique potest, ut tota aequatio per quampliam integrabilis evadat, eum tamen nulla eius pars inde se ex quo huic tractationi, qua hic sum usus, non nim.

PROBLEMA 4

34. Si proposita sit aequatio differentialis

$$Pdx + Qydx + Rdy = 0$$

ubi P, Q et R donant functiones quascunque ipsius

parata haec aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$ erit

$$M = P + Qy \text{ et } N = R,$$

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = Q \text{ et } \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{dR}{dx},$$

ur iam L pro multiplicatore quaesito, sitque

$$dL = pdx + qdy,$$

hic aequationi antisideri oportet

$$\frac{Np - Mq}{L} = Q - \frac{dR}{dx} \text{ et } \frac{Rp - (P + Qy)q}{L}.$$

enit $Q - \frac{dR}{dx}$ functio ipsius x tantum, pro L quoque functio ipsius x accipi poterit, ita ut sit $q = 0$, et $dL = pdx$; unde erit:

$$Q = \frac{dR}{dx} + \frac{Rp}{L}, \text{ seu } Qdx - dR = \frac{RdL}{L}$$

$$\frac{dL}{L} = \frac{Qdx}{R} - \frac{dR}{R},$$

e integrando habebit

$$lL + \int \frac{Qdx}{R} = lR,$$

into e pro numero, cuius logarithmus hyperbolicus est unitas, prodit

$$L = \frac{1}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}},$$

ento autem hoc multiplicatore erit aequatio integralis:

$$\int \frac{Pdx}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}} + ye^{\int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

35. Si aequatio habeat formam propositam, ea, ante tractetur, dividi poterit per R , ut hanc formam induat

$$Pdx + Qydx + dy = 0,$$

seu statim assumere licet $R = 1$, quo facto multiplicator erit integralis

$$\int e^{\int Qdx} Pdx + e^{\int Qdx} y = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 2

36. Si ponatur hoc integrale

$$\int e^{\int Qdx} Pdx + e^{\int Qdx} y = z,$$

ita ut z sit functio quaepiam ambarum variabilium, tum vero etiam quaecunque ipsius z ; omnes multiplicatores, qui formu-

$$Pdx + Qydx + dy$$

reddunt integrabilem, in hac forma generali $e^{\int Qdx} Z$ continentur.

PROBLEMA 5

37. Si proposita sit aequatio differentialis:

$$Py^n dx + Qydx + Rdy = 0,$$

ubi P , Q et R denotent functiones quaecunque ipsius x , inventorem, qui eam reddat integrabilem.

SOLUTIO

Erit ergo $M = Py^n + Qy$ et $N = R$, hincque

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = nPy^{n-1} + Q \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{dR}{dx}.$$

Quare posito multiplicatore quae sit L et

$$dL = pdx + qdy,$$

erit ex ante inventis:

$$\frac{d(p - Py^n q - Qyq)}{L} = nPy^{n-1} + Q - \frac{dR}{dx}.$$

ur $L = Sy^m$, existente S functione ipsius y talium, ut

$$p = \frac{y^m dS}{dx} \quad \text{et} \quad q = mSy^{m-1},$$

3 valoribus substitutis, prodibit:

$$\frac{RdS}{Sdx} - mPy^{n-1} - mQ = nPy^{n-1} + Q - \frac{dR}{dx}.$$

aequatio ut subsistere possit, sumi debet $m = -n$, ac fieri

$$\frac{RdS}{Sdx} = (1-n)Q - \frac{dR}{dx}, \quad \text{seu} \quad \frac{dS}{S} = \frac{(1-n)Qdx}{R} - \frac{dR}{R}.$$

cum integrando proveniat

$$S = \frac{1}{R} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}},$$

ob $m = -n$, multiplicator quaesitus:

$$L = \frac{y^{-n}}{R} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}}$$

equatio integralis oritur

$$\frac{y^{1-n}}{1-n} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}} + \int \frac{Pdx}{R} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 1

38. Si $n = 0$, habemus casum anto tractatum aequationis

$$Pdx + Qydx + Rdy = 0,$$

ae per multiplicatorem

$$\frac{1}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}}$$

integrabilis redditur; et cuius aequatio integralis est

$$y e^{\int \frac{Qdx}{R}} + \int \frac{Pdx}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 2

39. At sit $n = 1$, ut aequatio differentialis sit:

$$Pydx + Qydx + Rdy = 0$$

$$\frac{Pdx + Qdx}{R} + \frac{dy}{y} = 0,$$

cuius integralis manifesto est

$$\int \frac{(P+Q)dx}{R} + ly = \text{Const.}$$

SCHOLION

40. Caeterum hoc problema ex antecedente facile deducatur, enim aequatio differentialis proposita per y^n , ut habebitur:

$$Pdx + Qy^{1-n}dx + Ry^{-n}dy = 0.$$

Ponatur $y^{1-n} = z$, erit $(1-n)y^{-n}dy = dz$, sive quo aequatio

$$Pdx + Qzdx + \frac{1}{1-n}Rdz = 0,$$

quae cum aequatione problematis praecedentis convenit. Cum aequationes referenda sint ad ensim, quo altera variabilis unam dimensionem ascendit, hinc methodo haec per multiplicamus. Pergo itaque ad alterum genus aequationum differentiarum, quas obiam haec methodo tractari posse constat. Ad haec quo natura functionum homogeneorum continetur, praemittimus quidem operationem ex primis principiis potore voluntus.

LEMMA

41. Si V fuerit functio homogenea, in qua binis variabilibus n dimensiones constituant, eius differentiale

$$dV = Pdx + Qdy$$

ita erit comparatum, ut sit¹⁾

$$Px + Qy = nV.$$

DEMONSTRATIO

Ponatur $y = xz$, et functio V induc huiusmodi formam quipiam functione ipsius z tantum. Hinc ergo erit

1) Cf. Commentationem 44 huius voluminis, § 22–23, p. 48.

est, ut sit

$$n \cdot x^{n-1} Z = P + Qz,$$

que multiplicando:

$$n \cdot x^n Z \cdot nV = Px + Qxz = Px + Qy,$$

$$+ Qy = nV.$$

COROLLARIUM 1

ergo habemus duas aequationes:

$$dV = Pdx + Qdy \text{ et } nV = Px + Qy,$$

functiones P et Q definiri poterunt; reperietur enim:

$$P = \frac{ydV - nVdy}{ydx - xdy} \text{ et } Q = \frac{nVdx - xdV}{ydx - xdy},$$

COROLLARIUM 2

est ergo V est functionis homogeneae n dimensionum, toties eb-

$$P = \left(\frac{dV}{dx} \right) \text{ et } Q = \left(\frac{dV}{dy} \right)$$

$$\left(\frac{dV}{dx} \right) = \frac{ydV - nVdy}{ydx - xdy} \text{ et } \left(\frac{dV}{dy} \right) = \frac{nVdx - xdV}{ydx - xdy},$$

in est, in his fractionibus differentialia se mutuo tellere, seu utrum-
torum fore per $ydx - xdy$ divisibilem.

PROBLEMA 6

posita aequatione differentialis

$$Mdx + Ndy = 0,$$

est N sint functiones homogeneae ipsarum x et y , eiusdem ambae
in numeri, invenire multiplicatorem, qui eam aequationem reddat
nullam.

Sit n numerus dimensionum, utriusque functioni M et N conve
que per paragraphum praecedentem

$$\left(\frac{dM}{dy} \right) = \frac{nMdx - xdm}{ydx - xdy} \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx} \right) = \frac{ydn - nNdy}{ydx - xdy}$$

ideoque

$$\left(\frac{dM}{dy} \right) - \left(\frac{dN}{dx} \right) = \frac{n(Mdx + Ndy) - xdm - ydn}{ydx - xdy}.$$

Jam facile colligere licet dari multiplicatorem, qui etiam sit functio
ipsarum x et y . Sit ergo L talis functio homogenea m dimensionum
in § 19 ponatur

$$dL = Pdx + Qdy,$$

erit [§ 42]

$$P = \frac{ydl - mldy}{ydx - xdy} \quad \text{et} \quad Q = \frac{mLdx - xdl}{ydx - xdy}$$

hincque, cum esse oporteat por § 19

$$\frac{NP - MQ}{L} = \left(\frac{dM}{dy} \right) - \left(\frac{dN}{dx} \right),$$

obtinebitur utrinque per $ydx - xdy$ multiplicando:

$$\frac{Nydl - mLNdy - mLMDx + MxdL}{L} = n(Mdx + Ndy) - xdm$$

unde elicetur:

$$\frac{dL}{L} = \frac{(m+n)(Mdx + Ndy) - xdm - ydn}{Mx + Ny},$$

quae formula manifesto fit integrabilis posito $m+n=-1$, q

$$lL = -l(Mx + Ny).$$

Quam ob rem multiplicator quo situs habebitur

$$L = \frac{1}{Mx + Ny}.$$

COROLLARIUM 1

45. Proposita igitur aequatione differentiali homogenea Mdx
ea facillime ad integrabilitatem reducetur, propterea quod formu

s, cuius integrale, per methodum supra traditam inventum, dabit integralem quae sit.

COROLLARIUM 2

causam tantum incommodum oritur, ubi sit $Mx + Ny = 0$, veluti
atione $ydx + ady = 0$, quae dividi deberet per

$$xy - xy = 0 \cdot xy.$$

as divisoris multiplum quodcumque aequo satisfacit, divisor xy
sufficit, quemadmodum per se est perspicuum.

SCHOLION

issima est methodus, qua sagacissimus *Joh. Bernoullius* olim
liones differentiales homogeneas ad separabilitatem variabilium
enuit. Propositu scilicet huiusmodi aequatione

$$Mdx + Ndy = 0,$$

M et N sint functiones homogeneae n dimensionum, ponere inbet
facto functiones M et N huiusmodi formas induent, ut sit

$$M = x^n U \text{ et } N = x^n V,$$

U et V functionibus ipsius n tantum. Aequatio ergo proposita
abicit in hanc:

$$Udx + Vdy = 0.$$

ut $dy = udx + xdu$, habebimus

$$Udx + Vnadx + Vxdu = 0,$$

$U + Vu$ divisa fit separabilis, seu haec forma

$$\frac{(U + Vu)dx + Vxdu}{x(U + Vu)}$$

At est

$$(U + Vu)dx + Vxdu = \frac{1}{x^n} (Mdx + Ndy)$$

$$\frac{Mdx + Ndy}{x(M+Ny)} = \frac{Mdx + Ndy}{Mx + Ny} \text{ ob } ux = y.$$

Expositis igitur his duobus aequationum generibus, quae per indicatores integrabiles reddi possunt, videamus, ad quamnam aliam methodum extendi possit; ac primo quidem observo, omnes aequationes differentiales, quae aliis methodis integrari possunt, etiam hinc numerum multiplicatorem tractari posse, id quod in sequente proposito explicabitur.

PROBLEMA 7

48. Proposita aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$, si eius integralis aequatio completa, assignare omnes multiplicatorem differentialem reddant integrabilem.

SOLUTIO

Cum aequatio integralis completa involvat quantitatem arbitriam C , quao in aequatione differentiali non inest, ut implicata, quaeratur eius valor per resolutionem aequationis, eritque V functionis ipsarum x et y , quae insuper constantes differentialis in se complectetur. Tum ista aequatio $C = V$ differ- prodibit $0 = dV$. Ac iam necesse est, ut dV divisorem habeat in differentialem propositam. Sit itaque

$$dV = L(Mdx + Ndy),$$

oriturque L multiplicator idoneus, qui aequationem differentialem reddit integrabilem. Deinde cum, denotante Z functionem quae V , sit etiam formula

$$ZdV = LZ(Mdx + Ndy)$$

integrabilis, expressio LZ omnes multiplicatores includet, aequationis differentialis proposita $Mdx + Ndy = 0$ sit integrabilis.

COROLLARIUM 1

49. Quoties ergo aequationis differentialis $Mdx + Ndy = 0$ completum assignari potest, toties non solum unus, sed plures indicatores definire licet, quibus ea aequatio integrabilis reddatur.

inventa, hinc methodus haec tenus tradita, quae ad duo tantum genera adhuc est applicata, non mediocreiter amplificari poterit.

SCHOLION

In tamen, nisi ad specialissima exempla descendere velimus, differentiales, quarum integralia completa assignare licet, ad rerum redneantur. Ae primo quidem ocurrunt aequationes primi gradus in hac forma contentae

$$dx(a + \beta x + \gamma y) + dy(\delta + \varepsilon x + \zeta y) = 0,$$

e ad homogeneas revocantur, etiam hac methodo per multiplicati poterunt. Deinde memoratu digna est haec forma

$$dy + Pydx + Qyydx = Rdx,$$

minus valor singularis satisfaciens, ex eo integrale completum quo his casibus multiplicatores idoneos assignare licet. Tertio morentur casus huius aequationis

$$dy + yydx = ax^m dx,$$

Riccatiana dictae, quibus ea ad separabilitatem reduci potest. nt casus huius aequationis

$$ydy + Pydx = Qdx,$$

integrabiles, ad multiplicatorum investigationem sunt aequatione nova patet via ex data multiplicatorum forma eas aequationes que per eos siant integrabiles, unde fortasse haud sphenenda eamenta haurire licet.

PROBLEMA 8

sita aequatione differentiali primi gradus:

$$(a + \beta x + \gamma y) dx + (\delta + \varepsilon x + \zeta y) dy = 0,$$

uplicatores, qui eam reddant integrabilem.

Reducatur haec aequatio ad homogeneitatem ponendo:

$$x = t + f \quad \text{et} \quad y = u + g,$$

ut prodeat

$$(a + \beta f + \gamma g + \beta t + \gamma u) dt + (\delta + \varepsilon f + \zeta g + \varepsilon t + \zeta u) du$$

quac posito

$$a + \beta f + \gamma g = 0 \quad \text{et} \quad \delta + \varepsilon f + \zeta g = 0,$$

unde quantitates f et g determinantur, utique sit homogena, scilicet

$$(\beta t + \gamma u) dt + (\varepsilon t + \zeta u) du = 0;$$

ideoque per multiplicatorem

$$\frac{1}{\beta tt + (\gamma + \varepsilon)tu + \zeta uu}$$

integrabilis redditur. Hinc inventis litteris f et g aequatio proposita evadet, si dividatur per

$$\beta(x - f)^2 + (\gamma + \varepsilon)(x - f)(y - g) + \zeta(y - g)^2,$$

sciu per

$$\begin{aligned} \beta xx + (\gamma + \varepsilon)xy + \zeta yy &= (2\beta f + \gamma g + \varepsilon g)x - (2\zeta g + \gamma f) \\ &\quad + \beta ff + (\gamma + \varepsilon)fg + \zeta gg. \end{aligned}$$

Cum autem sit

$$f = \frac{a\zeta - \gamma\delta}{\gamma\varepsilon - \beta\zeta} \quad \text{et} \quad g = \frac{\beta\delta - a\varepsilon}{\gamma\varepsilon - \beta\zeta},$$

prohibit divisor quaesitus:

$$\begin{aligned} \beta xx + (\gamma + \varepsilon)xy + \zeta yy &+ \frac{a\gamma\delta - aa\zeta + a\delta\varepsilon - \beta\delta\delta}{\gamma\varepsilon - \beta\zeta} \\ &+ \frac{-2a\beta\zeta + \beta\gamma\delta - \beta\delta\varepsilon + a\gamma\varepsilon + a\varepsilon\varepsilon}{\gamma\varepsilon - \beta\zeta} x + \frac{-2\beta\delta\zeta + a\varepsilon\zeta - a\gamma\zeta + \gamma\delta}{\gamma\varepsilon - \beta\zeta} \end{aligned}$$

Invento autem uno divisore, seu multiplicatore, ex eo roperientur possibles.

COROLLARIUM I

53. Forma ergo divisoris, per quem aequatio differentialis

$$(a + \beta x + \gamma y) dx + (\delta + \varepsilon x + \zeta y) dy = 0$$

egrabilis, est

$$\beta xx + (\gamma + \varepsilon) yx + \zeta yy + Ax + By + C,$$

ntes A, B, C supra sunt definitae.

COROLLARIUM 2

um divisor inventus etiam satisfaciat, si per $\gamma\varepsilon - \beta\zeta$ multiplicetur,
u, quo $\beta\zeta = \gamma\varepsilon$, divisorem fore

$$+ \beta\gamma\delta - a\beta\zeta)x + (\gamma\gamma\delta - a\gamma\zeta + a\varepsilon\zeta - \beta\delta\zeta)y + a\gamma\delta - aa\zeta + a\delta\varepsilon - \beta\delta\delta$$

o $\beta = mf, \gamma = nf, \varepsilon = mg, \zeta = ng$, abit in
 $\delta f)(mg - nf)x + n(ag - \delta f)(mg - nf)y + (ag - \delta f)(\delta m - an).$

COROLLARIUM 3

Quare si aequatio proposita fuerit huiusmodi:

$$[a + f(mx + ny)]dx + [\delta + g(mx + ny)]dy = 0,$$

tur integrabilis, si dividatur per

$$(mg - nf)(mx + ny) + \delta m - \delta n$$

$$mx + ny + \frac{\delta m - \delta n}{mg - nf}.$$

erit $mg - nf = 0$, aequatio proposita iam ipsa est integrabilis.

PROBLEMA 9

. Proposita hac aequatione differentiali:

$$dy + Pydx + Qyydx + Rdx = 0,$$

Q et R sint functiones ipsius x tantum, si constet, huic aequationi satis-
 $y = v$, existente v functione ipsius x , invenire multiplicatores, qui istam
tionem reddant integrabilem.

$$dv + Pvdx + Qvvdx + Rdx = 0;$$

si ergo ponatur $y = v + \frac{1}{z}$, habebitur

$$-\frac{dz}{zz} + \frac{Pdx}{z} + \frac{2Qvdx}{z} + \frac{Qdx}{zz} = 0$$

sive

$$dz - (P + 2Qv)zdx - Qdx = 0,$$

quae integrabilis redditur per multiplicatorem

$$e^{\int(P + 2Qv)dx}.$$

Hic ergo multiplicator per zz multiplicatus conveniet aequum.
Cum ergo sit $z = \frac{1}{y-v}$ multiplicator aequationem propositi reddens, erit:

$$\frac{1}{(y-v)^2} e^{-\int(P + 2Qv)dx}.$$

Sit brevitatis gratia

$$e^{\int(P + 2Qv)dx} = S.$$

Quia aequationis

$$dz - (P + 2Qv)zdx - Qdx = 0$$

integrata est

$$Sz - \int QSdx = \text{Const.},$$

omnes multiplicatores quae sit continebuntur in hac forma:

$$\frac{S}{(y-v)^2} \text{ funct. } \left(\frac{S}{y-v} - \int QSdx \right),$$

ubi per hypothesis v est functio cognita ipsius x , idque etiam

COROLLARIUM I

57. Multiplicator ergo, qui primum se obtulit, est

$$\frac{S}{(y-v)^2},$$

tum vero etiam multiplicator erit

$$\frac{S}{S(y-v) - (y-v)^2 \int QSdx},$$

COROLLARIUM 2

enim S est quantitas exponentialis, sieri potest, ut $\int Q S dx$: Inius-
m ST induat existente T functione algebraica, quo casu multipli-

$$\frac{1}{y-v-(y-v)^2 T} = \frac{1}{(y-v)(1-Ty+T^2 v)}$$

gebraicus, quod in priori forma fieri nequit.

COROLLARIUM 3

In his duobus casibus multiplicator sit fractio, in cuius solum
rem variabilis y ingreditur, ibique ultra quadratum non ascendet,
ales alii huiusmodi multiplicatores exhiberi possunt: Sit enim
, et fractionis $\frac{S}{(y-v)^2}$ denominatorem multiplicare liebit per

$$A + B\left(\frac{S}{y-v} - V\right) + C\left(\frac{S}{y-v} - V\right)^2,$$

generalior multiplicatoris forma:

$$\frac{S}{(2Av - BS - 2BVv + 2SV^2 + 2CVVv)y + Avv - BSv - BVvv + OSS + 2OSVv + CV^3v^2}$$

COROLLARIUM 4

uodsi ergo haec formula

$$\frac{dy + Pydx + Qyydx + Rdx}{Ly + My + N}$$

grabilis, denominator ita debet esse comparatus, ut sit
 $A - BV + CVV, SM = S(B - 2CV) - 2v(A - BV + CVV)$

et $V = \int Q S dx$.

PROBLEMA 10

61. Proposita aequatione differentiali praecedente:

$$dy + Pydx + Qyydx + Rdx = 0$$

invenire functiones L , M et N ipsius x , ut ea per formulam

$$Ly + My + N$$

divisa fiat integrabilis.

SOLUTIO

Cum igitur integrabilis esse debeat haec formula:

$$\frac{dy + dx(Py + Qyy + R)}{Ly + My + N},$$

per proprietatem generalem esse oportet, postquam per

$$(Ly + My + N)^2$$

multiplicaverimus:

$$-\frac{yy dL}{dx} - \frac{y dM}{dx} - \frac{dN}{dx} = +QMyy - 2RLy + N$$
$$-PLyy + 2QNy - R$$

Unde pro determinatione functionum L , M et N has consequim

- I. $dL = PLdx - QMdxdx$
- II. $dM = 2RLdx - 2QNdx$
- III. $dN = RMdx - PNdxdx$,

ex quarum prima deducimus:

$$M = \frac{PL}{Q} - \frac{dL}{Qdx}$$

et ex secunda:

$$N = \frac{RL}{Q} - \frac{dM}{2Qdx},$$

qui valores pro M et N in tertia substituti, dant:

$$dN = \frac{PdM}{2Q} - \frac{RdL}{Q}.$$

et sit, sumto differentiali dx constante,

$$dM = \frac{PdL + LdP}{Q} - \frac{PLdQ}{QQ} - \frac{ddL}{Qdx} + \frac{dQdL}{QQdx},$$

$$= \frac{RL}{Q} - \frac{PdL}{2QQdx} - \frac{LdP}{2QQdx} + \frac{PLdQ}{2Q^3dx} + \frac{ddL}{2QQdx^2} - \frac{dQdL}{2Q^3dx^2}$$

$$= \frac{PPdL}{2QQ} + \frac{PLdP}{2QQ} - \frac{PPLdQ}{2Q^3} - \frac{PddL}{2QQdx} + \frac{PdQdL}{2Q^3dx} - \frac{RdL}{Q},$$

illius differentiali debet acquari, unde fit:

$$QQd^3L - 3QdQddL - PPQQdLdx^2 - 2QQdPdLdx$$

$$3dQ^2dL + 2PQdQdLdx - QdLddQ + 4Q^3RdLdx^2$$

$$PQQLdPdx^2 + PPQLdQdx^2 - QQLdxddP + PQLdxddQ$$

$$3QLdPdQdx - 3PLdQ^2dx + 2Q^3LdRdx^2 - 2Q^2RLdQdx^2.$$

In aequatio si per $\frac{L}{Q^3}$ multiplicetur, integrari poterit, eritque eius

$$\frac{ddL}{2Q} - \frac{LdLdQ}{Q^3} - \frac{dL^2}{2QQ} - \frac{PPLdLdx^2}{2QQ} - \frac{LLdPdx}{QQ} + \frac{PLdQdL}{Q^3} + \frac{2RLdLdx^2}{Q},$$

ne formam abit:

$$z^2 = 2QLddL - 2LdLdQ - QdL^2 - PPQLLdx^2 - 2QLLdPdx \\ + 2PLLdQdx + 4QQRLLdx^2.$$

natur $L = zz$, aequatio indnet hauc formam:

$$4Qddz - 4dQdz - z(PPQdx^2 + 2QdPdx - 2PdQdx - 4QQRdx^2).$$

COROLLARIUM 1

noties ergo per problema praecedens valor ipsius L assignari potest, aequatio differentialis tertii ordinis hie inventa, et ea secundi ordinis, ad eam reduxi, generaliter resolvi poterit; quae resolutio, eum alias foret, probe est notanda.

COROLLARIUM 2

silicet si v fuerit eiusmodi functio ipsius x , quao loco y posita, satis-
nationi

statuaturque $V = \int Q S dx$, quo facto erit pro nostra aequatione

$$L = \frac{A - BV + CVV}{S},$$

qui valor cum tres constantes arbitrariorum complectatur, aequationis integrale completum.

COROLLARIUM 3

63. Si sit $P = 0$, $Q = 1$ et R functio quacunque differentialis tertii gradus hanc accipiet formam:

$$0 = d^3 L + 4RdLdx^2 + 2LdRdx^2,$$

pro cuius ergo integrali completo inveniendo, quaeratur praeceps sit $= v$, quae satisfaciat huic aequationi

$$dv + vvdx + Rdx = 0;$$

tum ponatur

$$V = \int e^{-\int vdx} dx,$$

eritque

$$L = (A - BV + CVV) e^{+\int vdx}.$$

COROLLARIUM 4

64. Idem ergo integrale satisfaciet huic aequationi gradus:

$$2Edx^2 = 2LddL - dL^2 + 4RLLdx^2$$

et, posito $L = zz$, etiam huic:

$$\frac{E dx^2}{2z^3} = ddz + Rzdx^2,$$

pro qua itaque est

$$z = e^{+\int vdx} V(A - BV + CVV).$$

Omnino animadvertis meretur haec integratio, quippe quae ex aliis
s vix quidem praestari potest. Hinc autem adipiscimur¹⁾ integrationem
am sequentis aequationis differentio-differentialis satis late patentis:

$$ddz + Sdxdz + Tzdx^2 = \frac{Edx^2}{z^8} e^{-2\int Sdx}.$$

hencepe quaeratur valor ipsius v ex haec aequatione differentiali primi

$$dv + vvdz + Svdz + Tdx = 0,$$

vento ponatur brevitatis ergo

$$V = \int e^{-2\int vdx - \int Sdx} dx$$

$$z = e^{\int vdx} V(A + BV + CVV),$$

o constantes arbitrariae A, B, C ita accipiuntur, ut sit

$$AC - \frac{1}{4}BB = E,$$

adhuc duae constantes arbitrio nostro relinquuntur, uti natura inte-
nis completiae postulat.

EXEMPLUM 1

66. *Proposita sit haec aequatio differentialis*

$$dy + ydx + yydx - \frac{dx}{x} = 0,$$

multiplicatores, qui eam reddant integrabilem, investigari oporteat.
Erit ergo, Problema 9 huic transferendo,

$$P = 1, Q = 1 \text{ et } R = -\frac{1}{x},$$

uia aequationi satisfacit valor $y = \frac{1}{x}$, erit $v = \frac{1}{x}$. Quare fiet

$$S = e^{-\int \left(1 + \frac{2}{x}\right) dx} = \frac{1}{xx} e^{-x}$$

1) Si in formulis § 63 et 64 ponuntur

$$ze^{\int \frac{S}{2}dx} \text{ loco } z, v + \frac{S}{2} \text{ loco } v \text{ et } T = \frac{dS}{2dx} + \frac{S^2}{4} + R.$$

H. D.

Hunc autem porro multiplicare licet per functionem quae
formae

$$e^{-x} \frac{1}{x(xy-1)} - \int e^{-x} \frac{dx}{xx};$$

cum vero haec forma integrari nequent, alii multiplicatores
nequeunt. Ob primum ergo integrabilis est haec forma:

$$e^{-x} \frac{1}{(xy-1)^2} \left(dy + ydx + yydx - \frac{dx}{x} \right),$$

cuius, si x capitur constans, integralc est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy-1)} + X,$$

quae differentiata, posito y constante, praebat

$$\frac{e^{-x} dx (xxy + 2xy - x - 1)}{xx(xy-1)^2} + dX,$$

quod acquari debet alteri membro

$$\frac{e^{-x}}{(xy-1)^2} \left(ydx + yydx - \frac{dx}{x} \right),$$

unde fit

$$dX = \frac{e^{-x} dx}{xx(xy-1)^2} (xxyy - 2xy + 1) = e^{-x} \frac{dx}{x}$$

sicque integrale completum nostrae aequationis est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy-1)} + \int e^{-x} \frac{dx}{xx} = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 2

67. Invenire multiplicatores idoneos, qui reddant hanc
integrabilem¹⁾:

1) Vido notam 2 p. 300.

us singularis huic aequationi satisfaciens est

$$y = \frac{k + \gamma x}{a + \beta x + \gamma xx} = v$$

stante

$$k = \frac{1}{2}\beta : V(\frac{1}{4}\beta\beta - a\gamma + a).$$

n nunc sit $P = 0$ et $Q = 1$, erit

$$S = e^{-\int \frac{2kdx + 2\gamma xdx}{a + \beta x + \gamma xx}}$$

posito brevitatis gratia

$$\pm V(\frac{1}{4}\beta\beta - a\gamma + a) = \frac{1}{2}n$$

$$S = \frac{1}{a + \beta x + \gamma xx} e^{\int \frac{n dx}{a + \beta x + \gamma xx}}$$

$$\int S dx = -\frac{1}{n} e^{\int \frac{n dx}{a + \beta x + \gamma xx}}.$$

multiplicator ergo primum inventus est

$$e^{\int \frac{n dx}{a + \beta x + \gamma xx}} \cdot \frac{a + \beta x + \gamma xx}{((a + \beta x + \gamma xx)y - k - \gamma x)^2},$$

i porro duci potest in functionem quancunque huic quantitatis

$$e^{\int \frac{n dx}{a + \beta x + \gamma xx}} \left(\frac{1}{(a + \beta x + \gamma xx)y - k - \gamma x} + \frac{1}{n} \right).$$

iventur ergo in

$$e^{\int \frac{n dx}{a + \beta x + \gamma xx}} \cdot \frac{(a + \beta x + \gamma xx)y - k - \gamma x}{(a + \beta x + \gamma xx)y + n - k - \gamma x}$$

prodibit multiplicator algebraicus:

$$\frac{a + \beta x + \gamma xx}{((a + \beta x + \gamma xx)y - k - \gamma x)((a + \beta x + \gamma xx)y + n - k - \gamma x)},$$

ai reducitur ad hanc formam:

$$= e^{-x} \frac{1}{(xy - 1)^2}.$$

Hunc autem poterat multiplicare licet per functionem quae
formae

$$e^{-x} \frac{1}{x(xy - 1)} - \int e^{-x} \frac{dx}{xx};$$

cum vero haec forma integrari nequeat, alii multiplicatores i
nequeunt. Ob primum ergo integrabilis est haec forma:

$$e^{-x} \frac{1}{(xy - 1)^2} \left(dy + y dx + yy dx - \frac{dx}{x} \right),$$

cuius, si x capitur constans, integrale est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy - 1)} + X,$$

quae differentiata, posito y constante, praeberet

$$\frac{e^{-x} dx (xxy + 2xy - x - 1)}{xx(xy - 1)^2} + dX,$$

quod aequari debet alteri membro

$$\frac{e^{-x}}{(xy - 1)^2} \left(y dx + yy dx - \frac{dx}{x} \right),$$

unde fit

$$dX = \frac{e^{-x} dx}{xx(xy - 1)^2} (xxyy - 2xy + 1) = e^{-x} \frac{dx}{xx},$$

sicque integrale completum nostrae aequationis est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy - 1)} + \int e^{-x} \frac{dx}{xx} = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 2

67. Invenire multiplicatores idoneos, qui reddant hanc
integrabilem¹⁾:

1) Vide notam 2 p. 300.

$$S = e^{\int_{a+\beta x}^{a+kx+\gamma xx} p(x) dx}$$

ita brevitate gerit:

$$1 + (\frac{1}{n}\beta\beta - \alpha\gamma + a) = \frac{1}{n}n$$

$$S = \frac{1}{(a + \beta x + \gamma xx)^n} e^{\int_{a+\beta x}^{a+kx+\gamma xx} p(x) dx}$$

$$\{gdx = \frac{1}{n} e^{\int_{a+\beta x}^{a+kx+\gamma xx} p(x) dx},$$

multiplicator ergo primum inventus est

$$e^{\int_{a+\beta x+\gamma xx}^{a+kx+\gamma xx} p(x) dx} = \frac{(a + \beta x + \gamma xx)}{((a + \beta x + \gamma xx)y + k - \gamma x)^n},$$

erro duei potest in functionem quicunque huius quantitatis

$$e^{\int_{a+\beta x+\gamma xx}^{a+kx+\gamma xx} p(x) dx} = \frac{1}{((a + \beta x + \gamma xx)y + k - \gamma x)^n + \frac{1}{n}},$$

atur ergo in

$$e^{\int_{a+\beta x+\gamma xx}^{a+kx+\gamma xx} p(x) dx} = \frac{(a + \beta x + \gamma xx)y + k - \gamma x}{((a + \beta x + \gamma xx)y + n - k - \gamma x)^n}$$

redubit multiplicator algebraicus:

$$\frac{(a + \beta x + \gamma xx)}{((a + \beta x + \gamma xx)y + k - \gamma x)((a + \beta x + \gamma xx)y + n - k - \gamma x)},$$

reducitur ad hanc formam:

$$\frac{1}{(a + \beta x + \gamma xx) \left(y - \frac{2\gamma x + \beta + (\beta\beta - 4a\gamma + 4a)}{2(a + \beta x + \gamma xx)} \right) \left(y - \frac{2\gamma x + \beta - 1}{2(a + \beta x + \gamma xx)} \right)}$$

Aequationis autem integrale completum est

$$e^{-\int_{a+\beta x+\gamma xx}^{\frac{n dx}{a+\beta x+\gamma xx}} \frac{(a+\beta x+\gamma xx)y+n-k-yx}{(a+\beta x+\gamma xx)y-n-\beta-2yx}} = C$$

existente $n = \sqrt{(\beta\beta - 4a\gamma + 4a)}$ et $k = \frac{\beta + n}{2}$.

Ex quo aequatio integralis completa erit

$$e^{-\int_{a+\beta x+\gamma xx}^{\frac{n dx}{a+\beta x+\gamma xx}} \frac{2(a+\beta x+\gamma xx)y+n-\beta-2yx}{2(a+\beta x+\gamma xx)y-n-\beta-2yx}} =$$

cuius indoles est manifesta, dummodo

$$n = \sqrt{(\beta\beta - 4a\gamma + 4a)}$$

sit numerus realis.

Quodsi autem valor ipsius n sit imaginarius, puta $n =$

$$e^{p+1} = \cos. p + \sqrt{-1} \sin. p,$$

aoquatio integralis ita ad realitatem porduci potest. Sit

$$-m \int \frac{dx}{a+\beta x+\gamma xx} = p \quad \text{ot} \quad 2(a+\beta x+\gamma xx)y - \beta$$

eritque ea:

$$(\cos. p + \sqrt{-1} \sin. p) \cdot \frac{q + m\sqrt{-1}}{q - m\sqrt{-1}} = \text{Const.} = A +$$

hinc fit:

$$q \cos. p - m \sin. p + (m \cos. p + q \sin. p) \sqrt{-1} = Aq + Bm +$$

aequentur scorsim membra realia et imaginaria:

$$q \cos. p - m \sin. p = Aq + Bm, \quad m \cos. p + q \sin. p$$

quao duae aequationes congruunt, si capiatur $A = \cos. \theta$, ut sit $B = \sin. \theta$ et easin, quo $= m\sqrt{-1}$, aequatio realis erit

$$q \cos. p - m \sin. p = q \cos. \theta + m \sin. \theta \quad \text{seu} \quad q = \frac{m(\sin. p + \sin. \theta)}{\cos. p - \cos. \theta}$$

$$dy + yydx + \frac{1}{4(a+\beta x+\gamma xx)^2} = 0,$$

$$p = \int \frac{mdx}{a+\beta x+\gamma xx},$$

alis completa est

$$2(a+\beta x+\gamma xx)y = \beta + 2\gamma x + m \cot \frac{\theta-p}{2}$$

$$y = \frac{\frac{1}{2}\beta + \gamma x + \frac{1}{2}m \cot \frac{\theta-p}{2}}{a+\beta x+\gamma xx},$$

-- ζ , et habebitur

$$y = \frac{\frac{1}{2}\beta + \gamma x + \frac{1}{2}m \tan \frac{\xi+p}{2}}{a+\beta x+\gamma xx}.$$

u notandum est, integralo speciale, ex quo haece omnia deduximus, quo tamen non obstante inde integrale completum inibere licuit.

EXEMPLUM 3

vita aequatione Riccatiana

$$dy + yydx - ax^m dx = 0,$$

ponentis m , quibus eam separare licet, invenire multiplicatores

valor aequationi satisfaciens, et cum sit

$$P = 0, Q = 1 \text{ et } R = -ax^m,$$

Multiplicator, aequationem integrabilem reddens,

$$e^{-2\int v dx} \frac{1}{(y-v)^2},$$

sequatio multiplicantur, integralo completum fit

$$e^{-2\int v dx} \frac{1}{y-v} - \int e^{-2\int v dx} dx = \text{Const.}$$

Hinc si ponatur

$$e^{-\int v dx} \frac{1}{(y-v)^2},$$

$$\int e^{2\int v dx} dx = V,$$

omnes multiplicatores in hac forma

$$\frac{1}{Ly + My + N}$$

contenti obtinebuntur [§ 60], si capiatur:

$$L = e^{2\int v dx} (A - BV + CVV)$$

$$M = B - 2CV - 2ve^{2\int v dx} (A - BV + CVV)$$

$$N = Ce^{2\int v dx} - v(B - 2CV) + ve^{2\int v dx} (A - BV)$$

Verum hic valor ipsius L simul est integrale completum huius differentialis tertii gradus:

$$0 = d^3 L - 4ax^m dL dx^2 - 2maLx^{m-1} dx^3$$

hincque etiam huius secundi gradus:

$$Edx^2 = 2LddL - dL^3 - 4aLLx^m dx^2$$

existente

$$E = 4AC - BB.$$

SCHOLION

69. Re attentius perpensa aequationem differentialem ter methodo directa resolvi, eiusque integrale compleatum idem assignatum, cili posse deprehendi. Sit enim proposita hacc a

$$d^3 L + 4RdLdx^2 + 2LdRdx^2 = 0,$$

ubi R sit functio quacunque ipsius x , sumto differentiali d :
quaere functionem ipsius x , per quam ista aequatio mutetur integrabilis. Sit S ista functio, et aequationis

$$Sd^3 L + 4SRdLdx^2 + 2SLdRdx^2 = 0$$

integrale erit

$$SddL - dSdL + L(ddS + 4SRdx^2) = 2Cdx$$

do sit

$$d^3S + 2SdRdx^2 + 4RdSdx^2 = 0.$$

scilicet quemvis valorom particulariter satisfacientem summisse. At quatio, per S multiplicata, neglocta constante, dat integrale:

$$SddS - \frac{1}{2}dS^2 + 2SSRdx^2 = 0.$$

r $S = e^{2\int v dx}$, eritque

$$2dv + 2vvdx + 2Rdx = 0,$$

negotium huc rodit, ut pro v saltom valor particularis investigetur, qui ciat hunc aequationi differentiali primi gradus:

$$dv + vvdx + Rdx = 0,$$

gitur tanquam concessum assumo. Hinc nostra aequatio semel integrata b $S = e^{2\int v dx}$,

$$ddL - 2vdx dL + L(2dvdx + 4vvdx^2 + 4Rdx^2) = 2Ce^{-2\int v dx} dx^2.$$

gitur, ob

$$Rdx = -dv - vvd़x,$$

mus

$$ddL - 2vdx dL - 2Ldx dv = 2Ce^{-2\int v dx} dx^2,$$

ntegrale manifesto est:

$$dL - 2Lvdx = Bdx + 2Cdx \int e^{-2\int v dx} dx$$

$\cdot e^{-2\int v dx}$ donuo multiplicando integralo, prodicit

$$e^{-2\int v dx} L = A + B \int e^{-2\int v dx} dx + 2C \int e^{-2\int v dx} dx \int e^{-2\int v dx} dx.$$

re si brevitatis gratia ponatur $\int e^{-2\int v dx} dx = V$, habebimus

$$L = e^{2\int v dx} (A + BV + 2CVV)$$

sus uti anto invenimus.

PROBLEMA 11

70. Proposita aequatione Rioatiana

$$dy + yydx = ax^m dx,$$

enire eius integralia particularia, casibus, quibus ea separabilis existit¹⁾.

H. D.

1) Vide notam 1 p. 17.

$$ay + yyax - cxx^{\alpha} dx = 0.$$

Cum enim quaestio circa integralia particularia versetur, nihil interest, ea sint realia, nec ne. Quo autem facilius, et una quasi operatione, his quibus y per functionem ipsius x exprimere licet, eliciamus: statuum

$$y = cx^{-2n} + \frac{dz}{zdx}$$

et sumto dx constante, nancissemur hanc aequationem differentialem s gradus:

$$-2ncx^{-2n-1}dx + \frac{ddz}{zdx} + \frac{2cx^{-2n}dz}{z} = 0,$$

seu

$$\frac{ddz}{dx^2} + \frac{2cdz}{x^{2n}dx} - \frac{2ncz}{x^{2n+1}} = 0,$$

cuius valor fingatur:

$$z = Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + Dx^{7n-3} + Ex^{9n-4} + \text{etc.},$$

quo debite substituto obtinebimus:

$$0 = n(n-1)Ax^{n-2} + (3n-1)(3n-2)Bx^{3n-3} + (5n-2)(5n-3) + 2ncAx^{-n-1} + 2(3n-1)cB + 2(5n-2)cC + 2(7n-3) - 2ncA - 2ncB - 2ncC$$

unde coeffieientes facti ita determinantur:

$$2(2n-1)cB + n(n-1)cA = 0, \quad B = -\frac{n(n-1)cA}{2(2n-1)c}$$

$$2(4n-2)cC + (3n-1)(3n-2)cB = 0, \quad C = -\frac{(3n-1)(3n-2)}{4(2n-1)c}$$

$$2(6n-3)cD + (5n-2)(5n-3)cC = 0, \quad D = -\frac{(5n-2)(5n-3)}{6(2n-1)c}$$

etc.

Statim igitur atque unus coefficiens evanescit, sequentes simul emines eunt, id quod evenit his casibus:

$$n = 0, \quad n = \frac{1}{3}, \quad n = \frac{2}{5}, \quad n = \frac{3}{7}, \quad \text{etc.}$$

$$n = 1, \quad n = \frac{2}{3}, \quad n = \frac{3}{5}, \quad n = \frac{4}{7}, \quad \text{etc.}$$

$$n = \frac{i}{2i \pm 1},$$

aequationis exhiberi potest. Erit enim

$$y = cx^{-2n} + \frac{dz}{z dx},$$

$$= Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + Dx^{7n-3} + Ex^{9n-4} + \text{etc.}$$

o hie valor particularis ipsius y :

$$cx^{-2n} + \frac{nAx^{n-1} + (3n-1)Bx^{3n-2} + (5n-2)Cx^{5n-3} + \text{etc.}}{Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + \text{etc.}}$$

COROLLARIUM 1

dsi ergo iste valor particularis ipsius y vocetur $= v$, erit aequationis multiplicator idoneus

$$= e^{-2\int v dx} \cdot \frac{1}{(y-v)^2}.$$

ur

$$\int e^{-2\int v dx} dx = V,$$

0 et $C = 0$, erit alias factor simplicior [§ 68]

$$\frac{1}{e^{2\int v dx} V y - (1 + 2v e^{2\int v dx} V) y + v + v v e^{2\int v dx} V}.$$

COROLLARIUM 2

est

$$\int v dx = \frac{-c}{(2n-1)x^{2n-1}} + l(Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + \text{etc.}),$$

$$e^{-2\int v dx} = e^{\frac{2c}{(2n-1)x^{2n-1}}} \cdot \frac{1}{(Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + \text{etc.})^2},$$

erro inveniri potest valor ipsius

COROLLARIUM 3

73. Invento valore v , seu integrali particulari aequationi statim habebitur integrale completem eiusdem, quippe quo

$$\frac{e^{-2\int v dx}}{y - v} - \int e^{-2\int v dx} dx = \text{Const.}$$

CASUS 1 quo $n = 0$

74. Pro hac ergo aequatione

$$dy + yydx = ccdx,$$

ob $B = 0$, $C = 0$ oto., erit valor particularis $y = c$. Quare p

$$e^{-2\int v dx} = e^{-2cx} \quad \text{et} \quad V = \int e^{-2\int v dx} dx = -\frac{1}{2c} e^{-2cx}$$

unde integrale completem est

$$\frac{e^{-2cx}}{y - c} + \frac{y}{2c} e^{-2cx} = \text{Const.}$$

seu

$$\frac{e^{-2cx}(y + c)}{y - c} = \text{Const.}$$

Porro, ob

$$e^{2\int v dx} V = -\frac{1}{2c} \quad \text{et} \quad v = c,$$

erit multiplicator algebraicus:

$$\frac{1}{-\frac{1}{2c} yy + \frac{1}{2} c},$$

qui reducitur ad

$$\frac{1}{yy - cc}$$

uti per se est perspicuum.

$$dy + yydx = \frac{c dx}{x^4}$$

$\Rightarrow 0$ etc. erit valor particularis

$$y = \frac{c}{xx} + \frac{1}{x},$$

$$p = -\frac{c}{xx} + \frac{1}{x},$$

$$e^{-2\int v dx} = \frac{e^{\frac{2c}{x}}}{xx} \quad \text{et} \quad V = -\frac{1}{2c} e^{\frac{2c}{x}}.$$

o completum est

$$\frac{e^{\frac{2c}{x}}}{xx} - \frac{e^{\frac{2c}{x}}}{x-c} + \frac{e^{\frac{2c}{x}}}{2c} = \text{Const.}$$

$$e^{\frac{2c}{x}} \cdot \frac{xx}{xx} \frac{y-x+c}{y-x-c} = \text{Const.}$$

$$e^{2\int v dx} V = -\frac{xx}{2c} \quad \text{et} \quad v = \frac{x+c}{xx},$$

Itipicator algebraicus:

$$\frac{1}{xxyy - 2xy + 1 - \frac{cc}{xx}} = \frac{1}{(xy - 1)^2 - \frac{cc}{xx}}$$

proposita

$$dy + yydx - \frac{c dx}{x^4} = 0$$

s, si dividatur per

$$(xy - 1)^2 - \frac{cc}{xx}.$$

$$dy + yy \, dx - c cx^{-\frac{4}{3}} \, dx = 0$$

est $B = -\frac{A}{3c}$, $C = 0$, etc., unde integrale particulare

$$y = cx^{-\frac{2}{3}} + \frac{cx^{-\frac{2}{3}}}{3cx^{\frac{1}{3}} - 1} = \frac{3cx^{-\frac{1}{3}}}{3cx^{\frac{1}{3}} - 1} = v$$

et

$$e^{-2\int v \, dx} = e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{\text{Const.}}{\left(x^{\frac{1}{3}} - \frac{1}{3c}\right)^2} = e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{1}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2}$$

hincque

$$V = \int e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{dx}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} = -e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{3cx^{\frac{1}{3}} + 1}{18c^3 \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)}$$

Quare integrale compleatum est

$$\frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}}}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} y - 3ccx^{-\frac{1}{3}} \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right) + \frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \left(3cx^{\frac{1}{3}} + 1\right)}{18c^3 \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)} =$$

sive

$$\frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} y \left(1 + 3cx^{\frac{1}{3}}\right) + 3ccx^{-\frac{1}{3}}}{y \left(1 - 3cx^{\frac{1}{3}}\right) - 3ccx^{-\frac{1}{3}}} = \text{Const.}$$

Tum, eb

$$e^{2\int v \, dx} V = \frac{1 - 9ccx^{\frac{2}{3}}}{18c^3},$$

predicit divisor aequationem integrabilem reddens:

$$\left(y + 3ccx^{-\frac{1}{3}}\right)^2 - 9ccx^{\frac{2}{3}}yy$$

7. Pro hac ergo aequatione

$$dy + yydx - cex^{-\frac{8}{3}}dx = 0$$

$B = \pm \frac{4}{3c}$, $C = 0$ etc., unde integrare particolare:

$$y - cex^{-\frac{4}{3}} \frac{2ex^{\frac{1}{3}} + 1}{3ex^{\frac{2}{3}} + x} + \frac{3ce x^{\frac{2}{3}} + 3cx^{\frac{1}{3}} + 1}{2(3ex^{\frac{3}{3}} + x)} = v$$

$$e^{-2\int vdx} = e^{6ex} \frac{1}{(3ex^3 + x)^2};$$

quo porro elicetur:

$$V = \int \frac{e^{6ex} \frac{1}{2} dx}{(3ex^3 + x)^2} = \frac{e^{6ex} \frac{1}{2} (3ex^3 - x)}{18e^3 (3ex^3 + x)}.$$

utro integrare completum erit:

$$\frac{e^{6ex} \frac{1}{2} (x - 3ex^3) y - 1 + 3ex^{-\frac{1}{3}} + 3ce x^{\frac{2}{3}}}{(x + 3ex^3) y - 1 - 3ex^{-\frac{1}{3}} - 3ce x^{\frac{2}{3}}} = \text{Const.}$$

nam ob

$$e^{2\int vdx} V = \frac{xx - 9ce x^3}{18e^3}$$

eredit divisor algebraicus aequationem propositam integrabilem reddens:

$$(x + 3ex^3) y - 1 - 3ex^{-\frac{1}{3}} - 3ce x^{\frac{2}{3}} ((x - 3ex^3) y - 1 + 3ex^{-\frac{1}{3}} - 3ce x^{\frac{2}{3}})$$

CASUS 5 quo $n = \frac{2}{5}$.

78. Pro linea ergo aequatione

$$dy + yydx - cex^{-\frac{8}{3}}dx = 0$$

erit

$$dy + yy \, dx - c cx^{-\frac{4}{3}} \, dx = 0$$

est $B = -\frac{A}{3c}$, $C = 0$, etc., unde integrale particulare

$$y = cx^{-\frac{2}{3}} + \frac{cx^{-\frac{2}{3}}}{\frac{1}{3}cx^{\frac{1}{3}} - 1} = \frac{3cx^{-\frac{1}{3}}}{3cx^{\frac{1}{3}} - 1} = v$$

et

$$e^{-\int v \, dx} = e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{\text{Const.}}{\left(x^{\frac{1}{3}} - \frac{1}{3c}\right)^2} = e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{1}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2}$$

hineque

$$V = \int e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{dx}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} = -e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{3cx^{\frac{1}{3}} + 1}{18c^3 \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)}$$

Quarto integrale compleatum est

$$\frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}}}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} y - 3cx^{-\frac{1}{3}} \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right) + \frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} (3cx^{\frac{1}{3}} + 1)}{18c^3 \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)} =$$

sive

$$\frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} y \left(1 + 3cx^{\frac{1}{3}}\right) + 3cx^{-\frac{1}{3}}}{y \left(1 - 3cx^{\frac{1}{3}}\right) - 3cx^{-\frac{1}{3}}} = \text{Const.}$$

Tum, ob

$$e^{2\int v \, dx} V = \frac{1 - 9cx^{\frac{2}{3}}}{18c^3},$$

prodibit divisor aequationem integrabilem reddens:

$$\left(y + 3cx^{-\frac{1}{3}}\right)^2 - 9cx^{\frac{2}{3}}yy$$

$$dy + yy dx - cex^{-\frac{8}{3}} dx = 0$$

$\frac{A}{3c}$, $C = 0$ etc., unde integrare particolare:

$$y := cx^{-\frac{4}{3}} \frac{2cx^{-\frac{1}{3}} + 1}{\frac{2}{2}} = \frac{3cex^{-\frac{2}{3}} + 3cx^{-\frac{1}{3}} + 1}{3cx^{\frac{3}{3}} + x} = v$$

$$e^{2fvdx} = e^{6ex^{-\frac{1}{3}}} \cdot \frac{1}{(3cx^{\frac{3}{3}} + x)^2};$$

arro elicetur:

$$V := \int \frac{e^{6ex^{-\frac{1}{3}}} dx}{(3cx^{\frac{3}{3}} + x)^2} = \frac{-e^{6ex^{-\frac{1}{3}}} (3cx^{\frac{2}{3}} - x)}{18c^3 (3cx^{\frac{3}{3}} + x)}.$$

egrale completum erit:

$$\frac{e^{6ex^{-\frac{1}{3}}} (x - 3cx^{\frac{2}{3}}) y - 1 + 3cx^{-\frac{1}{3}} - 3cex^{-\frac{2}{3}}}{(x + 3cx^{\frac{2}{3}}) y - 1 - 3cx^{-\frac{3}{3}} - 3cex^{-\frac{3}{3}}} = \text{Const.}$$

$$e^{2fvdx} V = \frac{xx - 9cex^{\frac{4}{3}}}{18c^3}$$

visor algebraicus aequationem propositam integrabilem reddens:

$$x^{\frac{2}{3}} (y - 1 - 3cx^{-\frac{1}{3}} - 3cex^{-\frac{2}{3}}) ((x - 3cx^{\frac{2}{3}}) y - 1 + 3cx^{-\frac{1}{3}} - 3cex^{-\frac{2}{3}}).$$

$$\text{CASUS 5 quo } n = \frac{2}{5}.$$

Pro hinc ergo aequatione

$$dy + yy dx - cex^{-\frac{8}{5}} dx = 0$$

$$y = cx^{-\frac{4}{5}} + \frac{\frac{2}{5}x^{-\frac{3}{5}} - \frac{1}{5} \cdot \frac{3}{5c}x^{-\frac{4}{5}}}{x^{\frac{2}{5}} - \frac{3}{5c}x^{\frac{1}{5}} + \frac{3}{25c^2}} = cx^{-\frac{4}{5}} + \frac{10ccx^{-\frac{3}{5}} - 3c}{25ccx^{\frac{2}{5}} - 15cx^{\frac{1}{5}}}$$

seu

$$y = \frac{25c^3x^{-\frac{2}{5}} - 5ccx^{-\frac{3}{5}}}{25ccx^{\frac{2}{5}} - 15cx^{\frac{1}{5}} + 3} = v.$$

Unde integrale compleatum oritur:

$$e^{-10cx^{\frac{1}{5}}} \cdot \frac{(3 + 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}}) y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} + 25c^3x^{-\frac{2}{5}}}{(3 - 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}}) y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} - 25c^3x^{-\frac{2}{5}}} = C_6$$

Et si huius fractionis ponatur

$$\text{numerator } (3 + 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}}) y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} + 25c^3x^{-\frac{2}{5}} = P$$

$$\text{denominator } (3 - 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}}) y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} - 25c^3x^{-\frac{2}{5}} = \\ \text{erit divisor aequatione in propositam integrabilem reddens} = P$$

$$\text{CASUS 6 quo } n = \frac{3}{5}.$$

79. Pro hac ergo aequatione

$$dy + yydx - ccx^{-\frac{12}{5}}dx = 0,$$

erit

$$B = \frac{3A}{5c} \text{ et } C = \frac{B}{5c} = \frac{3A}{25cc}, D = 0 \text{ etc.}$$

Hincque integrare particulare prodit:

$$y = cx^{-\frac{6}{5}} + \frac{15ccx^{-\frac{2}{5}} + 12cx^{-\frac{1}{5}} + 3}{25ccx^{\frac{3}{5}} + 15cx^{\frac{4}{5}} + 3x}$$

seu

$$y = \frac{25c^3x^{-\frac{3}{5}} + 30ccx^{-\frac{2}{5}} + 15cx^{-\frac{1}{5}} + 3}{25ccx^{\frac{3}{5}} + 15cx^{\frac{4}{5}} + 3x} = v,$$

completum obtinetur:

$$\frac{15cx^5 + 25cex^5}{15cx^6 + 25cex^6} y - 3 + 15cx^{-\frac{5}{6}} - 30cex^{-\frac{2}{6}} + 25c^3x^{-\frac{3}{6}} = \text{Const.}$$

ctoro exponentiali $e^{10cx^{-\frac{1}{6}}}$, productum ex numeratore et denominatore divisorem, per quem aequatio proposita divisa evadit

PROBLEMA 12

bante i numerum quincunque integrum, exhibere resolutionem
onis:

$$dy + yy dx - cex^{2i+1} dx = 0.$$

SOLUTIO

er sit $n = \frac{i}{2i+1}$, reperietur

$$\begin{aligned} &= -\frac{(i+1)i}{2(2i+1)c} A \\ &= +\frac{(i+2)(i+1)i(i-1)}{2 \cdot 4 (2i+1)^2 c^3} A \\ &= -\frac{(i+3)(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^3 c^3} A \\ &= +\frac{(i+4)(i+3)(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)(i-3)}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8 (2i+1)^4 c^4} A \\ &\quad \text{etc.,} \end{aligned}$$

ograle particolare erit:

$$\begin{aligned} &\frac{i}{2i+1} Ax^{\frac{-i-1}{2i+1}} + \frac{i-1}{2i+1} Bx^{\frac{-i-2}{2i+1}} + \frac{i-2}{2i+1} Cx^{\frac{-i-3}{2i+1}} + \frac{i-3}{2i+1} Dx^{\frac{-i-4}{2i+1}} + \text{etc.} \\ &Ax^{\frac{-i-1}{2i+1}} + Bx^{\frac{-i-2}{2i+1}} + Cx^{\frac{-i-3}{2i+1}} + Dx^{\frac{-i-4}{2i+1}} + \text{etc.} \end{aligned}$$

undem denominatorum reducatur, statuamus:

$$\mathfrak{A} = cA$$

$$\mathfrak{B} = -\frac{i(i-1)}{2(2i+1)} A$$

$$\mathfrak{C} = +\frac{(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4 \cdot (2i+1)^2 c} A$$

$$\mathfrak{D} = -\frac{(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)(i-3)}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^3 c^2} A$$

etc.,

$$Ax^{2i+1} + Bx^{2i+1} + Cx^{2i+1} + Dx^{2i+1} + \text{etc.}$$

Ponamus porro brevitatis gratia:

$$\begin{aligned} Ax^{\frac{i}{2i+1}} + Bx^{\frac{i-1}{2i+1}} + Cx^{\frac{i-2}{2i+1}} + Dx^{\frac{i-3}{2i+1}} + \text{etc.} &= P \\ Ax^{\frac{i}{2i+1}} - Bx^{\frac{i-1}{2i+1}} - Cx^{\frac{i-2}{2i+1}} - Dx^{\frac{i-3}{2i+1}} + \text{etc.} &= Q \\ \mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i+1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i-1}{2i+1}} + \mathfrak{C}x^{\frac{-i-2}{2i+1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i-3}{2i+1}} + \text{etc.} &= \\ -\mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i+1}} - \mathfrak{B}x^{\frac{-i-1}{2i+1}} - \mathfrak{C}x^{\frac{-i-2}{2i+1}} - \mathfrak{D}x^{\frac{-i-3}{2i+1}} - \text{etc.} &= \end{aligned}$$

atque integrare completum erit:

$$e^{-a(2i+1)cx^{\frac{1}{2i+1}}} \frac{Qy - \mathfrak{Q}}{Py - \mathfrak{P}} = \text{Const.}$$

Tunc vero divisor, aequationem propositam reddens integrum $(Py - \mathfrak{P})(Qy - \mathfrak{Q})$.

COROLLARIUM 1

81. Quodsi ergo in aequatione

$$dy + yy dx + ax^{\frac{-i}{2i+1}} dx = 0$$

coefficientis a fuerit quantitas negativa, ut posito $a = -cc$ realis, integrare completum hic inventum formam habet realiter facile exhiberi potest, pariter ac divisor, qui aequationem integra-

COROLLARIUM 2

82. At si a fuerit quantitas positiva, puta $a = aa$, u
aequatio:

$$dy + yy dx + aax^{\frac{-i}{2i+1}} dx = 0,$$

erit $c = a \vee -1$, et coefficientes B, D, F etc. et $\mathfrak{A}, \mathfrak{C}, \mathfrak{E}$ etc.
unde valores particulares $y = \frac{\mathfrak{P}}{P}$ et $y = \frac{\mathfrak{Q}}{Q}$ prodibunt imaginari-

COROLLARIUM 3

de hanc enim, quo $c = aV - 1$ et $cc = aa$, habent $P + Q$ et
quantitates reales, ut $P = Q$ et $\mathfrak{P} = \Omega$ imaginariae. Quod si ergo

$$2R, P = Q = 2S\sqrt{-1}, \mathfrak{P} + \Omega = 2\mathfrak{M}$$
 et $\mathfrak{P} - \Omega = 2\mathfrak{S}\sqrt{-1}$

$\mathfrak{R}, \mathfrak{M}$ et \mathfrak{S} quantitates reales, et ob

$$S\sqrt{-1}, Q = R = S\sqrt{-1}, \mathfrak{P} = \mathfrak{M} + \mathfrak{S}\sqrt{-1}, \Omega = \mathfrak{M} - \mathfrak{S}\sqrt{-1}$$

per reddim aequationem integrabilem,

$$(RR + SS)yy - 2(R\mathfrak{M} + S\mathfrak{S})y + \mathfrak{M}\mathfrak{M} + \mathfrak{S}\mathfrak{S}$$

reducatur.

COROLLARIUM 4

At secundum eam c = $aV - 1$, ob

$$e^{(p+1)V} = \cos p - V^2 - 1 \sin p,$$

$$\frac{1}{\cos(p+1)V} = \cos 2(2i+1)ax^{\frac{1}{2(i+1)}} - V^2 - 1 \sin 2(2i+1)ax^{\frac{1}{2(i+1)}},$$

sicut brevitas gratia

$$\frac{1}{2(2i+1)ax^{\frac{1}{2(i+1)}}} = p,$$

grade completum:

$$\text{cota } p = -1 \sin p \frac{(R - S\sqrt{-1})y - \mathfrak{M} + \mathfrak{S}\sqrt{-1}}{(R + S\sqrt{-1})y + \mathfrak{M} - \mathfrak{S}\sqrt{-1}} + \text{Const.},$$

qua est imaginaria.

COROLLARIUM 5

Tributatur autem constanti talis forma: $\alpha + \beta V^2 - 1$, et aequatione
ad evoluta erit:

$$\begin{aligned} \mathfrak{R} \cos p - (Ry - \mathfrak{R}) \sin p V^2 - 1 &= (Sy - \mathfrak{S}) \cos p V^2 - 1 - (Sy - \mathfrak{S}) \sin p \\ (Ry - \mathfrak{R}) \sin p - (Ry - \mathfrak{R}) \beta V^2 - 1 &+ (Sy - \mathfrak{S}) \alpha V^2 - 1 + (Sy - \mathfrak{S}) \beta, \end{aligned}$$

equentur ergo in partes reales et imaginariae:

$$\begin{aligned} Ry - \mathfrak{R} \cos p - (Sy - \mathfrak{S}) \sin p + \alpha (Ry - \mathfrak{R}) + \beta (Sy - \mathfrak{S}), \\ Ry - \mathfrak{R} \sin p + (Sy - \mathfrak{S}) \cos p + \beta (Ry - \mathfrak{R}) - \alpha (Sy - \mathfrak{S}), \end{aligned}$$

Sit ergo $a = \cos. \zeta$, ot $\beta = \sin. \zeta$, prodibit quo ex utraquo

$$\frac{Ry - \mathfrak{R}}{Sy - \mathfrak{S}} = \frac{\sin. p + \sin. \zeta}{\cos. p + \cos. \zeta} = \cot. \frac{\zeta - p}{2}.$$

COROLLARIUM 6

86. Sumto ergo pro ζ angulo quocunque, si sit $c = a \sqrt{-1}$, completem aequationis propositae

$$\frac{Ry - \mathfrak{R}}{Sy - \mathfrak{S}} = \cot. \frac{\zeta - p}{2}$$

seu

$$y = \frac{\mathfrak{R} \sin. \frac{\zeta - p}{2} - \mathfrak{S} \cos. \frac{\zeta - p}{2}}{R \sin. \frac{\zeta - p}{2} - S \cos. \frac{\zeta - p}{2}}$$

existente $p = 2(2i+1)ax^{2i+1}$.

PROBLEMA 13

87. Denotante i numerum quemcunq; intogramm exhibere huius aequationis:

$$dy + yydx - cx^{\frac{-4i}{2i-1}} dx = 0.$$

SOLUTIO

Quia ost $n = \frac{i}{2i-1}$, haec resolutio derivari potest ex solidentis problematis, ponendo $-i$ loco i . Quare tribuantur litteri sequentes valores:

$$B = + \frac{i(i-1)}{2(2i-1)c} A$$

$$C = + \frac{(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4 (2i-1)^2 c^2} A$$

$$D = + \frac{(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)(i-3)}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i-1)^3 c^3}$$

ete.

$$\mathfrak{A} = cA$$

$$\mathfrak{B} = + \frac{(i+1)i}{2(2i-1)} A$$

$$\mathfrak{C} = + \frac{(i+2)(i+1)i(i-1)}{2 \cdot 4 (2i-1)^2 c} A$$

$$\mathfrak{D} = + \frac{(i+3)(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i-1)^3 c^2} A$$

etc.

valoribus constitutis, ponatur brevitatis gratia:

$$Ax^{\frac{+i}{2i-1}} + Bx^{\frac{+i+1}{2i-1}} + Cx^{\frac{+i+2}{2i-1}} + Dx^{\frac{+i+3}{2i-1}} + \text{etc.} = P$$

$$Ax^{\frac{+i}{2i-1}} - Bx^{\frac{+i+1}{2i-1}} + Cx^{\frac{+i+2}{2i-1}} - Dx^{\frac{+i+3}{2i-1}} + \text{etc.} = Q$$

$$\mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i-1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i+1}{2i-1}} + \mathfrak{C}x^{\frac{-i+2}{2i-1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i+3}{2i-1}} + \text{etc.} = \mathfrak{P}$$

$$-\mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i-1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i+1}{2i-1}} - \mathfrak{C}x^{\frac{-i+2}{2i-1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i+3}{2i-1}} + \text{etc.} = \mathfrak{Q}$$

in statim habentur duae integrationes particulares:

$$\text{I. } y = \frac{\mathfrak{P}}{P} \quad \text{et} \quad \text{II. } y = \frac{\mathfrak{Q}}{Q}.$$

ero aequatio integralis completa erit:

$$e^{2(2i-1)cx^{\frac{-1}{2i-1}}} \frac{Qy - \mathfrak{Q}}{Py - \mathfrak{P}} = \text{Const.}$$

isor aequationem propositam integrabilem reddens, fiet = $(\mathfrak{P})(Qy - \mathfrak{Q})$.

COROLLARIUM 1

8. Quodsi autem aequatio proposita fuerit huiusmodi:

$$dy + yydx + aax^{\frac{-4i}{2i-1}} dx = 0,$$

$cc = -aa$ et $c = a\sqrt{-1}$, integrationes particulares exhibitae fient inariae, ob B, D, F etc. item $\mathfrak{A}, \mathfrak{C}, \mathfrak{E}$ etc. imaginarias, dum reliquarum arum valores sunt reales.

COROLLARIUM 2

89. At si ponatur

$$P + Q = 2R, \quad P - Q = 2S\sqrt{-1}, \quad \mathfrak{P} + \mathfrak{Q} = 2\mathfrak{N} \text{ et } \mathfrak{P} - \mathfrak{Q} = 2\mathfrak{S}$$

quantitates R, S, \mathfrak{N} et \mathfrak{S} nihilo minus fient, ut ante, reales, et divisor actionem reddens integrabilem erit:

$$(RR + SS)yy - 2(R\mathfrak{N} + S\mathfrak{S})y + \mathfrak{N}\mathfrak{N} + \mathfrak{S}\mathfrak{S}.$$

COROLLARIUM 3

90. Tum vero, si ponatur brevitatis causa

$$2(2i-1)ax^{\frac{-1}{2i-1}} = p,$$

aequatio integralis completa erit:

$$\frac{Ry - \mathfrak{N}}{Sy - \mathfrak{S}} = \cot. \frac{\zeta + p}{2},$$

unde elicitur:

$$y = \frac{\mathfrak{N} \sin. \frac{\zeta + p}{2} - \mathfrak{S} \cos. \frac{\zeta + p}{2}}{R \sin. \frac{\zeta + p}{2} - S \cos. \frac{\zeta + p}{2}}$$

ubi angulus ζ vicem gerit constantis arbitrariac.

SCHOLION

91. Solutiones horum duorum postremorum problematum non tam accurata in analysis sunt evolutae, quam per inductionem ex casibus particularibus supra expeditis derivatae, quandoquidem progressio ab his casis sequentes satis erat manifesta. Fundamentum autem harum solutionum potissimum est situm, quod solutio particularis, unde omnia sunt deducenda, vera est geminata, cum quantitas c , cuius quadratum tantum in aequatione differentiali occurrit, acque negative, ac positive, accipi possit. Quoties huiusmodi aequationum binae solutiones particulares sunt cognitae, multo facilius solutio generalis, indeque multiplicatores, eas integrabiles dentes, eruvi possunt, id quod operac pretium erit clarius exposuisse.

$$dy + Pydx + Qy^2dx + Rdx = 0$$

us solutionem generalem, et multiplicatorem, qui eam integrabilem

SOLUTIO

M et N huiusmodi functiones ipsius x , quae loco y substitutae, ambae propositae satisfaciant, ita ut sit:

$$dM + PMdx + QM^2dx + Rdx = 0$$

$$dN + PNdx + QN^2dx + Rdx = 0.$$

$$\frac{y - M}{y - N} := z \text{ seu } y = \frac{M - Nz}{1 - z},$$

$$dy = \frac{dM - z dM + M dz - N dz - z dN + zz dN}{(1 - z)^2},$$

loribus in aequatione proposita substitutis, et tota aequatione per multiplicata, predibit:

$$M - z(1 - z) dN + (M - N)dz + P(1 - z) Mdx - P(1 - z) Nzdx \\ - QMMdx - 2QMNzdx + QNNzzdx + R(1 - z)^2dx = 0.$$

M et dN substituantur valores ex binis superioribus differentialibus

$$- z) Mdx - Q(1 - z) M^2dx - R(1 - z) dx \\ - z) Ndx + Qz(1 - z) N^2dx + Rz(1 - z) dx + (M - N) dz = 0 \\ - z) Mdx + QM^2dx \\ - z) Ndx - 2QMNzdx \\ - + QN^2zzdx,$$

atione in ordinem redacta, orietur:

$$QzM^2dx + QzN^2dx - 2QMNzdx + (M - N) dz = 0$$

$$Q(M - N) dx + \frac{dz}{z} = 0,$$

$$z = Ce^{-\int \frac{Q}{M-N} dx},$$

unde aequatio integrata generalis erit:

$$e^{\int Q(M-N)dx} \frac{y-M}{y-N} = \text{Const.}$$

Pro multiplicatore autem inveniendo notetur, aequationem propositam substitutione primum per $(1-z)^2$ esse multiplicatam, tum vero divisam $z(M-N)$ evasisse integrabilem. Statim ergo per $\frac{(1-z)^2}{(M-N)z}$ multiplicat integrabilis: ex quo factor erit $\frac{(1-z)^2}{(M-N)z}$, qui ob $z = \frac{y-M}{y-N}$ hanc induet formam

$$\frac{M-N}{(y-M)(y-N)}.$$

PROBLEMA 15

93. Proposita aequatione¹⁾

$$ydy + Pydx + Qdx = 0,$$

invenire conditiones functionum P et Q , ut huiusmodi multiplicator ($y - M$) eam reddat integrabilem.

SOLUTIO

Ex natura ergo differentialium esse oportet:

$$\frac{1}{dx} d \cdot y (y+M)^n = \frac{1}{dy} d \cdot (Py+Q) (y+M)^n,$$

unde cum M sit functio ipsius x tantum, erit

$$ny(y+M)^{n-1} \frac{dM}{dx} = P(y+M)^n + n(Py+Q)(y+M)^{n-1},$$

quae divisa per $(y+M)^{n-1}$ abit in hanc:

$$\frac{nydM}{dx} = (n+1)Py + PM + nQ,$$

1) Cf. Commentationem 430 (indicis Enestromiani). *Observationes circa aequationem talem* $ydy + Mydx + Ndx = 0$. Novi Comment. acad. Petrop. 17, 1773, p. 105. Cf. quoque *tiones calculi integralis*, vol. I, § 493—527. *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series I, vol. 23 et 1

$$P = \frac{ndM}{(n+1)dx} \text{ et } Q = \frac{-PM}{n} = -\frac{M dx}{(n+1)dx}.$$

loribus substitutis aequatio

$$ydy + \frac{nydM}{n+1} - \frac{MdM}{n+1} = 0$$

is, si multiplieetur per $(y + M)^n$.

COROLLARIUM 1

ia haec aequatio est homogenea, ea quoque fit integrabilis, si
er

$$(n+1)yy + nyM - MM = (y+M)((n+1)y - M).$$

hinc novae aequationes methodo hacten tractabiles obtinentur.

COROLLARIUM 2

oniam autem habemus duos multiplieatores

$$(y+M)^n \text{ et } \frac{1}{(y+M)((n+1)y - M)},$$

r alterum dividatur, quoties constanti arbitrariae aequatus dabit
completum. Quare aequatio

$$ydy + \frac{nydM}{n+1} - \frac{MdM}{n+1} = 0$$

integrata praebet:

$$(y+M)^{n+1} ((n+1)y - M) = \text{Const.}$$

PROBLEMA 16

Proposita aequatione

$$ydy + Pydx + Qdx = 0,$$

conditiones functionum P et Q , ut huiusmodi multiplicator

$$(yy + My + N)^n$$

dat integrabilem.

Ex natura differentialium sit necesse est:

$$\frac{1}{dx} d \cdot y (yy + My + N)^n = \frac{1}{dy} d \cdot (Py + Q) (yy +$$

Cum igitur M, N, P et Q sint per hypothesin functiones evolutione:

$$ny (yy + My + N)^{n-1} \left(y \frac{dM}{dx} + \frac{dN}{dx} \right)$$
$$= P (yy + My + N)^n + n (Py + Q) (2y + M) (yy -$$

et post divisionem per $(yy + My + N)^{n-1}$:

$$nyy \frac{dM}{dx} + \frac{ny dN}{dx} = (2n+1) Pyy + (n+1) P$$
$$+ 2nQy$$

Hinc fieri oportet:

I. $ndM = (2n+1) P dx$
II. $ndN = (n+1) P M dx + 2nQ$
III. $0 = PN + nQM.$

Prima dat

$$P = \frac{ndM}{(2n+1) dx}$$

et ultima

$$Q = \frac{-PN}{nM} \text{ seu } Q = \frac{-NdM}{(2n+1) M dx},$$

qui valores in media substituti praebeant:

$$ndN = \frac{n(n+1) M dM}{2n+1} - \frac{2nNdM}{(2n+1) M}$$

seu

$$(2n+1) M dN + 2NdM = (n+1) M$$

quae multiplicata per $M^{\frac{-2n+1}{2n+1}}$ et integrata praebet:

$$(2n+1) M^{\frac{2}{2n+1}} N = \text{Const.} + (n+1) \int$$

seu

$$N = \alpha M^{\frac{-2}{2n+1}} + \frac{1}{4} M^2.$$

$$Pdx = \frac{ndM}{2n+1} \text{ et } Qdx = -\frac{\alpha M^{\frac{-2n-3}{2n+1}} dM}{2n+1} - \frac{MdM}{4(2n+1)},$$

differentialis:

$$ydy + \frac{nydM}{2n+1} - \frac{MdM}{4(2n+1)} - \frac{\alpha}{2n+1} M^{\frac{-2n-3}{2n+1}} dM = 0$$

additur, si multiplicetur per

$$\left(yy + My + \frac{1}{4} M^2 + \alpha M^{\frac{-2}{2n+1}} \right)^n.$$

COROLLARIUM 1

erit

$$\frac{-2n-3}{2n+1} = 1 \text{ seu } n = -1,$$

differentialis est homogenea, et si

$$\frac{-2n-3}{2n+1} = 0 \text{ seu } n = -\frac{3}{2},$$

Utroque autem casu nulla est difficultas, cum aquatio facile

COROLLARIUM 2

is ergo abstrusi orunt causas, quibus exponens $\frac{-2n-3}{2n+1}$ neque

1. Sit ergo

$$\frac{-2n-3}{2n+1} = m, \text{ unde fit } 2n = \frac{-m-3}{m+1},$$

differentialis

$$(m+3)y dM + \frac{1}{8}(m+1)MdM + \frac{1}{2}\alpha(m+1)M^mdM = 0$$

COROLLARIUM 3

99. Quod si iam pro M functiones quaecunque ipsius aequationes tam complicatae formari poterint, quas quomodo tractari oporteat, vix liquet, cum tamen hac methodo eorum promittat.

SCHOLION

100. Si quis haec vestigia ulterius prosequi voluerit, dubius quin haec methodus mox multo maiora sit acceptura incrementa versa Analysis non mediocriter promoteatur. Specimina etiam ita sunt comparata, ut viam ad investigationes profundiores paracecipue si insuper alia aequationum differentialium genera tractentur. Verum haec, quae hactenus protuli, sufficere videntur Geometrarum ad ampliorem huins methodi enucleationem inscopum mihi equidem potissimum proposueram.

CONSTRUCTIO AEQUATIONIS DIFFERENTIO-DIFFERENTIALIS

$Ay du^2 + (B+Cu) du dy + (D+Eu+Fuu) ddy = 0$
SUMTO ELEMENTO du CONSTANTE

Commentatio 274 indicis ENESTROMIANI

Novi Commentarii academico scientiarum Petropolitanae 8 (1700/1), 1703, p. 150—156

Summarium ibidem p. 23—24

SUMMARIUM

Ferma aequationis, quam Auctor hic construendam suscepit, ita est compara-
tissime patcat, ac per universam Analysis amplissimum habeat usum; cum in
eius, quae olim de celeberrima illa aequatione Riccatiana sunt investigata, contine-
tur. Si hec negotium per methodos usitatas tentetur, summae difficultates obstant, q-
uia ad finem perduci queat; novam igitur Auctor ac prorsus singularem methodo-
m- ad huiusmodi aequationes tractandi, cuius quidem iam pridem nonnulla egru-
mina edidit; neque ulla est dubium, quin ista methodus, si diligentius excolla-
bitur, incrementa Analysis sit allatura. Casu autem evenit, ut haec tractatio non pen-
s- em sit perducta, sive quaedam capita perierint, sive ab Auctore sint neglecta. Q-
uia in hic proferuntur, omnino sufficient ad vim novae huius methodi perspicioen-
tiae adeo, quae desunt, ab attento lectorle harum rerum studioso haud difficulter re-
- tinentur. Quin etiam si ex hac parte attentio excitetur, nullum est dubium, quin Ana-
lysis multo maiora incrementa sit consecutura.

1. Aequationem hanc differentio-differentialem latissime patere, ex eius formis¹⁾, in quas eam transmutare licet, facile intelligitur; plerumque

1) Vide Commentationem 978 voluminis I 23.

aequationem differentialem primi gradus:

$$dz + \frac{(B + Cu)zdu}{D + Eu + F_{uu}} + zrdu + \frac{Adu}{D + Eu + F_{uu}} = 0,$$

quae deinceps ad alias substitutiones amplissimum campum patet, ob rem non parum Analyseis consultam fore arbitror, si in generationis constructionem docuero, id quod per ea, quae olim Riccatiana proposui, sequentem in modum praestari poterit¹⁾.

2. Conoipio autem y determinari formula quapiam integrando quantitatem u novam variabilem x involvente, ita ut in hac integrando x ut variabilis, quantitas u vero ut constans tractetur. Cum autem sive analytice, sive per constructionem quadraturarum, fuerit a titati x valor quidam constans datus tribuitur, quo facto integrabit functionem quandam ipsius u , quao sit ea ipsa, quam aequaliter exigit. Totum ergo negotium hinc redit, ut formula illa integranda u et x involvens inveniatur, quao hoc modo tractata verum exhibeat.

3. Ponamus ergo esso

$$y = \int Pdx (u + x)^n,$$

in qua formula P denotet functionem quandam ipsius x ab u immixta, quidem demum definiri oportet. Quae cum fuerit cognita, integratio quadraturas conoedetur, idque pro quoevere valore ipsius integrationis ut constans spectatur. Tam integrali ita sumito, ut a valoro ipsi x tributo evanescat, statuatur pro x aliis quispiam et constans, ab u scilicet non pendens; quo factio aequabitur y factio determinatae ipsius u , quao sit ea ipsa, qua aequatio proposita

4. Etsi autem in integratione $\int Pdx (u + x)^n$ quantitas u habetur, tamen eius incrementum assignari potest, quod capitur, sicut $u + du$, et integratio simili modo absolvatur. Ex principio

1) Vide Commentationes 31, 70 huius voluminis, p. 10 et p. 150.

2) Cf. Commentationes 44, 45, 70 huius voluminis, p. 36, 57, 150; vide quoquo

formula eodem modo tractetur, ipsique x post integrationem valor determinatus tribuatur, cum fuerit

$$y = \int Pdx(u+x)^n,$$

nunc, quatenus variato u simul y variationem subit,

$$dy = ndu \int Pdx(u+x)^{n-1}.$$

si porro simili modo differentiale ex variatione ipsius u ortum colligamus,
 du constans consequemur:

$$ddy = n(n-1)du^2 \int Pdx(u+x)^{n-2}.$$

5. Cum igitur his integralibus modo praescripto ita sumtis, ut ipsi x valor uidam determinatus tribuatur, sive ea in meras functiones ipsius u abeant, abeamus hos valores:

$$y = \int Pdx(u+x)^n, \quad \frac{dy}{du} = n \int Pdx(u+x)^{n-1}$$

$$\frac{ddy}{du^2} = n(n-1) \int Pdx(u+x)^{n-2},$$

ecesse est, ut vi aequationis propositae sit

$$A \int Pdx(u+x)^n + n(B+Cu) \int Pdx(u+x)^{n-1} \\ + n(n-1)(D+Eu+Fu) \int Pdx(u+x)^{n-2} = 0,$$

In quibus integralibus sola x ut variabilis spectatur, u vero pro constanti habetur. Hac autem aequatio tum solum locum habere debet, cum possint singulas integrationes quantitati x valor ille determinatus ab u non penderit tributus.

6. In genere autem, antequam ipsi x iste valor assignatur, ista quantitas non evanescet, sed potius cuiquam quantitati ex u et x compositae aequabitur, quae autem ita comparata esse debet, ut illo casu, quo pro x valor ille determinatus scribatur, evanescat. Sit igitur $R(u+x)^{n-1}$ ea quantitas indefinita cui superior forma in genere aequetur, ubi R sit eiusmodi functio ipsius x , quae tam pro eo valore ipsius x , quo integralia singula evanescentia redduntur.

1) Vido § 8 Commentationis 44 huius voluminis, p. 30.

causa, cui eos non statim determinari possunt.

7. Quamdiu ergo x adhuc est variabilis, et u ut constans spectatur, est, ut expressio $R(u + x)^{n-1}$ aequetur huic formulae integrali:

$$\int Pdx (u + x)^{n-2} (+ Auu + nCuu) \frac{+ 2AUX}{+ nCUX} \frac{- AxX}{+ nBX} \\ + nBu + n(n-1)Fu u + n(n-1)Eu + n(n-1)Du.$$

enius propterea differentiale aequari oportet huic:

$$(u + x)^{n-2} (udR + x dR + (n-1) R dx).$$

Quia autem R ab u pendere non debet, conditiones satisfacientes his acibus continentur:

$$A + nC + n(n-1)F = 0$$

$$dR = (2A + nC)Pxdx + n(B + (n-1)E)Pdx$$

$$xdR + (n-1)Rdx = APxxdx + nBPxdx + n(n-1)DPdx.$$

8. Si valor ipsius dR ex secunda in tertia substituatur, habebitum

$$(n-1)R = -(A + nC)Pxx - n(n-1)EPx + n(n-1)DPx,$$

et quia ex prima est

$$-A - nC = n(n-1)F,$$

prodit

$$R = nP(Fxx - Ex + D).$$

Deinde ob

$$2A + nC = -2n(n-1)F - nC$$

secunda induit hanc formam:

$$dR = nPdx(-(C + 2(n-1)F)x + B + (n-1)E),$$

quae per illam divisa dat:

$$\frac{dR}{R} = \frac{-(C + 2(n-1)F)x dx + (B + (n-1)E)dx}{Fxx - Ex + D};$$

$$Pdx = \frac{Rdx}{n(Fxx - Ex + D)},$$

in n per primam aequationem definitur, unde fit

$$n = \frac{F - C + \sqrt{(F - C)^2 - 4AF}}{2F}.$$

ures casus perpendendi occurunt, ac primo quidem ratione si is prodierit imaginarius, puta $n = \mu + \nu\sqrt{-1}$, notandum

$$r^{\nu-1} = \cos lr + \nu - 1 \sin lr,$$

$$r^n = r^\mu (\cos \nu lr + \nu - 1 \sin \nu lr),$$

rium exponentis ope sinuum ad imaginaria simplicia reducitur, incepit eorum destructio mutua facilius perficietur. Deinde integrationis R huc redigitur, ut sit

$$CR = -(n-1)l(Fxx - Ex + D) - \int \frac{Cadx - Bdx}{Fxx - Ex + D},$$

ad hanc formam perducitur:

$$\left(n-1 + \frac{C}{2F}\right)l(Fxx - Ex + D) + \left(B - \frac{CE}{2F}\right) \int \frac{dx}{Fxx - Ex + D}.$$

$B - \frac{CE}{2F} = 0$, videndum est, an formulae integrandae denominans; $-Ex + D$ habeat duos factores simplices reales et inaequales, an eos; tum vero an in huiusmodi factores sit irresolubilis. Praeterea $= 0$ peculiarem evolutionem postulat, quos diversos casus seorsim

$$\text{I. CASUS QUO } B = \frac{CE}{2F}.$$

quatio ergo resolvenda erit

$$Ay + \frac{C}{2F}(E + 2Fu) \frac{dy}{du} + (D + Eu + Fuu) \frac{ddy}{du^2} = 0,$$

i sumamus $y = \int Pdx (u + x)^n$, habemus primo

$$R = (D - Ex + Fxx)^{-n+1-\frac{C}{2F}},$$

ncque

$$Pdx = \frac{1}{n} dx(D - Ex + Fxx)^{-n-\frac{C}{2F}},$$

a ut sit

$$y = \frac{1}{n} \int \frac{dx(u+x)^n}{(D - Ex + Fxx)^{n+\frac{C}{2F}}}$$

quod integrale eiusmodi terminis ipsius x comprehendendi dobot, quibus qua-

$$(u+x)^{n-1}(D - Ex + Fxx)^{-n+1-\frac{C}{2F}}$$

vanescat.

11. Quoties ergo formula $D - Ex + Fxx$ duos factores habet reali-
uplici easu evanescit, unde bini integrationis termini constitui possur-
oc autem necesse est, ut eius exponens $= n+1 = \frac{C}{2F}$, qui fit

$$= \frac{F \mp \sqrt{(F-C)^2 - 4AF}}{2F},$$

t positivus, quia alioquin quantitas illa, cui formula proposita ac-
statuitur, non in nihilum abiret. Hoc igitur easu constructio acqua-
nullam habebit difficultatem, propterea quod ob signum ambiguum expo-
tempor valor positivus tribui potest. Sit enim exponens ille $= m$, et hab-

$$4FFmm - 4FFm + 4AF + 2CF - CC = 0,$$

quae aequatio si habet radices reales, ob terminum $-4FFm$ negati-
aliora certe erit positiva. Quom casum diligenter prosequamur.

12. Sit $D = aa$, $E = 0$ et $F = -1$, ita ut haec aequatio sit resolv-

$$Ay + \frac{Cudy}{du} + (aa - uu) \frac{ddy}{du^2} = 0,$$

eritque

$$Aydu^2 + (B + Cu)du dy + (D + Eu + Fuu)ddy = 0$$

$$n = \frac{1 + C \pm \sqrt{(1 + 2C + CC + 4A)}}{2},$$

per est realis, nisi A sit quantitas negativa maior quam $\frac{1}{4}(1 + C)^2$:

$$m = -n + 1 + \frac{1}{2}C = \frac{1 \mp \sqrt{(1 + 2C + CC + 4A)}}{2},$$

positivo sumto, erit pro resolutione nostrae aequationis

$$y = \frac{1}{n} \int dx (u + x)^n (aa - xx)^{m-1},$$

le ita capiatur, ut posito $x = a$ evanescat; tum vero statuatur pro y prodibit functio ipsius u aequationi satisfaciens. Prout iam us realis vel imaginarius, sequentia exempla subiungamus.

Exemplum 1. Sit $C = 2$ et $A = -2$, ut proposita sit haec aequatio:

$$-2y + \frac{2udy}{du} + \frac{(aa - uu)ddy}{du^3} = 0,$$

et $m = 1$, unde fit

$$y = \int dx (u + x)$$

$$-2y + \frac{2udy}{du} + \frac{(aa - uu)ddy}{du^3} = aa - xx$$

ipsius y ita absolvitur debet, ut pro terminis integralis $aa - xx$ evanescaat si fuerit $x = a$ et $x = -a$. Fiet ergo

$$y = ux + \frac{1}{2}xx - au - \frac{1}{2}aa,$$

iam $x = -a$, erit $y = -2au$, qui valor aequationi utique satis generalius quidem $y = au$, ex quo porro integrale completum eruitur, $y = uz$, unde fit

$$2aadudz + (aa - uu)uddz = 0, \text{ seu } \frac{ddz}{dz} + \frac{2aa du}{u(aa - uu)} = 0$$

$$\frac{uudz}{aa - uu} = \beta du,$$

roque

$$z = \gamma - \beta u - \frac{\beta aa}{u}$$

nscquenter

$$y = \gamma u - \beta uu - \beta aa^1).$$

I) Altera pars huius dissertationis porriit. Confer praetor summarium litteras adhuc in
Eulero ad G. F. Muollorum datas

die 27. Julii 1762: ... Former die Pieceo so pag. 156 aufhört ist auch noch lang nicht zu
d es muß auch wohl ein Bogen von meinem Manuscript oder noch mehr woggekommen oder
t worden seyn...

et die 21. Septembris 1762: Abhandlung Nr. VI so unvollständig, mag mir so bleiben, wo
m vorhandenen das folgende einigemaßen erschöpft; zum wenigsten jenes durch dieses versta
rdon kan. Man kan auch diese Abhandlung als in zwey Teile getoilt ansehen, davon mir der
diosem Tom. eingorickt war; und ich kan wohl den andern von neuem aufsetzen, und zu
genden Band einschicken.

A

DE RESOLUTIONE AEQUATIONIS

$$dy + ay y dx = bx^m dx$$

Commentatio 284 indicis ENESTROEMIANI

Novi Commentarii academico scientiarum Petropolitanae 9 (1762/3, 1764) p. 154—169

Summarium ibidem p. 18—21

SUMMARIUM

Aequatio hacc, iam dudum a Comite RICCATI Geometrie proposita, tanto studio summis ingeniis est portractata, ut vix quicquam novi circa eius resolutionem preferri posse videatur. Statim quidem infiniti valores pro exponente m assumendi sunt observati quibus integrale exhibere liceat, qui valores hao serio progrediuntur: $0, -4, -3$,
 $-\frac{8}{3}, -\frac{8}{5}, -\frac{12}{5}, -\frac{12}{7}, -\frac{16}{7}, -\frac{16}{9}$ etc., ac methodue, qua hi casus sunt evoluti, it erat comparata, ut ex cognito cuiusque casue integrali integrale sequentis definitio neque adeo casuum posteriorum integralia exhiberi possent, nisi iam omnes antecedentes fuerint expediti. In hac autem dissertatione id praestatur, ut unica operatione omnium illorum oasuum integralia simul eruantur, indeque statim vel centesimi casus integrarum assignari possit. Methodus, qua hoo commodi est assecutus, omnino est singularis, deo primo aequationem propositam, ope certae substitutionie, in aliam, quac adeo differentia secundi gradus involvit, transformat, eamque deinceps per seriem infinitam integrarum quac autem series ita est comparata, ut eupra memoratis casibus aliquibi abrumpta expressionemque finitam suppeditet, unde integrale quae situm facillime colligatur. Ver tamen omnia haco integralia nonnisi sunt particularia, neque totam vim aequationis differentialie propositae exhausti, deinde etiam, quoties quantitas b est negativa, imaginarii ita inquinantur, ut omni plane usu destituantur. Utrique incommodo Auctor ita medetur, ut primo methodum exponat, ex cognito huinsmodi aequationis integrali quopiam particulari integrale completum eliciendi, quod si quantitas b fuit positiva, quantitates exponentialles implicat: deinde vero ostendit, quonodo istae quantitates exponentialles, quac, existente b negativo, fiunt imaginariae, per tangentes arcu circularium realiter exprimi queant. Denique cum methodus illa, ex integrali partici

ingreditur, quoniam aequo negative, ac positive, accipere licet. Atque igitur methodo utius eop ex cognitis duobus integralibus particularibus integrale completum, sine una integratione, concludi queat. Quod cum ali eo, quod priori methodo orat erupere nequeat, ex utriusque collatione integrationem priori implicatam efficere licet postremo hanc integrationem maxime memorabilem deducit, quod sit

$$\int \frac{\frac{2ac}{n}x^n}{nu} dx = -\frac{\frac{2ac}{n}x^n}{Cu(2ax^{n-1}uz + \frac{udz}{dx} - \frac{zdu}{dx})},$$

i quantitates z et u per x ita definiuntur, ut sit:

$$z = x^{\frac{-n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8nae} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(8nn-1)}{8n \cdot 16na^3e^3} x^{\frac{-5n+1}{2}} + \text{etc.}$$

$$u = x^{\frac{-n+1}{2}} - \frac{(nn-1)}{8nae} x^{\frac{-3n+1}{2}} - \frac{(nn-1)(8nn-1)}{8n \cdot 16na^3e^3} x^{\frac{-5n+1}{2}} + \text{etc.}$$

um igitur haec formae z et u adeo in infinitum occurrerent quoniam, eo magis est mirandum, quod formulae $e^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{dx}{nu}$ integrale, idque per expressionem satis simplicem, exhiberi posse. Nam vero etiam hec consuetae integralium formae adversari videtur, quod quantitas instans arbitraria C , per integrationem ingressa, quae alioquin nuda adiicitur, hanc formam integrali sit implicata. Quod singulare phaenomenon si attentius perpendatur, vox patet, integrationem illam veritatem consonantem esse non posso, nisi denominatim res

$$2acx^{n-1}uz + \frac{udz - zdu}{dx}$$

orit quantitas constans, puta A ; tam enim istud integrale in formam naturalem abi

$$e^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{z}{A u} - \frac{1}{AO}.$$

um autem res ita se habeat, hoc modo explicari potest: Quoniam quantitates z et u arios exprimuntur, easque ipsas, quao initio ex evolutione aequationis differentiali, quae gradus sunt eruta, vicissim patet, eas ita pendere ab x , ut sit:

$$ddz + 2acx^{n-1}dx dz + (n-1)acx^{n-2}zdx^2 = 0$$

$$ddu - 2acx^{n-1}dx du - (n-1)acx^{n-2}udu^2 = 0.$$

me prior aequatio per u , posterior vero per z , multiplicetur, ac productorum differbit

$$uddz - zddu + 2acx^{n-1}dx(udz + zdu) + 2(n-1)acx^{n-2}uzdx^2 = 0,$$

$$udz - zdu + 2acx^{n-1}uzdx = Adx.$$

Facto $ac = \varpi$, fiat $u = z = x^{\frac{-n+1}{2}}$ et $uz = x^{-n+1}$, evidens est, statui ac , sieque integratio superior abit in hanc formam:

$$\int e^{\frac{2acx^n}{n}} \frac{dx}{uz} = e^{\frac{2acx^n}{n}} \frac{z}{2acu} - \text{Const.},$$

In principio est conformis, sed etiam, facta differentiatione, ob

$$udz - zdu = 2acdx(1 - x^{n-1}ux)$$

gregie confirmatur. Hinc autem iam aequationis

$$dy + ayydx = accx^m dx,$$

$n = -2$, et quantitatis z valore per superiorem seriem expresso, integrale continet ita exhiberi poterit, ut sit:

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx} + \frac{\frac{-2acx^n}{n}}{z(z - Ce^{\frac{-2acx^n}{n}}u)}$$

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx} + \frac{\frac{2c}{z(Dce^{\frac{-2acx^n}{n}}z - u)}}{z(Dce^{\frac{-2acx^n}{n}}z - u)}$$

} est illa constans arbitraria per integrationem inecta ad integrale completum.

PROBLEMA 1

Invenire numeros loco exponentis indefiniti m substituendos, ut valor algebraice per x definiri queat.

SOLUTIO¹⁾

atur

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx},$$

to dx constante, erit

$$dy = (n-1)cx^{n-2}dx + \frac{ddz}{azdx} - \frac{dz^2}{azzdx}.$$

Cf. L. EULERI Commentationem 95 huius voluminis p. 162 et Institutiones calculi integralis. 929—966. Petr. 1769 = LEONHARDI EULERI Opera omnia, I 12, p. 147—176. H. D.

facta substitutione transibit aequatio proposita in hanc:

$$\frac{ddz}{azdx} + (n-1)acx^{n-2}dx + accx^{2n-3}dx + \frac{2cx^{n-1}dz}{z} = bx^m d$$

Fiat $m = 2n - 2$ et $b = acc$, habebiturque

$$ddz + (n-1)acx^{n-2}zdx^2 + 2acx^{n-1}dx dz = 0,$$

quae ergo resultat ex hac aequatione propositae aequivalente

$$dy + ayydx = accx^{2n-3}dx$$

facta substitutione

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx}.$$

Fingatur iam hacc aequatio:

$$z = Ax^{\frac{-n+1}{2}} + Bx^{\frac{-3n+1}{2}} + Cx^{\frac{-5n+1}{2}} + Dx^{\frac{-7n+1}{2}} + \text{etc.}$$

eritque differentiando:

$$\begin{aligned} \frac{dz}{dx} &= -\frac{(n-1)}{2}Ax^{\frac{-n-1}{2}} - \frac{(3n-1)}{2}Bx^{\frac{-3n-1}{2}} - \frac{(5n-1)}{2}Cx^{\frac{-5n-1}{2}} - \\ \frac{ddz}{dx^2} &= +\frac{(nn-1)}{4}Ax^{\frac{-n-3}{2}} + \frac{(9nn-1)}{4}Bx^{\frac{-3n-3}{2}} + \frac{(25nn-1)}{4}Cx^{\frac{-5n-3}{2}} \end{aligned}$$

Cum vero ex superiori aequatione per dx^2 divisa sit:

$$\frac{ddz}{dx^2} + \frac{2acx^{n-1}dz}{dx} + (n-1)acx^{n-2}z = 0,$$

si series assumta substituatur, prodibit sequens aequatio:

$$0 = \left\{ \begin{array}{l} + \frac{(nn-1)}{4}Ax^{\frac{-n-3}{2}} + \frac{(9nn-1)}{4}Bx^{\frac{-3n-3}{2}} \\ + \frac{(25nn-1)}{4}Cx^{\frac{-5n-3}{2}} + \frac{(49nn-1)}{4}Dx^{\frac{-7n-3}{2}} \\ -(n-1)acAx^{\frac{n-3}{2}} - (3n-1)acBx^{\frac{-n-3}{2}} - (5n-1)acCx^{\frac{-5n-3}{2}} \\ - (7n-1)acDx^{\frac{-7n-3}{2}} - (9n-1)acEx^{\frac{-9n-3}{2}} \\ + (n-1)acAx^{\frac{n-3}{2}} + (n-1)acBx^{\frac{-n-3}{2}} + (n-1)acCx^{\frac{-5n-3}{2}} \\ + (n-1)acDx^{\frac{-7n-3}{2}} + (n-1)acEx^{\frac{-9n-3}{2}} \end{array} \right. =$$

$$\begin{aligned} & \frac{1}{4ac} \cdot \frac{A}{4ac} = \frac{(nn-1)}{2} \cdot \frac{A}{4nac}, \\ & \frac{-1}{n} \cdot \frac{B}{4ac} = \frac{(nn-1)(9nn-1)}{2} \cdot \frac{A}{4^2 n^2 a^2 c^2}, \\ & \frac{-1}{n} \cdot \frac{C}{4ac} = \frac{(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)}{2} \cdot \frac{A}{4^3 n^3 a^3 c^3}, \\ & \frac{-1}{n} \cdot \frac{D}{4ac} = \frac{(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)(49nn-1)}{2} \cdot \frac{A}{4^4 n^4 a^4 c^4}, \\ & \text{etc.} \end{aligned}$$

tur ergo z per x sequonti modo:

$$x^{\frac{-n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8} \frac{A}{nac} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8} \frac{(9nn-1)}{16} \frac{A}{n^2 a^2 c^2} x^{\frac{-5n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)}{24} \frac{A}{n^3 a^3 c^3} x^{\frac{-7n+1}{2}} + \text{etc.}$$

substituto resultabit valor quo situs: $y = cx^{n-1}$

$$\left. \begin{aligned} & x^{\frac{-n-1}{2}} + \frac{(3n-1)(nn-1)}{2} \frac{A}{nac} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(6n-1)(nn-1)(9nn-1)}{8} \frac{A}{n^2 a^2 c^2} x^{\frac{-5n+1}{2}} + \text{etc.} \\ & x^{\frac{-n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8} \frac{A}{nac} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(9nn-1)}{16} \frac{A}{n^2 a^2 c^2} x^{\frac{-6n+1}{2}} + \text{etc.} \end{aligned} \right\}$$

tore ac denominatore per Ax^{-2} diviso: $y = cx^{n-1}$

$$\left. \begin{aligned} & \frac{(nn-1)x^{-n}}{8nac} + \frac{(6n-1)(nn-1)(9nn-1)}{2} \frac{x^{-2n}}{16n^2 a^2 c^2} + \frac{(7n-1)(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)}{2} \frac{x^{-3n}}{8} \\ & \frac{x^{-n}}{nac} + \frac{(nn-1)(9nn-1)}{8} \frac{x^{-2n}}{16n^2 a^2 c^2} + \frac{(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)}{8} \frac{x^{-3n}}{24n^2 a^2 c^3} + \end{aligned} \right.$$

expressio generaliter in infinitum excurrens sit finita, si fuerit

$$(2i+1)^2 nn-1 = 0,$$

unum quaecumque integrum, hoc est, si fuerit

ies i numeris integer.

$$ayydx = accx^{\frac{-4i-2+2}{2i+1}} dx$$

initis poterit exhiberi, seu valor ipsius y per x

$$\therefore \text{sit } m = 2n - 2 = \frac{-4i}{2i+1}, \text{ erit huius aequa-}$$

$$+ ayydx = accx^{\frac{-4i}{2i+1}} dx$$

icis expressum:

$$ayx = accx^{\frac{1}{2i+1}}$$

$$\frac{i^2 - 1)(i^3 - 4) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^3 - 4)(i^2 - 9) x^{\frac{-3}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^4} + \text{etc.}$$
$$\frac{(i^2 - 1)(i+2) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^3 - 4)(i+3) x^{\frac{-3}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^8} + \text{etc.}$$

nominatorem reductione erit:

$$\frac{i(i^2 - 1)(i-2) x^{\frac{-1}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^3 - 4)(i-3) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^8} + \text{etc.}$$
$$\frac{i(i^2 - 1)(i+2) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^3 - 4)(i+3) x^{\frac{-3}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^8} + \text{etc.}$$

t $m = \frac{-4i-4}{2i+1}$, erit huius aequationis

$$+ ayydx = accx^{\frac{-4i-4}{2i+1}} dx$$

expressum:

$$ayx = accx^{2i+1}$$

$$\frac{i(i+1)(i+2)x^{2i+1}}{2(2i+1)^3} + \frac{i(i^2-1)(i+2)(i+3)x^{2i+1}}{2\cdot 4(2i+1)^3} + \frac{i(i^2-1)(i^2-4)(i+3)(i+4)x^{2i+1}}{2\cdot 4\cdot 6(2i+1)^4} + \text{etc.}$$

$$\frac{i(i+1)x^{2i+1}}{2(2i+1)ac} + \frac{i(i^2-1)(i+2)x^{2i+1}}{2\cdot 4(2i+1)^3} + \frac{i(i^2-1)(i^2-4)(i+3)x^{2i+1}}{2\cdot 4\cdot 6(2i+1)^3} + \text{etc.}$$

ad communem denominatorem reductione, erit $ayx =$

$$\frac{i(i+1)(i+2)}{2(2i+1)} + \frac{i(i+1)(i+2)(i+3)x^{2i+1}}{2\cdot 4(2i+1)^3} + \frac{i(i^2-1)(i+2)(i+3)(i+4)x^{2i+1}}{2\cdot 4\cdot 6(2i+1)^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{i(i+1)x^{2i+1}}{ac} + \frac{i(i^2-1)(i+2)x^{2i+1}}{2\cdot 4(2i+1)^3} + \frac{i(i^2-1)(i^2-4)(i+3)x^{2i+1}}{2\cdot 4\cdot 6(2i+1)^3} + \text{etc.}$$

quique igitur fuerit i numerus integer, toties huius aequationis:

$$dy + ayydx = accx^{\frac{-4i-2+2}{2i+1}} dx$$

in terminis algebraicis potest exprimi. Q. E. D.

COROLLARIUM 1

Aequatio ergo proposita

$$dy + ayydx = accx^m dx$$

monum algebraicam admittit, si fuerit exponens m vel terminus hujus

$$\dots 0, -\frac{4}{3}, -\frac{8}{5}, -\frac{12}{7}, -\frac{16}{9}, -\frac{20}{11}, -\frac{24}{13}, \text{ etc.}$$

erit m terminus ex hac fractionum serie:

$$\dots \frac{4}{1}, -\frac{8}{3}, -\frac{32}{5}, -\frac{16}{7}, -\frac{20}{9}, -\frac{24}{11}, -\frac{28}{13}, \text{ etc.}$$

COROLLARIUM 2

ubstituamus in priori integrabilitatis classe loco i successive numeros
1, 4 etc. atque roropietur, ut sequitur.

ntegrale erit:

$$ayx = acx \text{ sive } y = c.$$

Si $i = 1$, huius aequationis:

$$\text{II. } dy + ayydx = accx^{-\frac{1}{3}}dx$$

ntegrale erit:

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{3}}}{1 - \frac{1 \cdot 2}{2 \cdot 3} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{3}}}{ac}}, \text{ sed } y = \frac{cx^{-\frac{2}{3}}}{1 - \frac{1}{3} \frac{x^{-\frac{1}{3}}}{ac}} = \frac{3acc}{3acx^{\frac{1}{3}} - x^{\frac{1}{3}}}.$$

Si $i = 2$, huius aequationis:

$$\text{III. } dy + ayydx = accx^{-\frac{8}{5}}dx$$

ntegrale erit:

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{5}} - \frac{2 \cdot 1}{2 \cdot 5}}{1 - \frac{2 \cdot 3}{2 \cdot 5} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{5}}}{ac} + \frac{2 \cdot 3 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 5^2} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{5}}}{a^2 c^2}} = \frac{acx^{\frac{1}{5}} - \frac{1}{5}}{1 - \frac{3x^{-\frac{1}{5}}}{5ac} + \frac{3x^{-\frac{2}{5}}}{5^2 a^2 c^2}}.$$

Si $i = 3$, huius aequationis:

$$\text{IV. } dy + ayydx = accx^{-\frac{12}{7}}dx$$

ntegrale erit:

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{7}} - \frac{3 \cdot 2}{2 \cdot 7} + \frac{3 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac}}{1 - \frac{3 \cdot 4}{2 \cdot 7} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac} + \frac{3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{7}}}{a^2 c^2} - \frac{3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 7^3} \cdot \frac{x^{-\frac{3}{7}}}{a^3 c^3}}.$$

sive

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{7}} - \frac{3}{7} + \frac{3 \cdot 1}{7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac}}{1 - \frac{6}{7} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac} + \frac{3 \cdot 5}{7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{7}}}{a^2 c^2} - \frac{1 \cdot 3 \cdot 5}{7^3} \cdot \frac{x^{-\frac{3}{7}}}{a^3 c^3}}.$$

integrale erit:

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{6}} - \frac{4 \cdot 3}{2 \cdot 0} + \frac{4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 5}{2 \cdot 4 \cdot 0^3} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{6}}}{a^6} - \frac{4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 5 \cdot 0}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 0^3} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{6}}}{a^8 c^2}}{1 - \frac{4 \cdot 5}{2 \cdot 0} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{6}}}{a^6} + \frac{4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 3}{2 \cdot 4 \cdot 0^3} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{6}}}{a^8 c^2} - \frac{4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 3 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 0^3} \cdot \frac{x^{-\frac{3}{6}}}{a^{10} c^4} + \frac{4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1}{2 \cdot 4 \cdot 8 \cdot 0^4} \cdot \frac{x^{-\frac{4}{6}}}{a^{12} c^6}}$$

Si $i = 5$, huius aequationis

$$\text{VI. } dy + ayydx = accx^{-\frac{11}{6}} dx$$

integralo erit:

$$ayx^{-\frac{11}{6}} = \frac{\frac{5 \cdot 4}{2 \cdot 11} + \frac{5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 6}{2 \cdot 4 \cdot 11^2} \frac{x^{-\frac{11}{6}}}{a^6} - \frac{5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 6 \cdot 7}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 11^3} \frac{x^{-\frac{11}{6}}}{a^8 c^2} + \frac{5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8}{2 \cdot 4 \cdot 8 \cdot 8 \cdot 11^4} \frac{x^{-\frac{11}{6}}}{a^{10} c^4}}{1 - \frac{5 \cdot 6}{2 \cdot 11} \frac{x^{-\frac{11}{6}}}{a^6} + \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 11^2} \frac{x^{-\frac{11}{6}}}{a^8 c^2} - \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 4 \cdot 3}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 11^3} \frac{x^{-\frac{11}{6}}}{a^{10} c^4} + \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 9 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 8 \cdot 8 \cdot 11^4} \frac{x^{-\frac{11}{6}}}{a^{12} c^6}}$$

COROLLARJUM 3

4. In posteriori integrabilitatis ordine substituamus pariter loco i numeros 0, 1, 2, 3, 4 etc. ac reporioretur, ut sequitur.

Si $i = 0$, huius aequationis:

$$\text{I. } dy + ayydx = accx^{-4} dx$$

integralo erit:

$$ayx = \frac{acx^{-1} + \frac{1 \cdot 2}{2 \cdot 1}}{1} = 1 + \frac{ac}{x} \text{ seu } y = \frac{1}{ax} + \frac{c}{xx}$$

Si $i = 1$, huius nequationis:

$$\text{II. } dy + ayydx = accx^{-\frac{8}{3}} dx$$

integrale erit:

$$ayx = \frac{acx^{-\frac{1}{3}} - \frac{2 \cdot 3}{2 \cdot 3} + \frac{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 3^2} \frac{x^{\frac{1}{3}}}{a^6}}{1 + \frac{1 \cdot 2}{2 \cdot 3} \cdot \frac{x^{\frac{1}{3}}}{a^6}} = \frac{acx^{-\frac{1}{3}} + 1 + \frac{x^{\frac{1}{3}}}{3a^6}}{1 + \frac{x^{\frac{1}{3}}}{3a^6}}$$

$$ayx - \frac{1}{2} + \frac{3\cdot 4}{y\cdot x} + \frac{3\cdot 4\cdot 5\cdot 6}{y^2\cdot x^2} + \frac{1}{y^3\cdot x^3} + \frac{1\cdot 2\cdot 3\cdot 4\cdot 5\cdot 6}{y^4\cdot x^4} + \dots$$

$$ayx - \frac{1}{2} + \frac{3\cdot 4}{y\cdot x} + \frac{1\cdot 2\cdot 3\cdot 4}{y^2\cdot x^2} + \frac{1\cdot 2\cdot 3\cdot 4\cdot 5}{y^3\cdot x^3}$$

i = 3, huius aequationis:

$$\text{IV. } dy + ayydx = aex^{-3} dx$$

le orbit:

$$ayx - \frac{1}{2} + \frac{3\cdot 6}{y\cdot x} + \frac{3\cdot 6\cdot 9\cdot 12}{y^2\cdot x^2} + \frac{1}{y^3\cdot x^3} + \frac{1\cdot 2\cdot 3\cdot 4\cdot 6\cdot 9\cdot 12}{y^4\cdot x^4} + \dots$$

$$ayx - \frac{1}{2} + \frac{3\cdot 6}{y\cdot x} + \frac{1\cdot 2\cdot 3\cdot 6}{y^2\cdot x^2} + \frac{1\cdot 2\cdot 3\cdot 6\cdot 9}{y^3\cdot x^3}$$

ex his exilibus analogia patet, cum ope omnium eorum, qui quidem aequationem admittunt, integratio algoristica expedite formata poterit.

SCHOLION

Dic his integralib[us] in eundem problema notandum est, nam non e[st] se completa idea, neque late patere, ne aequationem differentialem, id quod vel exponit.

$$dy + ayydx = aex^adx$$

qui etsi satisfuerit $y = c$, tunc facile intelligentur, logarithmos in supercomprehendi. Manifestum autem hoc est proprius hinc, quod in his integris non contineatur nova constantia arbitraria, quae in differentiis non in quo criterium integrationis incomplete vera sit. Panternum vero hinc et integratio eiusvis raro obtinetur, in quod e tam affirmative, quam negative, aequore licet, aequatione differentiali, quae tantum re continet, non.

PROBLEMA 2

Inventa ope praecedentis methodi integrali particulari pro existentibus aequationis $dy + ayydx = aex^adx$, inventare integrale completem eam (silus¹).

Vide notam p. 406.

Posito $m := 2n - 2$, integrale particulare aequationis propositae inventum est esse $ayx = acc^m$

$$\frac{(n-1)(nn-1)x^{-n}}{2} + \frac{(5n-1)(nn-1)(9nn-1)x^{-2n}}{8n} + \frac{(7n-1)(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)x^{-3n}}{16n} + \dots +$$

$$1 + \frac{(nn-1)x^{-n}}{8n} + \frac{(nn-1)(9nn-1)x^{-2n}}{16n} + \frac{(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)x^{-3n}}{24n} + \dots +$$

loco scribamus brevitatis gratia $y := P$. Cum igitur P sit eiusmodi valor, variabilem x datus, qui satisfaciat aequationi

$$dy + ayydx = accx^{2n-2}dx,$$

utique

$$dP + aP^2dx = accx^{2n-2}dx.$$

minus iam integrale completum aequationis propositae

$$dy + ayydx = accx^{2n-2}dx$$

$+ P + v$, quo valore loco y substituto habebimus hanc aequationem

$$dP + dv + aP^2dx + 2aPvdx + avvdx = accx^{2n-2}dx.$$

voro sit

$$dP + aP^2dx = accx^{2n-2}dx,$$

$$dv + 2aPvdx + avvdx = 0.$$

$\frac{1}{u}$, erit

$$du - 2aPudx = adx,$$

multiplicata per $e^{-2\int Pdx}$ denotante c numerum, cuius logarithmus hyperbolicus est $= 1$, sit integrabilis; erit scilicet aequationis

$$e^{-2\int Pdx}(du - 2aPudx) = e^{-2\int Pdx}adx$$

alio

$$e^{-2\int Pdx}u = \int e^{-2\int Pdx}adx;$$

0

$$u = e^{2\int Pdx} \int e^{-2\int Pdx}adx.$$

aloro, cum sit $v = \frac{1}{u}$, substituto, erit integrale completum aequationis itaq;

$$P = c.c^{n-1} + \frac{dx}{y^2/t^{n-1}}$$

$$\frac{(m-1)x}{8m} \leq \frac{(m-1)(8m-1)}{8m^2} = \frac{m-1}{8m} < \frac{1}{8m} = \frac{1}{m},$$

$$\int P dx = \frac{v x^n}{n} + \frac{1}{n} \ln |x| - \ln (-v^{-1} e^{-\beta H(T)}) = v^{-\frac{n+1}{n}} \ln |x|$$

re substituto habebitur intervale complementum

$$y = cx^{n+1} + \left(\frac{dz}{azdx} \right) = \frac{c}{z} e^{-\frac{n}{a} \ln z} + \frac{dz}{az} e^{-\frac{n}{a} \ln z} \quad (Q.E.D.)$$

LETTER

modum hoc ratione ex uno integrali particulari inventu ante-
plotam, ita ex duobus integrabilibus particularibus expedite intervale
in indagabitur, neque in hoc modo perveratur ad formulam inte-
grismodi est en $\int e^{-x^2} dx$; *ante* (1), quae integrali completo, quod in-
involvitur. Cum enim inequalis

$$dy + uyydx - ux^2x^{2n-2}dx$$

avariatu, sive eaffirmative, sive negative recipiatut, habentur utique
ratiæ partiebus, quorum primum est

$$y = P - c x^{n+1} \Big\} \frac{dz}{az dx},$$

$$x^{\frac{n(n+1)}{2}} + \frac{(nn-1)}{8n} x^{\frac{n(n+1)}{2}-1} + \frac{(nn-1)(0nn-1)}{8n(10n-1)} x^{\frac{n(n+1)}{2}-2} + \dots$$

$$u = x^{\frac{n+1}{2}} - \frac{(n+1)}{8n} x^{\frac{n+1}{2}} + \frac{(n+1)}{8n} \frac{(0n+1)}{10n} x^{\frac{-5n+1}{2}} = 0,$$

duo valorez id est tantum signis inter se differunt. Erit ergo tam

$$dP + aP^2 dx = ace x^{2n-2} dx,$$

$$dQ + aQ^2 dx = ace x^{2n-2} dx,$$

omne item

$$R = \frac{P}{Q}, \quad y,$$

e aequatio sit integralis completa propositae differentialis; quia formam continet, quia in ea utrumque particularium $y = P$ et $y = Q$ contingit, memper si sit $R = 0$, hanc si $R = \infty$. Nisi ergo $QR - Ry = P - y$ hinc

$$y = \frac{QR - P}{R - 1},$$

e dat

$$dy = \frac{RRdQ - QdR - R(Q-P)dP + dP + PdR}{(R-1)^2},$$

stituuntur hic valores supra inventi

$$dP = ace x^{2n-2} dx + aP^2 dx$$

$$dQ = aQ^2 dx + ace x^{2n-2} dx,$$

quie

$$ace x^{2n-2} dx + \frac{aP^2 dx}{R-1} - \frac{aQ^2 R dx}{R-1} + \frac{(P-Q)dR}{(R-1)^2} = a \frac{(QR-P)^2 dx}{(R-1)^2} + ace x^{2n-2} dx.$$

hic aequatione resultat haec

$$(P - Q) dR = - aR dx (P - Q)^2,$$

et rixiva per $R(P - Q)$ dat

$$-lC = -\frac{2acx^n}{n} + lu - lz.$$

Erit

$$\frac{e^{n-1}zdx + dz - ayzdx : z}{e^{n-1}udx + du - ayudx : u} = \frac{Ce^{\frac{-2acx^n}{n}}u}{z}.$$

um u et z per x constant, habebitur aquatio inte-

$$\frac{dz + acx^{n-1}zdx - ayzdx}{du - acx^{n-1}udx - ayudx} = \frac{(P-y)z}{(Q-y)u}. \quad \text{Q. E. I.}$$

COROLLARIUM I

quem supra pro y invenimus, ita orat comparatus,

$$y = cx^{n-1} - \frac{(K-L)}{ax(M+N)};$$

$$\frac{z-1}{3n} \cdot \frac{x^{-2n}}{a^2c^2} + \frac{(0n-1)(n^2-1)}{2} \cdot \frac{8n}{16n} \cdot \frac{(0n^2-1)(25n^2-1)}{24n} \cdot \frac{(40n^3-1)}{32n} \cdot \frac{x^{-4n}}{a^4c^4} + \text{etc.}$$

$$\frac{(7n-1)}{2} \cdot \frac{(nn-1)}{8n} \cdot \frac{(0nn-1)}{16n} \cdot \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3c^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{(nn-1)}{n} \cdot \frac{(0nn-1)}{16n} \cdot \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{(40nn-1)}{32n} \cdot \frac{x^{-4n}}{a^4c^4} + \text{etc.}$$

$$\frac{5nn-1}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3c^3} + \text{etc.}$$

Erit alter valor particularis

$$y = -cx^{n-1} - \frac{(K-L)}{ax(M-N)}.$$

$$dy + ayydx - axx^{m-2}dx$$

completum fore:

$$C_1 = \frac{(ax^m - axy)(M + N) - K - L}{(ax^m + axy)(M - N) + K + L}$$

interlocu C :

$$C_1 = \frac{ax(x^{m-1} - y)(M + N) - K - L}{ax(x^{m-1} + y)(M - N) + K + L}$$

COROLLARIUM 2

et numeris negatis, fieri hincque L et N quantitates imaginariæ, $L_1 = 1$ et $N_1 = 1$ quantitates reales. Tum autem integrando eadem expressione est:

$$\frac{dy}{y} = \frac{1}{1 - A \tanh \frac{ax^m X - axy M - K}{ax^m M - 1 - axy N}} - \frac{1}{1 - B \tanh \frac{1}{1}}$$

COROLLARIUM 3

$b_1 = 1$, ut indebetur linea aequatio integranda:

$$dy - ayydx + abhx^{m-2}dx = 0.$$

operatione integrali completu (III):

$$C_1 = \frac{abx^m}{1 - A \tanh \frac{abx^m X - aby M - K}{abx^m M - aby N - L}}$$

$$C_1 = \frac{ab}{1 - A \tanh \frac{K - abx^m N + aby M}{L + abx^m M + aby N}},$$

II. D.

et numeris rebus:

$a_1 = 1$, $b_1 = 1$, $x_1 = 1$, $y_1 = 1$, $M = 1$, $N = 1$, $K = 1$, $L = 1$, $A = 1$, $B = 1$, $C = 1$, $D = 1$, $E = 1$, $F = 1$, $G = 1$, $H = 1$, $I = 1$, $J = 1$, $K = 1$, $L = 1$, $M = 1$, $N = 1$, $O = 1$, $P = 1$, $Q = 1$, $R = 1$, $S = 1$, $T = 1$, $U = 1$, $V = 1$, $W = 1$, $X = 1$, $Y = 1$, $Z = 1$

$$\frac{(n-1)}{8n} \cdot \frac{(9nn-1)}{16n} \cdot \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3b^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{(nn-1)}{8n} \cdot \frac{(9nn-1)}{16n} \cdot \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{(40nn-1)}{32n} \cdot \frac{x^{-4n}}{a^4b^4} + \text{etc.}$$

$$\frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3b^3} + \text{etc.}$$

particularia, quae simul sint algebraica, non

OROLLARIUM 4

$\gamma = \frac{\pm 1}{2i+1}$, denotante i numerum quemque
algebraicæ pro litteris K, L, M et N reperiuntur.
æquationis huius

$$-ayydx = accx^{2n-2}dx$$

re æquationis

$$yydx + abbx^{2n-2}dx = 0$$

Ivitur.

SCHOLION

differentialis propositio $dy - ayydx = accx^{2n-2}dx$
nodo expressimus, poterimus formulae integralis

$$\int \frac{e^{\frac{-2acx^n}{n}} dx}{zz},$$

ex posteriori assignare, huiusque adeo integratio
taximopere difficultis videatur, exhibere. Posteriori

$$R = \frac{C e^{-\frac{2acx^n}{z}} - u}{z}, \quad P = c x^{n-1} + \frac{dz}{azdx}, \quad \text{et } Q = -c x^{n-1} + \frac{du}{azdx}.$$

unter habebitur

$$y = c x^{n-1} + \frac{dz}{azdx} + \frac{\left(2c x^{n-1} + \frac{dz}{azdx} + \frac{du}{azdx}\right) C e^{-\frac{2acx^n}{z}} - u}{z + C e^{-\frac{2acx^n}{z}} - u}.$$

orem vero integrationem est

$$y = c x^{n-1} + \frac{dz}{azdx} + \frac{e^{-\frac{2acx^n}{z}}}{zz \left\{ e^{-\frac{2acx^n}{z}} azdx: zz \right\}},$$

in computatione oritur

$$\frac{z - C e^{-\frac{2acx^n}{z}} - u}{C z z u \left(2c x^{n-1} + \frac{dz}{azdx} + \frac{du}{azdx}\right)} = \int \frac{e^{-\frac{2acx^n}{z}} adx}{zz},$$

monutatur in hanc aequationem:

$$\frac{z dx - C e^{-\frac{2acx^n}{z}} adx}{C z \left(2c x^{n-1} azdx + u dz - z du\right)} = \int \frac{e^{-\frac{2acx^n}{z}} dx}{zz},$$

ergo fuerit:

$$z = x^{-\frac{n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8n} \cdot x^{-\frac{3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(9nn+1)}{8n} \cdot x^{-\frac{5n+1}{2}} + \dots \text{ etc.}$$

$$u = x^{-\frac{n+1}{2}} - \frac{(nn-1)}{8n} \cdot x^{-\frac{3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(9nn+1)}{8n} \cdot x^{-\frac{5n+1}{2}} + \dots \text{ etc.}$$

rumbe differentialis

integrari poterit critque integrare¹⁾

$$\frac{dx}{dx} = \frac{C e^{-\frac{x}{a}} - u d x}{C (2 a c x^{a-1} u \, dx + u d x - u d x)}$$

Simili vero modo facto e negativo, quo et u inter se permutantur, ex d. te differentialia

$$\frac{e^{-\frac{x}{a}}}{u u} \, dx$$

integrandus

$$C u \left(\frac{u d x}{2 a c x^{a-1} u \, dx + u d x - u d x} - \frac{C e^{-\frac{x}{a}} \, dx - u \, dx}{2 a c x^{a-1} u \, dx + u d x - u d x} \right)$$

in quibus integrationibus C denotat eam constantem arbitramur, q. integrationem more addito ingreditur.

1) Vnde p. 401.